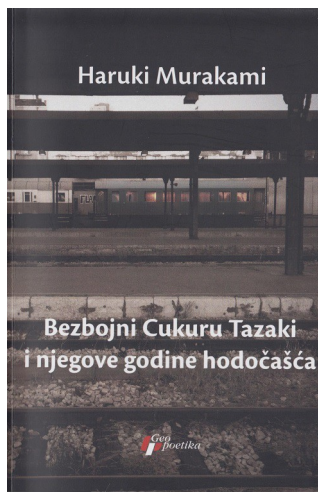

Haruki Murakami

**BEZBOJNI CUKURU TAZAKI
I NJEGOVE GODINE HODOČAŠĆA**

bojana888

Od jula na drugoj godini studija, sve do januara naredne godine, Cukuru Tazaki je živeo svoj život razmišljajući gotovo samo o smrti. U međuvremenu je dočekaio i dvadeseti rođendan, ali mu ta odrednica praktično ništa nije predstavljala. U tim danima, da oduzme sopstveni život, delovalo mu je prirodnije i smislenije od bilo čega drugog. Zbog čega on tada nije i preduzeo taj poslednji korak - ni dan-danas mu nije sasvim jasno. Da zakorači preko granice života i smrti bilo mu je u to vreme jednostavnije nego da proguta živo jaje.

Možda Cukuru nije stvarno pokušao da izvrši samoubistvo, jer svoj doživljaj smrti, i suviše čist i snažan, i njega dostojan način umiranja, nije mogao da poveže s tom konkretnom predstavom u svojim najdubljim mislima. Ali, konkretnost je tu ipak bila sporedno pitanje. Da su mu tada nadohvat ruke bila neka vrata, koja bi ga vodila u smrt, on bi ih zasigurno, bez oklevanja otvorio. Bez dubokog razmišljanja o tome, takoreći kao da je to svakodnevni sled stvari. Ipak, na sreću ili nesreću, takvih vrata u njegovoj blizini nije bilo.

Bilo bi možda bolje da sam tada umro, često pomisli Cukuru. Ovaj svet oko mene tada više ne bi postojao. Pomisao na to ga privlači. Pomisao na to da kada ovaj svet oko njega ne bi postojao, ni ono što se ovde i sada smatra stvarnošću više ne bi bilo stvarno. Na to da zbog istog razloga zbog koga on ne bi postojao za ovaj svet, ni taj svet ne bi postojao za njega.

Pa ipak, u isto vreme, ni sam Cukuru ne može do kraja da razume zbog čega je u tim danima moralo da dođe dotle da on dospe na sam rub smrti. Iako konkretan povod jeste postojao, zašto je njegova žudnja za smrću imala toliko snažnu moć da je njome bio sav obavijen blizu pola godine? Da, 'obavijen' je prava reč za to. Poput biblijske figure Jone koji je preživeo u truhu džinovskog kita, Cukuru je pao u utrobu smrti i provodio bezimene dane u mračnoj,

ustajaloj šupljini.

To je razdoblje proživio kao mesečar, ili valjda kao mrtvac koji još nije spoznao da je umro. Kad sunce izađe, budio se, prao zube, oblačio bilo šta što bi mu se našlo pod rukom, vozom odlazio na fakultet i na predavanjima hvatao beleške. Poput čoveka koji se pod naletom snažnog vetra grčevito drži za uličnu svetiljku, mehanički se kretao držeći se svog rasporeda. Ni s kim ne progovarajući bez preke potrebe, vraćao se u svoj momački stan, sedao na pod i oslonjen o zid razmišljao o smrti, ili pak nemanju života. Ogroman mračni ambis koji je sezao pravo do jezgra Zemlje zjapio je pred njim. Unutra se video gusti oblak kovitlaca ništavila, čula se duboka, zaglušujuća tišina.

Kada nije razmišljao o smrti, nije razmišljao apsolutno ni o čemu. Ne razmišljati ni o čemu - to njemu uopšte nije teško. Niti je čitao novine, niti je slušao muziku, nije osećao čak ni fizičku žudnju. Ono što se odvijalo u svetu oko njega nije mu značilo baš ništa. Kad bi mu dojadilo da sedi zatvoren u kući, izlazio je napolje i besciljno šetao po kraju. Ili bi otišao do železničke stanice, seo na klupu i unedogled posmatrao vozove kako dolaze i odlaze.

Svakog jutra se tuširao, brižljivo prao kosu, dvaput nedeljno prao veš. Čistoća je bila još jedan stub za koji se držao. Pranje veša, kupanje i pranje zuba. Ishrani nije posvećivao gotovo nikakvu pažnju. Ručao je u studentskoj menzi, ali osim toga nije jeo praktično ništa čestito. Kad bi osetio glad, otišao bi u obližnju samoposlugu i kupio jabuke i povrće i grickao ih. Ili bi jeo praznu veknu hleba i pio mleko iz tetrapaka. Kad bi došlo vreme za počinak, popio bi samo jednu čašicu viskija, kao da mu je to doza leka. Srećom, pošto nije dobro podnosio alkohol, mala količina viskija lako ga je slala u carstvo snova. U to vreme nije ništa sanjao. A i ako jeste, ti su snovi s ruba na kome bi se ukazali, klizili niz njegovu svest, kao niz glatku strminu bez ikakvog uporišta, i padali u svet ništavila.

Povod zbog koga je Cukurua Tazakija smrt tako snažno privlačila

nedvosmislen je. Jednog dana, njegovo četvoro prijatelja s kojima je godinama bio u bliskim odnosima, saopštilo mu je da više ne žele da ga vide, i da više neće razgovarati s njim. Odlučno, beskompromisno, iz čista mira. I bez ikakvog objašnjenja o razlogu zbog koga je dobio tako grubu objavu. A on se nije usudio da pita.

Sa njih četvoro Cukuru je bio nerazdvojan u srednjoškolskim danima, ali se u to vreme već bio odselio iz rodnog grada na studije u Tokiju. Stoga, u trenutku kada su ga izopštili iz svoje grupe, u njegovom svakodnevnom životu nije bilo neprijatnosti. Nije morao da strepi da će ih slučajno sresti na ulici i da će mu biti nelagodno. Pa ipak, to je bilo tako samo u teoriji. Time što je bio toliko udaljen od njih četvoro, bol koji je Cukuru osećao bio je utoliko više uveličan i akutan. Njegova otuđenost i usamljenost pretvorili su se u stotinama kilometara dugačak kabl, naprasno zategnut ogromnim čekrkom. A tom nategnutom linijom i dan i noć odašiljane su poruke koje se nisu dale dešifrovati. Njihov huk, poput olujnog vetra koji duva kroz drveće, ispresecano mu je parao uši.

Sve petoro išlo je u isto odeljenje državne srednje škole u predgrađu Nagoje. Tri mladića, dve devojke. Sprijateljili su se za vreme volonterskih aktivnosti, u leto u prvom razredu srednje škole i, čak i kada se školska godina završila i đaci se raspršili na sve strane, njihova kompaktna grupica se održala. Taj volonterski rad bio je školski zadatak iz društvenih nauka, zaduženje koje su dobili za vreme letnjeg raspusta, ali je njihova grupa samoinicijativno nastavila da volontira i kada se unapred utvrđeni period rada okončao.

Osim što su obavljali volonterske aktivnosti, u slobodnim danima išli su zajedno na planinarenje, igrali tenis, odlazili do poluostrva Cita na kupanje, okupljali se u kući nekog od njih i zajedno učili za ispite. Ili su se (što su činili najčešće) ne birajući mesto, negde zbijali i vodili beskrajne razgovore. Nije bilo unapred određenih tema za razgovor, ali nikad nisu ostajali bez njih.

Bio je to slučajan splet okolnosti što su se njih petoro uopšte sreli. Postojala je mogućnost izbora između nekoliko volonterskih aktivnosti po školskom zadatku, a jedna od njih bila je i pomoć učenicima osnovne škole u okviru vanškolskih aktivnosti (mahom deci koja su izostajala iz škole), koji nisu bili u stanju da prate redovnu školsku nastavu. Od trideset petoro učenika odeljenja škole koju je osnovala katolička crkva, samo je njih petoro odabralo upravo taj program. Učestvovali su u trodnevnom letnjem kampu održanom na obodu Nagoje i iskreno se sprijateljili s tom decom.

U pauzama između aktivnosti u kampu, nalazili su vreme za otvorene razgovore i jedni drugima proniknuli u način razmišljanja i naravi. Govorili su o svojim nadanjima, poveravali jedni drugima probleme koje su nosili u sebi. A kada se letnji kamp završio, svako od njih petoro imao je osećaj da je na pravom mestu, da je povezan s pravim ljudima. Svakom od njih ono preostalo četvoro bilo je potrebno isto onoliko koliko je svako pojedinačno bio potreban ostalima - eto, takav je osećaj sklada postojao među njima. Bilo je to nešto što je ličilo na srećnim slučajem dobijeno hemijsko jedinjenje. Nešto što verovatno nikad ponovo neće proizvesti iste rezultate, makar istovetni elementi bili na mestu, koliko god temeljne pripreme ti obavio.

I nakon toga su otprilike dvaput mesečno vikendom odlazili na vanškolske aktivnosti, podučavali decu, čitali im knjige i zabavljali se vežbajući zajedno s njima. Uz to su kosili travu u dvorištu, krečili zgrade i popravljali sprave na igralištu. S tim aktivnostima nastavili su dve i po godine, sve dok nisu maturirali.

Jedino što je taj odnos od tri mladića prema dve devojke od početka donekle unosio element napetosti. Ako bi dva mladića i dve devojke postali parovi, neko bi štrčao. Ta mogućnost mora da im je poput malog gustog oblaka visila nad glavama. Ali, takvo nešto se nikad stvarno nije dogodilo, niti je bilo ikakvih vidljivih naznaka da bi se moglo desiti.

Pukom slučajnošću, sve petoro bili su deca iz porodica više srednje klase iz predgrada velikog grada. Roditelji su im pripadali takozvanoj bejbi-bum generaciji, njihovi očevi su bili stručnjaci u svojim profesijama, ili su bili zaposleni u prestižnim kompanijama. Nisu štedeli na obrazovanju svoje dece. U njihovim kućama je, bar na površini, vladao mir, niko nije bio razveden, a majke su uglavnom ostajale kod kuće. Pošto je njihova škola bila jedna od onih koje su čak pripremale za prijemne ispite, i nivo njihovih ocena po pravilu je bio visok. Kad je reč o okruženju, između njih petoro bilo je daleko više zajedničkih tačaka nego razlika.

A opet, izuzev Cukurua Tazakija, preostalo četvoro pukom slučajnošću imalo je još nešto zajedničko. Svako od njihovih imena sadržalo je u sebi neku boju. Dvojica dečaka prezivala su se Akamacu i Oumi, a dve devojčice - Širane i Kurono.¹ Samo prezime Tazaki nije imalo veze ni s jednom bojom. Cukuru se zbog toga od samog početka osećao za nijansu izdvojen od ostalih. Razume se, to da li u imenu ima naziv boje ili ne, nema nikakve veze s čovekovim karakterom. Cukuru to dobro zna. Pa ipak, on je žalio zbog toga i, na sopstveno iznenađenje, čak se osećao prilično povređenim. Ostali su odmah, kao da je to nešto najnormalnije, jedni druge počeli da zovu po bojama. Crveni, Plavi, Bela i Crna. Njega su zvali samo Cukuru. Koliko bi mi samo bilo bolje kada bih u imenu nosio neku boju - mnogo puta ozbiljno je pomislio Cukuru. Tada bi sve bilo savršeno.

Crveni je imao izvanredno dobre ocene. Nije delovao kao neko ko je posebno posvećen učenju, ali je u svim predmetima bio u samom vrhu svoje generacije. Samo, on se time nikad nije hvalio, već je često uzmicao korak unazad, vodeći računa o svojoj okolini. Skoro kao da se stideo briljantnosti svog uma. Jedino je, kao što se to često pripisuje sitnim ljudima (njegova puna visina nije prešla 160 centimetara), bio sklon tome da ne popušta kad nešto

---

¹ Ova četiri prezimena na japanskom jeziku se pišu s po dva ideograma, od kojih početni označava naziv neke boje. „Aka” - crvena, „o” (ili uobičajenije „ao”) - plava, „šira” (ili uobičajenije „širo”) - bela i „kuro” - crna. - Prim. prev.

odluči, pa makar u pitanju bilo nešto sasvim trivijalno. Često bi bio sasvim ozbiljno iznerviran pravilima bez logike ili pak profesorima sumnjivih sposobnosti. Imao je urođenu certu da ne podnosi poraz, pa je postajao mrzovoljan kad god bi izgubio meč u tenisu. To ne znači da nije umeo da gubi, ali bi vrlo upadljivo postajao ćutljiv. Taj njegov kratak fitilj zabavljao je ovo ostalo ćetvoro i često su zbijali šale na njegov račun. Na kraju bi uvek uspevali i njega samog da nasmeju. Crvenom je otac bio profesor na Odseku za ekonomiju Univerziteta u Nagoji.

Plavi je bio napadač u ragbi timu, savršene građe. U završnom razredu srednje škole bio je kapiten tima. Imao je široka ramena, masivan grudni koš, široko ćelo, velika usta i pljosnat nos. Bio je igrač hazarder i neprestano se povređivao. S ućenjem nije stajao baš dobro, ali je bio vedre prirode i mnogi su ga voleli. Gledao je ljude pravo u oći i govorio prodornim glasom. Imao je zaprepašćujuće veliki apćtit i jeo je bilo šta odista u slast. Retko je za bilo koga imao ružnu reć i iz prve je ljudima pamćtio imena i lica. Umeo je da sluša i bio viććan tome da ljude podstakne da se okupe oko istog cilja. Cukuru i dan-danas dobro pamćti scene kad bi pred ragbi utakmicu okupio igraće ukrug, bodrio ih i ulivao im optimizam.

Uzviknuo bi: „Slušajte, sada idemo u pobeću! Za nas jc jćdino pitanje kako ćemo do te pobeće doći i s koliko razlike ćemo pobediti. Poraz kao izbor za nas ne postoji. Ćujete li, poraz kao izbor za nas ne postoji!”

„Za nas ne postoji!” povikali bi igraći iz sveg glasa i istrććali na teren.

Njihov srednjoškolski ragbi tim, mećutim, nije bio naroćito dobar. Plavi je liććno bio obdaren talentom za sport i bio je bistar igrač, ali je tim u celini bio na osrednjem nivou. Moććni timovi iz privatnih škola koje su nudile stipendije i tako okupljale fantastiććne igraće iz cele zemlje ćesto su im bez po muke nanosili poraze. Ali, jednom kad bi utakmica bila gotova, Plavi se više nije toliko uzbuććivao zbog pobeća i poraza. „Najvaććnija je sama volja za pobeććdom” - ćesto je govorio. „U stvarnom životu ne moććemo stalno pobeććivati. Biće tu i

pobeda i poraza.”

„A biće i odgoda usled vremenskih nepogoda”, rekla bi Crna, cinik.

Plavi bi tužno odmahnuo glavom. „Ti si pobrkala ragbi s bejzbolom i tenisom. U ragbiju nema odlaganja usled vremenskih nepogoda.”

„Utakmica se igra i ako padne kiša?” rekla je Bela, očigledno iznenađena. Ona se nije interesovala za bilo koji sport niti je znala išta o njima.

„To je stvarno tačno”, uverljivo se ubacio Crveni. „Ma koliko kiše palo, ragbi utakmica se ne prekida. Toliko se igrača zbog toga godišnje podavi na prvenstvima.”

„Kakav užas!” rekla je Bela.

„E baš si blesava! Normalno da se šalio”, rekla je Crna zgroženo.

„Malo smo skrenuli s teme”, rekao je Plavi. „Hteo sam da kažem da je umeti da gubiš takođe deo sportskih veština.”

„Zato ti svaki dan tako vredno treniraš”, rekla je Crna.

Bela je imala lice pravilnih crta, kao starinska japanska lutka, bila je višljasta i vitka, s manekenskom figurom. Imala je prelepu dugu kosu, sjajnu i crnu kao noć. Mimoilazeći se s njom na ulici, mnogi su se za njom okretali. Ona sama je, međutim, odavala utisak kao da je ta njena lepota za nju previše. Bila je vrlo ozbiljna osoba i teško joj je padalo da bilo čime privlači pažnju. Divno je, s mnogo veštine, svirala na klaviru, ali o tom svom daru nikad se nije oglašavala pred nepoznatim ljudima. Izgledala je van sebe od sreće jedino dok je uporno za vreme vanškolskih aktivnosti decu podučavala sviranju klavira. Tako bezbrižnu Belu, s licem koje blista, Cukuru nikad nije video ni na jednom drugom mestu. Nekoј deci redovno učenje možda i ne ide od ruke, ali imaju prirodnog dara za muziku i bila bi prava šteta da se tu zakopaju, govorila je ona. U toј školi, međutim, postojao je samo jedan bezmalo antikvitetni pijanino. Tako se njih petoro svojski angažovalo na prikupljanju novca za nabavku novog klavira. Za vreme letnjeg raspusta zajedno su radili honorarne poslove. Išli su i do kompanije koja proizvodi muzičke instrumente i tamo tražili pomoć. Na

kraju, posle toliko dugotrajnih napora, uspele su da nabave koncertni klavir. Bilo je to u proleće, na njihovoj završnoj godini srednje škole. Sav taj njihov uporan volonterski rad privukao je pažnju, pa su čak i novine pisale o njima.

Bela je obično bila ćutljiva, ali je volela životinje i kad bi se razgovor poveo o psima i mačkama, njeno lice bi se potpuno transformisalo i tada bi kao opčinjena pričala o njima. Ona sama je govorila da joj je san da postane veterinar, ali Cukuru nikako nije mogao da je zamisli kako s hirurškim nožem u ruci raseca trbuh nekog labradora, ili zavlači ruku u anus konja. Ako bude išla u jednu takvu specijalizovanu školu, podrazumeva se da će takve stvari morati da uvežbava. Njen otac je u centru Nagoje vodio jednu ginekološko-akušersku kliniku.

Što se izgleda tiče, Crna je bila tek nešto iznad proseka. Ali, imala je živ izraz lica i bila je šarmanтна. Krupne građe i punačkog tela, već sa šesnaest godina imala je velike grudi. Posedovala je snažan duh samostalnosti i čvrst karakter, bila je brza na jeziku i imala jednako brz um. Postizala je izvanredan uspeh u društvenim naukama i umetnosti, ali su joj matematika i fizika išle katastrofalno. Njen otac je u samoj Nagoji držao kancelariju za poresko knjigovodstvo, ali nije bilo nade da bi mu ona tamo mogla pomagati. Cukuru je bio taj koji joj je često pomagao s domaćim zadacima iz matematike. Crna je stalno izgovarala oštre sarkastične opaske, ali je imala jedinstveno čist smisao za humor i njene su priče bile zabavne i uzbudljive. Bila je i strastveni čitač, uvek s knjigom u ruci.

Bela i Crna su i u nižoj srednjoj školi išle u isto odeljenje, pa su se dobro poznavale još i pre nego što se grupa od njih petoro okupila. Kada su stajale jedna kraj druge, bio je to veoma lep prizor. Vanredna lepotica obdarena umetničkim talentom ali povučene prirode, i bistra a sarkastična lakrdijašica. Jedinstvena, a veoma privlačna kombinacija.

Kad malo bolje razmisli, u toj grupi jedino je Cukuru Tazaki bio čovek bez ijedne karakteristične osobine ili individualne osobenosti. I ocene su mu

bile tek nešto iznad proseka. Nije bio previše zainteresovan za učenje, već je uvek samo pažljivo slušao na času i nikad nije propuštao da redovno vežba i ponavlja minimum gradiva. Odmalena je iz nekog razloga imao takvu naviku, isto kao što bi pre jela obavezno prao ruke, a posle jela uvek prao zube. Stoga, iako nije imao uspeh kojim bi izazivao pažnju svoje okoline, lako je uspeo da iz svih predmeta dobije prolazne ocene. Ni njegovi roditelji, dokle god nije bilo posebnih problema, nisu bili od onih koji bi ga grdili zbog uspeha u školi, pa ga tako nisu primoravali da ide u pripremnu školu, niti su mu dovodili privatne nastavnike.

Nije reč o tome da on nije voleo sport, ali se nije aktivno bavio njime, niti je bio član nekog sportskog tima. Povremeno je s porodicom i prijateljima igrao tenis, s vremena na vreme je odlazio na skijanje, a ponekad je išao na bazen na plivanje - eto, toliko. Imao je pravilne crte lica i ljudi su mu to povremeno i govorili, ali to je u suštini značilo jedino da nisu bile „naročito nepravilnog izgleda”. Gledajući se u ogledalu, on sam je često na sopstvenom licu mogao da prepozna beznadežnu običnost. Nije gajio duboko interesovanje za umetničko usmerenje, niti je imao neke konkretne hobije ili posebne veštine. Bio je prilično težak na rečima, često je crveneo, bio je nespretan u odnosima s ljudima i uznemiren kada bi upoznao nekog novog.

Ako bi se neko usudio da to izgovori, Cukuruova jedina karakteristika bila je to što je od njih petoro poticao verovatno iz najimućnije kuće, kao i to što je ime njegove tetke po majci kao glumačkog veterana, iako skromnih dometa, bilo relativno široko poznato. Ali Cukuru lično nije bio obdaren nikakvim atributom kojim bi se mogao pohvaliti, niti odlikom koja bi ukazivala na nešto izuzetno kod njega. Ili se bar on sam tako osećao. U svemu je bio zlatna sredina. Ili pak razvodnjena boja.

Jedini hobi koji je posedovao, ako bi se to moglo nazvati hobijem, bilo je posmatranje železničkih stanica - nešto što je Cukuru Tazaki voleo više od svega. Otkad zna za sebe pa sve do današnjih dana, zbog nepoznatih razloga

privlačile su ga železničke stanice. Bilo da su to bile ogromne stanice brzog voza šinkansena, male seoske stanice s jednim kolosekom, ranžirne stanice teretnih vozova - njemu je bilo svejedno, dokle god su to bile stanice vozova. Snažno ga je privlačilo sve što je imalo veze sa železničkim stanicama.

Kao i svi ostali, kada je bio mali, bio je opčinjen maketama vozova, ali ono što je zapravo privlačilo njegovo interesovanje nisu bili filigranski izrađeni vagoni i lokomotiva, ni pruga koja se proteže sa svim tim složenim skretnicama, niti detaljno osmišljena diorama, već tu samo kao dodatak stavljena, najobičnija stanica. Voleo je da gleda vozove kako prolaze kroz tu stanicu, kako postepeno smanjuju brzinu i zaustavljaju se tik uz peron. Zamišljao je putnike kako dolaze i odlaze, čuo zvuke staničnih objava i zvona koje je oglašavalo polazak, prizivao u svoju svest železničare u njihovim užurbanim aktivnostima. U glavi mu se stvarnost mešala s maštom, toliko da bi ponekad uzdrhtao od silnog uzbuđenja. Ljudima oko sebe, međutim, nije umeo suvislo da objasni zbog čega ga železničke stanice toliko fasciniraju. Osim toga, sve i da je to umeo, sasvim sigurno bi ga smatrali pomalo uvrnutim. Tako je i sam Cukuru ponekad pomišljao da u njemu možda postoji nešto što baš i nije kako treba.

I pored toga što nije posedovao nijednu upečatljivu osobinu ili karakteristiku, i uprkos tome što je bio sklon da uvek teži zlatnoj sredini, u njemu je (izgleda) bilo nečeg što ga je malo izdvajalo od ljudi iz njegovog okruženja, nečeg što se ne bi moglo nazvati običnim. Ta protivrečna samospoznaja zbunjivala ga je i unosila mu pometnju u raznim trenucima u životu - od dečaćkih dana pa sve do danas, u trideset šestoj - ponekad jedva primetno, a ponekad na sebi svojstven način duboko i jako.

Cukuruu ponekad nije bilo jasno zašto su i njega uključili u tu grupu prijatelja. Da li je on njima bio potreban u pravom smislu te reči? Zar ne bi njih četvoro baš naprotiv bez njega moglo da uživa i da se druži bez zadržke? A

možda oni toga samo još nisu postali svesni. Da nije samo pitanje dana kada će se toga dosetiti? Što je više razmišljao o tome, Cukuruu je sve manje bilo jasno. Traganje za sopstvenom vrednošću isto je kao merenje materije koja nema mernu jedinicu. Nikad se neće dogoditi da igla cakne i zaustavi se u jednom položaju.

Činilo se, međutim, da ostalo četvoro to nije primećivalo. U Cukuruovim očima izgledalo je da tako na okupu sve petoro iskreno uživaju u tome da zajedno nešto rade. Kao da je tačno trebalo da ih bude petoro. Ne bi valjalo ni da ih je više ni da ih je manje. Baš kao što je jednakostranični petougao sačinjen od pet stranica identične dužine. Njihova lica su mu to jasno govorila.

Normalno, Cukuru Tazaki je bio srećan, pa i ponosan na to što i on čini jedan nezamenljiv deo tog petougla. Iskreno je voleo svoje četvoro prijatelja, a više od svega voleo je osećaj jedinstva koji je postojao među njima. Poput mladice koja iz zemlje crpe hranljive sastojke, Cukuru je u ranoj mladosti od te grupe skupljao neophodne hranljive materije, kao hranu koja je važna za rast, ili ih je pak pohranjivao u sebi, odlažući ih kao izvor energije u slučaju nužde. Pa ipak, negde u dubini duše uvek je nosio strah da će jednog dana ispasti, ili da će biti izbačen iz te družine bliskih prijatelja i da će biti ostavljen. Taj nemir, da će se s njima razići i ostati sam, često je, poput tamne stene koja za vreme oseke zlokobno proviruje iznad morske površine, pomaljao svoje gadno lice.

*

„Ti si baš od malih nogu bio pravi zaljubljenik u železničke stanice!” zadiviljeno je rekla Sara Kimoto.

Cukuru je klimnuo glavom. Pomalo obazrivo. Nije želeo da ga ona smatra zaludenikom, dudukom za bilo šta osim svoje struke, kakve je često viđao na inženjerskim studijama i na radnom mestu. Mada, to je nešto što će se možda svejedno desiti. „Da, odmalena sam iz nekog razloga voleo železničke

stanice”, priznao je.

„Vrlo si dosledan čovek, rekla bih”, kazala je ona. Iako ju je to po svemu sudeći pomalo zabavljalo, u njenim rečima nije bilo negativnog prizvuka.

„Mada, ne umem da objasnim zašto su to baš železničke stanice, zašto to baš one moraju da budu.”

Sara se nasmešila. „Kad se kaže božanski poziv - to mora da je to.”

„Može biti”, rekao je Cukuru.

Kako smo uopšte došli na tu priču, razmišljao je Cukuru. Ono što se dogodilo bilo je još davnih dana i rado bih, kada bi mogao, samo izbrisao iz sećanja. Ali, Sara je iz nekog razloga želela da sluša priče iz Cukuruovih školskih dana. Kakav je bio učenik u srednjoj školi, šta je radio? I pre nego što je primetio, prirodan tok te priče naveo ga je da govori o grupi pet bliskih prijatelja. Četvoro u boji i Cukuruu Tazakiju, bezbojnom.

Bili su u malom baru na obodu kvarta Ebisu. Plan je bio da večeraju u malom restoranu japanske kuhinje koji ju Sara znala, ali pošto je ona rekla da je kasno ručala i da joj nije baš mnogo do jela, otkazali su rezervaciju i na kraju je dogovor pao da odu negde na koktele i da grickaju sir i kikiriki. Ni sam Cukuru nije bio gladan, pa nije imao ništa protiv. Ionako nikad nije bio ješan.

Sara je bila dve godine starija od Cukurua i bila je zaposlena u velikoj turističkoj agenciji. Bila je specijalizovana za putovanja po inostranstvu u paket aranžmanu. Normalno, često je poslom odlazila van zemlje. Cukuru je bio zaposlen u železničkoj kompaniji koja je pokrivala područje zapadnog dela regiona Kanto, u odeljenju za nadzor projekata staničnih objekata (božanski poziv). I jedno i drugo je obavljalo specijalizovan posao koji je bio povezan s transportom, iako nisu bili u direktnoj vezi. Upoznali su se na zabavi povodom useljenja Cukuruovog šefa, tu su razmenili imejl adrese, i to im je bio već četvrti sastanak. Tokom njihovog trećeg izlaska po redu, posle večere, otišli su u njegov stan i vodili ljubav. Do tog trenutka stvari su tekle sasvim prirodno. Danas je tačno nedelju dana od tada. Delikatna faza. Ako se ovako bude

nastavilo, njihov odnos će se verovatno sve više produbljivati. Njemu je trideset šest, a njoj trideset osam godina. Normalno, to je nešto sasvim drugačije od srednjoškolske ljubavne veze.

Od prvog susreta njeno se lice Cukuruu na čudnovat način dopadalo. Nije bila lepa u uobičajenom smislu reči. Njene isturene jagodice delovale su pomalo prkosno, a i nos joj je bio tanak i malčice prćast. Ali, u tim crtama lica bilo je nečeg živog što je njemu privuklo pažnju. Oči su joj obično bile uzane, ali bi se iznenada širom otvorile kada bi nešto htela dobro da vidi. Tada bi se neustrašivo ukazao par njenih crnih zenica, punih radoznalosti.

Na Cukuruovom telu postoji jedna strahovito osetljiva tačka, koje on u uobičajenim okolnostima nije svestan. Nalazi se negde na njegovim leđima. To je jedna meka, nežna tačka, na mestu koje on svojom rukom ne može da dohvati i koja je obično nečim prekrivena tako da spolja nije vidljiva. Ona, međutim, u potpuno neočekivanim trenucima najednom biva ogoljena i može se napipati prstima. A kada je neko dodirne, u njegovom telu kao da se nešto pokrene i iz te tačke počinje da se luči neka posebna materija. Ta materija mu se meša s krvlju i odašilje se u svaki deo njegovog organizma. Na tom mestu javlja se stimulativan osećaj, u isto vreme i telesan i mentalan.

Kada je prvi put sreo Saru, imao je osećaj kao da su mu odnekud pruženi, anonimni prsti pritislili taj prekidač na leđima. Tog dana, kada su se upoznali, veoma su dugo razgovarali, ali on uopšte ne pamti o čemu. Sve čega se seća jeste taj iznenadni osećaj u leđima i taj čudni stimulans u duši i telu koji se rečima ne da iskazati. Kao da se nešto u njemu olabavilo, a nešto zateglo - takav je to osećaj bio. Šta li on uopšte znači? Cukuru Tazaki je o njegovom značenju razmišljao dani. Ali, njemu razmišljanje o stvarima koje nemaju oblik nikad nije dobro išlo. Cukuru joj je poslao imejl i pozvao je na večeru. Da bi proverio značenje tog osećaja, tog stimulansa.

Isto onoliko koliko mu se dopadala Sarina spoljašnjost, sviđala mu se i

odeća koju je ona nosila. Bez previše ukrasa, vrlo prirodnog i lepog kroja. Uz to veoma je pristajala njenoj figuri i bila je i udobna. Odavala je utisak jednostavnosti, ali je i sam lako mogao zamisliti da je to bila ne malo plaćena odeća, za čiji je odabir izdvojeno mnogo vremena. U skladu s tim, i nakit i šminka su joj bili prefinjeni i diskretni. Sam Cukuru nije bio od onih što se naročito bave svojim odevanjem, ali je oduvek voleo da vidi ženu koja ume da se oblači. Baš kao što je umeo da ceni divnu muziku.

I njegove dve starije sestre su volele lepu odeću i često bi dohvatile tada još malog Cukurua da im pred sastanke s mladićima daje svoje mišljenje o tome kako su se obukle.

I to, iz njemu nepoznatih razloga, sasvim ozbiljno. A, šta kazeš? Je l' mi se ovo slaže? I on im je tada, kao pripadnik muškog roda, iskreno davao svoje mišljenje. Sestre su često poštovale mišljenje svog mlađeg brata i Cukurua je to činilo srećnim. I tako je sasvim nesvesno stekao taj običaj.

Dok je u tišini pijuckao razvodnjeni hajbol, Cukuru je krišom u mislima svlačio haljinu koju je Sara imala na sebi. Otvorio je kopču i meko raskopčao rajsferšlus. Iako ga je samo jednom iskusio, seks s njom mu je bio prijatan i ispunjavao ga je. I odevena i bez odeće, izgledala je pet godina mlađe nego što je zaista bila. Imala je belu put i nevelike, ali okrugle, pravilno oblikovane grudi. Polako, natenane milovati njenu kožu bilo je divno, i kada je dostigao vrhunac, s njom u svom zagrljaju osećao je nežnost. Ipak, normalno, nije moglo da se završi samo na tome. On je to znao. U pitanju je veza između dvoje ljudi. Ako nešto dobijaš, moraš nešto i da daješ.

„Kako je tebi bilo u srednjoj školi?” pitao je Cukuru.

Sara je zavrtela glavom. „Moje godine u srednjoj školi su potpuno nebitne. Jedna vrlo dosadna priča. Mogu i da ti je ispričam drugi put, ali danas bih da slušam tebe. Šta je bilo s tom tvojom grupom od petoro prijatelja?”

Žvaćući jedan kikiriki, Cukuru je uzeo još u šaku i s dlana prineo

nekoliko ustima.

„Među nama je postojalo nekoliko neizgovorenih, prećutnih pravila. 'Sve raditi zajedno, kad god je to moguće', bilo je jedno od njih. Po mogućstvu izbegavati recimo udvoje raditi bilo šta. U suprotnom bi se grupa možda i rasturila. Morali smo da budemo jedna koncentrična jedinica. Ne znam kako da to formulišem, ali mi smo se trudili da održavamo tu nekakvu zajednicu nenarušenog sklada.”

„Zajednicu nenarušenog sklada?” U tim rečima čulo se čisto zaprepašćenje.

Cukuruu su se obrazi malo zarumeneli. „Bili smo srednjoškolci - svakakve uvrnute stvari su nam padale na pamet.”

Netremice gledajući pravo u Cukurua, Sara je blago nakrivila glavu. „Ne mislim da su uvrnute. Ali, pitam se s kojim ciljem je ta zajednica postojala.”

„Cilj grupe je, kao što sam ti malopre ispričao, bio da pomaže u školi koja je okupljala decu s ograničenom sposobnošću za učenje i problemima u motivaciji. To je bila polazna tačka i za nas je ona sve vreme bila od jednako velikog značaja. Ali, kako je vreme prolazilo, za nas je možda sama činjenica da smo družina postala jedna svrha.”

„Svrha su bili samo njeno postojanje i opstanak.”

„Verovatno.”

Sara je zamislivši se zaškiljila očima. „Kao svemir.”

„O svemiru baš i ne znam mnogo”, rekao je Cukuru. „Ali mi smo u tim danima to smatrali nečim užasno važnim. Da čuvamo taj poseban fluid koji se stvorio između nas. Kao što šibicu štitiš od vetra da se plamen ne ugasi.”

„Fluid?”

„Silu koja se u nekom polju stvara sasvim slučajno. Nešto što se nikad neće ponoviti.”

„Nešto kao veliki prasak?”

„Ne znam baš mnogo ni o velikom prasku”, rekao je Cukuru.

Sara je otpila gutljaj mohita proučavajući oblik listića mente iz nekoliko različitih uglova. A onda je rekla: „Znaš, ja sam odrasla pohađajući samo privatne ženske škole, pa iskreno baš i ne razumem kako to ide u državnim školama s muško-ženskim, pomešanim grupama. Ne mogu ni da zamislim kako funkcionišu. Da biste svoju grupu očuvali nenarušenom trudili ste se koliko god je to bilo moguće da apstinirate. Drugim rečima, na to se svodi?”

„Ne znam da li je apstinencija baš prava reč za to. Čini mi se da to nije bilo ništa tako ekstremno. Mada mislim da se stvarno jesmo trudili i vodili smo računa da ne ulazimo u veze.”

„Ali je to bilo neizgovoreno”, rekla je Sara.

Cukuru je klimnuo glavom. „Nije bilo verbalizovano. Ali nismo mi imali neki pravilnik niti bilo šta slično.”

„A šta se dešavalo s tobom? Pošto ste stalno bili zajedno, jesu li te Bela ili Crna privlačile? Kad slušam tvoje priče, obe mi se čine kao veoma privlačne devojke.”

„Svaka od njih stvarno i jeste bila privlačna, na svoj način. Lagao bih ako bih rekao da me nisu privlačile. Ali, ja sam se trudio da, ako je ikako moguće, ne razmišljam o njima.”

„Ako je ikako moguće?”

„Ako je ikako moguće”, rekao je Cukuru. Imao je osećaj da su mu se obrazi ponovo zarumeneli. „Ako sam baš morao da razmišljam o njima, nastojao sam da o njima dvema razmišljam kao o sklopu.”

„Da razmišljaš o njima kao o sklopu?”

Cukuru je napravio stanku, tražeći prave reči. „Ne umem to da objasnim. Kako bih to rekao? Drugim rečima, kao o nekoj vrsti zamišljene jedinke. Nekog apstraktnog bića, nestalnog telesnog oblika.”

„Hmm”, rekla je Sara impresionirano. A zatim se malo zamislila o tome. Kao da je nešto htela da zausti, ali se predomislila i svezala usne. Posle nekog vremena progovorila je.

„Kad si maturirao, upisao si se na fakultet u Tokiju i otišao iz Nagoje, je li tako?”

„Tako je”, rekao je Cukuru. „I od tada sve vreme živim u Tokiju.”

„A šta je bilo s ostalo četvoro?”

„Svi osim mene upisali su se na fakultete u našem rodnom kraju. Crveni se upisao na Katedru za ekonomiju Univerziteta u Nagoji. To je odsek na kome predaje njegov otac. Crna se upisala na privatni ženski univerzitet čuven po svom odseku za englesku književnost. Plavi je, zahvaljujući tome što je bio dobar ragbista, na preporuku ušao na katedru za trgovinu poznatog privatnog univerziteta. Belu je na kraju njena okolina ubedila da odustane od veterine pa se skrasila na Odseku za klavir Muzičke akademije. Svaki od tih fakulteta bio je od njihovih kuća na takvoj udaljenosti da su mogli da koriste gradski prevoz. Samo sam se ja upisao na tehnički fakultet u Tokiju.”

„A šta je tebe nagnalo da odeš u Tokio?”

„Stvar je vrlo prosta. Na tom fakultetu je predavao čovek poznat kao vrhunski autoritet za arhitekturu staničnih zgrada. Njihova arhitektura je vrlo specifična i pošto funkcioniše drugačije od arhitekture običnih objekata, upis na redovan tehnički fakultet i studije arhitekture i građevine nisu od prevelike praktične koristi. Neophodno je kod stručnjaka učiti uskostručne stvari.”

„Ograničeni ciljevi pojednostavljaju život”, rekla je Sara.

Cukuru se s tim i sam slagao.

Ona je rekla: „Pitam se, onda, da li je razlog tome što je preostalo četvoro ostalo u Nagoji možda bilo to što nisu želeli da pokvare tu divnu zajednicu.”

„Kad smo krenuli u završni razred srednje, zajedno smo porazgovarali o svojim životnim putevima. Svi, osim mene, rekli su da nameravaju da ostanu u Nagoji i upišu se na lokalne fakultete. Nije bilo eksplicitno izgovoreno, ali je bilo jasno da to čine jer ne žele da rasformiraju grupu.”

Crveni je, što se ocena tiče, mogao lako da se upiše i na Univerzitet u Tokiju, a i njegovi roditelji i profesori su ga snažno podsticali na to. I Plavi je,

sa stanovišta svojih atletskih sposobnosti, mogao da dobije preporuku za bilo koji širom zemlje poznati univerzitet. Crna je sa svojim karakterom bila stvorena za slobodan život u nekom rafiniranijem velikom gradu, punom intelektualnih stimulansa, i suštinski je sigurno mogla sasvim lako da se upiše na neki privatni fakultet u Tokiju. I Nagoja je, naravno, veliki grad, ali je sa stanovišta kulture u poređenju s Tokijom odavala blag ali neporeciv utisak provincije. I pored toga, oni su se odvažili na izbor da ostanu u Nagoji. Svako od njih se upisao u školu na nižem nivou od svojih sposobnosti. Jedino Bela, od samog početka, verovatno ne bi ni htela da napušta Nagoju, sve i da grupa nije postojala. Ona nije tip koji bi aktivno tražio stimulanse tako što bi otišla izvan grada.

„Kad su me pitali šta ću ja, odgovorio sam da još nisam odlučio. Ali sam zapravo u tom trenutku već bio rešen da se upišem na fakultet u Tokiju. Pa i sam bih voleo da sam mogao da ostanem u Nagoji, da se upišem na neki prosečni fakultet u tom kraju, da studiram i ostanem blizak sa svima njima. U raznim aspektima tako bi mi bilo lakše, a i moja porodica bi volela da sam to učinio. Prećutno su se nadali da ću kad završim fakultet naslediti oca u firmi koju je vodio. Ali, ja sam znao da će me, ako ne budem otišao u Tokio, kajanje naknadno pratiti. Po svaku cenu sam želeo da uđem u klasu tog profesora.”

„Razumem”, rekla je Sara. „I, kada je došlo dotle da ćeš otići u Tokio, kako su se ostali osećali, kad je o tome reč?”

„Šta su oni stvarno mislili o tome, to, naravno, ne znam. Ali verujem da su se razočarali. Jer su smatrali da će se bez mene izgubiti taj osećaj jedinstva koji se od početka stvorio između nas petoro.”

„I da će fluid nestati.”

„Ili da će se pak pretvoriti u nešto što je drugačijeg kvaliteta. Naravno, manje ili više, tako nešto.”

Pa ipak, kad su saznali da je Cukuruova odluka čvrsta, nisu pokušali da ga zaustave. Pre su ga hrabрили. Tokio je na svega sat i po šinkansenom daleko.

Moći ćeš da dolaziš kad god budeš hteo. Osim toga, ne mora da znači ni da će te primiti u školu koju želiš, govorili su oni napola u šali. Činjenica je da je Cukuru po prvi put u životu morao da uči ozbiljnije nego ikad do tad da bi položio prijemni ispit za taj fakultet.

„I, šta je bilo s vašom grupom pošto ste maturirali?” pitala je Sara.

„U početku nam je išlo sasvim dobro. I o spojenim jesenjim i prolećnim praznicima, i za vreme letnjeg raspusta i novogodišnjih praznika, kad god bi se fakultet raspustio, ja bih se odmah vraćao u Nagoju i trudio se da s njima provedem što je moguće više vremena. Bili smo u jednako prisnim odnosima kao pre i lepo smo se družili.”

Tokom Cukuruovih povrataka u rodni grad, verovatno i zbog toga što su to bili ponovni susreti posle dužeg vremena, pričama nije bilo kraja. Kada je on otišao iz grada njih četvoro su sve radili zajedno. Ali, kad god bi Cukuru došao u zavičaj, ponovo su se vraćali onoj istoj petočlanoj jedinici (naravno, kad god je neko od njih imao druge obaveze pa nisu mogli da budu svi na okupu, sastajali su se po troje ili po četvoro). Ono četvoro što je ostalo u rodnom gradu glatko je prihvatilo Cukurua, kao da vremenskog jaza nije ni bilo. Osećanja da se atmosfera za nijansu promenila, ili da se među njima stvorio bilo kakav nevidljiv procep, bar s Cukuruove tačke gledanja, nije bilo. Bio sam srećan zbog toga. I zato mu i činjenica da u Tokiju nije imao nijednog prijatelja ni najmanje nije smetala.

Sara je zaškiljila očima i pogledala u Cukurua. A onda je rekla: „Zar u Tokiju nisi stekao baš nijednog prijatelja?”

„Iz nekog razloga to mi nije pošlo za rukom”, rekao je Cukuru. „Ja nikad nisam bio društven. Ali, nisam od onih što ne izbijaju iz kuće, niti bilo šta slično. To mi je bilo prvi put u životu da živim sam i imao sam slobodu da radim što god hoću. Što se mene tiče, lepo sam živeo. Tokijska železnica se proteže poput paukove mreže, s bezbroj stanica, i silno sam vreme utrošio samo na njihove obilaske. Odlazio sam u razne stanične zgrade, proučavao njihovu

konstrukciju, pravio jednostavne skice i o onome što sam zapazio zapisivao beleške u svesku.”

„Zvuči vrlo zabavno”, rekla je Sara.

Samo, dani provedeni na fakultetu i nisu bili naročito zanimljivi. U opštem programu studija stručnih predmeta je bilo malo, a najveći broj predavanja bio je sasvim prosečan i dosadan. Uprkos tome, kad se već pomučio da se upiše na fakultet, on je išao na gotovo sva predavanja. Bacio se i na učenje nemačkog i francuskog jezika. Odlazio je i u fono-laboratoriju za konverzaciju engleskog jezika. Činjenica da je bio prijemčiv i za savladavanje stranih jezika, za njega je bilo sasvim novo otkrovenje. U svojoj okolini, međutim, Cukuru nije pronašao baš nikog ko bi mu pojedinačno privukao pažnju. U poređenju sa četvoro živopisnih i stimulativnih mladića i devojaka s kojima se slučajno upoznao u svojim srednjoškolskim danima, niko drugi nije posedovao tu iskru, i apsolutno svi su mu delovali previše obično, bez individualnosti. Nije sreo nikoga s kim bi pozeleo da se pobliže upozna, da vodi duge razgovore. Stoga je najveći deo vremena u Tokiju provodio sam. Zahvaljujući tome, još je više čitao nego ranije.

„Zar nisi bio usamljen?” pitala je Sara.

„Ja jesam samovao. Ali nisam bio naročito usamljen. Ili je bar za mene to tada bilo normalno stanje.”

Još je bio mlad i nije znao mnogo o tome kako svet funkcioniše. S druge strane, na tom novom mestu, u Tokiju, toliko se toga potpuno razlikovalo od sredine u kojoj je on do tada živeo. A te razlike bile su veće nego što je on unapred pretpostavljao. Njihov je opseg bio preveliki, a i suština neuporedivo raznovrsnija. Čega god bi se uhvatio izbora je bilo previše, ljudi su se čudno izražavali, a vreme je proticalo prebrzo. Stoga nije uspeo da pronađe ravnotežu između sebe i sveta oko sebe. Ali, što je najvažnije, u tom trenutku on je imao mesto na koje je još mogao da se vrati. Ako bi seo u šinkansen na glavnoj železničkoj stanici u Tokiju, mogao je za sat i po da stigne na to „intimno mesto

nenarušenog sklada”. Mesto na kome je vreme proticalo mirno, gde su ga čekali prijatelji na koje je mogao da se osloni.

Sara je pitala: „A kako stvari s tobom stoje sada? Jesi li uspeo da pronadeš tu ravnotežu između sebe i sveta oko sebe?”

„U svojoj firmi radim već četrnaest godina. Nisam nezadovoljan svojim radnim mestom, a i sam posao mi se dopada. S kolegama se dobro slažem. Do sada sam bio u vezi i s nekoliko žena. Nijedna od tih veza nije se do kraja ostvarila, ali to je bilo iz raznih razloga. Ne samo mojom krivicom.”

„I samuješ, ali nisi naročito usamljen.”

Još je bilo rano i osim njih dvoje nije bilo drugih gostiju. Džez trio je tiho svirao uz klavir.

„Valjda”, posle kraćeg kolebanja rekao je Cukuru.

„Ali više nemaš mesto na koje bi se vratio, je l’ da? Svoje intimno mesto nenarušenog sklada.”

Razmislio je o tome. Mada nije bilo potrebe da to ponovo razmatra. „Njega više nemam”, rekao je mirnim glasom.

Bio je letnji raspust, na njegovoj drugoj godini fakulteta, kada je spoznao da je to mesto nestalo.

Kada se to dogodilo, bio je letnji raspust, na njegovoj drugoj godini fakulteta. Od tog leta, život Cukurua Tazakija bio je postavljen potpuno drugačije nego pre. Onako kako oštar, strm planinski greben transformiše predeo oko sebe.

Kao i uvek, čim se fakultet raspustio, on je spakovao svoje stvari (nije ih ni bilo naročito mnogo) i seo u brzi voz. Stigao je u rodnu kuću u Nagoji, uhvatio dah i odmah telefonom pozvao svoje četvero prijatelja. Samo, ni s kim nije uspeo da stupi u vezu. Sve četvoro je, kako mu je rečeno, bilo van kuće. Sigurno su svi zajedno nekud izašli. Svakom od njihovih ukućana koji su se javili na telefon ostavio je poruke, pošao sam u grad da se prošetam, ušao u bioskop u centru i ubijao vreme gledajući film koji mu se nije naročito ni gledao. Vratio se kući i posle večere s porodicom ponovo je telefonom pozvao svako od njih četvoro. Još se nijedno od njih nije bilo vratilo kući.

Narednog prepodneva ponovo je pokušao da ih pozove, ali su opet svi bili odsutni. Još jednom je ostavio poruke: kad se vrati, neka mi se javi na ovaj broj. Nema problema, preneću, rekao je neko od članova porodice ko se javio na telefon. Ali, nekakav prizvuk u tom glasu zasmetao je Cukuruu. Utisak koji je odavao bio je za nijansu drugačiji od uobičajenog, a to prvog dana nije bio primetio. Imao je osećaj da ti ljudi, iz nekog razloga, žele da uljudno izbegnu da razgovaraju s njim. Bilo je tu naznake da žele što pre da prekinu vezu. Pogotovo je glas Beline sestre zvučao odsečno, sasvim drugačije od uobičajenog. S tom njenom dve godine starijom sestrom Cukuru se baš dobro slagao (nije bila toliko upadljiva kao njena mlađa sestra, ali je bila lepa devojka), i imali su običaj da se svakom prigodom, kad god je on telefonom zvao Belu, malo našale jedno s drugim. Ako ništa drugo, bar bi srdačno razmenili pozdrave. Ovog puta,

međutim, ona je požurila da s njim prekine vezu. Kada se krug poziva na njihove kućne brojeve završio, Cukuru je počeo da se oseća kao prenosilac atipičnog oblika neke opake patogene bakterije.

Možda se nešto desilo, pomislio je Cukuru. Možda se u njegovom odsustvu tu dogodilo nešto zbog čega su ljudi postali distancirani prema njemu. Neki nezgodan, neželjeni događaj. Ali šta je to nešto uopšte bilo, šta je to nešto moglo da bude, to njemu, ma koliko lupao glavu, nikako nije padalo na pamet.

U grudima mu je stajao osećaj kao da je omaškom progutao grumen nečega. Niti je mogao da ga izbací, niti da ga svari. Tog dana nije kročio van kuće, samo je sedeo i čekao da telefon zazvoni. Ni kad je probao nešto da radi, nije uspevao na to da se usredsredi. Dvaput je ukućanima sve četvoro saopštio da je stigao u Nagoju. U uobičajenim okolnostima, oni bi mu, uzbuđenog glasa, odmah odgovorili na poziv. Ali telefon je neumoljivo, beskonačno ćutao.

Kad se spustilo veče, Cukuru je hteo još jednom da proba da im telefonira. Onda se, međutim, predomislio i odustao. Možda su svi oni zapravo bili kod kuće. Ali, pošto nisu hteli da se jave, pretvarali su se da nisu tu. Možda su svojim ukućanima rekli: „Ako me bude zvao Cukuru Tazaki, reci da nisam kod kuće.” Zato su se članovi njihovih porodica javljali na telefon s nelagodnošću u glasu.

Ali zašto?

Razlog mu ne pada na pamet. Cela grupa se prethodno okupila za vreme majskih praznika. Kada je Cukuru krenuo na voz za Tokio, njih četvoro se posebno potrudilo da pođe s njim na stanicu da ga isprati. I svi su mu kroz prozor iz sve snage mahali. Kao da ispraćaju vojnika koji polazi na front na nekoj dalekoj teritoriji.

Posle toga Cukuru je iz Tokija na adresu Plavog poslao više pisama. Donekle i zbog toga što Bela nije umela s računarima, redovno su se dopisivali običnom poštom. Plavi je tako preuzeo ulogu njihovog predstavnika. Kad bi Cukuru poslao pismo, ono bi cirkulisalo među svima njima. Na taj način je

bivao pošteđen toga da im pojedinačno šalje četiri pisma slične sadržine. Uglavnom im je pisao o svom životu u Tokiju. Šta je sve tamo video, šta je doživeo, šta je osećao. O tome da je, ma šta video i ma šta radio, mislio na to koliko bi mu samo bilo lepše da su i oni tu uz njega. To je bilo nešto što je istinski osećao. Nije im pisao ni o čemu posebnom osim toga.

I njih četvoro je Cukuruu poslalo nekoliko zajedničkih pisama, ali ni u njima nije pisalo ništa negativno. Samo su ga detaljno izveštavali o tome šta su sve radili u Nagoji. Činilo mu se da su iz studentskog života u rodnom gradu izvlačili ono najbolje. Plavi je kupio polovnu hondu akord (sa flekom na stražnjem sedištu koja je izgledala kao da je od pseće mokraće) i tim autom su išli u provod na jezero Biva. U njega je bez problema moglo da stane petoro ljudi (pod uslovom da niko nije predebeo). Šteta što i Cukuru nije s njima. Raduju se tome što će se ponovo videti na leto, stajalo je na kraju. U Cukuruovim očima delovalo je kao da je to bilo napisano iz srca.

Te noći nije mogao da zaspi. Bio je uznemiren i svakakve misli su mu prolazile kroz glavu. Ali sve se to, na kraju, svodilo na samo jednu misao koja je poprimala različite oblike. Poput čoveka koji je izgubio orijentaciju, Cukuru se samo vrteo u istom mestu. Dok bi se okrenuo, već bi se ponovo našao u istoj tački. Ubrzo njegovo razmišljanje, poput zavrtnja s glavom razvaljenog žleba, više nije moglo ni napred ni nazad.

Bio je u krevetu budan sve do četiri ujutru. Potom je malčice odspavao, pa se nešto posle šest ponovo probudio. Nije mu bilo do jela. Popio je čašu soka od pomorandže, pa je i od toga imao blagu mučninu. Njegova porodica se zabrinula što je Cukuru naprasno izgubio apetit, ali je on odgovorio da mu nije ništa. Samo mala iritacija želuca, rekao im je.

Cukuru je i taj ceo dan ostao kod kuće. Ležao je pored telefona i čitao knjigu. Bar je pokušavao da čita. Posle podneva ponovo je probao sve četvoro da pozove telefonom. Nije mu se to radilo, ali nije mogao samo da nastavi da

čeka da mu telefon zazvoni s tim nejasnim osećajem u sebi.

Rezultat je bio isti. Ukućani koji su se javljali na telefon obično su mu, ili pravdajući se, ili pak naglašeno neutralnim glasom saopštavali da taj koga zove, od ono četvoro, nije kod kuće. Cukuru im je kratko ali ljubazno zahvaljivao i prekidaio vezu. Ovog puta nije ostavljao poruke. Isto onako kao što on nije mogao da podnese da se takvo stanje nastavi, tako ni oni valjda više neće moći da trpe da se svakog dana izgovaraju time da nisu tu. Ako ništa drugo, sigurno će bar ukućani koji se javljaju na telefon dići ruke i pobuniti se. Tako je Cukuru procenio. Ako samo bude nastavio da zove, na kraju će sigurno izazvati nekakvu reakciju.

Kako je i očekivao, nešto posle osam uveče usledio je u tefonski poziv od Plavog.

„Žao mi je, ali ne želimo da zoveš više ikog od nas”, rekao je Flavi. Bez ikakvog uvoda. Ni „zdravo”, ni „kako si” ili otkad se nismo čuli”. Ono „žao mi je” na početku bila je jedina kurtoazna fraza koju je izgovorio.

Cukuru je udahnuo, u svesti ponovio reči koje je izgovorio njegov sagovornik i brzo pokrenuo glavu. Pokušavao je da protumači emocije sadržane u tom glasu. Ali to je bilo puko formalno pročitano obaveštenje. Bez ikakvog prostora za emocije.

„Ako vi svi kažete da ne želite da vas više zovem, naravno, neću vas zvati”, odgovorio je Cukuru. Reči su iz njega izašle gotovo automatski. Bila mu je namera da ih izgovori sasvim normalnim, hladnim glasom, ali je glas koji je čuo zvučao kao da nije njegov sopstveni, kao glas nekog nepoznatog. Nekog ko živi u dalekom gradu, s kim se nikad nije sreo (niti će se sresti).

„Učini tako, molim te”, rekao je Plavi.

„Nije mi namera da činim bilo šta što se drugima ne dopada”, rekao je Cukuru.

Plavi je prostenjao glasom koji nije bio ni uzdah, niti slaganje.

„Samo bih voleo, ako je moguće, da znam razlog zašto je do toga došlo”, rekao je Cukuru.

„To ne možeš da čuješ iz mojih usta”, rekao je Plavi.

„A iz čijih usta mogu da čujem?”

S druge strane telefonske veze neko vreme bio je tajac. Tišina nalik na debeli kameni zid. Čulo se blago disanje kroz nos. Cukuru je zamišljao taj pljosnati, mesnati nos i samo čekao.

„Shvatićeš valjda ako i sam razmisliš”, konačno je izustio Plavi.

Cukuru je na tren ostao bez reči. Šta mu taj čovek govori? Da sam razmislim? Šta bi to još trebalo da razmotrim? Ako budem razmišljao još više i dublje nego što već jesam, mislim da to više neću biti ja.

„Žao mi je što je do toga došlo”, rekao je Plavi.

„Je l’ svi zajedno tako mislite?”

„Da, svima nam je žao.”

„Hej, šta se uopšte dogodilo?” pitao je Cukuru.

„To se sam zapitaj”, rekao je Plavi. U glasu mu se začuo slabašni drhtaj tuge i ljutnje. Ali, samo na tren. I pre nego što se Cukuru dosetio šta bi mogao da kaže, veza se prekinula.

*

„To je sve što ti je rekao?” upitala je Sara.

„Bio je to vrlo kratak, minimalan razgovor. Ovo je bilo najpribližnije što uopšte mogu da rekonstruišem”, rekao je Cukuru.

Njih dvoje su sedeli jedno preko puta drugog za malim stolom u baru i razgovarali.

„I, jesi li posle toga s njim ili s nekim od preostalo troje imao prilike da razgovaraš o tome?” upitala ga je Sara.

Cukuru je odmahnuo glavom. „Ne, od tada više ni s kim od njih ni o

čemu nisam razgovarao.”

Sari su se oči suzile i pogledala je u Cukurua. Kao da ispituje neki prizor koji fizički nema nikakve logike. „Apsolutno ni s kim?”

„Ni s kim se nisam ni video ni čuo.”

Sara je rekla: „I nisi pozeleo da saznaš razlog zbog koga si tako iznenada izopšten iz te grupe?”

„Kako da ti kažem - meni je tada bilo već sasvim svejedno. Vrata su mi se pred nosom zatvorila i više mi nisu dali da uđem unutra. Nisu hteli ni da mi daju objašnjenje za to. Ali sam mislio: ako je to nešto što oni svi traže od mene, onda ja tu ne mogu ništa.”

„Nije mi jasno”, rekla je Sara, kao da joj zaista nije jasno. „Zar nije mogao biti neki nesporazum posredi? Pa eto, ni sam nisi mogao da se dosetiš nikakvog objašnjenja, zar ne? Zar ti nije bilo žao što si možda izgubio dragocene prijatelje zbog nekog glupog razmimoilaženja? Zbog toga što nisi ispravio grešku koja je mogla biti popravljiva da si se samo potrudio.”

Čaša mohita je bila ispražnjena. Sara je dala znak konobaru i zatražila čašu crnog vina. Nakon solidnog premišljanja, od nekoliko vrsta u njihovoj selekciji odabrala je kaberne sovignon iz Nape. Cukuruu je još bilo ostalo pola hajbola. Led se istopio, čaša je bila orošena kapljicama, a papirni podmetač nadut od vlage.

Rekao je: „To mi je bilo prvi put u životu da me ljudi tako hladno otkače. Pritom, ti ljudi su bili četvoro mojih prijatelja u koje sam imao veće poverenje nego u bilo koga, koje sam poznavao kao da su deo mene. Pre nego što sam i pomislio da tražim uzroke ili da ispravljam grešku, doživeo sam veliki šok. Toliki šok da nisam mogao da se povratim. Imao sam osećaj da je nešto u meni puklo.”

Na sto im je doneta čaša s vinom. Zdela za kikiriki je zamenjena punom. Kad se konobar udaljio od stola, Sara je progovorila.

„Nikad nisam doživela tako nešto, ali mogu da zamislim kako si se

osećao, koliko ti je teško bilo. Razumem, naravno, i da nisi mogao odmah da se povратиш. Ali, kada je prošlo neko vreme i kada je onaj prvobitni šok uminuo, zar nisi tada mogao nešto da preduzmeš? Pa ne možeš valjda da pustiш da stvari ostanu u tom besmislenom stanju. Tako ti sigurno neće biti niшта lakše.”

Cukuru je malko odmahnuo glavom. „Narednog jutra sam smislio neki izgovor za svoju porodicu i samo seo u šinkansen i vratio se pravo u Tokio. Bez obzira na sve, nisam hteo u Nagoji da provedem više ni dan. Nisam mogao da razmišljam ni o čemu drugom.”

„Mada, da sam ja bila na tvom mestu, ja bih tamo ostala sve dok ne bih ustanovila uzrok i sve razjasnila”, rekla je Sara.

„Nisam bio dovoljno jak za to”, rekao je Cukuru.

„Nisi želeo da saznaш istinu?”

Posmatrajući svoje ruke na stolu, Cukuru je pažljivo birao reči: „Mora da sam se plašio kakve će stvari izaći na videlo ako budem tražio uzroke i toga šta će biti kada ih ugledam. Ma kakva bila istina, nisam verovao da će mi ona pružiti spas. Ne znam zbog čega, ali bio sam ubeđen u to.”

„I sada si ubeđen u to?”

„Pa, ne znam”, rekao je Cukuru. „Ali tada jesam bio.”

„Zato si se vratio u Tokio, zatvorio se sam u kuću, zažmurio i zapušio uši?”

„Ukratko rečeno.”

Sara je pružila ruku i spustila je preko Cukuruove šake na stolu. „Siroti Cukuru Tazaki”, rekla je. Osećaj dodira njenog mekog dlana polako se pronosio čitavim njegovim telom. Nedugo potom, sklonila je ruku i prinela vinsku čašu ustima.

„Od tada u Nagoju nisam više ni odlazio osim kad je bilo baš neophodno”, reče Cukuru. „I kada sam odlazio u rodni grad nekim poslom, trudio sam se da ne izlazim iz kuće i u Tokio se vraćao čim bih obavio šta sam imao. Moja majka i sestre su bile zabrinute i uporno su me zapitkivale da li se

nešto dogodilo, ali ja im nisam ništa objašnjavao. Nisam to nikako mogao da prevalim preko usta.”

„Znaš li gde su sada i šta rade njih četvoro?”

„Ne, ništa ne znam. Niko mi nije rekao, a i da budem iskren, nisam ni hteo da znam.”

Zavrtela je čašu i zatalasala vino u njoj, pa ga je neko vreme posmatrala kako se mreška. Kao da nekom proriče sudbinu. Zatim je progovorila.

„Meni to deluje vrlo čudno. Dakle, događaji iz tih dana izazvali su ogroman šok kod tebe i u izvesnoj meri promenili tok tvog života. Tako je, zar ne?”

Cukuru je kratko klimnuo glavom. „Mislim da sam u više nego jednom smislu, u poređenju s onim kakav sam bio pre nego što se to dogodilo, postao malo drugačiji čovek.”

„Kao na primer, u kom smislu?”

„Recimo u tom smislu da sam valjda češće pomišljao da sam ja za druge ljude, a možda i za sebe samog, postao nevažan, dosadan čovek.”

Sara mu se na trenutak netremice zagledala u oči. A onda je ozbiljnim glasom rekla: „Ja mislim da nisi ni nevažan ni dosadan.”

„Hvala ti”, rekao je Cukuru. A zatim je meko prstima pritisnuo slepoočnice. „Ali taj problem je u mojoj glavi.”

„I dalje mi nije jasno”, kazala je Sara. „U tvojoj glavi ili u tvom srcu, ili u oboma, još postoji rana iz tih dana. I to verovatno vrlo živa rana. Pa ipak za ovih petnaest ili šesnaest godina nisi hteo da tražiš razlog zašto te je sve to snašlo.”

„Ne kažem da ne želim da znam istinu. Samo imam osećaj da je posle toliko vremena bolje da sve to zaboravim. To se desilo davnih dana i već je palo duboko u zaborav.”

Sara je svoje tanke usne na trenutak stisnula u ravnu liniju, a onda je rekla: „To mora da je opasno.”

„Opasno”, rekao je Cukuru. „Na koji način?”

„Čak i kada sećanje uspešno negde zametneš, čak i kada ono potone negde sasvim duboko, ne možeš da izbrišeš istoriju koju je ono proizvelo”, rekla je Sara gledajući ga pravo u oči. „To je nešto što bi trebalo da zapamtiš. Istorija se ne može ni izbrisati ni izmeniti. Jer bi to bilo ravno uništenju tvog bića.”

„Kako smo došli na ovu priču?” rekao je Cukuru, napola se obraćajući samom sebi. Ali prilično vedrim glasom. „Ovu priču nikad nikome nisam ispričao, niti sam imao nameru da govorim o njoj.”

Sara se bledo osmehnula. „Verovatno tako što ti je bilo potrebno da je nekome ispričaš. Potrebnije nego što misliš.”

Ono što je tog leta, pošto se iz Nagoje vratio u Tokio, zavladao Cukuruom, bio je čudnovat osećaj da mu se sastav čitavog tela zamenio. Boje svih stvari koje je do tad poznao počele su da mu izgledaju drugačije, kao prekrivene nekim naročitim filterom. Počeo je da čuje zvuke koji nikad do tad nije čuo, a oni koje je do tada uvek mogao da čuje, za njega su postali nečujni. Kada bi pokušao da se pokrene, shvatio bi da mu pokreti tela postaju užasno kruti. Kao da se priroda gravitacije oko njega neprestano menja.

Tih pet meseci po povratku u Tokio Cukuru je obitavao na pragu smrti. Smestio se na jedno malo mesto na rubu mračne rupe bez dna i tu provodio dane potpuno sam. Na opasnom mestu, na samom rubu, odakle bi mogao, ako bi se samo okrenuo u snu, upasti pravo u ponor ništavila. Ipak, on nije osećao nikakav strah. Koliko bi samo bilo lako pasti u njega - to je sve što je pomislio.

Dokle god mu pogled seže protezale su se sve same kamenite goleti. Nigde ni kapi vode, ni vlati trave. Nema ni boja, ničega ni nalik na svetlost. Ni sunca, ni meseca ni zvezda. Verovatno ni bilo kog pravca. Samo se na ujednačenim vremenskim razmacima smenjuju sumrak i beskrajna tama. Krajnja granica čovečje svesti. Ali, istovremeno, to mesto je bilo i blagotvorno.

U sumrak su tu dolazile ptice poput sečiva oštarih kljunova i nemilosrdno kljucale meso s njegovog tela. A kad bi tlo prekrio mrak i ptice nekud otišle, to mesto je nekim supstitutom bešumno popunjavalo nastale praznine na njegovom telu.

Od čega su se ti novi supstituti sastojali, to Cukuru nije mogao da shvati, a niti je mogao da ih primi niti da ih odbije. Oni su se poput roja senki spuštali na njegovo telo i tu polagali svoja jajašca. Ubrzo, kada bi nestala tama i ponovo naišao sumrak, ptice su nanovo dolazile i besomučno kljucale meso s njegovog tela.

U tim trenucima on i jeste i nije bio on. To jeste bio Cukuru Tazaki, ali i nije. Kad bi osetio nepodnošljiv bol, on bi napustio sopstveno telo. A zatim bi s izdvojenog mesta na kome nema bola posmatrao priliku Cukurua Tazakija koji trpi bol. Ako bi se samo čvrsto usredsredio, to nije bilo nemoguće.

Taj mu se osećaj i dan-danas u iznenadnim prilikama vrati. Osećaj napuštanja sopstvenog tela. Posmatranja sopstvenog bola kao da je tuđ.

Kada su izašli iz bara, Cukuru je pozvao Saru na večeru. Hoćeš li da pojedemo nešto lagano, negde tu u kraju? Možda picu? Još nisam gladna, rekla je Sara. Hoćeš li onda kod mene, predložio je Cukuru.

„Izvini, ali danas mi nije do toga”, rekla je s mukom, ali jasno.

„Je l’ to zato što sam te ugnjavio svojom pričom?” upitao je Cukuru.

Ispustila je mali uzdah. „Nije to. Samo bih htela malo da razmislim. O raznim stvarima. Zato bih danas, ako dopuštaš, ipak pravo kući.”

„Nema problema”, rekao je Cukuru. „Drago mi je što smo se opet videli i ispričali. Mada, bilo bi još bolje da smo imali neke veselije teme.”

Izvesno vreme bila je stisnutih usana. A onda je, kao da je odjednom prelomila, rekla: „Hoćeš li me pozvati neki drugi put? Naravno, ako i tebi to odgovara.”

„Naravno da ću te pozvati. Ako ti to ne smeta.”

„Nimalo mi neće smetati.”

„Dobro je”, rekao Cukuru. „Poslaću ti imejl.”

Rastali su se na ulazu u stanicu podzemne železnice. Ona se popela pokretnim stepenicama do perona linije Jamanote, a on je sišao stepenicama i ušao u voz na liniji Hibija. Svako put svoje kuće, zadubljen u sopstvene misli.

Cukuru, naravno, ne zna o čemu Sara razmišlja, a sebi nije dopuštao da joj kaže šta je njemu u tom trenutku bilo u glavi. Postoje neke misli kojima čovek ni po koju cenu ne sme dozvoliti da izađu iz njega. U vozu na povratku kući Cukuruu su u glavi bile upravo takve misli.

Za to blizu pola godine, koliko je tumarao na rubu smrti Cukuru je izgubio sedam kilograma. Što je i razumljivo, s obzirom na to da ništa čestito nije jeo. Odmalena mu je lice bilo prilično zaokrugljeno, no sada se potpuno usukalo i poprimilo uzan oblik. Više nije bilo dovoljno samo da stegne kaiš - morao je da kupi nove, manje pantalone. Kada bi ostao nag, na telu su mu se ispod kože isticala rebra. Izgledala su kao jeftin kavez za ptice. Držanje tela mu se vidljivo pogoršalo. Ramena su mu se povila unapred. Njegove omršale noge bile su žgoljave kao nožice neke vodene ptice. Izgledam kao starac, pomislio je on, stojeći po prvi put posle dužeg vremena nag pred ogledalom za celu figuru. Ili kao čovek na umoru.

Iako izgledam kao čovek na samrti, ja tu ne mogu ništa, govorio je on sebi pred ogledalom. Jer, u izvesnom smislu, ja i jesam bio jednom nogom u grobu. Živeo sam u nekakvom stanju, na jedvite jade držeći se za ovaj svet, poput ljuštore insekta prionule uz granu drveta koju bi malo jači vetar zauvek nekud oduvao. Ali to - da izgleda kao čovek na samrti - Cukurua je ipak iznova snažno pogodilo. Beskrajno dugo i uporno zurio je u odraz svog nagog tela u ogledalu. Poput nekoga ko ne može da odvoji pogled od slika na televizijskim vestima koje izveštavaju o tragičnim posledicama razornog zemljotresa ili strahovite poplave u nekim dalekim krajevima.

Kao da ga je nešto ošinulo, Cukuruu se tada javila pomisao: možda ja i jesam umro. Prethodnog leta, kada je četvoro prijatelja poreklo njegovo postojanje, mladić po imenu Cukuru Tazaki bezmalo i jeste udahnuo svoj poslednji dah. Iako se puka spoljašnjost njegovog bića nekako održavala, ono je blizu pola godine pretrpljivalo ogroman preobražaj. Menjalo mu se i telo i lice, a izmenio mu se i pogled na svet. I dah vetra koji duva, i zvuk vode dok teče, i zraci svetlosti koji prodiru kroz oblake, i boje cveća u godišnjim dobima - sve

to on sada oseća drugačijim nego ranije. Ili ih vidi kao nešto potpuno novo, tek stvoreno. Taj koji tu stoji i ogleda se, na prvi pogled deluje kao Cukuru Tazaki, ali to zapravo nije on. To je samo puka posuda, izmenjenog sadržaja, koja se tek iz praktičnih razloga naziva Cukuruom Tazakijem. Jer, tako se naziva samo zahvaljujući tome što joj za sada nema drugog imena.

Te noći Cukuru je sanjao čudan san. San u kome ga je žestoko obuzela ljubomora. Toliko realističan san odavno nije imao.

Cukuru nikad do tada zapravo nije uspeo da razume osećaj ljubomore. Naravno, u glavi mu je bilo jasno kakvi su mehanizmi onoga što se naziva ljubomorom. Da je to emocija koju osetiš kada neko drugi poseduje talenat, prirodu ili položaj koji ti nikako ne možeš da imaš, ili pak (izgleda da) lako može da ga se domogne. Onaj osećaj kada, recimo, saznaš da je žena za kojom luduješ u zagrljaju drugog muškarca. Zavist, pakost, ozlojeđenost, besplodna frustracija i bes.

Ali, Cukuru takvu emociju apsolutno nikad u životu nije stvarno iskusio. Nikad ozbiljno nije pozeleo da ima dar ili prirodu kakvu ne poseduje, niti je ikad nekog strasno voleo. Nikad nije bio lud za nekim, niti je ikad ikom zavideo. Naravno, nije stvar u tome da on nikad nije nezadovoljan sobom. Nije ni da nema nedostataka. Ako bi to od njega tražili, mogao je i da ih nabroji. Njihov spisak ne bi bio predugačak, ali ne bi baš mogli da stanu u svega dva-tri reda. Ipak, on je s tim nezadovoljstvima i nedostacima izlazio na kraj u sebi. Nisu oni bili takve vrste da bi za to morao da ide nekud drugde. Ili je bar do sada tako bilo.

Ipak, u tom snu, on je jednu ženu žarko želeo, više od bilo čega. Ko je ona bila, to u snu nije jasno. Ona samo postoji. A ona može da razdvoji svoje telo od svog srca. Poseduje tu specijalnu moć. Mogu da ti dam jedno od tog dvoga kaže ona Cukuruu. Ili telo, ili srce. Ali ne možeš da imaš oboje. Zato želim da sad izabereš jedno od ta dva, jer ću ono drugo dati nekom drugom,

kaže ona. Samo, Cukuru želi sve od nje. Ne može drugom muškarcu da prepusti bilo koju od te dve polovine. To je za njega nešto potpuno nepodnošljivo. Ako je tako, onda neću ništa, želi on da kaže. Ali to ne može da izgovori. Ne može ni napred ni nazad.

Ono što je Cukuru u tom trenutku osetio bio je silovit bol, kao da mu neke ogromne ruke zavrću i cede celo telo. Mišići su mu se kidali, kosti škripale. Sve u njemu bilo je tako strahovito suvo kao da će mu se svaka ćelija u telu sparušiti. Od gneva mu se treslo celo telo. Nemoćnog gneva zbog toga što će njenu polovinu morati da prepusti nekom drugom. Taj gnev se pretvorio u gustu izlučevinu koja se žitko cedila iz srži njegovog organizma. Pluća su mu se pretvorila u dva pomahnitala meha, a srce ubrzalo otkucaje poput motora kome je pritisnut gas do daske, odašiljući tamnu uzburkanu krv do svakog krajička njegovog tela.

Kada se probudio, telo mu se još žestoko treslo. Potrajalo je izvesno vreme dok nije shvatio da je to bio samo san. Pidžamu natopljen znojem strgnuo je sa sebe i obrisao se peškirom. Ali, koliko god se on trljao, onaj sluzavi osećaj ga nije napuštao. E, tada je shvatio. Ili, instinktivno je spoznao. Dakle, to je ljubomora. Kada neko od tebe pokušava da otme srce ili telo voljene žene, a ponekad i oboje.

Ljubomora - kako je to Cukuru u svom snu shvatio - jeste najbeznadežnija tamnica na svetu. Jer u tu tamnicu zatvorenik zatvara sam sebe. Niko njega nije tamo strpao. Sam je u nju ušao, iznutra se zaključao i taj ključ lično zavitlao izvan rešetaka. A da pritom apsolutno niko na ovom svetu ne zna da je on tu utamničen. Ako bi sam odlučio da izađe, on bi to, naravno, mogao. Jer se tamnica nalazi u njegovom srcu. Ali, on tu odluku ne može da donese. Srce mu je otvrdlo kao kameni zid. Upravo je u tome suština ljubomore.

Cukuru je iz frižidera izvadio sok od pomorandže i popio nekoliko čaša. Grlo mu je bilo suvo kao barut. A onda je seo za sto i gledajući kroz prozor kako se malo-pomalo razdanjuje, čekao da mu se ogromnim talasima

zapljusnuto, uzdrhtalo srce i telo primire. Šta li znači taj san, razmišljao je on. Je li to neko predskazanje? Ili je možda neka simbolična poruka? Da li to san nešto hoće da mu poruči? Ili pak, možda, njegovo pravo ja, za koje i ne zna, pokušava da se iskobelja iz napukle ljuštore, mislio je Cukuru. Možda se neko ogavno biće tu izleglo i očajnički pokušava da se domogne spolnog vazduha.

Tek je naknadno to shvatio, ali upravo je to bio trenutak u kome je Cukuru Tazaki ozbiljno prestao da priželjkuje smrt. Zureći u svoje nago telo u velikom ogledalu, prihvatio je da se u njemu vidi odraz onoga ko nije on. Te noći on je prvi put u svom životu u snu iskusio osećaj ljubomore (ili onoga što je time smatrao). A kada je svanulo, tih pet meseci mračnih dana u kojima se gledao oči u oči s ništavilom smrti, već je bilo iza njega.

Možda je tada ta sirova emocija, koja prži sve pred sobom, uzela oblik sna, prošla kroz njega i poništila, izbrisala žudnju za smrću koja je njime do tada tako tvrdoglavo vladala. Isto onako kako snažan zapadni vetar oduva guste oblake s neba. To je bila Cukuruova pretpostavka.

Sve što je iza toga ostalo, bio je samo tihi osećaj koji je ličio na mirenje sa sudbinom. Bila je to bezbojna emocija, neutralna kao smiraj. Sedeo je sasvim sam u velikoj staroj napuštenoj kući i nepomično osluškivao ogroman zidni časovnik dok prazno otkucava sate. Zatvorenih usta, ne odvrćajući pogled, samo je posmatrao kazaljku kako napreduje. I tako je, s osećanjima mnogostruko obavijenim nekakvom tankom opnom, uma koncentrisanog na prazan prostor, sigurnim koracima stario iz sata u sat.

Cukuru je postepeno počeo normalno da se hrani. Kupovao je sveže namirnice i pripremao i jeo jednostavna jela. I pored toga, uspeo je da povрати tek nešto malo izgubljene kilaže. Njegov se želudac za to skoro pola godine izgleda bio sasvim skupio. Kada bi uneo veću količinu hrane od ustaljene, odmah bi povratio. Ponovo je počeo da u ranim jutarnjim satima pliva u bazenu na fakultetu. Pošto su mu se mišići opustili, počeo je da ostaje bez daha čak i

kad se peo uz stepenice, pa je jednostavno morao da se vrati u stanje barem približno prvobitnom. Kupio je nove kupaće gaće i naočare za plivanje i svakodnevno preplivavao hiljadu do hiljadu petsto metara kraul. Potom je svratio u teretanu i tamo u tišini radio vežbe na spravama.

Posle nekoliko meseci poboljšane ishrane i redovnog vežbanja, Cukuruov život se mahom vratio u onaj nekadašnji zdrav ritam. Povratio je neophodnu mišićnu masu (mada su mu mišići bili posve drugačije definisani nego ranije), leđa su mu se ispravila, a na lice mu se vratilo rumenilo. Jutrom, kada bi se probudio, ponovo je posle toliko vremena počeo da doživljava erekciju.

Tačno negde u to vreme, njegova majka je, neuobičajeno, sama stigla u Tokio. Verovatno začuđena Cukuruovim skorašnjim postupcima i rečima, zabrinuta zbog toga što nije dolazio kući za novogodišnje praznike, došla je da proveriti kako je. Kada je videla kolike je promene sinovljeva spoljašnjost pretprela za svega nekoliko meseci, presekao joj se dah. Ali, kada joj je on rekao: „Ma, to su potpuno prirodne promene koje imaju veze s mojim godinama; sve što mi je sada potrebno jeste malo odeće koja će odgovarati mom novom telu”, majka je objašnjenje prihvatila zdravo za gotovo. Uverena da je to normalna faza u razvoju mladića. Ona je odrasla u porodici u kojoj je imala samo sestre, i kad se udala znala je jedino kako se odgajaju ćerke. O tome kako se podiže muško dete nije znala baš ništa. Tako se obradovala i sa sinom otišla u robnu kuću i kupila mu komplet nove odeće. Po majčinom ukusu su bile marke bruks braders i polo. Odlučila je da njegovu staru odeću baci ili pokloni.

I lice mu se bilo promenilo. U ogledalu više nije bilo onog punog, na sebi svojstven način pravilnog, ali sasvim običnog lica mladića čije su crte van fokusa. U njega je gledalo lice mladog čoveka kao oštrom mistrijom nanetih okomitih jagodica. U tim očima ukazivao se neki novi sjaj. Sjaj kakav ni on sam nikad do tad nije video. Sjaj koji zahteva samoću bez ishodišta, da bude zaokružen na nekom odabranom mestu. Brada mu je naglo postala gusta i morao je da počne svakodnevno da se brije. Rešio je i da pusti kosu da bude

duža nego što je bila pre.

Cukuruu se njegov novostečeni izgled nije naročito dopadao. Nije mu se sviđao, ali mu nije bio ni odbojan. Bila je to ipak samo maska, puko praktično pomagalo. Ali, privremeno je bio zahvalan na tome što lice koje se tu nalazi nije ono njegovo dotadašnje.

Bilo kako bilo, onaj nekadašnji mladić pod imenom Cukuru Tazaki bio je mrtav. Ispustio je svoj dah nestavši u pustoj tami, zakopan je na malenoj šumskoj čistini. U tajnosti, krišom, pred osvit, u času kada su ljudi još u dubokom snu. Bez nadgrobnog spomenika. Onaj koji tu stoji, diše, jeste novi „Cukuru Tazaki” potpuno nove, drastično izmenjene unutrašnjosti. Ali za to, osim njega, niko još ne zna. A on sam tu činjenicu nije nameravao nikom ni da obznani.

Cukuru Tazaki je kao i do tada išao od stanice do stanice, skicirao stanične zgrade i bez izostanka prisustvovao svim predavanjima na fakultetu. Ujutru se tuširao, prao kosu, posle doručka obavezno prao zube. Svakog jutra je nameštao krevet, sam peglao košulju. Trudio se koliko god je mogao da sebi ne ostavlja slobodno vreme. Uveče je po dva sata čitao knjige. Većinom istorijske knjige i memoare. Tu naviku je odavno stekao. Navike ga u životu gone napred. Samo, on u savršene zajednice više ne veruje, niti oseća toplinu fluida na sebi.

Svakog dana stajao je pred ogledalom u kupatilu izvesno vreme posmatrajući svoje lice. I tako se mic po mic privikavao na novo (izmenjeno) biće. Činio je to kao da uči novi jezik i pokušava da upamti njegove fraze.

Ubrzo nakon toga Cukuru je stekao jednog novog prijatelja. Bilo je to u junu, gotovo godinu dana pošto ga je napustilo njegovo četvoro prijatelja iz Nagoje. Njegov novi prijatelj bio je jedan student istog fakulteta, dve godine mlađi do njega. S tim mladićem upoznao se na bazenu na fakultetu.

S tim mladićem se upoznao na bazenu na fakultetu.

Kao i Cukuru, i on je onamo dolazio sam svakog jutra, da pliva. Tako su, spontano se prepoznajući iz viđenja, počeli da razmenjuju poneku reč. Ponekad su posle plivanja, čim bi se presvukli u svlačionici, odlazili zajedno u kafeteriju da doručkuju nešto lagano. On je bio dve godine studija ispod Cukurua i bio je na Katedri za fiziku. Student fizike i student građevine, iako s istog tehničkog fakulteta, bili su praktično dva različita sveta.

„Šta uopšte vi radite na građevini?” pitao je drugi student Cukurua.

„Pravimo stanice.”

„Stanice?”

„Ma, železničke stanice. Nisam mislio na svemirske.”

„A otkud baš železničke stanice?”

„Pa, valjda zato što je potrebno da postoje na ovom svetu”, izgovorio je Cukuru kao nešto očigledno.

„Baš zanimljivo”, rekao je student zainteresovano. „Nikad do sada nisam posebno razmišljao o tome da su nam stanice neophodne.”

„Ali, valjda ih koristiš? Bilo bi ti nezgodno da ih nema kad hoćeš nekud vozom.”

„Pa jeste, koristim ih, a i naravno, bilo bi nezgodno bez njih... Nego, nisam ni pomišljao da na ovom svetu stvarno ima ljudi koji gore od strasti prema izgradnji stanica.”

„Ako na svetu ima ljudi koji prave muziku za gudačke kvartete i ljudi koji proizvode zelenu salatu i paradajz, valjda je potrebno i nekoliko njih što prave stanice”, rekao je Cukuru. „Osim toga, u mom slučaju, to baš i ne ide dotle da gorim od strasti prema izgradnji stanica. Eto, samo se radi o tome da imam određeni predmet interesovanja.”

„Izvini što pitam, ali zar nije u ovom životu pronalaženje bar jednog određenog predmeta interesovanja već samo po sebi zavidno dostignuće?”

Razmišljajući da li ga on to zavatlava, Cukuru je gledao pravo u lice tog mlađeg studenta pravilnih crta. Ali, po svemu sudeći, njegov sagovornik je to ozbiljno mislio. Izraz lica mu je bio savršeno iskren.

„Cukuru, ti voliš da praviš stvari, zar ne? Kao što ti i samo ime kaže.”²

„Oduvek sam voleo da pravim bilo šta što ima oblik”, priznao je Cukuru.

„Ja nisam takav. Iz nekog razloga urođeno sam nevešt u pravljenju bilo čega. Još u osnovnoj školi nisam umeo in najjednostavniju rukotvorinu da napravim kako valja. Ni plastičnu maketu ne umem čestito da sastavim. Volim u svojoj glavi apstraktno da razmišljam o stvarima i toga mi nikad nije dosta, ali uopšte ne umem sopstvenim rukama stvarno da napravim bilo šta što ima oblik. Volim da spremam hranu, ali to je zato što je hrana nešto što otkad počneš da je pripremaš, sve više gubi oblik... Mada, malo je neprijatno što čovek koji nije u stanju ništa da napravi može da se upiše na tehnički fakultet.”

„A koji bi ti stručni predmet ovde voleo da studiraš?” On je nakratko ozbiljno razmišljao o tome. „Pa, ne znam. Za razliku od tebe, Cukuru, ja nemam ništa konkretno, ništa jasno određeno što bih voleo da radim. Više od svega, želim o stvarima da razmišljam na što dubljem nivou. Želim samo stalno da se bavim čistim, slobodnim idejama. Samo time. Ali, kad malo razmislim, čisto razmišljanje verovatno je nešto nalik na stvaranje vakuuma.”

„Na ovom svetu sigurno je potrebno i nekoliko onih što stvaraju vakuum.”

Kad je Cukuru to izgovorio, njegov sagovornik je prsnuo u smeh. „Mada ne bi valjalo kada bi se svi na svetu, umesto paradajzu i zelenoj salati, okrenuli proizvodnji vakuuma.”

„Ideje su kao brada: ne dobiješ ih sve dok ne odrasteš - to je neko jednom rekao”, kazao je Cukuru. „Mada ne mogu da se setim ko.”

---

² Cukuru (jap.) - praviti, izrađivati. - *Prim. prev.*

„Volter”, rekao je mladi student. A zatim se nasmejao dlanom trljajući svoju bradu. Njegovo nasmevano lice bilo je vedro i nevino. „Samo što te reči možda nisu tačne. Meni brada maltene nije počela da niče, a odmalena sam voleo da razmišljam o svemu.”

Zaista, lice mu je bilo glatko, bez ikakve naznake izniklih malja. Obrve su mu bile uzane i tamne, a uši jasnih kontura, kao lepe morske školjke.

„Pitam se da nije Volter pod time mislio na preispitivanje umesto na ideje”, rekao je Cukuru.

Njegov sagovornik je blago nakrivio glavu. „Bol je ono odakle se rađa preispitivanje. Nisu to godine starosti, a još manje je to brada.”

Ime mu je bilo Haida.³ Fumiaki Haida. Č je to čuo, Cukuru je pomislio: „Evo i ovde jednog s bojom”. *Mister Gray*. Mada je siva, naravno, jedna vrlo nenametljiva boja.

Ni za jednog ni za drugog se ne može baš reći da su bili društvene prirode, ali su se nakon nekoliko susreta i razgovora spontano zbližili i počeli čak jedan drugom da poklanjaju poverenje. Svakog jutra su se po dogovoru nalazili u isto vreme i zajedno plivali. Obojica su plivala kraul na duge pruge, ali je Haida bio nešto brži. Pored ostalog i zbog toga što je od detinjstva išao u školu plivanja, naučio je lepo da pliva slobodnim stilom, ne trošeći energiju uludo. Prelepi pokreti njegovih lopatica koje bi tek okrnule površinu vode podsećali su na krila leptira. Ipak, kada je od Haide dobio uputstva kako da ispravi neke detalje i dao se na svestan trening mišića, ubrzo je i sam Cukuru uspevao da sustigne njegovu brzinu. Isprva su njihovi razgovori bili koncentrisani na tehniku plivanja. Kasnije su postepeno počeli da šire opseg tema o kojima su razgovarali.

Haida je bio sitan, lep mladić. Kao na antičkoj grčkoj skulpturi, lice mu je bilo malo i usko. Ipak, lepota njegovih crta lica bila je prilično klasičnog tipa,

---

³ Početni ideogram ovog prezimena („hai”) znači „pepeljast”, „siv”. - *Prim. prev.*

produhovljena i smerna. Ta istančana lepota prirodno bi isplivala na površinu tek pošto bi ga čovek nekoliko puta video. Nije on bio tip lepog mladića koji bi upadljivo privlačio pažnju.

Kosa mu je bila kratka, blago talasasta i uvek je bio nonšalantno odeven u platnene pantalone sličnog tipa i majice sličnih boja. Ali, ma koliko jednostavna i ležerna ta odeća na njemu bila, tačno je znao kako da je vešto odene tako da izgleda prijatno. Više od svega voleo je da čita, ali ni kao ni Cukuru, nije čitao previše romana. Po njegovom ukusu bile su filozofske knjige i klasika. Voleo je drame i bio je zaljubljenik u grčke tragedije i Šekspira. Dobro se razumeo i u pozorišta no i bunraku. Rođen je u prefekturi Akita, bio je bele puti i imao duge prste. Loše je podnosio alkohol (isto kao Cukuru) i umeo je da prepozna razliku između Mendelsonove i Šumanove muzike (što Cukuru nije umeo). Bio je užasno stidljiv i kad god bi se zatekao na mestu gde bi se skupilo više od troje ljudi, najviše je voleo da se ponašaju kao da on ne postoji. Na vratu je imao kao nožem zasečen, četiri centimetra dugačak duboki davnašnji ožiljak, koji je njegovoj smirenoj pojavi davao čudnovat akcenat.

Haida je tog proleća iz Akite stigao u Tokio i smestio se u studentski dom u blizini univerzitetskog kompleksa, ali još nije bio stekao nijednog bliskog prijatelja. Čim su otkrili da su na istoj talasnoj dužini, počeli su zajedno da provode mnoge sate, a on je počeo često da dolazi kod Cukurua, u zgradu u kojoj je ovaj živeo.

„Kako ti je kao studentu pošlo za rukom da živiš u ovako lepoj zgradi?” zadržljivo je pitao Haida kada je Cukuruu prvi put došao u posetu.

„Moj otac u Nagoji vodi agenciju nekretnina, pa i u samom Tokiju ima nekoliko stanova”, objasnio je Cukuru. „Tako mi je dozvolio da se uselim u jedan od njih koji je igrom slučaja bio prazan. Pre mene ovde je stanovala mlađa od moje dve starije sestre. Ona je diplomirala pa sam je ja ovde samo smenio. Ali stan je u vlasništvu agencije.”

„Porodica ti je imućna, zar ne?”

„Pa, šta ja znam - iskren da budem, pojma nemam da li su moji bogati ili nisu. Mislim da to ni sam moj otac ne bi mogao da kaže dok god na jednom mestu ne okupi knjigovođu, advokata, poreskog računovođu i savetnika za ulaganja. Uglavnom, izgleda da mu u ovom trenutku ne ide loše. Zato ja, srećom, i mogu ovde da stanujem.”

„Ali nemaš interesovanje za takvu vrstu biznisa.”

„Da, tako je. U takvoj vrsti posla čas prebacuješ ogroman kapital odande ovamo, pa onda prebacuješ ogroman novac odavde onamo - stalno nešto moraš da prebacuješ. Nisam ja za takve stvari gde je stalno neka strka. Drugačije sam prirode nego moj otac. Mnogo mi je lakše da naporno gradim svoje stanice, makar tu i ne bilo novca.”

„Određeni predmet interesovanja”, rekao je Haida i nasmešio se.

Cukuru se na kraju nikuda nije preselio iz tog dvosobnog stana u Dijugaoki. Čak i kada je diplomirao na fakultetu i zaposlio se u železničkoj kompaniji sa sedištem u Šindukuu, nastavio je da živi na istom mestu. Kada mu je u njegovoj tridesetoj godini umro otac, taj stan je i zvanično postao njegov. Po svemu sudeći, otac je svom sinu od samog početka nameravao da ostavi tu imovinu, i bez njegovog znanja već ju je bio prepisao na Cukuruovo ime. Firmu koju je otac vodio nasledio je muž Cukuruove najstarije sestre, dok je Cukuru nastavio da projektuje stanične zgrade po Tokiju, bez ikakvih veza s porodičnim biznisom. U Nagoju gotovo da više nije ni odlazio.

Kada se zbog očeve sahrane vratio u rodni grad, Cukuru je pomislio da će njegovo četvoro prijatelja možda znajući za to doći da izjave saučešće. Ako se to dogodi, kako da se s njima pozdravi? Ipak, na kraju se niko od njih nije pojavio. Cukuru je odahnuo, ali se u isto vreme osetio i na neki način napušteno. Ovo je stvarno gotovo, iznova je osetio Cukuru. Više se nikad neće

vratiti na ono što je bilo. U svakom slučaju, u to vreme sve petoro već je bilo navršilo trideset godina. Nisu to više bile godine u kojima se sanjaju snovi o zajednicama nenarušenog sklada.

Statistiku koja kaže da otprilike polovina ljudi na ovom svetu tu nije zadovoljna svojim imenom, Cukuru je jednom video u časopisu ili u nekim novinama. Ipak, on je pripadao onoj srećnoj polovini. Bar ne pamti da je ikad bio nezadovoljan imenom koje su mu nadenuli. Ili ne bi baš mogao da zamisli sebe s nekim drugim imenom, niti životni put koji bi taj on sledio.

Cukuru, njegovo pravo ime, piše se ideogramom, ali ga je on, osim u zvaničnim dokumentima, pisao hiraganom,⁴ pa su i njegovi prijatelji mislili da se tako piše. Jedino su ga majka i sestre zvale Saku⁵ ili Saku-ćan.⁶ Tako im je valjda bilo lakše u svakodnevnim situacijama.

To ime mu je dao otac. Izgleda da je otac, još uveliko pre nego što se on i rodio, bio rešen da prvom sinu da ime Cukuru. Cukuru ne zna zašto. Jer, njegov otac je bio čovek koji je tolike godine vodio život toliko udaljen od bavljenja izradom bilo čega da ne može biti udaljeniji. A možda mu se ono u nekom trenutku javilo, kao nekakvo otkrovenje. Možda mu je neka nevidljiva munja bešumnog groma u svest utisnula ime Cukuru. Ali, otac o poreklu tog imena nikad nije ništa rekao. Ni Cukuruu, niti bilo kome drugom.

Samo što se otac izgleda prilično dvoumio za koji od dva ideograma koji se mogu pročitati kao „cukuru” da se odluči. Dva ideograma: izgovor isti, a između utisaka koji odaju ogromna razlika. Majka je navijala za ideogram koji je značio „stvarati”, ali je otac, posle višednevnog razmatranja, odabrao onaj nezgrapniji, sa značenjem „praviti”.

Majka se tog razgovora setila posle očeve sahrane i prepričala ga Cukuruu. „Ako bismo mu dali ime koje bi se pisalo onim prvim ideogramom,

---

4 Hiragana - uprošćeno, fonetsko pismo koje se najčešće koristi u kombinaciji s ideogramima. Japanska lična imena, međutim, gotovo se isključivo pišu ideogramima. - *Prim. prev.*

5 Ideogram kojim se piše ime Cukuru može se čitati i „saku”. - *Prim. prev.*

6 Ćan - sufiks za obraćanje detetu ili nekome odmilja. - *Prim. prev.*

time bi njegov životni teret bio veći - tako je rekao tvoj otac. Biće bolji onaj drugi: ime se čita isto, a sam Cukuru biće bezbrižniji u životu. Uglavnom, tvoj otac je zaista ozbiljno razmišljao o tvom imenu. Verovatno i zato što si bio prvo muško dete.”

Otkad zna za sebe, Cukuru ne pamti gotovo nijedan trenutak bliskosti s ocem, pa ipak, nije mogao a da se ne složi s tim očevim stavom. Varijanta imena koja mu je data odista je bila prikladnija za njega lično. Jer, on u sebi samom nije nalazio gotovo ničeg kreativnog. Pa ipak, da li mu je zahvaljujući tome „životni teret” bio išta lakši, to je Cukuru teško da prosudi. Zahvaljujući tom imenu, oblik tereta koji je poneo možda i jeste bio malo drugačiji. Ali za njegovu težinu nije tako siguran.

U svakom slučaju, tako je on postao individua po imenu Cukuru Tazaki. Pre toga on nije bio ništa, samo bezimeni prvobitni kaos. Tek ružičasti grumen mesa, ni od cela tri kilograma, koji je jedva udahnuo i zaplakao. Prvo mu je dato ime. Tek potom mu se rodila svest i pamćenje, a onda se formirao ego. Ime je svemu tome bilo početna tačka.

Otac se zvao Tošio Tazaki. To mu je ime savršeno odgovaralo. Tošio⁷ Tazaki - muškarac koji ubira dobiti u raznim projektima. Ponikao iz nemaštine, uleteo u biznis nekretnina, na talasu japanskog ekonomskog razvitka ostvario zavidan uspeh i u šezdeset četvrtoj godini u mukama umro od raka pluća. Ali, to je bilo kasnije. U vreme kada je Cukui u upoznao Haidu, otac je još pucao od zdravlja, pušio dve i po pakle cigareta bez filtera na dan, i s neiscrpnom energijom nasrtljivo prodavao luksuzne stanove u gradskim naseljima. Mehur tržišta nekretnina već je bio prsnuo, ali kako je on taj rizik donekle bio predvideo, pa je raspodelio profit i razvijao svoje poslovne poduhvate u bezbednom pravcu, u tom trenutku nije time bio ozbiljno pogođen. Niti mu je na plućima bila otkrivena zlokobna senka.

---

⁷ Ime Tošio na japanskom se piše pomoću dva ideograma - prvog u značenju „dobit, korist” i drugog u značenju „muškarac”. - *Prim. prev.*

„Moj otac radi kao profesor na Katedri za filozofiju državnog univerziteta u prefekturi Akita”, rekao je Haida. „Kao i ja, i on je čovek koji voli da u svojoj glavi razvija apstraktne teze. Stalno sluša klasičnu muziku nosa zabodenog u knjige koje niko drugi ne čita. On je čovek koji uopšte nema koncept kako se zarađuje i sav novac koji stekne ispari mu na knjige i ploče. Da razmišlja o kući, ili o ušteđevini, njemu maltene i ne padne na pamet. Glava mu je večito negde drugde, nikad u stvarnosti. A ja sam nekako mogao da dođem da živim u Tokiju jedino pošto sam uspeo da se upišem na univerzitet gde školarina nije visoka i da stanujem u studentskom domu u kome ne plaćam životne troškove.”

„Jesu li studije na Katedri za fiziku unosnije od studija na Katedri za filozofiju?” upitao je Cukuru.

„Kad je reč o tome koliko se na tome ne može zaraditi, šanse su verovatno pola-pola. Naravno, ako osvojiš Nobelovu nagradu, onda je to sasvim druga priča”, rekao je Haida s onim svojim privlačnim osmehom na licu.

Haida nije imao braće ni sestara. Odmalena je imao malo prijatelja, voleo je pse i klasičnu muziku. Pošto studentski dom u kome je stanovao nije bio okruženje u kome je normalno mogao da sluša klasičnu muziku (niti je, naravno, mogao da drži psa), uvek je kod Cukurua dolazio s nekoliko ce-deova i tamo ih slušao. Većina ih je bila iznajmljena iz univerzitetske biblioteke. Ponekad je donosio i el-pi ploče koje je lično posedovao. Cukuru je u svom stanu imao osrednji stereo uređaj, ali pošto je uz njega imao samo ploče Barija Manilova i Pet Shop Boys koje je ostavila njegova sestra, Cukuru taj gramofon lično maltene nikad nije puštao.

Haida je uglavnom voleo da sluša instrumentalnu, kamernu i vokalnu muziku, dok mu muzika s orkestrom koji živopisno prašti nije bila po ukusu. Cukuru se nije naročito zanimao za klasičnu (niti bilo koju drugu) muziku, ali je voleo da je sluša s Haidom.

Jednom, dok su slušali neku klavirsku muziku, Cukuru je shvatio da je tu

kompoziciju već više puta čuo. Ne zna joj naslov. Ne zna ni kompozitora. Ali, ta je muzika ispunjena nekom tihom melanholijom. Polagana i upečatljiva tema, jednostavno odsvirana u uvodu. Pa njena meka varijacija. Cukuru je podigao pogled s knjige koju je čitao i upitao Haidu kako se ta kompozicija zove.

„To je *Le mal du pays*⁸ - Franca Lista. Iz prve godine svite *Godine hodočašća*, iz njegovog švajcarskog ciklusa.”

„I... mal... du...?”

„*Le mal du pays*, to je na francuskom jeziku. Uobičajeno se koristi u značenju 'nostalgija' ili 'melanholija', ali konkretnije rečeno znači: 'neobjašnjiva tuga koju u nečijoj duši izaziva prizor pastoralnog pejzaža'. Izraz koji se teško može precizno prevesti.”

„Devojka koju poznajem često je svirala tu kompoziciju. Bila mi je drugarica iz odeljenja u srednjoj školi.”

„I ja odavno volim tu kompoziciju. A nije od onih koje su naširoko poznate”, rekao je Haida. „Je l' ta tvoja drugarica umela dobro da svira na klaviru?”

„Ne razumem se u muziku, pa i ne umem da prosudim šta je dobro odsvirano, a šta loše. Ali, kad god sam je čuo, pomislio sam da je baš lepa. Kako da to definišem? Ispunjena je nekom tihom tugom, a ipak nije sentimentalna.”

„Ako si se tako osećao, onda mora da je bila dobro odsvirana, zar ne?” rekao je Haida. „Sa tehničkog stanovišta deluje jednostavno, ali je veoma teška za interpretaciju. Ako se odsvira tačno po notama, pretvori se u nezanimljivu muziku. A ako se, naprotiv, odsvira previše emotivno, onda se pretvori u petparačku. I sama upotreba pedala drastično menja prirodu muzike.”

„Kako se zove ovaj pijanista?”

„Lazar Berman. Ruski pijanista koji izvodi Lista kao da slika neki suptilni mentalni prizor. Listove klavirske kompozicije se obično smatraju

---

⁸ Komad Franca Lista poznat je i kao *Žal za domovinom*. - Prim. prev.

virtuoznim, suvo preciznim. Među njima svakako ima takvih dela koja su varljiva, ali ako ili pažljivo poslušas kao celinu, shvatiš da ona iznutra, u sebi, sadrže neku jedinstvenu dubinu. Samo što je ona u većini slučajeva vešto skrivena iza ornamentike. To posebno važi za ovu svitu *Godine hodočašća*. Među današnjim pijanistima nema mnogo onih koji su u stanju tačno i lepo da sviraju Lista. Po mom ličnom uverenju, od relativno novijih pijanista to bi bio Berman, a među starijim Klaudio Arau, i to je otprilike to.”

Haida bi se raspričao kad god bi došli na temu muzike. Nastavio je da govori o specifičnostima Bermanove izvedbe Listove kompozicije, ali Cukuru skoro ništa od toga nije čuo. U njegovom umu ukazala se zaprepašćujuće sveža, trodimenzionalna prilika Bele dok izvodi tu kompoziciju. Kao da tadašnjih nekoliko divnih trenutaka, suprotstavljajući se istinskom pritisku vremena, polako i sigurno plovi uzvodno njegovim tokom.

Jamahin koncertni klavir koji je stajao u njenoj dnevnoj sobi. Uvek dobro naštimovan, kao odraz Belinog metodičnog karaktera. Na njegovoj sjajnoj površini nigde ni mrlje, ni otiska prsta. Zraci popodnevnog sunca koji prodiru kroz prozor. Senka koju baca čempres u bašti. Čipkana zavesa se njiše na vetru. Šoljice čaja na stolu. Njena crna kosa uredno svezana pozadi, ozbiljan pogled uprt u note. Njenih deset lepih dugih prstiju na dirkama. Noge na pedalama, sasvim precizne, koje skrivaju snagu nezamislivu od Bele kakva je inače. I njeni listovi, beli i glatki poput lakiranog porcelana. Kad bi je neko zamolio da mu nešto odsvira, često je svirala tu kompoziciju. *Le mal du pays*. Neobjašnjiva tuga koju u čovekovoju duši izaziva pastoralni krajolik. Nostalgija, ili melanholija.

Slušajući tu muziku meko zatvorenih očiju, imao je mučan osećaj da ga nešto guši u dubini grudi. Kao da je ne znajući udahnuo neki tvrdi grumen vazduha. I kada se ploča završila i počela sledeća pesma, Cukuru je ostao jednako stisnutih usana, samo puštajući da mu um uroni u prizor koji mu se ukazuje. Haida bi s vremena na vreme bacio pogled na Cukurua u tom stanju.

„Ako ti odgovara, ostaviću ove ploče kod tebe. Ionako ne mogu da ih slušam u svojoj sobi u domu”, rekao je Haida vraćajući ploču u omot.

Taj trostruki album u kutiji i sad stoji u Cukuruovom stanu. Tik do Barija Manilova i Pet Shop Boys.

Haida je umeo dobro da kuva. U znak zahvalnosti što mu je Cukuru dozvoljavao da kod njega sluša muziku, često bi kupio namirnice i u njegovoj kuhinji pripremao hranu. Sestra je Cukuruu bila ostavila komplet kuhinjskog posuđa i servis za jelo. Od nje ih je samo nasledio, baš kao i većinu nameštaja, zajedno s povremenim telefonskim pozivima njenih bivših mladića („Žao mi je, moja sestra više ne stanuje ovde”). Dva do tri puta nedeljno, njih dvojica su zajedno večerali. Slušali su muziku, razgovarali o raznim temama i jeli ono što bi Haida skuvao. Većinom su to bila svakodnevna jela koja se jednostavno spremaju, ali bi se on ponekad, u slobodnim danima, upustio u izazov da natenane priprema i neke specijalitete. Uvek divnog ukusa. Haida je po svemu sudeći bio obdaren urođenim talentom za kuvanje. I kad je spremao klasičan omlet, i kad je pripremao miso supu, ili krem sos, ili paelju, svako od tih jela bilo bi brižljivo i vešto spremljeno.

„Tebe bi bilo prava šteta ostaviti na Katedri za fiziku. Trebalo bi da otvoriš restoran”, rekao je Cukuru napola u šali.

Haida se nasmejao. „Ni to ne bi bilo loše. Samo što ja ne volim da budem vezan za jedno mesto. Volim da živim slobodno, da idem kuda god hoću, kad ja to hoću i da mislim koliko god hoću.”

„Ali to baš i nije lako.”

„Nije lako, u pravu si. Ali ja sam rešio. Želim da uvek budem slobodan. Volim da spremam hranu, ali ne želim da zbog posla budem zatvoren u kuhinji. Kad bi mi se to desilo, sigurno bih nekoga zamrzeo.”

„Koga?”

„Kuvari mrze konobare, a i jedni i drugi mrze goste”, rekao je Haida.

„To je replika iz komada *Kuhinja* Arnolda Vesjera. Ljudi lišeni slobode obavezno počnu nekog da mrze. Zar ne misliš tako? Ja tako ne želim da živim.”

„Ono što želiš jeste da uvek budeš u položaju u kom nisi vezan i da o svemu slobodno razmišljaš svojom glavom, zar ne?”

„Tako je.”

„Ali meni se čini da slobodno o stvarima razmišljati svojom glavom nije tako prosto.”

„Slobodno razmišljati, na kraju krajeva, delom znači i napustiti sopstveno telo. Izaći iz skućenog kaveza svog tela, osloboditi se stega i pustiti čistu logiku da uzleti. Logici podariti prirodan život. To je suština slobode mišljenja.”

„Zvuči prilično komplikovano.”

Haida je odmahnuo glavom. „Ne, u zavisnosti od toga kako razmišljaš, nije to naročito komplikovano. Mnogo ljudi to s vremena na vreme nesvesno radi i tako čuva zdrav razum. Samo što ne primećuju da to čine.”

Cukuru je neko vreme razmišljao o tome što on govori. Voleo je kad mu je Haida bio sagovornik za takve apstraktne, misaone razgovore. Inače je bio škrt na rečima, ali kada je sa svojim dve godine mlađim drugom vodio te razgovore nešto mora da mu je podsticalo um tako da su iz njega reči začudo glatko izlazile. To je doživeo prvi put u životu. Čak i dok je još bio deo grupe od petoro prijatelja u Nagoji, uglavnom je bio onaj koji sluša.

Cukuru je rekao: „Ali zar se ta istinska 'sloboda mišljenja' koju spominješ ne stiče upravo tako što to ljudi nauče svesno da rade, a ne nesvesno kako si rekao?”

Haida je klimnuo glavom. „Upravo je tako. Samo što je to jednako složeno kao da hoćeš svesno da sanjaš neki san. Ljudi to obično ne mogu.”

„A ti pokušavaš da naučiš da to svesno činiš.”

„Verovatno tako nekako”, rekao je Haida.

„Mada nikako ne mogu da zamislim da se na Katedri za fiziku tehničkog fakulteta podučava toj veštini.”

Haida se nasmejao. „Nisam ni mislio da ću tako nešto naučiti na fakultetu. Sve što je meni odavde potrebno jeste da dobijem slobodno okruženje i vreme. Ne tražim ništa izvan toga. Da bih akademski razmatrao šta to znači svojom glavom na miru razmišljati o stvarima potrebna je teorijska definicija toga. A to je veliki problem. Originalnost nije ništa drugo nego dobro promišljena imitacija. Tako kaže realista Volter.”

„I ti tako misliš?”

„Svaka stvar ima svoje okvire. Isto je i s idejama. Mi se ne plašimo okvira, ali se ne smemo plašiti ni razbijanja tih okvira. To je važnije od svega ako čovek hoće da postane slobodan. Poštovanje okvira i prezir prema njima. Ključne stvari u životu uvek su sporedne. To je sve što ja mogu da kažem.”

„Hteo bih nešto da te pitam”, rekao je Cukuru.

„Šta to?”

„U raznim religijama proroci često u dubokom transu prime poruku od apsolutnog bića.”

„Jeste.”

„I to se odvija na nekom mestu koje prevazilazi slobodnu volju, je li tako? Sasvim pasivno.”

„Tako je.”

„I zatim ta poruka prevaziđe okvire samog proroka i počinje široko, univerzalno da deluje.”

„Tako je.”

„Tu nema ničeg protivrečnog niti sekundarnog.”

Haida je ćutke klimnuo glavom.

„Nije mi jasno: kakvu vrednost onda uopšte ima čovekova slobodna volja?”

„Divno pitanje”, rekao je Haida. A onda se mirno nasmešio. Taj osmeh je ličio na ono kad se mački smeši brk dok spava na suncu. „Na to pitanje još nemam odgovor.”

Vikendom je Haida počeo da dolazi da prespava kod Cukurua. Njih dvojica su pričali do kasno u noć, a Haida je spavao na sofí na razvlačenje u dnevnoj sobi. Ujutru bi kuvao kafu i spremao im omlet. Bio je cepidlaka kad je kafa u pitanju i uvek je sa sobom donosio brižljivo prženu aromatičnu kafu u zrnú i mali električni mlin. Za njega, koji je vodio život u nemaštini, opsednutost kafom bila je praktično jedini luksuz.

Tom novostečenom prijatelju kome je mogao da pokloni poverenje Cukuru je iskreno i otvoreno ispričao razne stvari o sebi. Samo je priču o četvoro prijatelja iz Nagoje, međutim, pažljivo prećutao. Ona je bilo nešto što nije mogao tako lako da prevale preko usta. Rane koje je nosio na duši još su bile sveže i duboke.

Pa i pored toga, za to vreme koje je provodio u društvu svog mlađeg prijatelja, uspevao je u velikoj meri da zaboravi na njih četvoro. Mada, „zaboraviti” nije tačna reč za to. Bol zbog toga što ga je četvoro prijatelja otvoreno odbacilo u njemu uvek postoji netaknut. Jedino što sada poput oseke i plime opada i nadolazi. U nekim trenucima ga zapljusne sve do nogu, a u nekima se povlači nekud sasvim daleko. Toliko daleko da ga on ne vidi. Cukuru je imao jasan osećaj da, iako tek malo-pomalo, sve više pušta korenje na novom terenu, u Tokiju. Njegov novi život jeste usamljenički i skroman, ali se njegov oblik sve više pomalja. Cukuruovi dani u Nagoji postepeno su se pretvarali u stvar prošlosti i nekako mu postajali strani. To je napredak koji je kod njega nesumnjivo izazvao njegov novi prijatelj, Haida.

Haida je o svemu imao sopstveno mišljenje i umeo je logično da ga iskaže. Što su se više viđali, Cukuru je prema svom mladom prijatelju spontano počeo da oseća poštovanje. Samo, s druge strane, sam Cukuru nije imao ideju šta je bilo to što je u njemu samom zainteresovalo ili pak privuklo Haidu. Bilo kako bilo, njih dvojica su zajedno zaboravljali na vreme i vodili su diskusije i razmenjivali mišljenja o svemu i svačemu.

Pa opet, kada je ostajao nasamo, povremeno bi se snažno zaželeo

devojaka. Poželeo bi da zagrlji ženu, da je nežno mazi po telu, da duboko udahne miris njene kože. Za jednog mladog, zdravog muškarca normalna žudnja. Samo, kada god bi pokušao uopšteno da zamišlja devojke, kad god bi poželeo da mu se nađu u zagrljaju, ono što bi mu se automatski javilo u glavi, bio je iz nekog razloga lik Bele i Crne. Njih dve su svet njegove mašte uvek pohodile zajedno, kao jedan savršeni spoj dve osobe. A još neutešnog Cukuru to bi uvek deprimiralo. Zašto i sada to moraju biti baš njih dve? One su mene direktno odbacile. Rekle su da više ne žele ni da me vide ni da me čuju. I zašto uprkos svemu tome neće da mi učine to da mirno izađu iz mog srca? Cukuru je već bio navršio dvadesetu, ali nikad do tada nije bio ni s jednom ženom. Nije poljubio, ni uhvatio za ruku niti je uopšte ikada izašao s nekom ženom.

Možda u meni postoji neki suštinski problem, često je pomišljao Cukuru. Možda se njegov prirodan mentalni tok usled neke prepreke negde zaustavlja deformišući ga kao individuu. Da li je ta prepreka nešto što se izrodilo iz odbacivanja koje je pretrpeo od svoje četvoro prijatelja, ili je to, bez ikakve veze s tim, nešto strukturalno što u njemu postoji oduvek, Cukuru to nije bio u stanju da razluči.

Jedne subotnje večeri, dok su njih dvojica razgovarali do kasnih sati, dotakli su se teme smrti. Pitanja smisla ljudske smrti. Smisla toga da ljudi moraju da žive sa spoznajom da će umreti. O takvim temama razgovarali su mahom konceptualno. Koliko je blizu smrti jedno izvesno vreme živeo, koliko je ogromne promene to iskustvo donelo i njegovom umu i telu - Cukuru je sve to Haidi želeo otvoreno da prizna. Želeo je da mu priča o čudnovatim scenama koje je tada video. Ali, ako bi započeo tu priču, morao bi i da objasni sve okolnosti, od početka do kraja, koje su ga do takvog stanja dovele. Stoga je, kao i obično, Haida bio onaj koji uglavnom priča, a Cukuru se pretvorio u onog koji sluša.

Kada su kazaljke sata pokazale jedanaest, a oni iscrpli temu, na prostoriju

se spustila tišina. U uobičajenim okolnostima to bi bilo pravo vreme da prekinu priču i počnu svaki svoje pripreme za spavanje. Obojica su bili ranoranioci. Ali, Haida je ostao da sedi na sofi skrštenih nogu, kao da se o nečemu sam za sebe duboko zamislio. A onda je, što je za njega bila retkost, progovorio nesigurnim glasom.

„Imam jednu čudnu priču koja se odnosi na smrt. Otac mi ju je ispričao. To je bilo nešto što je lično doživeo kad je imao malo više od dvadeset godina. Tačno kada je bio u mojim godinama. Toliko sam puta čuo tu priču, još od davnih dana, da je i sad pamtim do detalja. Potpuno je bizarna i ni sad ne mogu da poverujem da se čoveku takvo nešto stvarno može dogoditi, ali moj otac nije čovek koji bi lagao o takvim stvarima. Osim toga, kao što i sam znaš, kad su priče izmišljene, detalji se menjaju svaki put kad se prepričava. Nešto se preuveliča, zaboravi se šta je ispričano na početku... Ali, ova očeva priča uvek je od prve do poslednje reči bila potpuno ista. Zato i mislim da verovatno jeste bila njegovo istinsko iskustvo. Kao njegov sin, koji dobro poznaje očev karakter, ne preostaje mi ništa drugo nego da poverujem u nju onakvu kakvu mi ju je ispričao. Naravno, s obzirom na to da ti, Cukuru, ne poznaješ mog oca, na tebi je da li ćeš u nju poverovati ili ne. Molim te samo da je saslušaš kao bilo koju drugu. Možeš i da je shvatiš kao neko predanje ili strašnu priču, meni ne smeta. Samo, pošto je dugačka, a već je kasno, hoće li smetati da ti je sad ispričam?”

„Naravno da neće, još nisam pospan”, rekao je Cukuru.

„Kad je bio mlad, moj otac je godinu dana proveo život kao lutalica”, počeo je Haida svoju priču. „To je bilo krajem šezdesetih godina, u razdoblju u kome su duvali olujni vetrovi sukoba na univerzitetu, a kontrakultura bila na vrhuncu. Nisam ga pitao za detalje, ali otac je za vreme studija prisustvovao nekim bezumnim događajima s kojima nije mogao da se pomiri i kao rezultat toga smučila mu se politička borba i on se povukao iz aktivizma. Na fakultetu je podneo prijavu da pauzira sa studijama i sam pošao u besciljno lutanje po čitavoj zemlji. Radio je fizičke poslove da bi zaradio za život, u slobodno vreme čitao je knjige, dolazio je u dodir s mnogim ljudima i skupljao životno iskustvo. Često je imao običaj da kaže da je za njega lično to možda bio i nasrećniji period u životu. Da je živeći takvim životom naučio mnoge važne stvari. Kad sam bio dete, često mi je punio uši raznim pričama o svojim iskustvima iz tih dana. Ličile su na epizode iz rata u nekoj dalekoj zemlji, iz davnih vremena, o kojima pripoveda neki vojnik. Posle te godine lutanja, otac se vratio na fakultet i otpočeo miran akademski život. Nikad više nije otišao na dalek put. Koliko je meni poznato, živeo je pretežno na relaciji kuća-posao. Čudno, zar ne? Svaki život, ma koliko mirno i sređeno delovao, obavezno ima neki period velikog sloma. Vreme kad se poludi - možda bi to tako trebalo iskazati. Čoveku mora da je neophodna jedna takva prekretnica.”

Te zime, Haidin otac je radio kao pomoćni radnik pri jednom malom onsenu⁹ u planinama prefekture Oita. To mesto mu se sasvim dopalo i rešio je da se tu neko vreme skrasi. Svakoga dana je radio unapred određene fizičke poslove, i pošto bi pozavršavao sve ono što mu je bilo naloženo da obavi, preostalo vreme bilo je njegovo slobodno. Plata mu je bila mizerna, ali je uz smeštaj imao tri obroka i mogao da se kupava u onsenu kad god je hteo. Spavao je

---

⁹ Onsen - prirodan topli izvor i kupalište na otvorenom ili u zatvorenom prostoru. - *Prim. prev.*

u sopstvenoj maloj sobi i tu je u slobodnim satima mogao i do mile volje da čita. Ljudi iz okruženja bili su ljubazni prema tom ćutljivom i neobičnom „studentu iz Tokija”, a hrana koju su mu služili, iako jednostavna, bila je izvanrednog ukusa, pripremljena od svežih domaćih sastojaka. I, što je najvažnije, samo mesto bilo je odsečeno od sveta. Signal radio talasa bio je veoma loš, a ni televizija nije mogla da se gleda, dok su se novine mogle čitati tek s jednim danom zakašnjenja. Najbliža autobuska stanica nalazila se na tri kilometra hoda niz planinski put, a jedino vozilo koje je nepristupačnim putem odatle do rjokana¹⁰ i nazad jedva nekako saobraćalo bio je džip, jedna krntija u vlasništvu rjokana. Čak je i struja bila uvedena tek nešto pre toga.

Ispred rjokana je tekao prelep planinski brzak, prebogat jedrom rečnom ribom živih boja. Ptice su se oglašavale oštrim kricima i uvek uzbuđeno nadletale površinu reke, a nije bila retkost videti ni divlje veprove i majmune. Planina je bila prava riznica jestivog divljeg bilja. U tom izolovanom okruženju mladi Haida mogao je do mile volje da se prepusti čitanju i kontemplacijama. Čitav spektar stvari iz stvarnog sveta više uopšte nije pobuđivao njegovo interesovanje.

Negde dva meseca pošto je odseo u rjokanu, počeo je da vodi razgovore s jednim gostom hotela. Taj muškarac, naizgled na polovini četrdesetih, bio je višljast i izduženih udova, kratke kose, sa zaliscima na čelu. Nosio je naočare metalnih okvira na glavi oblika tek snesenog, glatkog jajeta. U rjokan je došao da odsedne nedelju dana pre toga, pošto se sam popeo planinskim putem s jednom torbom od veštačkog materijala na ramenu. Kad god bi krenuo napolje bio je u kožnoj jakni, farmericama i dubokim cipelama. U hladnim danima je na glavi nosio vunenu kapu i teget šal oko vrata. Prezime mu je bilo Midorikava. Ili je to bar ime koje je ostavio u evidenciji gostiju zajedno s adresom u tokijskom delu grada Koganei. Po prirodi očigledno metodičan čovek, svakog

---

¹⁰ Rjokan - vrsta tradicionalnog smeštaja, hotela u japanskom stilu u kome odsedaju posetioci onsena. - *Prim. prev.*

dana bi do podneva u gotovini izmirio račun za prethodni dan.

(Midorikava?¹¹ Eto i tu jednog čoveka s bojom. Ali, ne izgovorivši ništa, Cukuru je samo slušao priču.)

Čovek koji se predstavljao kao Midorikava nije radio ništa, samo se u slobodno vreme opuštao u onsenu na otvorenom. Šetao se po obližnjim brdima, pod kotacuom.¹² iščitavao džepne knjige koje je sa sobom doneo (većinom bezazlene detektivske romane) i uveče sam ispijao uvek po jedan dupli vrući sake. Ni više ni manje od toga. Ništa manje ćutljiv nego Haidin otac, nije progovarao ni sa kim osim kad je to bilo neophodno, ali ljudi iz hotela nisu za to preterano marili. Bili su navikli na takvu vrstu gostiju. Svi ljudi koji su dolazili baš u onsen na tom zabačenom mestu u planinama bili su manji ili veći ekscentrici, a kod onih koji bi tu ostali da odsedaju duže vreme, sklonost ka ekscentričnosti samo se pojačavala.

Jednom, kada se pred zoru Haidin otac opuštao u vodi uz ivicu onsen na otvorenom, slučajno je tu u isto vreme došao i Midorikava i obratio mu se. Iz nekog razloga, Midorikava je izgleda, otkad ga je ugledao, imao duboku znatiželju prema tom mladom pomoćnom radniku. Ono što je možda doprinelo njegovom zanimanju bila je i činjenica da je Haidinog oca video kako u slobodnim satima sedi u dvorištu i čita izabrana dela Žorža Bataja.

Midorikava je za sebe rekao da je džez pijanista iz Tokija. Desile su mi se neke loše stvari u privatnom životu, bio sam umoran i od svakodnevnog posla, pa sam pozeleo da se malo odmorim u nekom mirnom okruženju i tako sam sam stigao do ovog mesta u srcu planine. U stvari, bez ikakvog plana sam pošao na putovanje i tako se slučajno obreo ovde. Ovde nema ničeg bespotrebnog, pa mi se dopalo. I ti si, izgleda, iz Tokija, je l' da?

Uronjen u toplu vodu u tom sumraku, Haidin otac mu je škrtim rečima

---

11 Početni ideogram ovog prezimena („midori”) znači „zeleno”. - *Prim. prev.*

12 Kotacu - vrsta ognjišta u nekadašnjim japanskim kućama u udubljenju u podu, preko koga je postavljan sto za obedovanje. U današnje vreme kotacu je nizak sto s grejalicom i prekrivačem, pod koji ljudi stavljaju noge i tako se greju u zimskim danima. - *Prim. prev.*

objasnio svoju situaciju. Da pauzira godinu na fakultetu i putuje bez određenog cilja. Fakultet je ionako u blokadi, pa i nema svrhe da ostaje u Tokiju.

Zar te ne kopka šta se u ovom trenutku dešava u Tokiju, pitao ga je Midorikava. Zar ne bi otišao malo da vidiš? Tamo svakodnevno na sve strane iskursava neka gužva. Kao da se ceo svet postavio naglavce. Nije ti žao što propuštaš te scene?

Svet ne može tako lako da se okrene naglavce, odgovorio je Haidin otac. Ljudi su oni koji to čine. A tu scenu mi uopšte nije žao da propustim. To što se izrazio tako direktno i odrešito, Midorikavi se izgleda dopalo.

Ima li ovde negde neko mesto gde postoji klavir na kome bi se moglo svirati? To je on pitao Haidinog oca.

Tu iza ovog brda postoji jedna niža srednja škola. Možda bi posle časova dozvolili da se svira na klaviru u kabinetu za muzičko, rekao je Haidin otac. Kad je to čuo, Midorikava se obradovao. Izvini, da li bi mogao kasnije tamo da me odvedeš, pitao je Midorikava. Čim je Haidin otac to ispričao vlasniku rjokana, ovaj mu je naložio da povede Midorikavu. Vlasnik je telefonom pozvao školu i sredio da mu dozvole da svira na klaviru. Posle ručka, njih dvojica su prešli brdo i stigli do te škole. Planinski put posle kiše bio je klizav, ali je Midorikava, prebacivši svoju torbu s remenom popreko, pa na leđa, hodao putem brzim i čvrstim korakom. Po izgledu je delovao kao dete iz grada, ali je očigledno bio neočekivano izdržljive telesne strukture.

Zvuci dirki starog pijanina u kabinetu za muzičko bili su neujednačene jačine, a nisu bili baš ni naštimovani za pohvalu, ali je u celini sve to bilo u prihvatljivim okvirima. Pijanista je seo na škripavu stolicu, raširio prste i redom isprobao svih osamdeset osam dirki, a zatim je pokušao da odsvira nekoliko akorda. V, VII, IX, XI. Nije delovao kao da je naročito zadovoljan kako je to zvučalo, ali se činilo da je uspeo da nađe izvesno zadovoljstvo makar samo u tome što je u prilici da pritiska dirke klavira. Po njegovim hitrim i čvrstim pokretima prstiju, Haidin otac je zaključio da mora da je u pitanju relativno

iskusan pijanista.

Kada je manje-više procenio stanje u kome se nalazi klavir, Midorikava je iz torbe izvadio malu platnenu vrećicu i brižljivo je stavio na klavir. Vrećica je bila sašivena od kvalitetnog platna, kod otvora svezana vrpcom. Možda su unutra nečiji posmrtni ostaci, pomislio je Haidin otac. Delovalo je kao da je Midorikavi to bio običaj - da spusti vrećicu na klavir kad svira na njemu. Njegovi pokreti ostavljali su takav utisak.

A onda, Midorikava je kolebljivo zasvirao *Round Midnight*. Isprva je svirao jedan po jedan akord pažljivo i nežno, kao čovek koji je zagazio u brzak i ispituje oslonac i brzinu vodenog toka. Kada se tema završila, usledila je dugačka improvizacija. Kako je vreme prolazilo, njegovi prsti su, kao riba u vodi, počeli da kreću sve okretnije i otvorenije. Desna ruka je podstrekivala levu, leva je davala podsticaj desnoj. Haidin otac nije imao bogzna kakvo znanje o džezu, ali je tu pesmu koju je komponovao Telonijus Monk slučajno znao, a i mogao je da oseti da je Midorikavina interpretacija fantastična, takva da ti prodire do srži. Imala je toliko duboku dušu da joj ni raštimovanost klavira nije nimalo smetala. Sedeći u tom kabinetu za muzičko niže srednje škole u planinama i slušajući tu muziku kao jedini čovek u publici, imao je osećaj kao da se iz unutrašnjosti njegovog bića ispira sva prljavština. Čista lepota te muzike kao da je bila tačno onaj sloj koji je preklopio taj osvežavajući vazduh, prepun ozona, ili taj prozirni, hladni brzak, i delovala u savršenom skladu s njima. I sam Midorikava, zanet u svoje sviranje, izgledao je kao da su sve realne stvari iz njegovog okruženja potpuno iščezle. Čoveka tako duboko unetog u nešto mladi Haida nikad dotad nije video. Ni na tren nije mogao da odvoji pogled od Midorikavinih deset prstiju koji su se kretali kao neka samostalna živa bića.

Kada je posle petnaestak minuta završio sa sviranjem kompozicije, Midorikava je iz torbe izvadio debeli peškir i njime brižljivo obrisao znoj s lica. Zatim je neko vreme držao zatvorene oči, kao da meditira. Ubrzo potom rekao

je: „To je dosta. Hajdemo sad nazad”. Pružio je ruku, s klavira uzeo platnenu vrećicu i ponovo je brižljivo spakovao, u torbu.

„Šta je u toj vrećici?” odvažio se da Midorikavu upita Haidin otac.

„Amajlija”, kratko je rekao Midorikava.

„Nekakav zaštitnik klavira?”

„Ne, bolje rečeno - moj alter ego”, rekao je Midorikava s umornim osmehom na usnama. „Priča o tome je pomalo iščašena. Ali, odužila bi se, a ja sam sad previše iscrpljen da bih mogao da ti je ispričam.”

Haida je tu na trenutak prekinuo, bacivši pogled na zidni sa. A onda je pogledao u Cukurua. Pred Cukuruovim očima je, naravno, sin Haida. Ali, valjda i zbog toga što je u to vreme bio sinovljevih godina, lik Haidinog oca se u Cukuruovoj svesti spontano preklopio sa sinovljevim. Imao je čudnovat osećaj da su se dva različita vremena stopila u jedno. A možda taj doživljaj nije zapravo iskusio otac, već sin koji se nalazi tu pred njim. Možda on prepričava sopstveno iskustvo, privremeno ga prepustivši liku svog oca. Cukurua je najednom spopala takva uobrazilja.

„Već je veoma kasno. Ako ti se prispavallo, nastaviću priču drugi put.”

Sve je u redu, još mi se uopšte ne spava, rekao je Cukuru. Istini za volju, bio se već sasvim rasanio. Hteo je da čuje nastavak.

„Onda da ti je ispričam. Ni meni se još ne spava”, rekao je Haida.

To je, kako se ispostavilo, bilo prvi i poslednji put da je Midorikava pred Haidinim ocem nešto izveo na klaviru. Posle petnaest minuta sviranja *Round Midnight* u kabinetu za muzičko niže srednje škole, njegovo interesovanje za klavir kao da se bilo sasvim izgubilo. Čak i kada ga je Haidin otac upitao: „Ne želite više da svirate?” on je samo ćutke odmahnuo glavom. Stoga je i mladi Haida odustao. Midorikava više ne namerava da svira. Haidin otac je, doduše,

poželeo da ga sluša još jednom.

Midorikava je imao istinskog dara. Tu nema nikakve sumnje. Njegova muzika imala je tu moć da slušaoca pokrene fizički, telesno. Pomno je slušajući, Haidin otac je imao nepobitan osećaj da je bio prenet na neko drugo mesto. A to nije nešto što se dalo tako lako proizvesti.

Kakvo značenje za samog Midorikavu ima činjenica da poseduje jedan takav neobičan kvalitet, to mladi Haida nije bio u stanju da spozna. Da li je taj kvalitet za vlasnika blaženstvo, ili pak teret? Je li on blagoslov ili prokletstvo? Ili pak nešto što istovremeno podrazumeva sve to? Bilo ka ko bilo, Midorikava nije ostavljao utisak preterano srećnog čoveka. Izraz na njegovom licu uglavnom je bio u rasponu između turobnog i nezainteresovanog. I osmeh koji bi se tek ponekad ukazao na njegovim usnama bio je suzdržan i u sebi je sadržao nekakvu znalačku ironiju.

Jednog dana, dok je Haidin otac u stražnjem dvorištu cepao i prenosio drva, Midorikava mu se obratio.

„Piješ li ti sake?” pitao ga je.

„Pijem pomalo”, rekao je mladi Haida.

„Može i malo. Hoćeš li da mi se pridružiš večeras? Smučilo mi se da pijem sam”, rekao je Midorikava.

„Imam posla do uveče, mogu tek oko 19.30.”

„To je u redu. Hoćeš da dođeš kod mene u sobu u 19.30?”

U pola osam Haidin otac je došao do Midorikavine sobe da ga poseti. Večera za dve osobe stajala je spremna, zajedno s vrućim sakeom. Jedan preko puta drugog pili su sake i večerali. Ne pojevši ni pola spremljenog jela, Midorikava se samo služio sakeom. Ne govoreći ništa o sebi, postavljao je kojekakva pitanja o tome odakle je Haida (iz prefektura Akita) i o njegovom studentskom životu. Kad je saznao da je ovaj student Katedre za filozofiju, postavio mu je nekoliko stručnih pitanja. O Hegelovom pogledu na svet. O

Platonovim delima. U razgovoru je postalo jasno da je on tu vrstu knjiga sistematično iščitao. Očigledno nije čitao samo bezazlene detektivske romane.

„Tako dakle, ti veruješ u logiku”, rekao je Midorikava.

„Tako je. U osnovi verujem u logiku i na nju se oslanjam. To i jeste predmet mojih studija”, rekao je mladi Haida.

„Baš i ne voliš stvari koje se kose s logikom?”

„Ne radi se o tome da ih volim ili ne volim, ali ne odbacujem a priori stvari koje se kose s logikom. Ne verujem ja slepo u logiku. Jer, smatram da je i traženje dodirnih tačaka između logičnosti i stvari koje se kose s logikom jedna od važnih aktivnosti.”

„Veruješ li, recimo, u đavola?”

„U đavola? Đavola što ima rogove?”

„Da. Doduše, ne znam baš da li stvarno ima rogove.”

„Ako je u pitanju đavo kao metafora za nešto što je suština zla, u to naravno mogu da poverujem.”

„A u đavola koji je uzeo stvaran oblik metafore za nešto što je suština zla?”

„To ne bih znao dok ga stvarno ne bih video svojim očima”, rekao je Haidin otac.

„Kad bi ga video svojim očima, tada bi možda već bilo kasno.”

„U svakom slučaju, mi ovde govorimo hipotetički. Da bismo nastavili s tom pričom potreban nam je jasniji, konkretan primer. Kao što su mostu potrebne grede. Kada se radi o hipotezama, što se dalje razvijaju, one postaju sve krhkije, a zaključci koji se mogu iz njih izvesti sve nepouzdaniji.”

„Konkretan primer, dakle”, rekao je Midorikava. Otpio je gutljaj sakea i namršti se. „Ali, s vremena na vreme, kada se jedan takav konkretan primer pojavi, on te vrati u onu istu tačku - hoćeš li ga prihvatiti ili ne, hoćeš li poverovati u njega ili ne. Tu nema sredine. U pitanju je, da tako kažem, mentalni skok. Tu logika nema gotovo nikakvu moć.”

„Tačno je da u tom trenutku verovatno i nema nikakvu moć. Jer, logika nije nikakav priručnik za zgodne prilike. Ipak, logiku je verovatno moguće naknadno primeniti.”

„Naknadno bi moglo biti prekasno.”

„Da li je kasno ili nije - to je opet neko drugo pitanje, koje s logikom nema veze.”

Midorikava se nasmejao. „Zaista jeste tako kako kažeš. Čak i ako znaš da će posle biti kasno, to je neko sasvim drugo pitanje. Sasvim ispravna teza. Ne daje prostora za protivargumente.”

„A da li ste vi ikad imali takvo iskustvo? Da nešto prihvatite i poverujete u to preskačući logiku?”

„A, ne”, rekao je Midorikava. „Ja ne verujem ni u šta. Ne verujem ni u logiku ni u nelogičnost. Ne verujem ni u Boga ni u đavola. Tu nema nikakvog produžetka hipoteze, niti bilo kakvog skoka. Ti to samo ćutke prihvatiš kao takvo. Za mene je to fundamentalno pitanje. Ne umem da postavim zid koji će razgraničiti subjekat od objekta.”

„Ali vi imate dara za sviranje na klaviru.”

„Ti tako misliš?”

„Vaša muzika ima iskrenu, očiglednu moć da pokreće ljude. Ja se baš i ne razumem u džez, ali toliko shvatam.”

Midorikava je bezvoljno odmahnuo glavom: „Da, talenat ponekad zaista jeste divna stvar. Izgleda lepo, privlači pažnju, a ako sve ide kako treba, može i da se unovči. I žene se lepe za njega. Verovatno je bolje imati ga nego ga nemati. Samo, znaš Haida, talenat je nešto što prvi put ispoljava svoja svojstva oslanjajući se na čvrst centar u telu i u svesti. Ali ako ti neki šraf u glavi ispadne, ili ti se negde neki spoj u telu otkači, taj centar iščezne poput jutarnje rose. Recimo, dovoljno je samo da te zaboli kutnjak, ili da ti se rame gadno ukoči i već ne možeš normalno da sviraš klavir. Zaista je tako. Meni se to stvarno dešavalo. Samo zbog jednog kvarnog zuba, jednog ukočenog ramena,

sva ta lepota vizije i zvuka samo je otišla u ništavilo. Ljudsko telo je krhko. Sačinjeno je kao jedan složeni sistem koga često može da ošteti nešto sasvim trivijalno. A kad se on jednom ošteti, u velikom broju slučajeva, teško se popravi. Ako je u pitanju samo karijes ili ukočeno rame, to se verovatno da zalečiti, ali ima toliko toga što se ne može izlečiti. Kakav onda smisao takav talenat, u kome moraš da se osloniš na neki potpuno nevidljiv, nepouzdan temelj, uopšte ima?”

„Talenat zaista možda jeste jedna neuhvatljiva stvar. Verovatno je malo onih koji se do kraja oslanjaju samo na njega. Pa ipak, ono što se iz njega izrodi ponekad rađa veliki mentalni skok. Kao univerzalan, gotovo samostalan fenomen koji prevazilazi pojedinca.”

Midorikava se nakratko dobro zamislio o tome. A zatim je rekao: „Mocart i Šubert su umrli mladi, ali njihova muzika večno živi - je li to ono što hoćeš da kažeš?”

„Recimo, tako nešto.”

„Takav talenat je vanredan. A u velikom broju slučajeva on troši živote tih ljudi, dok cenu genijalnosti plaćaju preranom smrću. U toj trgovini na kocku stavljaju svoj život. Da li je onaj ko s njima trguje Bog ili đavo, to već ne znam”, uzdahnuo je Midorikava i malo začutao, pa je zatim dodao: „Ovo je neka sasvim druga priča, ali meni se zapravo bliži smrt. Ostalo mi je samo oko mesec dana života.”

Sad je došao red na mladog Haidu da se zamisli. Nije mu dolazilo u pamet šta bi rekao.

„Nisam podlegao nikakvoj bolesti, niti bilo šta slično”, rekao je Midorikava. „Organizam mi je potpuno zdrav. A ne spreman se ni na samoubistvo. Ako si na to pomislio, nema potrebe da brineš.”

„Kako onda znate da vam je ostalo mesec dana života?”

„Tako što mi je jedan čovek to otkrio. Rekao je da imam još dva meseca života. A to je bilo pre mesec dana.”

„Kakav je to čovek?”

„Nije ni lekar ni prorok. Sasvim običan čovek. Jedino što je u tom trenutku i sam bio na smrti.”

Haidin otac je razmišljao o tome što mu on govori, ali nije uspevao da uhvati nit logike. „Da niste vi, gospodine Midorikava, ovamo došli u potrazi za mestom na kome ćete umreti?”

„Ukratko rečeno, tako je.”

„Ne razumem baš najbolje, ali da li to znači da nema načina da izbegnete smrt?”

„Postoji samo jedan”, rekao je Midorikava „Da taj status - nešto poput značenja smrti, da tako kazem - predaš nekom drugom. Ukratko rečeno, da negde nađeš čoveka koji će hteti da umre umesto tebe. Predaš mu štafetu, kažeš: 'Ostalo prepuštam tebi' i odeš. Na taj način možeš da izbegneš smrt. Ali ja lično nemam nameru da pribegnem tom načinu. Oduvek sam mislio da je bolje da umrem što je ranije moguće. Za mene je ovo možda došlo kao poručeno.”

„I mirite se s tim da možete sad umreti, zar ne?”

„Aha, iskreno govoreći, živeti je zaista teško. Ni najmanje mi neće smetati ni ako sad umrem. Nemam snage da pronalazim neki način da sebi oduzmem život, ali da se ćutke samo prepustim smrti, toliko mogu.”

„Samo, kako se konkretno to 'značenje' predaje nekom drugom?”

Midorikava je samo slegnuo ramenima, kao da je sasvim svejedno. „To je prosta stvar. Taj čovek samo treba da razume šta mu govorim, da to prihvati, shvati situaciju i povrh toga, da se saglasi da preuzme značenje. U tom trenutku imamo uspešno sklopljen dogovor. Može da bude i usmeni. Još i jedno rukovanje - i biće savršeno. Nikakvo pečatiranje niti potpisivanje ugovora nije neophodno. Nije to nikakav posao od javnog značaja.”

Mladi Haida je nakrivio glavu. „Ali, pronaći nekog ko će dobrovoljno umesto vas u smrt koja se bliži, sigurno nije jednostavno.”

„Aha, to zaista jeste najveće pitanje”, rekao je Midorikava. „Kome bih

mogao da se obratim s ovako suludom pričom? 'Izvini, bi li možda hteo da umreš umesto mene?' Naravno da ja tu osobu moram ozbiljno da odaberem. A tu stvar postaje još malo složenija."

Midorikava se polako obazreo oko sebe, pa se nakašljao. A onda je rekao: „Svi ljudi imaju neku svoju boju, jesi li to znao?”

„Ne, nisam.”

„Odmah ću ti objasniti. Svi ljudi poseduju neku svoju boju koja blago isijava oko njihovih obrisa. Kao oreol. Ili pozadinsko svetlo. Tu boju ja jasno mogu da vidim.”

Midorikava je sam nalio sebi sake i pijucnuo ga.

„Ta moć da se vidi boja, je li to nešto čime je čovek obdaren od rođenja?” upitao je mladi Haida napola u neverici.

Midorikava je odmahnuo glavom. „Ne, nije to nešto s čime se rađa. U pitanju je samo trenutna sposobnost. Dobija se u zamenu za prihvatanje nadolazeće smrti. I tako se prenosi s jednog čoveka na drugog. Ta sposobnost je sada meni poverena.”

Haidin otac je nakratko začutao. Nije uspevao ništa da prevali preko usta.

Midorikava je rekao: „Na svetu postoje poželjne boje, ali i one koje su baš neprijatne. Ima i veselih i tužnih boja. Ima ljudi koji isijavaju zagasito, ali i onih koji svetle blede. To prilično zamara. Vidim to i onda kada ne želim da vidim. Ne ide mi se u gužve. Tako sam se i obreo u ovim brdima.” Mladi Haida je konačno uspeo da sustigne priču svog sagovornika: „Drugim rečima, to znači da možete da vidite boju koju ja odajem?”

„Da, naravno da mogu da je vidim. Mada nemam nameru da ti kažem koja je to boja”, rekao je Midorikava. „Ono što ja moram da izvedem jeste da pronađem čoveka koji ima određenu vrstu boje, koji odaje svetlost određene vrste. U praktičnim okvirima, znamenje smrti može se predati isključivo takvom čoveku. To nije nešto što se može dati bilo kome.”

„Da li na svetu postoji veliki broj ljudi koji odaje takvu boju i svetlost?”

„Ne, nema ih tako mnogo. Koliko sam ja video, otprilike je to jedan u hiljadu ili dve hiljade njih. Nije ih lako pronaći, ali nije ni da se ne mogu uopšte pronaći. Tu je mnogo teže ustanoviti mesto gde se s takvim sagovornikom može licem u lice voditi ozbiljan razgovor. Mislim da možeš da zamisliš da to uopšte nije tako lako.”

„Ali, kakvi su to uopšte ljudi? Ti koji bi hteli da idu u smrt umesto nekog drugog?”

Midorikava se nasmešio. „Kakvi su oni ljudi? To već ne znam ni sam. Sve što znam jeste da oni poseduju određenu vrstu boje i da oko obrisa svojih tela isijavaju svetlošću određene vrste. U pitanju je puka spoljašnja odlika. Ali, usudio bih se da kažem - mada je to samo moje lično mišljenje - biće to ljudi koji se ne plaše da se vinu u skok. A zbog čega nemaju strah, za to valjda postoje razni razlozi.”

„Kad kažete da se ne plaše skoka - kuda oni to skaču?”

Midorikava je neko vreme ćutao. U toj tišini šum potoka kao da se pojačao. A onda se nacerio.

„E sad ide reklama.”

„Da je čujem”, rekao je Haidin otac.

Midorikava je rekao: „U trenutku kada se složiš da prihvatiš smrt, ti stićeš svojstvo koje nije obično. Jednu specijalnu sposobnost, možemo reći. To što ćeš moći da protumačiš svaku boju koju ljudi odaju samo je jedan od elemenata te sposobnosti. Ono što se nalazi u njenoj osnovi jeste mogućnost da proširiš samu svoju percepciju. Otvorićeš 'vrata percepcije', kako to kaže Oldus Haksli. A tvoja percepcija tada će postati čista, bez ičega drugog u njoj. Sve će ti se razbistriti, kao da se razišla magla. I moći ćeš da sagledaš prizore koje inače ne bi mogao da vidiš.”

„Da li je i onaj vaš nastup na klaviru od pre neki dan jedan od proizvoda toga?”

Midorikava je kratko odmahnuo glavom. „Ne, mislim da je to sviranje

nešto što sam oduvek posedovao. Na tom nivou sam uvek svirao. Percepcija je nešto što je samo po sebi celovito, i ne ispoljava se u formi nekog konkretnog rezultata. Nije ni nešto poput dobiti. Nemoguće je rečima objasniti šta je to. Nema druge nego da to lično doživiš. Jedino što ja mogu da kažem jeste da kad jednom ugledaš te istinske prizore, svet u kome si do tada živeo verovatno počinje da ti izgleda užasno jednoobrazno. U tim prizorima nema ni logike ni nelogičnosti. Ni dobra ni zla. Sve se stapa u jedno. A zatim se i ti stapaš u to, kao jedan njegov deo. Izlaziš iz okvira koji predstavlja tvoje telo i pretvaraš se u metafizičko biće. Postaješ intuitivni osećaj. To je divno, ali istovremeno u izvesnom smislu i razočaravajuće osećanje. Jer, tek maltene na samom kraju shvataš koliko ti je površan život, bez ikakve dubine, do tada bio. 'Kako sam uopšte mogao da trpim ovakav život?' užasnućeš se."

„A da li mislite da sticanje sposobnosti da se vide ti prizori вреди iskusiti, pa makar je čovek dobio u zamenu za smrt, pa makar ta sposobnost bila i samo trenutna?"

Midorikava je klimnuo glavom. „Naravno da вреди. I te kako вреди. To mogu čvrsto da ti garantujem."

Mladi Haida je nakratko začuao.

„Šta kažeš?" rekao je Midorikava s osmehom. „Jesi li se i sam zainteresovao za to da preuzmeš to znamenje?"

„Imam jedno pitanje."

„O čemu je reč?"

„Jesam li i ja možda čovek koji ima tu određenu vrstu boje i određenu vrstu svetlosti? Jesam li i ja taj jedan u hiljadu ili dve?"

„Jesi. To sam znao čim sam te prvi put video."

„Drugim rečima, i ja sam jedan od tih ljudi koji žele da načine skok?"

„Pa, ne znam. To već ne znam. Zar to nije nešto što bi trebalo ti sam sebe da zapitaš?"

„Ipak, u svakom slučaju, vi ne nameravate nikom drugom da predate to

znamenje.”

„Žao mi je”, rekao je pijanista. „Ja sada umirem. Nemam nameru da bilo kome ustupim to pravo. Ja sam kao neki trgovački putnik koji ne planira da prodaje robu.”

„A šta biva sa znamenjem ako vi umrete?”

„Pa, ne znam ni sam. Da vidimo, šta bi moglo da se desi? Možda će iščeznuti zajedno sa mnom. Ili će u nekom obliku ostati iza mene. I tako će opet nastaviti da se prenosi s čoveka na čoveka. Kao Vagnerov *Prsten*. Ja to ne znam, a i nije me briga. Nisam ja odgovoran za to šta će biti posle moje smrti.”

Haidin otac je pokušao da sve to lepo složi u svojoj glavi. Ali, to mu nije polazilo za rukom.

„Šta kažeš - priča nema nikakve logike, zar ne?” rekao je Midorikava.

„Veoma je zanimljiva, ali je u isto vreme u nju teško poverovati”, bio je iskren mladi Haida.

„Zato što za nju nema logičnog objašnjenja?”

„Tako je.”

„A i nema načina da se dokaže.”

„Sve dok se razmena zaista ne obavi, nema načina da se dokaže da li je to istina ili nije. Tako je, zar ne?”

Midorikava je klimnuo glavom. „Tačno, upravo tako. Dok se stvarno ne načini taj skok, ne može se ni dokazati. A kada se skok odista načini, onda više i nema potrebe za dokazivanjem. Tu nema sredine. Ili se vineš, ili ne.”

„Zar se vi, gospodine Midorikava, ne plašite smrti?”

„Ne bojim se samog umiranja. Stvarno je tako. U životu sam do sada video toliko njih, nikakvih bezveznjakovića, kako umiru, pa je čak i njima to pošlo za rukom. Nema razloga da i meni ne uspe.”

„A šta mislite o onome što dolazi posle smrti?”

„O svetu posle smrti, zagrobnom životu - o tim stvarima?”

Haidin otac je klimnuo glavom.

„Rešio sam da o tome ne razmišljam”, rekao je Midorikava dlanom trljajući svoju izraslu bradu. „Nema svrhe razmišljati o nečemu što nemaš načina da saznaš sve i da o tome razmišljaš, ili pak načina da to potvrdiš čak i ako saznaš. To bi ipak bio rizičan, kako bi ti rekao, produžetak hipoteze.”

Mladi Haida je jednom duboko udahnuo. „A zašto ste meni ispričali ovu priču?”

„Dosad je nisam ispričao nikome, niti imam nameru da je ponovim”, rekao je Midorikava i potom iskapio čašicu. „Namera mi je bila da tiho nestanem sam. Ali, kad sam tebe ugledao, pomislio sam: 'Ovom čoveku bi možda vredelo ispričati priču’.”

„Bez obzira na to da li ću ja u nju poverovati ili ne?”

Pospanih očiju, Midorikava je kratko zevnuo. A potom je rekao: „Verovao ti u ovu priču ili ne, meni je svejedno. Jer ćeš pre ili kasnije poverovati u nju. I ti ćeš jednog dana umreti. U svom samrtnom času - iako ne znam kada i kako ćeš umreti - ove priče ćeš se sigurno setiti. A onda ćeš uzeti zdravo za gotovo ono što sam ti rekao i do kraja razumeti logiku, istinsku logiku koja u toj priči postoji. Ja sam samo posejao njeno seme.”

Napolju je izgleda ponovo počela kiša. Meka, tiha kiša. Zaglušena šumom potoka, nije se čula. Samo se po nežnoj promeni vazduha koji im je dodirivao kožu moglo osetiti da pada.

Ubrzo potom, Haidinom ocu se to što sedi s Midorikavom licem u lice u toj maloj sobi najednom učinilo neshvatljivim, nečim što se protivi prirodnim principima i što zapravo nije moguće. Imao je neki osećaj koji je podsećao na vrtoglavicu. U nepomičnom vazduhu osećao se blagi zapah smrti. Vonj mesa koje polako truli. Ali, to je verovatno bila samo uobrazilja. Tu još niko nije umirao.

„Ti ćeš se verovatno u bliskoj budućnosti vratiti svom studentskom životu u Tokiju”, saopštio je Midorikava mirnim glasom. „I vratićeš se stvarnom životu. Živi ga kako treba. Koliko god površan i jednoličan bio, ovaj

život vredi živeti. To ti ja garantujem. Bez ikakve ironije ili paradoksa. Meni ta vrednost samo pomalo počinje da predstavlja teret. A ja ne umem da ga nosim. Možda urođeno nisam tome sklon. Zato se poput umiruće mačke zavlačim na mirno, mračno mesto i ćutke čekam da taj čas dođe. I to samo po sebi nije ništa loše. Ali, ti si drugačiji. Ti ćeš sigurno taj teret umeti da nosiš. Upotrebićeš nit logike i tu vrednost življenja prišćeš za sebe što god bolje budeš mogao.”

„Tu se priča završava”, rekao je sin Haida. „Drugog jutra posle tog razgovora, dok je moj otac poslom bio odsutan, Midorikava je napustio rjokan. Onako kako je i došao, kažu, s jednom torbom na ramenu spustio se pešice tri kilometra planinskim putem do autobuske stanice. Ne znam kuda je otišao posle toga. Samo je izmirio račun za smeštaj za prethodni dan i bez reči otišao. Ni mom ocu nije ostavio nikakvu poruku. Sve što je za sobom ostavio bilo je brdo pročitanih detektivskih romana. Ubrzo posle toga moj otac se vratio u Tokio. Ponovo se vratio studijama i započeo život posvećen isključivo učenju. Da li je to što se upoznao s tim čovekom, Midorikavom, bila prekretnica koja je stavila tačku na njegov život litalice, to već ne znam. Ali sudeći po očevoj priči, stekao sam utisak da je ta činjenica i te kako imala uticaja.”

Haida se promeškoltio na sofi i stao polako dugim prstima da trlja svoj nožni zglob.

„Po povratku u Tokio, moj otac je pokušao da pronađe džez pijanistu koji se zove Midorikava. Ali, pijanistu s tim prezimenom nije uspeo da nađe. A možda je ovaj koristio lažno ime. Zbog toga ni dan-danas ne zna da li je taj čovek zaista mesec dana kasnije izgubio život.”

„Ali, tvoj otac je živ i zdrav, je l’ tako?” pitao je Cukuru.

Haida je klimnuo glavom. „Da, još se dobro drži.”

„A da li je tvoj otac verovao da je Midorikavina čudna priča stvarno istinita? Nije pomislio da ga je ovaj izradio dobro smišljenom pričom?”

„Pa, ja to ne znam. Ali, mislim da za mog oca tada to nije bilo pitanje da

li mu veruje ili ne. Mislim da je on samo progutao tu celu čudnu priču takvu kakva je, kao čudnu priču. Kao zmija kad proguta ulovljenu životinju i nesažvakanu je onako u utrobi natenane razlaže.”

Tu je Haida prestao da priča. A onda je duboko udahnuo.

„Sad mi se ipak prispavalo. Hoćemo li polako na spavanje?”

Bilo je već blizu jedan posle ponoći. Cukuru se povukao u svoju spavaću sobu, Haida je na sofi sebi namestio ležaj i ugasio svetlo u prostoriji. Dok je onako u pidžami ležao u krevetu, Cukuruu se činilo da čuje šum planinskog brzaka. To je ipak, naravno, bila samo uobrazilja. U srcu je Tokija.

Nedugo potom, Cukuru je počeo da pada u dubok san.

Te noći dogodilo se nekoliko bizarnih stvari.

Sa svog računara Cukuru Tazaki je poslao imejl Sari Kimoto s pozivom na večeru. Bilo je to pet dana pošto su se našli i razgovarali u onom baru u Ebisuu. Odgovor mu je poslala iz Singapura. U Japan se vraća za dva dana. Sledećeg dana po povratku, u subotu uveče, nema nikakve planove. „Odlično što si se javio. Imam i nešto da ti ispričam”, pisalo je.

Nešto da mu ispriča? Šta bi to ona da mu ispriča, Cukuru naravno nema nikakvu ideju. Ali, kad je pomislio na to da će se ponovo videti s njom, odmah se oraspoložio i ponovo je imao istinski doživljaj koliko je njegovom srcu potrebna ta žena starija od njega. Kad se s njom ne vidi izvesno vreme, učini mu se da gubi nešto važno i počinje da oseća blagi bol u grudima. A tako se zaista odavno nije osećao.

Tri dana kasnije, međutim, a da o tome nije ni razmišljao, Cukurua su pritisle obaveze na poslu. U projektima ukrštanja saobraćaja s linijama podzemne železnice otkriveno je nekoliko sigurnosnih problema povezanih s razlikama u promerima vagona (zbog čega mu tako važne informacije nisu prosleđene mnogo ranije?) i da bi oni bili rešeni bilo je neophodno da se hitno izvrši delimična sanacija perona nekoliko železničkih stanica. On je morao da sačini plan rada. Radio je skoro čitavu noć. Pa ipak, svetlost na kraju tunela je nekako počela da se nazire i on je mogao da napravi predah od subote uveče do nedelje. Onako u odelu izašao je iz firme i zaputio se pravo ka dogovorenom mestu sastanka u Aojami. Na sedištu u podzemnoj železnici tako je čvrsto zaspao da umalo nije propustio presedanje na stanici Akasaka Micuke.

„Izgledaš baš umorno”, rekla je Sara samo jednim pogledom na njegovo lice.

Cukuru joj je pojednostavljeno objasnio razlog zbog koga je tih nekoliko dana bio u strahovitoj gužvi. U što je moguće kraćim crtama i što razumljivije.

„Nameravao sam da odem kući, istuširam se i presvučem u odeću koja nije za posao, ali ni to nisam uspeo”, rekao je.

Sara je iz ukrasne kese izvukla prelepo uvijenu malu duguljastu pljosnatu kutiju i uručila je Cukuru. „Poklon za tebe od mene.”

Cukuru je razmotao papir za uvijanje. Unutra je bila kravata. Elegantna plava jednobojna svilena kravata. Iv sen Loran.

„Spazila sam je u jednoj djuti-fri radnji u Singapuru, pa sam pomislila da bi ti lepo stajala i kupila je.”

„Hvala ti. Baš lepa kravata.”

„Doduše, ima i muškaraca koji ne vole da na poklon dobiju kravatu.”

„Ja nisam od tih”, rekao je Cukuru. „Pošto mi se nikad ne dešava da dođe taj dan da se odjednom setim da treba da kupim kravatu. Osim toga, imaš stvarno dobar ukus kad si odabrala ovakvo nešto.”

„Dobro je”, rekla je Sara.

Cukuru je na licu mesta skinuo kravatu na uske pruge koju je do tog trenutka nosio i oko vrata vezao novu kravatu koju mu je Sara dala. Pošto je tog dana na sebi imao tamnoplavo letnje odelo i belu košulju s običnom kragom, plava kravata mu se taman uklopila. Sara je pružila ruke preko stola i uvežbanim pokretima namestila mu čvor. Zapahnuo ga je prijatan blagi miris njenog parfema.

„Lepo ti stoji”, rekla je i široko se osmehnula.

Kravata koju je do tad nosio, ostavljena na stolu, izgledala mu je pohabanije nego što je očekivao. Delovala je čak kao neka neumesna navika koja je neopaženo potrajala. Morao bih malo više računa da povedem o svom izgledu, ponovo je pomislio. Radeći iz dana u dan na poslovima projektovanja u kancelariji železničke kompanije, on nema mnogo prilika da vodi računa o odevanju. Na tom radnom mestu skoro su sve sami muškarci. Čim stignu na posao, razvežu kravate, zavrnu rukave i bace se na posao. Često odlaze i na teren. Kakvo odelo Cukuru nosi, koju je kravatu stavio - ljudi koji se na to

obaziru u njegovom okruženju skoro da i nema. A kad malo bolje razmisli, odavno nije imao redovne izlaske s jednom određenom ženom.

Bilo je to prvi put da mu je Sara nešto dala na poklon. Bio je srećan zbog toga. Da, moram je pitati kad joj je rođendan, mislio je Cukuru. Trebalo bi da joj nešto poklonim. Moram to imati u vidu. Još jednom joj je zahvalio, presavio staru kravatu i ubacio je u džep sakoa.

Bili su u francuskom restoranu u suterenu zgrade u južnoj Aojami. I to je bio restoran za koji je Sara znala. Nije bio pretenciozan. Ni vino ni hrana nisu bili tako skupi. Bio je više nalik na neki neusiljeni bistro i tu je moglo opušteno, na miru da se razgovara. I osoblje je bilo ljubazno. Njih dvoje su poručili bokal crnog vina i proučavali jelovnik.

Ona je nosila haljinu sa sitnim cvetićima i preko nje ogrnut tanak beli džemper na zakopčavanje. I jedno i drugo delovalo je vrlo kvalitetno. Koliko Sara zarađuje, to Cukuru, naravno, ne zna. Ali delovalo je kao da je navikla da novac troši na odeću koju nosi.

Dok su jeli, pričala mu je o poslu u Singapuru. O pogađanju za cene hotela, izboru restorana, obezbeđivanju prevoza, ugovaranju raznih sadržaja, potvrđivanju bolničkih ustanova... Postoji brdo stvari koje mora da obavi kada otvara novu turu. Spremi dugačak spisak tih stvari i onda ode na lice mesta i redom ih skida s liste. Lično sve obiđe i sopstvenim očima se uveri u svaki detalj. Njen rad veoma liči na proces izgradnje nove stanice. Slušajući njenu priču, on je shvatao koliko temeljno i sposobno ona obavlja svoj specijalizovani posao.

„Mislim da ću u bliskoj budućnosti morati još jednom da odem preko”, rekla je Sara. „Jesi li nekad bio u Singapuru?”

„Nisam. Pravo da ti kažem, nikad nisam ni kročio van Japana. Nisam imao prilike da službeno otputujem van zemlje, a i problem mi je da sam odem na put u inostranstvo.”

„Singapur je vrlo zanimljivo mesto. Hrana im je ukusna, a i u blizini postoji lepo letovalište. Volela bih da ti ga pokažem.”

Bilo bi baš lepo kad bih s njom mogao na put u inostranstvo, zamišljao je on.

Cukuru je, po običaju, popio samo čašu vina, a ona je ispila ostatak bokala. Po svemu sudeći, organizam joj je dobro podnosio alkohol i boja u licu joj se nije menjala, koliko god da popije. On je odabrao neko jelo s kivanom govedinom, a ona pečenu pačétinu. Kad su završili s glavnim jelom, posle mnogo kolebanja ona je uzela desert. Cukuru je naručio kafu.

„Otkad smo se poslednji put videli, mnogo sam razmišljala”, počela je Sara, ispijajući skuvani crni čaj. „O tvoje četvoro prijatelja iz srednjoškolskih dana. O toj divnoj zajednici i fluidu koji je postojao unutar nje.”

Cukuru je kratko klimnuo glavom. Čekao je da ona nastavi.

Sara je rekla: „Vrlo me je zainteresovala ta priča o grupi od vas petoro. Jer, ja to nikad nisam doživela.”

„Verovatno je i bolje što takvo nešto nisi doživela”, rekao je Cukuru.

„Zato što si na kraju bio povređen.”

Klimnuo je glavom.

„Razumem kako se osećaš”, rekla je Sara zaškiljivši očima. „Pa čak i ako si na kraju loše prošao i razočarao se, imam osećaj da je za tebe ipak bilo dobro to što si naišao na te ljude. To da se duše ljudi tako blisko povežu ne dešava se baš često. A kad takva veza postoji unutar grupe od petoro, to već valjda može da se nazove samo čudom.”

„To zaista jeste bilo skoro pa pravo čudo, a verovatno je dobro i što mi se desilo. Mislim da si u pravu”, rekao je Cukuru. „Ali utoliko pre je moj šok bio veći kada sam to izgubio, ili bolje rečeno, kada sam bio toga lišen. Gubitak, osećaj izolovanosti... Te reči ni izbliza to ne mogu da izraze.”

„Ali, od tada je prošlo već više od šesnaest godina! Ti si sad zreo čovek,

u drugoj polovini tridesetih. Koliko god teško da ti je pala šteta koja je time nastala, zar već nije došlo vreme da je prevaziđeš?”

„Da je prevaziđem”, ponovio je Cukuru njene reči. „Šta bi to konkretno značilo?”

Sara je spustila ruke na sto. Njenih deset prstiju bilo je blago rašireno. Na malom prstu leve ruke nosila je prsten s kamenčićem u obliku badema. Neko vreme je gledala u njega. A zatim je podigla glavu.

„Čini mi se da bi trebalo da se ti sam sada već pozabaviš time da razjasniš razlog zbog koga te je tvoje četvoro prijatelja tako odlučno odbacilo i zašto je moralo tako da bude.”

Cukuru se mašio za šoljicu da bi popio ostatak kafe, ali je tek tada shvatio da je prazna, pa ju je vratio na tacnu. U dodiru s tacnom šoljica je sasvim neočekivano glasno zveknula. Na taj zvuk, kao na znak, konobar je došao do njihovog stola i sipao vodu s ledom u njihove čaše.

Kad se konobar sklonio, Cukuru je rekao: „Kao što sam ti već spomenuo, što se mene samog tiče, ja bih najradije potpuno da zaboravim taj događaj. Rana koja se tada otvorila postepeno se zaceljuje, a i bol sam na sebi svojstven način uspeo da prevaziđem. A to je potrajalo izvesno vreme. Sad kad je ta rana već zacelila, ne želim ponovo da je otvaram.”

„Ali, pitam se da li ona možda samo na površini izgleda kao da je zaceljena”, rekla je Sara tihim glasom, zagledana u Cukuruove oči. „Iznutra ona možda i dalje tiho krvari. Nisi na to nikad pomislio?”

Cukuru je ćutke razmišljao. Nije uspevao da prevali reči preko usta.

„Je li, hoćeš li da mi kažeš puna imena njih četvoro? I naziv srednje škole koju ste pohađali, godinu maturiranja, nazive fakulteta na koje su se upisali i tadašnje adrese svakog od njih.”

„I šta ćeš s tim podacima kada ih saznaš?”

„Hoću da saznam što više detalja o tome gde se oni sada nalaze i šta rade.”

Cukuruov dah je naglo postao plitak. Dohvatio je čašu s vodom i otpio gutljaj. „Zbog čega?”

„Da bi ti dobio priliku da se s njima sretneš, razgovaraš licem u lice i dobiješ objašnjenje o onome što se dogodilo pre šesnaest godina.”

„A šta ako ti ja kažem da to ne želim da radim?”

Svoje šake na stolu okrenula je dlanovima nagore. Ali, njene su oči i dalje preko stola bile uprte pravo u Cukuruove.

„Mogu li da budem potpuno otvorena?” rekla je Sara.

„Naravno.”

„Pomalo mi je teško da to izgovorim.”

„Želim da znam kako razmišljaš, ma šta da je u pitanju.”

„Kad smo se prošli put sastali, rekla sam ti da neću kod tebe. Sećaš se toga? Znaš li zbog čega?”

Cukuru je odmahnuo glavom.

„Mislim da si dobar čovek i sviđaš mi se. Mislim, kao muškarac”, rekla je Sara i napravila malu stanku. „Ali, mislim da u srcu možda nosiš neke nerazrešene probleme.”

Cukuru je ćutke gledao u Saru.

„E sad ide onaj pomalo težak deo. Tačnije, težak da se izrazi. Kad se jednom pretoči u reči, možda će zvučati previše banalno. Ali, ne može suvislo i logično da se objasni. Jer, u pitanju je nešto sasvim instinktivno.”

„Ja verujem u tvoju instinkt”, rekao je Cukuru.

Ona se blago ugrizla za usnu, pogledom procenjujući neku razdaljinu i zatim rekla: „Kada sam spavala s tobom, imala sam osećaj kao da si negde drugde. Kao da si negde, malo izdvojen od nas dvoje. Mada si bio veoma nežan i bilo mi je lepo. Pa ipak...”

Cukuru se ponovo mašio ispražnjene šoljice kafe i podigao je obujmivši je obema šakama. Pa je onda opet vratio na tacnu. Ovog puta tako da se ne čuje.

„Stvarno ne znam”, rekao je. „Ja za vreme toga nisam mislio ni na šta

drugo osim na tebe. Ne sećam se da sam bio nekud odlutao. Iskreno rečeno, u tom trenutku nije bilo ni prostora da razmišljam o bilo čemu osim o tebi.”

„Možda je tako. Možda stvarno nisi mislio ni na šta osim na mene. Ako ti tako kažeš, ja u to verujem. Ali, bez obzira na to, u tvoju glavu je ušlo nešto drugo. Ili sam makar imala opipljiv osećaj koji je podsećao na udaljenost. Možda je to nešto što samo žena može da zna. U svakom slučaju, ono što želim da znaš jeste da ja takvu vezu ne mogu dugo da održavam. Koliko god se ti meni svidao. Ja sam mnogo zahtevnije i otvorenije prirode nego što izgleda. Ako bismo ti i ja ušli u ozbiljniju vezu, ne bih želela da se tako nešto ispreči između nas. I to nešto neidentifikovano. Razumeš šta ti govorim?”

„Da ne želiš više da se vidiš sa mnom, je l’ tako?”

„Ne to”, rekla je. „Prija mi kad se vidim s tobom ovako i kad razgovaramo. Veoma mi je zanimljivo. Ali ne želim da idem kod tebe.”

„To znači - ne možeš da spavaš sa mnom?”

„Mislim da ne mogu”, jasno je rekla Sara.

„Jer ja nosim nerazrešene probleme u duši?”

„Da. Jer ti nosiš neke nerazrešene probleme. A oni su možda i dublje usađeni nego što misliš. Ali, ako se na to budeš namerio, ti problemi bi se sigurno mogli rešiti. Isto kao što obaviš popravke u staničnoj zgradi kad otkriješ da nešto ne valja. Samo moraš da prikupiš podatke koji su ti za to potrebni, sačiniš precizan projekat i napraviš detaljan plan rada. Najvažnije od svega je da raščistiš redosled prioriteta.”

„I zbog toga treba da se još jednom vidim i razgovaram s njima četvoro. Je li to ono što hoćeš da kažeš?”

Ona je klimnula glavom. „Treba da se direktno suočiš s prošlošću, i to ne kao naivan, ranjivi mladić, već kao jedan samostalan profesionalac. Ne da vidiš ono što želiš da vidiš, već ono što moraš videti. Ako to ne uradiš, svoj dalji život vodićeš s tim teškim bremenom u sebi. Zato mi daj imena svoje četvoro prijatelja. Prvo ću ja na brzinu da istražim gde su oni sada i šta rade.”

„Kako?”

Sara je u neverici zavrtela glavom. „I ti si završio tehnički fakultet? Zar ne koristiš Internet? Nikad nisi čuo za Gugl i Fejsbuk?”

„Za posao ga, naravno, često koristim. Znam i za Gugl i za Fejsbuk, normalno. Ali ovako lično ih skoro nikad ne koristim. Takva sredstva me preterano ne zanimaju.”

„Hajde prepusti to meni. Prilično se dobro razumem u te stvari”, rekla je Sara.

Posle večere, njih dvoje su peške otišli do Šibuje. Veče pred sam kraj proleća bilo je prijatno, a veliki žuti mesec bio je obavijen izmaglicom. U vazduhu se neodređeno osećala vlaga. Rub njene haljine prelepo je lepršao na vetru, kao da plovi pored Cukurua. Hodajući tako, zamišljao je njeno telo ispod te odeće. Mislio je na to kako bi voleo da mu se ponovo nađe u naručju. Dok je razmišljao o tome, osetio je kako mu penis biva sve krući. Ne čini mu se da je to što oseća tu vrstu želje neki problem. Za zdravog, odraslog muškarca, to osećanje i apetit sasvim su prirodni. Ali, u njihovom korenu, baš kao što je i sama rekla, nalazi se možda i nešto neidentifikovano, nešto iskrivljeno. To je nešto što on nije umeo da prosudi. Što je više razmišljao o granici između svesnog i nesvesnog, sve je manje znao ko je on sam.

Posle izvesnog kolebanja, Cukuru je prelomio i izustio: „U vezi s onim što sam ti prošli put rekao, postoji nešto u čemu moram da se ispravim.”

Sara je u hodu radoznalo pogledala u Cukurua. „U čemu to?”

„Do sada sam bio u vezama s nekoliko žena. Ni s jednom nisam stvarno uspeo da se zbližim, ali za to ima različitih razloga. Rekao sam ti da to nije bilo samo mojom krivicom.”

„Dobro se sećam.”

„U ovih desetak godina bio sam u vezi s tri-četiri žene. Sa svakom od njih relativno dugo i ozbiljno. Nisam imao nameru samo da se zabavljam. A

krivica za to što ni u jednoj od tih veza nije išlo uglavnom je, mislim, počivala na meni. Problema nije bilo ni u jednoj od tih žena.”

„A kakav je problem bio kod tebe?”

„Naravno, svaki put je problem malo naginjao na neku drugu stranu”, rekao je Cukuru. „Ali ono što bi se moglo nazvati zajedničkim imeniteljem uvek je bilo to da ja nisam ozbiljno žudeo ni za nijednom od njih. Naravno, voleo sam ih i bilo nam je baš zanimljivo dok smo bili zajedno. Ostalo mi je mnogo lepih uspomena. Ali, nijednu od njih nisam želeo toliko da bih mogao da se izgubim.”

Sara je ćutala. A onda je rekla: „Drugim rečima, ti si za poslednjih deset godina bio u relativno dugim i ozbiljnim vezama sa ženama koje te uopšte nisu toliko ozbiljno privlačile?”

„Mislim da se na to svodi.”

„To mi se ne čini kao nešto što ima mnogo logike.”

„U pravu si.”

„Da nije s tvoje strane možda bilo osećanja da ne želiš da se ženiš, da ne želiš da ti sputavaju slobodu ili tako nešto?”

Cukuru je zavrteo glavom. „Ne, mislim da nemam poseban strah od braka ili sputavanja. Moja priroda traži pre svega stabilnost.”

„Pa ipak, kod tebe je uvek na delu bila mentalna kontrola, je l’ tako?”

„Verovatno jeste.”

„Zbog toga si bio u vezama samo sa ženama kojima ne moraš da otvoriš srce.”

Cukuru je rekao: „Možda sam se plašio toga da ću neku ženu ozbiljno zavoleti, da bez nje neću moći, a da će ona na kraju jednog dana iznenada, bez ikakvog upozorenja, samo nekud nestati i da ću ja ostati sam.”

„I zbog toga si uvek nastojao, svesno ili nesvesno, da između sebe i svojih partnerki ostaviš određenu distancu. Ili si pak birao žene s kojima možeš da napraviš takvu distancu. Tako da ti ostaneš nepovređen. O tome je reč?”

Cukuru je ćutao. Ta ćutnja je znaćila slaganje. Samo što je i samom Cukuruu bilo jasno da u isto vreme suština problema nije samo u tome.

„Onda se možda i između tebe i mene desilo isto.”

„Ne, ne mislim da je tako. Kad si ti u pitanju, do sada je bilo drugaćije. To je istina. Ja prema tebi želim da se otvorim. Iz dubine duše tako mislim. Upravo zbog toga ti ovo i govorim.”

Sara je rekla: „Je li, želiš li ti i dalje da se vidaš sa mnom?”

„Naravno da želim s tobom i dalje da se vidam.”

„I ja želim da nastavim s tobom da se viđam, ako to bude moguće”, rekla je Sara. „Zato što mislim da si dobar ćovek, a i zato što mislim da u tebi nema nićeg lažnog.”

„Hvala ti”, rekao je Cukuru.

„Daj mi imena to ćetvoro prijatelja. Šta ćeš posle toga da uradiš, to ćeš ti sam odlučiti. U trenutku kada ti se mnoge stvari budu razjasnile, ako ne budeš želeo da se vidiš s njima, onda i ne treba da se vidiš. To je samo tvoja stvar. Ali, nezavisno od toga, ja sam se lićno sada zainteresovala za njih. Htela bih bolje da upoznam to ćetvoro. Te ljude koji su i dalje, ćak i sada, prilepljeni uz tvoja pleća.”

Kada se vratio u svoj stan, Cukuru Tazaki je iz fićeke stola izvadio staru beležnicu, otvorio stranice adresara u njoj i na ekranu laptop računara otkucao taćna imena, tadašnje adrese i brojeve telefona ćetvoro ljudi.

Kei Akamacu

Jošio Oumi

Juzuki Širane

Eri Kurono

Sa raznim osećanjima zagledan u ta ćetiri imena poredana na ekranu, imao je osećaj da ga sa svih strana opkoljava vreme koje bi trebalo da je odavno

prošlo. To prošlo vreme počelo je bešumno da se stapa sa stvarnim vremenom koje teče u sadašnjosti. Poput dima koji se u sobu uvlači kroz uzani prorez između vrata. Taj dim je bezbojan, bez ikakvog mirisa. U jednom trenutku, međutim, on se naravno vratio u realnost i jednim klikom na svom laptopu poslao imejl na Sarinu adresu. Kad se uverio da je imejl poslat, isključio je računar. A onda je čekao da se vreme ponovo vrati u isti stadijum realnosti.

„Ja sam se lično sada zainteresovala za njih. Htela bih bolje da upoznam to četvoro. Te ljude koji su i dalje, čak i sada, prilepljeni uz tvoja pleća.”

To što Sara govori verovatno je tačno. Dok je ležao na krevetu, tako je Cukuru pomislio. Njih četvoro je i dalje slepljeno s njim. I to verovatno mnogo čvršće nego što Sara misli.

Mister Red

Mister Blue

Miss White

Miss Black

One noći kada mu je Haida ispričao čudnu priču o svom ocu koji je u mlađim danima u onsenu u planinama Kjušua upoznao džez pijanistu po imenu Midorikava, Cukuruu se desilo nekoliko bizarnih stvari.

Usred mraka se prenuo iz sna. Nešto je tiho, tupo kucnulo i probudilo ga. Bio je to zvuk kao da je kamenčić udario u prozorsko staklo. A možda je i samo umislio da ga je čuo. Nije siguran šta se desilo. Pokušao je da na električnom satu kraj uzglavlja razabere koliko je sati, ali nije uspevao da savije vrat. I nije u pitanju bio samo vrat: nije mogao da pomeri nijedan deo tela. Nije bilo utrnuo. Nije mu polazilo za rukom da se pokrene samo tako što bi pomislio da želi da se napne. Njegova svest i mišići nisu bili povezani.

Prostorija je bila obavijena tamom. Cukuru loše spava uz svetlo, tako da pred spavanje obavezno do kraja navuče debelu draperiju i zamrači sobu. Tako spoljna svetlost ne prodire unutra. Pa ipak, on po osećaju zna da se u sobi nalazi još neko osim njega. Neko se u tami krije i posmatra ga. Poput životinje u mimikriji, pritajenog daha, promenjene boje, ne odajući miris, krije se u mraku. Ali, iz nekog razloga, Cukuru zna da je to Haida.

Mister Gray.

Siva boja pravi se mešanjem bele i crne. A u zavisnosti od stepena zagasitosti, lako može da se utopi u različite stupnjeve tame.

Haida je stajao u uglu mračne sobe i samo nepomično odozgo gledao u Cukurua ispruženog na krevetu na leđima. Kao neki pantomimičar koji oponaša statuu, dugo nije mrdnuo nijednim mišićem. Jedino što je davalo znake jedva nekakvog pomeranja bile su valjda samo njegove duge trepavice. Vrlo bizaran kontrast. Na jednoj strani Haida koji je svojevolski gotovo savršeno nepomičan, i na drugoj, Cukuru koji suprotno svojoj volji ne može da se pomeri. Moram nešto da kažem, mislio je Cukuru. Treba nešto da izgovorim i poremetim ovu

prividnu ravnotežu. Ali, on ne uspeva da ispusti ni glas. Ne može ni da pomeri usne, niti da pokrene jezik. Iz grla mu se otima jedino bešumni suvi dah.

Šta Haida radi u ovoj sobi? Zašto stoji tamo i tako prodorno zuri u Cukurua?

Ovo nije san, misli Cukuru. Sve je isuviše verno da bi bio san. Pa ipak, Cukuru nije bio u stanju da prosudi da li je taj koji tu stoji pravi Haida ili ne. Da nije ovo ovde nekakav Haidin alter ego koji se od njega odvojio, dok pravi Haida, njegovo stvarno telo, čvrsto spava na sofí u susednoj sobi? Cukuruu se tako činilo.

Pa ipak, Cukuru to nije doživljavao kao nešto uznemirujuće, nešto opako. Što god bilo, Haida njemu sigurno ne bi učinio ništa što nije dobro - bio je gotovo ubeđen Cukuru. To je nešto što je osećao sve vreme, otkad ga je upoznao. Takoreći instinktivno.

I Crveni je definitivno bio bistar, ali je ta njegova inteligencija imala realističniju i, u zavisnosti od situacije - pragmatičniju crtu. U poređenju s tim, Haidina oštroumnost bila je autentičnija, teoretičnija. Bila je čak sama sebi dovoljna. U društvu s Haidom, Cukuru s vremena na vreme nije mogao da dokuči o čemu on to razmišlja. Izgledalo je da se u njegovoj glavi nešto punom parom razvija, ali koje bi vrste to nešto moglo da bude, Cukuru nije mogao ni da pretpostavi. U takvim trenucima bio je, naravno, zbunjen, a ponekad se osećao i kao da je ostavljen sasvim sam. Ali, čak i u tim situacijama on nikad zbog svog mlađeg prijatelja nije osećao uznemirenost, niti je bio iritiran. Samo je bila stvar u tome da su se brzina razmišljanja i širina područja delovanja njegovog prijatelja razlikovali od nivoa njegove sopstvene brzine i širine. Verujući u to, Cukuru je odustao od pokušaja da prati njegov tempo.

U Haidinom mozgu verovatno postoji nešto nalik na reli stazu, načinjenu prema brzini njegovih misli, koju on verovatno povremeno mora da za određeni vremenski period prelazi svojom urođenom brzinom. U suprotnom - ako bi nastavio da smanjenom brzinom drži korak s Cukuruovom prosečnom brzinom

- njegov sistem mišljenja počeo bi možda da se pregrevava i da pokazuje znake blagog odstupanja od normale. Takav je utisak on odavao. Nakon izvesnog vremena, Haida bi sišao s te staze i uz nežan osmeh, kao da ništa nije bilo, vratio se Cukuruu. Zatim bi smanjio brzinu i ponovo uskladio tempo razmišljanja s Cukuruovim.

Koliko li je dugo potrajao taj njegov prodorni pogled? Cukuru nije mogao da proceni dužinu vremenskog trajanja. Nepomičan u tami usred noći, Haida je bez reči posmatrao Cukurua. Delovalo je da želi nešto da kaže. Imao je neku poruku koju je po svaku cenu morao da prenese. Ali iz nekog razloga, tu poruku nije u stanju da pretoči u stvarne reči. To njegovog mladog, pametnog prijatelja izgleda neobično iritira.

Ležeći u krevetu, Cukuru se najednom prisetio priče o Midorikavi koju je malopre čuo. Šta je bilo u platnenoj vrećici koju je Midorikava, čovek na samom pragu smrti - ili je bar sam tako tvrdio - stavio na klavir dok je na njemu svirao u školskom kabinetu za muzičko? Haidina priča se završila, a da ta zagonetka nije rasvetljena. Cukurua je jednostavno moralo da kopka šta je bio sadržaj te vrećice. Trebalo bi da mu neko kaže koje je njeno značenje. Zašto ju je Midorikava tako brižljivo spustio na klavir? To mora da je bila poenta te priče.

Ali, odgovor na to pitanje nije mogao da dobije. Nakon duge ćutnje, Haida - ili njegov alter ego - krišom je otišao odatle. Cukuruu se učinilo da je na samom kraju čuo njegov plitak izdah, ali nije bio siguran. Poput dima mirisnog štapića progutanog u vazduhu, osećaj Haidinog prisustva bledeo je i nestajao, i dok se dozvaao k sebi, Cukuru je u mračnoj sobi bio ostavljen potpuno sam. I dalje ne može da se pomeri. Kabl koji povezuje svest i mišiće još je iskopčan. Zavrtnaj koji je ispao i dalje nije na spoju.

Dokle li se proteže realnost, razmišljao je Cukuru. Ovo nije san. Nije ni priviđenje. Mora biti da je realnost. Ali u njoj nema one težine koju bi stvarnost u sebi trebalo da nosi.

Mister Gray.

Nakon toga, Cukuru je valjda ponovo pao u san. Ubrzo se probudio u snu. Ne, možda to ne bi bilo tačno nazvati snom. Bila je to realnost koja je imala sve odlike sna. Pojavni oblik drugačije realnosti koju u specifično vreme i na specifičnom mestu može da izgradi jedino oslobođena moć imaginacije.

Bile su u krevetu, kao od majke rođene. Potpuno privijene uz njegove slabine. Bela i Crna. Imale su šesnaest ili sedamnaest godina. One, iz nekog razloga, uvek imaju šesnaest-sedamnaest. Njihove grudi i butine prijanjale su mu uz telo. Različitu glatkoću kože i toplinu svake od njih Cukuru je živo mogao da oseti. U tišini, njihovi prsti i jezici požudno su lutali svud po njegovom telu. I on je bio potpuno nag.

To nije bila situacija koju je Cukuru tražio, niti je to bila scena koju je hteo da zamišlja. To je nešto što je njemu sigurno na taj način jednostavno moralo doći. Ali, nasuprot njegovoj volji, ta slika je bivala sve jasnija, a dodiri sve življi i opipljiviji.

Njihovi tanki prsti bili su nežni, tanani. Četiri ruke, dvadeset prstiju. Poput glatkih, slepih živih bića koja su se izrodila iz mraka, tumarali su po celom njegovom telu, dražili svaki njegov delić. Tako snažne drhtaje srca nije osetio nikad do tad. Osećao se kao da je saznao da u kući u kojoj godinama živi zapravo postoji tajni sobičak. Srce mu je podrhtavalo, bubnjeći poput timpana. Udovi su mu i dalje bili potpuno obamrli. Ni prst nije mogao da podigne.

Tela devojaka gipko su se, povezana, pripijala uz Cukuruovo celo telo. Crna je imala jedre, meke grudi. Beline grudi su bile male, ali su joj bradavice bile čvrste, poput nekakvih oblutaka. Obema su stidne dlačice bile vlažne kao tropska šuma. Njihovi uzdasi preplitali su se s njegovim i preklapali u jedno. Poput plime nadošle izdaleka, neprimetno nadrle preko mračnog morskog dna.

Na koncu dugog, istrajnog milovanja, Cukuru je prodro u jednu od njih. Bila je to Bela. Opkoračila ga je, rukom uhvatila njegov očvrsnuli uspravljeni

ud i veštim pokretom ga uvela u sebe. Ušao je u nju, bez imalo otpora, kao usisan u vakuum. Malko se umirila, pribrala dah, a zatim je, kao da torzom iscrtava neku složenu šaru u vazduhu, stala polako da se uvija i kruži bedrima. Njena duga, ravna crna kosa, poput bičeva, gipko se njihala nad njegovom glavom. Bili su to smeli pokreti, nezamislivi za Belu kakvu je poznavao.

Samo, izgledalo je kao da je taj tok stvari nešto što se i za Belu i za Crnu apsolutno podrazumeva. Kao da tu nema šta da se razmatra. Ni kod jedne od njih nije bilo ni naznake oklevanja. U milovanjima su učestvovala zajedno, ali ona u koju on prodire bila je Bela. Zašto Bela, razmišljao je duboko zbunjen Cukuru. Zbog čega to mora da bude Bela? One bi morale biti potpuno ravnopravne. Njih dve bi morale biti jedno.

Nije imao kad ni da razmišlja o onom što sledi. Njeni pokreti postepeno su postajali sve brži, sve jači. Dok se dozvao k sebi, svom silinom je svršio u njoj. Od trenutka kada je prodro u nju dok nije ejakulirao, prošlo je kratko vreme. Prekratko, mislio je Cukuru. Baš prekratko. Ili ne, možda je on izgubio pojam o pravom vremenu. U svakom slučaju, taj impuls je bilo nemoguće zaustaviti. Kao džinovski talas koji ti se svaljuje preko glave, bez ikakvog upozorenja.

Iz nekog razloga, međutim, tu semenu tečnost nije u sebe primila Bela. Bio je to Haida. Dok se Cukuru dozvao k sebi, devojke su već bile iščezle; tu je bio Haida. U trenutku Cukuruovog vrhunca, Haida se pognuo, hitro ustima obujmio njegov penis i dočekaio semenu tečnost da ne dospe na čaršave. Ejakulacija je bila tako snažna da je i tečnosti bilo veoma mnogo. Haida ju je u više naleta strpljivo primao u sebe, olizavši sve do kraja u trenutku kad je navala splasnula. Delovao je kao da tako nešto čini ko zna koji put. Ili se bar Cukuru tako osećao. Haida je potom mirno ustao iz kreveta i otišao u kupatilo. Izvesno vreme odatle je dopirao šum vode iz slavine. Verovatno je ispirao usta.

Ni pošto je ejakulirao, Cukuruova erekcija nikako da splasne. Na sebi je i dalje imao živ osećaj dodira Belinog toplog, vlažnog međunožja. Baš kao

neposredno nakon stvarno doživljenog polnog odnosa. I dalje nije mogao da razluči granicu između sna i maštarije, da razgraniči maštu od realnosti.

U toj tami, Cukuru je tražio reči. Ne reči koje bi uputio nekom određenom. Morao je da pronađe bar jednu tačnu reč, koja će popuniti tu muklu, bezimenu prazninu. Pre nego što se Haida vrati iz kupatila. Ali, on je nikako ne pronalazi. U međuvremenu, u njegovoj glavi ponavlja se jednostavna melodija. Da je to bio uvod Listove *Le mal du pays*, tek mu je naknadno sinulo. Svita *Godine hodočašća*, prva godina, švajcarski ciklus. Melanholija koju u nečijoj duši izaziva prizor pastoralnog pejzaža.

A onda ga je maltene silom obavio dubok san.

Kad se probudio, bilo je nešto pre osam sati ujutru.

Otvorio je oči i prvo proverio da na donjem vešu nema tragova ejakulacije. Posle erotskih snova, oni obavezno ostanu. Ali, tragova nije bilo. Cukuru ništa nije bilo jasno. On je u snu - ili bar na nekom mestu koje nije bilo svet realnosti - definitivno ejakulirao. I to veoma snažno. U telu mu je još ostao taj osećaj. Sigurno je izbacio veliku količinu stvarne semene tečnosti. Ali, njoj nema traga.

A onda se setio da ju je Haida primio u svoja usta.

Zatvorio je oči i napravio blagu grimasu. Da li se to stvarno dogodilo? Ne, to je nemoguće. Sve se desilo na tamnoj strani moje svesti. Kako god razmišljao o tome. Ali, gde sam je onda izbacio? Možda je i ona nestala negde u dubini moje podsvesti.

Tako pometenog uma Cukuru je ustao iz kreveta i u pidžami se zaputio u kuhinju. Haida se već bio obukao i ispružen na sofi čitao je debelu knjigu. Zadubljen u nju, delovao je kao da mu se i um preselio u neki drugi svet. Čim je Cukuru promolio glavu, međutim, on je istog časa sklopio knjigu i s vedrim osmehom na licu pošao u kuhinju da skuva kafu i spremi omlet i tost. Zamirisala je sveža kafa. Miris koji razdvaja noć od dana. Seli su za sto jedan

preko puta drugog i doručkovali uz tihu muziku. Kao i uvek, Haida je jeo reš prepečen tost tanko namazan medom.

Za stolom, Haida mu je malo izlagao svoje mišljenje o ukusu nove kafe u zrnju koju je negde pronašao i tome koliko je kvalitetno pržena, a posle je sam za sebe razmišljao o nečemu. Možda je mislio o sadržini knjige koju je do tog trenutka čitao. To su poručivale njegove zenice, fokusirane na neku zamišljenu tačku. Bistre i prozirne, ali takve da se u njihovoj dubini ništa ne da nazreti. To je pogled koji se na njemu vidi kad god razmišlja o nekoj apstraktnoj tezi. Cukurua je uvek podsećao na planinski izvor koji se nazire kroz drveće.

U Haidinom izgledu nije bilo ničeg drugačijeg od uobičajenog. Nikakve razlike u odnosu na bilo koje nedeljno jutro. Nebo je bilo blago oblačno, a svetlost meka. Dok je govorio, gledao je pravo Cukuruu u oči. U njegovom pogledu nije bilo nikakvog skrivenog značenja. Možda se u stvarnosti ništa i nije dogodilo. Ono je ipak bila uobrazilja koja se izrodila s unutrašnje strane Cukuruoove svesti. Tako je on mislio. A onda, istovremeno s osećajem stida, spopalo ga je snažno osećanje zbunjenosti time. Do sada je mnogo puta imao isti erotski san s Belom i Crnom u glavnim ulogama. Taj san mu je, nezavisno od njegove volje periodično nailazio i vodio ga do vrhunca. Ali, ovoliko povezan, živ i realističan, sada je bio prvi put. A više nego bilo šta drugo, pometnju je u Cukuruu izazivala činjenica da je u njemu učestvovao i Haida.

Ipak, Cukuru je odlučio da se ne bavi dalje tim pitanjem. Koliko god on lupao glavu nad njim, nije se činilo da će naći odgovor. Ubacio ga je u fioku s natpisom „Otvorena pitanja”, rešivši da se njegovim preispitivanjem naknadno pozabavi. U sebi je imao nekoliko takvih fioke u kojima su bila mnoga napuštena pitanja.

Posle toga, Cukuru i Haida su otišli na bazen na fakultetu i plivali zajedno tridesetak minuta. Na bazen je u nedeljno jutro dolazio malo ko, pa su mogli da ga preplivavaju natenane, sopstvenim tempom. Cukuru se usredsredio

na to da pokreće tačno one mišiće koje treba da pokreće. Leđne, lumbalne i karlične, i trbušne mišiće. O disanju i radu nogu nije bilo naročite potrebe da razmišlja. Kad jednom uhvati ritam, pokreti postaju nesvesni. Haida je uvek plivao ispred, a Cukuru za njim. Cukuru je odsutno posmatrao kako meki udarci Haidinih nogu u vodi ritmično stvaraju malene bele mehuriće. Taj prizor uvek je kod njega izazivao stanje blago obamrle svesti.

Pošto se istuširao i presvukao u svlačionici, Haidine oči su izgubile onaj predašnji prodorni sjaj i povratile onaj uobičajeni, mirni pogled. Zahvaljujući tome što je dobro razmrdao telo, ona pometnija je u Cukuruu nekako splasnula. Izašli su iz sportskog centra i jedan kraj drugog hodali do biblioteke. Za to vreme skoro da ni reč nisu progovorili, ali to i nije bila sasvim retka pojava. Ja bih do biblioteke, nešto malo da istražujem, rekao je Haida. Ni to nije bila nikakva retkost. Haida je voleo u biblioteci „nešto da istražuje”. To je uglavnom značilo: „Sad bih malo da budem nasamo.”

„Ja odoh kući da operem veš”, rekao je Cukuru.

Kad su stigli pred biblioteku, blago su mahnuli jedan drugom i razišli se.

Izvesno vreme posle toga Haida se nije javljao. Cukuru ga nije viđao ni na bazenu ni na fakultetu. Kao i pre nego što se upoznao s Haidom, Cukuru je vodio svoj život tako što je sam u tišini jeo, sam išao na bazen da pliva, odlazio na predavanja i hvatao beleške, i mehanički memorisao reči i rečenične konstrukcije stranih jezika. Bio je to tih i usamljениčki život. Vreme je oko njega prolazilo ravnodušno, ne ostavljajući gotovo nikakvog traga. S vremena na vreme, na gramofon je stavljao ploču *Godine hodočašća* i pomno je slušao.

Kada od Haide ni posle nedelju dana nije bilo ni traga ni glasa, Cukuru je pomislio da je Haida možda rešio da se s njim više ne viđa. To nije bilo nemoguće. Bez ikakvog uvijanja, ne saopštivši nikakav razlog za to, on je nekud otišao. Isto kao što je to učinilo i ono četvoro jednom davno u njihovom rodnom gradu.

Možda je razlog tome što je moj mladi prijatelj otišao od mene upravo onaj živi erotski san koji sam one noći imao, mislio je Cukuru. Možda je Haida nekakvim kanalom uspeo da do detalja pronikne u sve što odigralo u mojoj svesti i zgrozio se. Ili se možda naljutio.

Ne, nema razloga zašto bi tako bilo. To nije nešto što je moglo da izađe van Cukuruove svesti. Nije bilo nikakvog načina da Haida sazna o čemu se u tom snu radilo. Pa ipak, Cukuru se činilo da njegov mladi prijatelj tim svojim bistrim, prodornim pogledom može da prozre tih nekoliko iskrivljenih elemenata koji počivaju u dubini Cukuruove svesti. Kad je na to pomislio, Cukuru se zastideo.

U svakom slučaju, tek po izostanku Haidinog prisustva, Cukuru je iznova stekao jasan osećaj koliko je važan značaj za njega samog imao taj prijatelj i koliko je živopisno bojio njegov svakodnevni život. S nostalgijom se sećao raznih razgovora koje je vodio s Haidom, njegovog karakterističnog laganog smeha. Njegove omiljene muzike, knjiga koje mu je ponekad naglas čitao, njegovog tumačenja pojava na ovom svetu, specifičnog smisla za humor, njegovih tačnih citata, hrane koju mu je pripremao, kafe koju mu je kuvao. Praznina koju je iza sebe ostavio Haida postala je vidljiva u svim aspektima njegovog svakodnevnog života.

A šta sam ja njemu, koji mi je toliko toga dao, sa svoje strane uopšte pružio, neminovno se zapitao Cukuru. Kakvog sam traga ja u svom prijatelju ostavio?

Meni je, na kraju krajeva, možda sudbina da ostanem potpuno sam. Cukuru nije mogao a da tako ne pomisli. Svi koji do njega dođu, ubrzo odlaze od njega. Čini se da oni u njemu nešto traže, ali to ne uspevaju da pronađu, ili im se to što nađu ne dopadne, pa dignu ruke (ili se razočaraju, naljute) i odu. Svi oni jednog dana iz čista mira nestanu. Bez objašnjenja, bez čestitog pozdrava za rastanak. U trenu, kao oštrom sekirom presekavši tu još živu, pulsirajuću vezu, kroz koju i dalje teče topla krv.

U meni mora da postoji nešto suštinsko što stalno razočarava ljude. Cukuruu Tazakiju nedostaje boja, izgovorio je on naglas. Na kraju svega, ne posedujem ama baš ništa što bih ljudima mogao da pružim. Ne, sad kad to kažem - verovatno ne posedujem ni išta što bih mogao da pružim i sebi samom.

U jutro desetog dana nakon tog rastanka ispred biblioteke, međutim, Haida se iznenada pojavio na bazenu na fakultetu. Dok se Cukuru spremao za ko zna koji okret po redu, neko ga je prstima blago lupnuo po desnoj nadlanici kad je dotakla ivicu. Cukuru je podigao glavu i ugledao Haidu u kupaćim gaćama kako tu čuči. S crnim naočarima za plivanje podignutim na čelo i onim svojim prijatnim osmehom na usnama. Iako su se susreli prvi put posle dužeg vremena, skoro bez ijedne razmenjene reči samo su jedan drugom kratko klimnuli glavom i onako kao i uvek stali da plivaju na duge staze u istoj traci. Meki pokreti mišića i blagi i pravilni udarci nogama u vodi bili su jedina komunikacija razmenjena između njih dvojice. Reči su tu bile nepotrebne.

„Bio sam neko vreme kod kuće u Akiti”, progovorio je Haida dok je peškirom brisao kosu pošto je izašao iz bazena i istuširao se. „Bilo je iznenadno, ali sam morao da odem zbog nekih neodložnih porodičnih stvari.”

Cukuru je odgovorio nešto neodređeno i klimnuo glavom. Da usred semestra odsustvuje s fakulteta čak deset dana za Haidu je bila prava retkost. Ni on, kao ni Cukuru, izuzev u vanrednim okolnostima, nikad nije izostajao s predavanja. Shodno tome, mora da je imao nešto važno da obavi. Ali, o svrsi svog povratka u rodni grad on sam ništa dalje nije ispričao, niti se Cukuru usudio da ga pita. U svakom slučaju, s obzirom na to da se njegov mladi prijatelj vratio kao da ništa nije bilo, Cukuru je nekako uspeo napolje da izbac i nešto nalik na težak grumen vazduha koji mu se bio isprečio negde u grudima. Osećao se kao da mu je pao kamen sa srca. Haida ga ipak nije napustio i iščezao.

I nakon toga, Haida se prema Cukuruu odnosio jednako kao ranije.

Spontano su vodili svakodnevne razgovore, zajedno su obedovali. Sedeli su na sofí i zajedno slušali ce-deove s klasičnom muzikom koje je Haida pozajmljivao iz biblioteke, razgovarali o toj muzici, pričali o knjigama koje su pročitali. Ili su samo zajedno boravili u istoj prostoriji i delili bliskost u ćutanju. Vikendom bi Haida dolazio kod Cukurua, pričali bi do kasno u noć i on bi ostajao tu da prenoći. Raspremio bi krevet na sofí i tu spavao. Više se nikad nije dogodilo - pod uslovom da se to uopšte stvarno i desilo - da on (ili pak njegov alter ego) usred noći dođe u spavaću sobu i u tami posmatra Cukurua. Cukuru je i posle toga više puta sanjao erotske snove s Belom i Crnom u glavnim ulogama, ali se Haida u njima nije pojavljivao.

Pa i pored toga, Cukuru je umeo ponekad da pomisli da je Haida tim svojim bistrim zenicama prozreo šta se krije u njegovoj podsvesti. I zatim je osećao trag tog prodornog pogleda na sebi. Na tom mestu ostao je bol, nalik na ono kad te peče blaga opekotina. Haida mora da je motrio u maštarije i žudnju koje je Cukuru nosio u sebi, jednu po jednu ih proučavao i secirao, istovremeno nastavljajući da se s njim druži kao prijatelj. Samo mu je bio potreban period razdvajanja da bi to uznemirujuće stanje prihvatio, da bi osećanja doveo u red i smirio se. Upravo zato i nije s Cukuruom stupao u kontakt deset dana.

Naravno, to je samo pretpostavka. Samo ni na čemu zasnovano nagađanje, praktično bez imalo logike. Ili bi možda trebalo reći: uobrazilja. Ali, Cukurua je ta pomisao progonila i nije mu dala mira. Čim bi pomislio na to da je Haida možda pronikao do same dubine njegove svesti, Cukuruu se činilo da je spao na nekog bednog crva koji obitava ispod vlažnog kamena.

I pored svega toga, Cukuruu Tazakiju je taj mladi prijatelj bio potreban. Verovatno više nego bilo šta drugo.

Krajem februara naredne godine, osam meseci pošto su se njih dvojica upoznali, Haida je i konačno otišao iz Cukuruovog života. Ovoga puta, više se nije vratio.

Po završetku ispita za kraj godine, pošto su objavljeni rezultati, Haida je otišao u svoj rodni kraj u Akiti. Verovatno se brzo vraćam, rekao je Cukuruu. Zime su u Akiti užasno hladne, a smučice mi se verovatno posle dve nedelje kod kuće. Lepše mi je da budem u Tokiju, rekao je on. Jedino što treba svojim da pomognem u čišćenju snega, pa bih svakako morao da odem kući. Ali, ni pošto je prošlo dve nedelje, ni posle tri nedelje, njegov mladi prijatelj nije se vraćao u Tokio. Nije mu se nijednom javio.

Cukuru se u početku nije naročito uzbuđivao. Možda je Haidi prijalo da boravi kod kuće i više nego što je mislio. Ili su snežne padavine bile obilnije nego ranijih godina. Na kraju je i sam Cukuru sredinom marta na tri dana otišao u Nagoju. Nije mu se išlo, ali nije mogao da uopšte ne odlazi u svoj rodni grad. U Nagoji, razume se, nema potrebe za čišćenjem snega, ali ga je majka neprestano zvala telefonom u Tokio. Pitala ga je zbog čega ne dolazi kad je ionako na raspustu. „Imam jedan važan rad koji moram da završim za vreme raspusta”, slagao je Cukuru. Ipak bi sigurno mogao da izdvojiš bar dva-tri dana da dođeš, uporno je insistirala majka. I sestre su ga zvale telefonom i rekle mu da je majka veoma usamljena i da bi trebalo da joj učini to da dođe bar na kratko. U redu, doći ću, rekao je Cukuru.

Dok je boravio u Nagoji, osim što je uveče vodio psa u šetnju do obližnjeg parka, on uopšte nije izlazio napolje. Plašio se da bi negde na ulici mogao da naleti na nekog od svojih nekadašnjih četvoro prijatelja. Naročito otkad je počeo da sanja erotske snove u kojima je spavao s Belom i Crnom, u Cukuruu nije bilo nimalo hrabrosti da se uživo susretne s nekom od njih. Njemu

je to bilo isto kao da ih je u svojim fantazijama silovao. Makar ti snovi nemali nikakvu vezu s njegovom voljom i koliko god on bio svestan toga da one nemaju načina da saznaju kakve on snove sanja. A možda bi one, samo jednim pogledom u Cukuruovo lice, pronikle u sve što se u njegovim snovima odvija. I onda bi oštro osudile njegove prljave sebične maštarije.

Uzdržavao se od masturbacije koliko god je mogao. Ne zato što je osećao grizu savesti zbog samog čina. On je grizu savesti osećao zbog toga što u tim trenucima nije mogao da se suzdrži a da ne zamišlja Belu i Crnu. Čak i kada se trudio da misli na nešto drugo, njih dve bi se tu obavezno uvukle. Ali, i kada se uzdržavao od samozadovoljavanja, s vremena na vreme je sanjao erotske snove. A u njima, gotovo bez izuzetka, pojavljivale su se Bela i Crna. Na kraju krajeva, svodilo se na isto. Pa ipak, ako ništa drugo, to nije bila vizija koju je on hotimično zamišljao. Naravno, bio je to samo puki izgovor, ali je odgovarajuće opravdanje za tu drugačiju formulaciju za njega lično bilo od nemalog značaja.

Sadržina tih snova bila je uglavnom ista. Od jednog sna do drugog, postavka ili detalji aktivnosti su se za nijansu razlikovali, ali su one uvek bile nage, isprepletane s njim, milovale ga svojim prstima ili usnama po celom telu i dražeći njegove genitalije vodile ga do polnog odnosa. A partnerka s kojom bi Cukuru na kraju doživeo vrhunac uvek bi bila Bela. Čak i kada bi s Crnom žestoko vodio ljubav, čim bi se približila završnica, odjednom bi shvatio da mu se partnerka promenila. I tada bi ejakulaciju doživeo u Beloj. Te snove ustaljenog oblika počeo je da sanja tek pošto je u leto, na drugoj godini fakulteta, izbačen iz njihove grupe, otkad je izgubio priliku da njih dve vidi. Odnosno, tek kada je postao čvrsto rešen da kako zna i ume zaboravi na njih četvoro. Ne pamti da je ikad pre toga imao tako sazdane snove. Zbog čega se tako nešto dešavalo, Cukuru, naravno, ne zna. I to je jedno od pitanja gurnuto negde u dubinu komode njegove svesti, u fioku „Otvorena pitanja”.

S tom besplodnom frustracijom u duši, Cukuru se vratio u Tokio. Ali kao ni pre toga, Haida se nije javljao. Nije ga viđao ni na bazenu ni u biblioteci.

Probao je nekoliko puta da ga pozove na broj u studentskom domu, ali mu je svaki put bilo rečeno da je Haida odsutan. Kad je malo bolje razmislio, nije mu znao ni adresu ni broj telefona u Akiti. Uto se završio i prolećni raspust i počela je nova školska godina. Pošao je na četvrtu godinu studija. Trešnje su procvetale i ubrzo potom precvale. Od njegovog mladog prijatelja i dalje nije bilo glasa.

Otišao je do studentskog doma u kome je Haida stanovao. Nastojnik mu je rekao da je Haida po završetku školske godine otkazao smeštaj u domu i odneo sve svoje stvari. Kad je to čuo, Cukuru je ostao bez reči. O razlozima njegovog odlaska iz doma nastojnik nije znao apsolutno ništa, kao ni njegovu novu adresu. Ili je bar tako tvrdio.

Kada je Cukuru otišao do sekretarijata fakulteta i proverio evidenciju studenata, saznao je da je Haida podneo prijavu za pauziranje studija. Pošto je razlog za pauziranje privatni podatak, nisu mogli da mu ga daju. Rečeno mu je samo da je Haida neposredno po okončanju ispita za kraj školske godine podneo lično potpisane prijave o privremenom prekidu studija i otkazu smeštaja u domu. U to vreme on se s Cukuruom i dalje svakodnevno viđao. Na bazenu su zajedno plivali, vikendom je dolazio kod Cukurua da prespava i pričali su do kasno u noć. Pa ipak, Haida je to da će pauzirati na fakultetu Cukuruu sasvim prećutao. Jedino mu je uz osmeh, kao da se ništa ne dešava, saopštio: „Idem na dve nedelje u Akitu i vraćam se.” I samo nestao iz Cukuruovog života.

Možda ga više nikad neću videti, pomislio je Cukuru. Taj čovek je bez reči otišao od mene, s nekakvom čvrstom odlukom. To nije slučajno. Imao je neki sasvim određen razlog zbog koga je morao to da učini. Ma koji taj razlog bio, Haida se ovamo verovatno više neće vraćati. I taj Cukuruov predosećaj bio je tačan. Haida se nije vratio, ili bar ne dok je Cukuru još bio na studijama. Niti je od njega bilo ikakvog glasa.

Vrlo čudno, pomislio je tada Cukuru. Haida ponavlja sudbinu svog oca. Na isti način pauzira sa studijama oko svoje dvadesete godine i gubi mu se

svaki trag. Maltene kao da tačno prati očeve stope. Ili je možda ona epizoda s njegovim ocem bila fikcija koju je sam Haida izmislio? Da li je on možda kroz lik svog oca pokušavao da mu ispriča nešto o samom sebi?

Iz nekog razloga, međutim, Haidin nestanak ovog puta u Cukurua nije uneo onoliku pometnju kao prethodni. Nije ni patio zbog toga što ga je Haida odbacio i što je otišao od njega. Usled Haidinog odlaska njime je naprotiv zavladao svojevrsan mir. I to čudnovato neutralan mir. Ne zna zbog čega, ali imao je čak osećaj da je Haida delimično prihvatio njegovu grešnost i nečistoću, i da je, kao posledicu toga, otišao nekud daleko.

Cukuru se, naravno, osećao usamljeno otkad je Haida nestao. Bio je to stvarno žalostan ishod. Haida je bio jedan od zaista malobrojnih, važnih prijatelja koje je Cukuru pronašao. Pa ipak, takav ishod možda nije bilo moguće izbeći. Sve što je Haida ostavio iza sebe bio je mali mlin za kafu, napola potrošena kesica kafe u zrnju, Listove *Godine hodočašća* u izvedbi Lazara Bermána (komplet od tri ploče) i sećanje na onaj njegov čudnovato dubok i bistar pogled.

Tog maja, mesec dana pošto je saznao da je Haida otišao s fakulteta, Cukuru je prvi put imao seksualne odnose sa ženom od krvi i mesa. U to vreme, već je imao dvadeset jednu godinu. Dvadeset jednu i po. Na početku školske godine počeo je da obavlja honorarni posao, a ujedno i praksu, kao tehnički crtač u arhitektonskom birou u gradu, a ona je bila četiri godine starija neudata devojka koju je tamo i upoznao. U tom birou radila je administrativne poslove. Bila je sitna, duge kose, imala je velike uši i lepo oblikovane noge. Njen stas je ostavljao utisak kao da joj je telo proporcionalno umanjeno. U licu je bila slatka, pre nego lepa. Kad bi se on našalio, smejala se otkrivajući svoje lepe bele zube. Bila je ljubazna prema Cukuruu od samog početka, otkad je počeo da radi u toj firmi. Osećao je da prema njemu lično gaji naklonost. Valjda zbog toga što je rastao uz dve starije sestre, on je pored devojaka starijih od sebe mogao prirodno da se opusti. Imala je tačno onoliko godina kao mlađa od

njegovih sestara.

Cukuru je ugrabio priliku i pozvao je na večeru, posle toga ju je pozvao u svoj stan i na kraju je odlučno pozvao u krevet. Nijedan od tih poziva ona nije odbila. Nije maltene ni trepnula. Cukuruu je to bilo prvi put, pa ipak, sve je proteklo glatko. Od početka do kraja bez ikakvog zbunjivanja ili stida. Zahvaljujući tome, njegova partnerka je očigledno pomislila da Cukuru ima dosta iskustva u seksu za svoje godine. Iako je on do tog trenutka sa ženom zapravo spavao jedino u snovima.

Cukuru je naravno osećao naklonost prema njoj. Bila je privlačna, bistra devojka. Bilo bi previše od nje tražiti intelektualnu stimulaciju kakvu mu je pružao Haida, ali je bila vedrog i nepretencioznog karaktera, puna radoznalosti, i bilo je zabavno razgovarati s njom. I u krevetu je bila dinamična. Iz odnosa s njom, on je naučio mnogo toga o ženskom telu.

Ona nije bila vična kivanju, ali je volela da sređuje kuću i Cukuruov stan je ubrzo bio potpuno uglancan. I zaveses, i čaršaves, i jastučnice, i peškire i prostirke za kupatilo - sve je zamenila novim i čistim. U Cukuruov život posle Haidinog odlaska unela je mnogo boje i živosti. Ipak, to što se Cukuru tako aktivno zbližavao s tom devojkom starijom od sebe, to što je toliko želeo njeno telo nije bilo iz strasti, nije bilo ni iz naklonosti koju je gajio prema njoj, niti čak zato da bi odvratio svoj um od svakodnevne usamljenosti. To je činio zato da bi sebi samom dokazao da nije homoseksualac, da je u stanju da svrši u telu žene od krvi i mesa, a ne samo u sopstvenom snu. To je - mada to sam Cukuru verovatno ne bi priznao - bio njegov glavni cilj.

A cilj je bio postignut.

Vikendom je ona dolazila kod Cukurua da prespava. Baš kao što je to Haida činio donedavno. I tada su polako u krevetu vodili ljubav. Ponekad je seks trajao sve do pred zoru. Za vreme odnosa, on se trudio da misli samo na nju i na njeno telo. Usredsredio bi svoju svest na to, isključio prekidač svoje imaginacije i sve ono što nije bilo tu - naga tela Bele i Crne, Haidine usne -

odagnao nekud daleko, što dalje odatle. Pošto je ona pila kontraceptivne pilule, mogao je bez ustezanja da ejakulira u njoj. Ona je uživala u seksu s njim, a i delovala je zadovoljno. Kad bi dostigla orgazam, ispuštala je čudan zvuk. Sve je u redu, normalan sam, govorio je Cukuru sebi. Zahvaljujući tome, erotske snove je prestao da sanja.

Takav odnos potrajao je oko osam meseci, a onda su se uz obostranu saglasnost rastali. Bilo je to neposredno pre nego što je diplomirao na fakultetu. U tom trenutku već je bila doneta odluka o njegovom zaposlenju u železničkoj kompaniji i njegov honorarni angažman pri arhitektonskom birou bio je okončan. Dok je održavala vezu s Cukuruom, ona je u svom rodnom gradu u prefekturi Niigata imala dečka iz detinjstva (taj podatak mu je od početka bio poznat), za koga je u aprilu trebalo i zvanično da se uda. Dajem otkaz u arhitektonskom birou i odlazim da živim u Sandou, gde moj verenik radi. Zato više ne mogu da se viđam s tobom, rekla je ona jednog dana Cukuruu u krevetu.

„Mnogo je dobar čovek”, rekla je ona spustivši ruku na Cukuruove grudi. „Mislim da je on partner kakav će meni odgovarati.”

„Baš mi je žao što više neću moći da se ovako viđam s tobom, ali pretpostavljam da bi trebalo da ti čestitam”, rekao je Cukuru.

„Hvala ti”, rekla je i, kao da na dnu stranice prilaže fusnotu sitnim slovima, dodala: „Možda će jednog dana ponovo biti prilike da te vidim.”

„To bi bilo lepo”, rekao je Cukuru. To šta ta fusnota konkretno znači, međutim, nije uspeo da pronikne. Samo mu je odjednom prošlo kroz glavu da se zapita da li ona ispušta isti onakav zvuk i kad spava sa svojim verenikom. A onda su ponovo vodili ljubav.

Istina je da mu je stvarno bilo žao zbog toga što će s njom prestati da se viđa jednom nedeljno. I zato da bi izbegao one žive erotske snove, i da bi živeo ukorak sa sadašnjim vremenom, bila mu je potrebna jedna određena seksualna partnerka. Pa ipak, njeno venčanje je za Cukurua možda bila povoljna okolnost. Jer, prema toj svojoj devojci, starijoj od sebe, nikako nije uspevao da oseti ništa

više od blage naklonosti i zdrave telesne žudnje. A s druge strane, u tom trenutku Cukuru je upravo zalazio u novu fazu svog života.

U trenutku kada ga je Sara Kimoto pozvala mobilnim telefonom, Cukuru je ubijao vreme razvrstavajući papire naslagane na svom stolu. Bacao je one koji su mu postali suvišni i sređivao pribor za pisanje koji mu se nagomilao u fioci. Bio je četvrtak, pet dana pošto se poslednji put video sa Sarom.

„Možeš li sad da pričaš?”

„Mogu”, rekao je Cukuru. „Danas mi je, za divno čudo, opušten dan.”

„Odlično”, rekla je. „Možemo li danas da se vidimo, makar nakratko? U sedam imam neku zakazanu večeru, ali pre toga sam slobodna. Bila bih ti vrlo zahvalna ako bi mogao da dođeš do Ginze.”

Cukuru je pogledao na sat. „Mislim da ću moći da dođem do Ginze oko 17.30. Možeš li da mi kažeš gde tačno?”

Dala mu je ime malog kafea blizu raskrsnice u četvrtom bloku. I on je znao gde se taj kafe nalazi.

Završio je s poslom pre pet sati, izašao iz firme i od stanice Sinduku linijom Marunouči zaputio se do Ginze. Igrom slučaja, baš je na sebi imao plavu kravatu koju je od Sare prethodni put dobio na poklon.

Stigavši pre njega u kafe, Sara je već pila kafu i čekala ga. Spazila je kravatu na Cukuruu i blistavo se osmehnula. Kad se smešila, oko usana bi joj zaigrale dve ljupke bore. Došla je kelnerica i Cukuru je i sam poručio kafu. Kafe je bio pun ljudi koji su se tu nalazili na povratku s posla. „Izvini što sam te čak dovde dovukla”, rekla je Sara.

„Ne smeta mi da povremeno dođem do Ginze”, rekao je Cukuru. „Bilo bi lepo da smo usput mogli negde na miru da jedemo.”

Sara je napućila usne i uzdahnula. „Bilo bi lepo da smo mogli, ali večeras imam poslovnu večeru. Vodim jednog uvaženog čoveka iz Francuske u ekskluzivni restoran japanske kuhinje i moram da ga ugostim. Biću napeta,

neću moći ni da uživam u hrani - a uopšte nisam za takve stvari.”

Na sebi zaista jeste imala pažljivije odabranu odeću nego inače. Nosila je kostim boje kafe lepog kroja i na reveru broš sa sitnim dijamantom u središtu koji se blistavo presijavao. Suknja joj je bila kratka, a ispod nje najlon čarape sitnog dezena, iste boje kao kostim.

Sara je otvorila svoju lakovanu kestenjastu tašnu koja joj je stajala na krilu i iz nje izvadila oveći beli koverat. U njemu je bilo nekoliko presavijenih odštampanih listova papira. A zatim je zatvorila tašnu i kopča je caknula. Bio je to prijatan zvuk, kakav nehotice privlači pažnju ljudi u okolini.

„Saznala sam šta su tvoje četvoro prijatelja u poslednje vreme radili i gde borave. Kao što sam ti prošli put obećala.”

Cukuru je bio zapanjen. „Ali, od onda nije prošlo ni nedelju dana!”

„Kad nešto radim, ja sam brza. Ako znam šta treba da radim, ne treba mi mnogo.”

„Ja to uopšte ne bih umeo.”

„Svako od nas ima neku oblast u kojoj se dobro snalazi. Ja nikad ne bih znala da projektujem stanicu.”

„Sigurno ne bi znala ni da napraviš tehnički crtež.”

Ona se osmehnula. „Ni za dvesta godina života.”

„Znači, saznala si gde žive?” pitao je Cukuru.

„U izvesnom smislu”, rekla je.

„Saznala si u izvesnom smislu”, ponovio je Cukuru. Bilo je u tome nekog čudnog prizvuka. „Šta to uopšte znači?”

Ona je otpila gutljaj kafe i vratila šoljicu na tacnu. A zatim je, kao da pravi stanku, počela da proučava lak na svojim noktima. Nokti su joj bili lepo nalakirani, u onoj istoj (možda malo bleđoj) kestenjastoj boji tašne. Cukuru je mogao da se opkladi u mesečnu platu da to nije bilo slučajno.

„Dozvoli mi da krenem redom. Ako ne budem išla tako, čini mi se da neću umeti dobro da ti prepričam”, rekla je Sara.

Cukuru je klimnuo glavom. „Naravno. Ispričaj mi onako kako je tebi lakše.”

Sara mu je ukratko objasnila na koji je način istraživala. Prvo je izvukla sve što je mogla s Interneta. Koristeći dostupne mogućnosti pretraživanja, na Fejsbuku, Guglu i Tviteru pratila je tragove njihovih života. Na taj način uspjela je da sazna manje-više sve o trenutnim životnim okolnostima Plavog i Crvenog. Prikupljanje podataka o njima dvojici uopšte nije bilo teško. Čak bi se moglo reći da su njih dvojica informacije o sebi - čiji je najveći deo bio povezan s biznisima kojima su se bavili - aktivno svima davali na uvid.

„Kad malo razmisliš o tome, čudno je, zar ne?” rekla je Sara. „Zar ne misliš tako? Živimo u razdoblju suštinske nezainteresovanosti, a okruženi smo tako ogromnom količinom informacija o drugim ljudima. Ako ti tako dođe, sve te informacije možeš lako da prikupiš. Pa i pored svega, o drugim ljudima zapravo ne znamo skoro ništa.”

„Filozofska introspekcija ti odlično pristaje uz današnju odevnu kombinaciju”, rekao je Cukuru.

„Hvala ti”, rekla je Sara i nasmešila se.

Istraživanje podataka o Crnoj nije bilo tako jednostavno. Za razliku od Plavog i Crvenog, ona nije imala poslovnih potreba da javnosti otkriva podatke o sebi. Pa ipak, posle mnogo muke, uspjela je da joj uđe u trag na Internet stranici Katedre za umetničke zanate fakulteta likovnih umetnosti prefektura Aići.

Katedra za umetničke zanate fakulteta likovnih umetnosti prefektura Aići? Trebalo bi da se ona upisala na Katedru za englesku književnost privatnog ženskog univerziteta u Nagoji. Ali, Cukuru se nije odvažio da to spomene. Samo je u glavi ostavio jedan znak pitanja.

„I pored toga, količina informacija o njoj bila je vrlo ograničena”, rekla je Sara. „Zato sam probala da pozovem broj telefona u njenoj roditeljskoj kući. Slagala sam da sam joj drugarica iz srednje škole. Rekla sam da uređujem

publikaciju namenjenju bivšim maturantima i tražila njenu sadašnju adresu. Majka joj je vrlo ljubazna, svašta mi je otkrila.”

„I ti mora da si vešto postavljala pitanja”, rekao je Cukuru.

„Možda je bilo i toga”, rekla je Sara skromno.

Naišla je kelnerica i htela da sipa još kafe u Sarinu šoljicu, ali je ona podigla ruku u znak odbijanja. Kad je kelnerica otišla, ponovo je progovorila.

„Što se tiče Bele, prikupljanje podataka je istovremeno bilo i komplikovano i lako. Nisam našla apsolutno nijedan lični podatak o njoj, ali mi je zauzvrat jedan novinski članak iz prošlosti pružio sve neophodne informacije.”

„Novinski članak?” rekao je Cukuru.

Sara se ugrizla za usnu. „To je jedna vrlo delikatna priča. Zato sam ti malopre i rekla da mi dozvoliš da idem redom.”

„Izvini”, rekao je Cukuru.

„Ono što najpre želim da znam jeste da li ćeš, kada saznaš gde njih četvoro trenutno borave, doneti odluku da se s njima suočiš ili ne. Čak i ako među činjenicama koje ćeš sad saznati bude i onih ne naročito poželjnih, za koje ćeš pomisliti da je bilo bolje da ih nikad nisi saznao.”

Cukuru je klimnuo glavom. „Ne mogu ni da pretpostavim šta bi to moglo da bude, ali ja hoću da se vidim s njih četvoro. Već sam prelomio.”

Sara se na trenutak zagledala u Cukuruovo lice. A onda je rekla: „Crna, odnosno Eri Kurono, trenutno živi u Finskoj. U Japan skoro nikad ne dolazi.”

„U Finskoj?”

„Živi u Helsinkiju s mužem Fincem i dve male ćerke. Stoga, ako budeš hteo da je vidiš, izgleda da nemaš drugog izbora nego da odeš tamo.”

Cukuru je u glavi zamislio grubu kartu Evrope. A onda je rekao: „Kad malo bolje razmislim, do sada nisam nikud čestito ni putovao. Nakupili su mi se i dani godišnjeg odmora. A možda ne bi bilo loše ni da odem u studijski obilazak železnica u Severnoj Evropi.”

Sara se nasmešila. „Zapisala sam njenu adresu stana u Helsinkiju i broj telefona. Kako je došlo do toga da se uda za Finca i preseli se u Helsinki - to neka ostane da istražiš sam, ili da pitaš nju lično.”

„Hvala ti. Biće dovoljno da znam adresu i broj telefona.”

„Ako ti bude bilo do toga da odeš u Finsku, mogu da ti pomognem u organizaciji putovanja.”

„Zato što si profesionalka.”

„I to sposobna i vešta.”

„Normalno”, rekao je Cukuru.

Sara je raširila sledeći papir. „Plavi, odnosno Jošio Oumi, sada radi kao prodavac automobila u Leksusovom zastupništvu. Izgleda da je veoma sposoban i u uzastopnom je vođstvu po broju prodatih automobila. Iako je mlad, radi na mestu njihovog šefa prodaje.”

„Lexus”, promrmljao je Cukuru to ime sebi u bradu.

Probao je da zamisli Plavog u odelu kako u bleštavom prodajnom salonu s blistavim osmehom objašnjava mušterijama kakav je pod prstima osećaj kožnih sedišta prvoklasnog sedana ili obrazlaže debljinu namaza njegove farbe. Ali, tu sliku mu nije bilo lako sebi da predstavi. Sve što mu se javljalo pred očima bio je znojav Plavi u svom ragbi dresu, dok pije čaj od ječma direktno iz čajnika i hladno briše obrok za dvojicu.

„Nisi to očekivao?”

„To mi zvuči pomalo čudno”, rekao je Cukuru. „Ali sad kad mi to kažeš, on možda i jeste tip osobe pogodan za prodavca. U suštini je čestite prirode, nije toliko vešt na rečima, ali je od onih u koje ljudi prirodno osećaju da mogu da se pouzdaju. Ne ume da podvali, mada će možda, dugoročno gledano, baš zbog toga biti uspešan.”

„A leksus je, koliko čujem, pouzdan, vrhunski auto.”

„Ako je on baš tako vrhunski prodavac, možda i mene navede da kupim leksus čim se budemo ugledali.”

Sara se nasmejala. „Možda.”

Cukuru se prisetio da se njegov otac nikad nije vozio ni u čemu osim u velikom mercedesu. Otac je tačno na svake tri godine menjao auto za novi mercedes iste klase. Odnosno, čak i kad se on ne bi oglasio, prodavac iz zastupništva bi svake treće godine došao i zamenio mu auto za novi model s punom opremom. Automobil bez ijedne ogrebotine blistavo se presijavao. Otac nikad nije lično upravljao tim automobilom. Uvek je imao vozača. Stakla su mu bila zatamnjena, u tamnosivoj nijansi, tako da se unutrašnjost nije mogla videti. Točkovi su mu zaslepljujuće bleštali, kao tek izliveno srebro. Masivna vrata su mu se zatvarala uz čvrst zvuk, kao sef, a unutra je bilo kao u pravoj tajnoj odaji. Sedeći na njegovom zadnjem sedištu, imao je osećaj kao da je kilometrima daleko od gužve spoljnog sveta. Cukuru odmalena nije voleo da se vozi u tom automobilu. U njemu je bilo previše tiho. Kao i uvek, voleo je železničke stanice i vozove, uvek uskomešane od ljudske vreve.

„Pošto je završio fakultet, dugo je radio u Tojotinom zastupništvu, ali kako je i tamo imao vrhunski uspeh u prodaji, 2005. godine, kada se osnivalo predstavništvo marke leksus za Japan, odabran je da pređe tamo. Zbogom korola, dobar dan leksuse!” rekla je Sara. A zatim je još jednom letimično pogledala manikir na svojoj levoj ruci. „Zato ti, dakle, neće biti tako teško da se vidiš s Plavim. Ako prošetáš do Leksusovog prodajnog salona, tamo ćeš ga i naći.”

„Shvatam”, rekao je Cukuru.

Sara je otvorila sledeći list hartije.

„S druge strane, Crveni, to jest Kei Akamacu, ima životni put pun uspona i padova. Diplomirao je na Odseku za ekonomiju Univerziteta u Nagoji s izvanrednim ocenama i uspešno započeo karijeru u jednom bankarskom gigantu. Takozvanoj megabanci. Tri godine kasnije, međutim, iz nekog razloga tamo je dao otkaz i promenio posao za mesto u kreditnoj kompaniji srednjeg ranga. Kompaniji osnovanoj u Nagoji, ukratko: firmi za brze potrošačke kredite

o kojoj su kolale glasine da je nemilosrdna. To jeste bila neočekivana promena u njegovoj karijeri, ali je i odande otišao posle dve i po godine, ovog puta odnekud sakupivši kapital započeo je biznis koji je bio nekakav spoj seminara za lično usavršavanje i centra za poslovnu obuku. On to naziva 'Seminarem kreativnog biznisa'. Taj seminar je sada postao zapanjujuće uspešan, prostorije im se nalaze u velikoj poslovnoj zgradi u strogom centru Nagoje i imaju veliki broj zaposlenih. Ako te zanima da saznaš detalje o tome čime se bave, na Internetu ćeš ih lako naći. Firma se zove BEYOND. To mi nekako miriše na nju ejdž."

„Seminar kreativnog biznisa?”

„Naziv je nov, ali u suštini to je manje-više isto što i seminar za lični razvoj”, rekla je Sara. „Drugim rečima - kurs improvizovanog laganog ispiranja mozga za obuku odanih vojnika kompanija. Umesto Svetog pisma koriste priručnike, umesto prosvetljenja i raja obećavaju napredovanje u karijeri i visoke godišnje prihode. U razdoblju pragmatizma, to je nova religija. Samo što tu nema transcendentalnih elemenata kao u religiji nego se sve konkretno teoretizuje i kvantifikuje. Vrlo je čisto i lako razumljivo. Postoji nemali broj ljudi koje to pozitivno stimuliše. Ali suštinski, između toga i hipnotičkog usađivanja sistema mišljenja koji njima odgovara nema nikakve razlike. Lukavo okupljaju samo one koji će poslužiti svrsi njihove teorije ili brojki. Međutim, kako reputacija te firme u ovom trenutku ne može biti bolja, prilično veliki broj lokalnih kompanija ima ugovor s njom. Ako pogledaš veb-sajt kompanije, videćeš da razvijaju originalne programe širokog spektra koji privlače pažnju ljudi, od grupne obuke novih službenika u trening centrima nalik na one za obuku regruta, preko letnjih kurseva za prekvalifikaciju, prilagođenih upravo potrebama službenika srednjeg ranga, koji se održavaju u hotelima visoke kategorije u letovalištima, pa sve do ekskluzivnih radnih ručkova za visoke funkcionere kompanija. Ako ništa drugo, sve je vrlo lepo upakovano. Naročito, kažu, temeljno podučavaju mlade službenike društvenoj etikeciji i pravilnom

izražavanju. Lično, radije potpuno izbegavam ovakve stvari, ali nekim firmama verovatno dobro dođu. Jesi li u grubim crtama shvatio o kakvom se biznisu radi?”

„Jesam, uglavnom sam shvatio”, rekao je Cukuru. „Ali, da bi se osnovao neki biznis, valjda je potreban odgovarajući kapital. Gde je Crveni mogao da se domogne tolikog novca? Otac mu je profesor na fakultetu i veoma pošten čovek. Koliko znam, ne bih rekao da je toliko finansijski situiran, a pre svega ne mogu da zamislim ni da bi se rado upustio u ulaganje u tako rizičan biznis.”

„To je misterija”, rekla je Sara. „Ali, na stranu to, je li Akamacu još od srednjoškolskih dana bio takav tip, kao neki guru?”

Cukuru je odmahnuo glavom. „Ne, pre je bio blag i objektivan, akademski tip čoveka. Brzo je razmišljao, poscdovalao je veliku sposobnost razumevanja, kad zatreba bio je i vešt na rečima. Ali, obično se trudio, koliko god je mogao, da to ne izađe na videlo. Možda ovo nije dobar izraz, ali on je tip čoveka koji se izmakne i s distance smišlja strategije. Nikako ne mogu da ga zamislim kako izvikuje motivacione floskule.”

„Ljudi se možda menjaju”, rekla je Sara.

„Naravno”, rekao je on. „Ljudi se možda menjaju. Osim toga, koliko god da smo se mi prisno družili, koliko god da smo otvoreno razgovarali jedan s drugim, možda one zaista važne stvari jedan o drugom nismo dobro znali.”

Sara je izvesno vreme gledala u Cukurua. A onda je rekla: „U svakom slučaju, obojica trenutno rade u Nagoji. Ni jedan ni drugi od rođenja, u suštini, nisu ni kročili van tog grada. I školovali se u Nagoji, i posao im je u Nagoji. Kao u *Izgubljenom svetu* Konana Dojla. Je li, zar je Nagoja toliko prijatno mesto za život?”

Cukuru nije umeo da odgovori na to pitanje. Samo je imao čudan osećaj. Da su okolnosti bile samo malo drugačije, i on bi vodio takav život nikad ne kročivši van Nagoje, a da tim povodom verovatno ne imao nijedan znak pitanja.

Sara je tu na trenutak prekinula priču. Presavila je ištampane listove

papira, spakovala ih u koverat, stavila ga na rub stola i otpila vodu iz čaše. A zatim je ozbiljnim glasom rekla: „A sada, kada govorimo o jedinoj koja je preostala, Beloj, odnosno Juzuki Širane, ona nažalost više nema sadašnju adresu.”

„Nema sadašnju adresu”, promrmljao je Cukuru.

I to je jedan vrlo čudan izraz. Ako bi to značilo da nema njenu sadašnju adresu, to bi mu još i bilo jasno. Ali formulacija da ona nema sadašnju adresu zvučala je nekako neprirodno. Razmišljao je o tome šta to znači. Da nije ona možda nestala? Nije valjda moguće da je postala beskućnik.

„Žao mi je, ali ona više nije na ovom svetu”, rekla je Sara.

„Nije na ovom svetu?”

Ne zna zbog čega, ali u Cukuruovoj glavi se na tren ukazao prizor Bele u spejs šatlu kako luta svemirom.

Sara je rekla: „Umrla je još pre šest godina. Zato nemam njenu sadašnju adresu. Postoji samo grobnica u predgrađu Nagoje. Veoma mi je teško što sam ovako nešto morala da ti saopštim.”

Cukuru je nakratko ostao bez reči. Poput vode koja na malenu rupu curi iz vreće, iz njegovog tela isticala je snaga. Žamor oko njega se udaljavao. Jedino mu je Sarin glas jedva dopirao do uha. Ali i on je, poput glasa koji čuješ kroz vodu na dnu bazena, bio samo daleki eho, bez ikakvog smisla. Nekako je skupio snagu, podigao se s vodenog dna i promolio glavu iznad površine. Konačno je ponovo mogao da čuje. Glasovi i zvuci donekle su ponovo zvučali suvislo. Sara mu se obraćala.

„...Nisam se usudila da pišem o pojedinostima, okolnosti pod kojima je umrla. Mislila sam da bi možda bolje bilo da to saznaš sam, sopstvenim metodima. Pa makar i potrajalo više vremena.”

Cukuru je mehanički klimnuo glavom.

Pre šest godina? Pre šest godina ona je imala trideset. Tek trideset godina. Cukuru je pokušao da zamisli Belu s navršenih trideset godina. Ali, nije

uspevao. Sve što se u njegovoj glavi javljalo bila je prilika šesnaestogodišnje ili sedamnaestogodišnje Bele. To ga je užasno rastužilo. Zaboga, nisam uspeo čak ni da starim uporedo s njom.

Sara se nagla preko stola i meko položila šaku preko njegove. Svoju toplu, malu šaku. Cukuru je osećao sreću zbog tog bliskog dodira i bio joj je zahvalan, ali je to s druge strane, osećao i kao nešto što se događa negde daleko, ali sasvim slučajno istovremeno, nešto što je sasvim drugačijeg porekla.

„Izvini što je do ovoga došlo”, rekla je Sara. „Ali, to je nešto što je neko nekad morao da ti saopšti.”

„Znam to”, rekao je Cukuru. On to naravno jeste znao. Samo, potrajaće još malo vremena dok njegov um ne sustigne to kao činjenicu. To nije ničija krivica.

„Moram polako da krenem”, rekla je ona gledajući na sat. A zatim mu je predala koverat. „Tu su odštampani materijali u vezi sa tvoje četvoro prijatelja. S tim što je tu zapisano samo ono najosnovnije od podataka. Zato što sam mislila da bi za tebe najpre bilo važno da se vidiš i razgovaraš s tim ljudima. Pojednosti će ti se na licu mesta postepeno otkrivati.”

„Hvala ti za sve”, rekao je Cukuru. Tražio je prigodne reči i malo je potrajalo dok nije uspeo da ih izgovori naglas: „Nadam se da ću uskoro moći da ti javim ishod.”

„Čekaću tvoj poziv. Ako bilo šta mogu da učinim, ne ustručavaj se da mi kažeš.”

Cukuru joj je još jednom zahvalio.

Izašli su iz kafea i rastali se na ulici. Cukuru je stajao na pločniku, posmatrajući Saru u njenom kostimu bledosmeđe boje kafe, kako mu maše i nestaje u reci ljudi. Voleo bi da je mogao s njom da ostane neko vreme. Želeo je još na miru da se s njom ispriča. Ali ona, naravno, ima svoj život. A izlišno je reći, većinu segmenata svog života, koji su se sastojali od stvari bez ikakvog

dodira s njim, vodila je na nekom njemu nepoznatom mestu.

Koverat koji mu je Sara dala stoji mu u unutrašnjem džepu sakoa. U njemu su uredno presavijeni, ukratko saželi životi njegovo četvoro prijatelja. Jedno od njih ovde više ne postoji. Ona se pretvorila u šaku belog pepela. Njeni misli, njeni pogledi, njena čula, njene želje i snovi - sve je nestalo. Bez traga. Ostaju samo sećanja na nju. Na njenu crnu dugu ravnu kosu, lepo oblikovane prste na dirkama, na njene porcelanski glatke, bele i vitke (ali čudnovato moćne) listove, na *Le mal du pays* Franca Lista koju ona svira. Na njene vlažne stidne dlačice, čvrste bradavice. Ne, to čak i nisu sećanja. To su... Ne, prestajem o tome da razmišljam.

Kuda bi sad trebalo da pođem, razmišljao je Cukuru oslonjen na uličnu svetiljku. Kazaljka njegovog ručnog sata pokazivala je nešto pre sedam. Na nebu je još ostalo svetlosti, ali su izlozi prodavnica nanizanih uz ulicu iz časa u čas bleštali sve jače, kao da mame ljude. Još je bilo rano, a on nije imao ništa što bi morao da obavi. Još mu se ne vraća kući. Ne želi da ostane sam na nekom mirnom mestu. Ako mu se nekud ide, mogao bi da ode bilo kud, kud god mu se prohte. Gotovo bilo kud. Ali, Cukuruu nije padalo na pamet nijedno konkretno mesto na koje bi stvarno trebalo da ode.

Bilo bi dobro kad bih u ovakvim trenucima mogao nešto da popijem, pomislio je. Da je prosečan muškarac, verovatno bi ušao u neku kafanu i gledao da se napije. Ali njegova telesna konstitucija nije primala ništa više od jedne određene količine alkohola. Ono što alkoholna pića njemu donose nije ni otupelost čula, ni ugodan zaborav, već samo glavobolja narednog dana.

Dakle, kuda da pođem?

Na kraju svega, samo je jedno mesto na koje je mogao da ode.

Otišao je velikom ulicom do stanice Tokio. Ušao je u staničnu zgradu kroz kapiju za pregled karata na ulazu Jaesu i seo na klupu na peronu linije Jamanote. A zatim je više od sata proveo posmatrajući nizove zelenih vagona, kako jedan za drugim dolaze gotovo na svaki minut, izbljuju bezbroj ljudi, a

zatim žurno progutaju još bezbroj njih i odlaze. Sve to vreme ne razmišljajući ni o čemu samo je odsutno pogledom pratio te prizore. Te scene nisu pomagale da bol u njegovom srcu umine. Ali, to ponavljanje ga je, kao i uvek, fasciniralo i ako ništa drugo, paralisalo njegovu svest o vremenu.

Ljudi su neznano kako odnekud neprestano pristizali, samoinicijativno formirali uredne kolone, u savršenom redu se ukrcavali u vozove i bivali odvoženi nekud. Cukuru je prvo bio dirnut time da na ovom svetu zaista postoji tako mnogo ljudi. A opet, jednako ga je dirnulo i to da na ovom svetu postoji i tako mnogo zelenih železničkih vagona. To mu se činilo pravim čudom. To da se toliki ljudi tolikim vagonima prevoze sistematično, kao da to nije ništa. To da svako od tih mnogobrojnih ljudi ima svoje odredište i mesto povratka.

U vreme kada je talas špica konačno jenjavao, Cukuru Tazaki se polako podigao, ušao u voz koji je pristigao i vratio se kući. Bol u njegovom srcu još je bio tu. Ali, u isto vreme, bilo je nešto što je morao da uradi.

Pred kraj maja, Cukuru je uzeo slobodan dan vezan uz vikend i otišao na tri dana kući u Nagoju. Kako se tačno u to vreme održavao pomen za njegovog oca, iz više razloga mu je odgovaralo da tada otputuje u rodni grad.

Od očeve smrti, starija sestra i njen muž živeli su zajedno s majkom u velikoj kući, ali kako je Cukuruova nekadašnja soba ostavljena netaknuta i nekorisćena, mogao je u njoj da spava. I njegov krevet, i sto i polica s knjigama ostali su isti kao što su bili dok je još pohađao srednju školu. Na polici su bile poređane davno pročitane knjige. U fiokama stola još su ostale njegove sveske i pribor za pisanje.

Prvog dana je obavljen pomen u budističkom hramu i porodični ručak s rodbinom, pa pošto se malo ispričao s porodicom, od narednog dana nadalje Cukuru je bio slobodan. Odlučio je da prvo poseti Plavog. Nedelja je za firme obično neradni dan, ali je salon za prodaju automobila otvoren. S kim god bude išao da se sretne, neće unapred zakazivati termin, već će krenuti, pa kud ga put nanese. To je bio princip koji je Cukuru unapred odredio. Ne dajući sagovorniku priliku da se psihički pripremi, na licu mesta će iz njega izvlačiti što je moguće iskreniju reakciju. Ako ne bude mogao s tim nekim da se vidi, ili ako taj neko odbije da se vidi s njim, on tu ne može ništa. Tada će smisliti neki drugi način.

Leksusov prodajni salon nalazio se u jednom mirnom kutku u blizini zamka u Nagoji. Iza ogromnog staklenog izloga razmetljivo su se nizali novi, raznobojni leksusi, od sportskih modela pa sve do onih s pogonom na sva četiri točka. Čim je ušao unutra, zapahnuo ga je jedinstveni miris novih automobila: mešavina mirisa novih guma, sintetičke smole i prave kože.

Cukuru je otišao do prijavnice i obratio se mladoj ženi koja je sedela za pultom. Kosa joj je bila elegantno podignuta, izlažući pogledu njen tanak beli

vrat. U vazi na pultu stajale su ružičaste i bele dalije s ogromnim cvetovima.

„Želeo bih da se vidim s gospodinom Oumijem”, rekao je.

Uputila mu je blag, uglađen osmeh, kakav pristaje blistavom i čistom prodajnom salonu. Usne nakarminisane u prirodnom tonu, lepa niska zuba. „Razumem, s gospodinom Oumijem. Oprostite, mogu li znati vaše cenjeno ime?”

„Zovem se Tazaki”, rekao je Cukuru.

„Gospodin Tasaki.¹³ Da li imate zakazani sastanak danas?”

Nije se usudio da joj ukaže na sitnu grešku u čitanju njegovog prezimena. Još će mu i dobro doći.

„Ne, nisam zakazao.”

„U redu, gospodine. Molim vas da malo sačekate.” Žena je telefonom pozvala neki lokal i sačekala pet sekundi, zatim je rekla: „Gospodine Oumi, ovde je gospodin po imenu Tasaki, došao je da vas poseti. Da, tako je. Gospodin Tasaki.”

Nije mogao da čuje šta joj je rekao sagovornik, ali je ona na to nekoliko puta kratko klimnula glavom. Na kraju je rekla: „Da, svakako.”

Spustila je slušalicu i podigla pogled ka Cukuruu. „Gospodine Tasaki, gospodin Oumi je trenutno zauzet i nije u mogućnosti da prekine započeti posao. Bojim se da ćete morati ovde malo da sačekate, ako ste u mogućnosti. Rekao je da ne bi trebalo da se zadrži duže od desetak minuta.”

Bile su to uvežbane, glatko izgovorene rečenice. I upotreba učtivog govora bila je na mestu. A i zvučalo je kao da se iskreno izvinjava. Lepo je naučena. Ili joj je to možda urođeno?

„Nema problema. Nisam ni u kakvoj žurbi”, rekao je Cukuru.

Uputila ga je na sofu presvučenu crnom kožom koja je izgledala prilično skupo. Tu je bila saksija s velikom lisnatom biljkom i tiho je svirala muzika Antonija Karlosa Žobima. Na ovalnom staklenom stočiću bili su poređani

---

¹³ Ideogrami kojima se piše ovo prezime mogu se dvojako pročitati - „Taziki” ili „Tasaki”. - *Prim. prev.*

luksuzni Leksusovi katalogi.

„Mogu li da vas poslužim kafom ili crnim ili zelenim čajem?”

„Dobro, onda jednu kafu molim vas”, rekao je Cukuru.

Dok je pregledao katalog s novim Leksusovim modelom sedana, stigla mu je kafa. Na šolji krem boje stajao je Leksusov logo. Zahvalio joj je i stao da pije kafu. Bila je odličnog ukusa. Mirisala je sveže i bila je topla taman koliko treba.

To što sam obukao odelo i kožne cipele očigledno je bio pun pogodak, pomislio je Cukuru. Kako se obično odevaju ljudi koji dolaze da kupuju leksuse, Cukuru pojma nema. Ali, ako bi se pojavili u polo majici, farmerkama i patikama, možda ih ne bi shvatili ozbiljno. To mu je odjednom palo na pamet pre nego što je izašao iz kuće, pa se za svaki slučaj presvukao i stavio kravatu.

Za tih petnaestak minuta čekanja Cukuru je popamtio sve modele leksusa koji postoje u prodaji. Odatle je saznao da Leksusovi automobili nemaju imena kao što su „korola” ili „kraun”, već da se modeli pamte isključivo po brojevima. Isto kao mercedesi i BMW. Ili Bramsove simfonije.

Ubrzo potom, prelazeći preko celog prodajnog salona, stigao je visoki muškarac. Ne samo u visinu, on ide i u širinu. Ali, uzimajući u obzir njegovu korpulentnu građu, kreće se vrlo okretno. Krupnim koracima, nehajno sugerišući i svojoj okolini da relativno brzo može da prođe kroz određeni prostor. Čak i izdaleka odaje onaj isti utisak kao nikad davno. Samo mu se telo dodatno uvećalo. Kao kuća proširena zbog uvećanja porodice. Cukuru je vratio kataloge na sto i ustao sa sofe da se pozdravi s njim.

„Izvinite što ste čekali. Ja sam Oumi.”

Plavi je stao pred Cukurua i blago se glavom naklonio. Njegovo krupno telo bilo je uvijeno u odelo bez ijednog nabora. Elegantno odelo od laganog materijala plavosive boje. Sudeći po njegovom tipu građe, mora da je bilo sašiveno po meri. Uz bledosivu košulju, tamnosiva kravata. Besprekorno odeven. Nezamislivo za njega iz srednjoškolskih dana. Jedino mu je kosa i dalje

kratka. Frizura igrača ragbija. I naravno, ugodno je preplanuo.

Lice Plavog zagledano u Cukurua uto se za nijansu promenilo. U očima mu se pojavila naznaka blage zbunjenosti. Čini se da je na Cukuruovom licu prozreo nešto poznato. Ali ne može da se seti šta je to tačno. S osmehom na licu, uzdržavajući se da progovori, samo je stajao i čekao da Cukuru nešto izusti.

„Dugo se nismo videli”, rekao je Cukuru.

Kada mu je čuo glas, nekakav bleđi oblak sumnje koji je prekrivao lice Plavog odjednom se raspršio. Samo se glas nikad ne menja.

„Cukuru, to si ti?” rekao je suzivši oči.

Cukuru je klimnuo glavom. „Izvini što sam ti iznenada banuo na radno mesto. Ali, činilo mi se da je tako najbolje.”

Uzdižući ramena Plavi je duboko udahnuo, pa zatim polako izdahnuo vazduh. A onda je stao da proučava Cukurua od glave do pete, postepeno spuštajući pogled, pa ga zatim vraćajući nagore.

„Izgledaš mnogo drugačije”, rekao je zadivljeno. „Da sam se mimoišao s tobom na ulici, ne bih te ni spazio.”

„Ti se izgleda uopšte ne menjaš.”

Plavi je malo iskrivio svoja velika usta. „Ne, ugojio sam se. I stomak sam dobio. Ne mogu više brzo da trčim. U poslednje vreme samo jednom mesečno igram golf s klijentima.”

Neko vreme je bio tajac.

„I, sigurno nisi ovamo došao da kupiš kola, je 1’ da?” proveravao je Plavi.

„Nisam došao da kupim kola. Izvini. Hteo bih da porazgovaram s tobom ako mogu. Nema veze i ako bude samo nakratko.”

Plavi se malo namrštio. Dvoumio se šta mu je činiti. Na licu mu se oduvek videlo sve što mu prolazi kroz glavu.

„Danas imam prilično popunjen program. Moram da idem i na teren, a

popodne imam sastanak.”

„Možeš da mi daš neki termin koji ti odgovara. Prilagodiću se tebi. Ovog puta sam zbog toga došao u Nagoju.”

Plavi je razmatrao svoj raspored. A zatim je bacio pogled na zidni sat. Kazaljke su pokazivale 11.30. Prstima je protrljao vrh svog nosa, pa je prelomio i rekao: „Razumem. Ja u dvanaest sati imam pauzu za ručak. Možemo da stignemo da porazgovaramo za tih trideset minuta. Kad izađeš napolje, pođi malo napred i tu s leve strane videćeš kafe Starbaks. Sačekaj me tamo.”

Plavi se pojavio u Starbaksu pre 12.05.

„Ovde je bučno. Hajde da kupimo šta ćemo da popijemo, pa idemo na neko mirno mesto”, rekao je Plavi. Onda je za sebe kupio kapučino i slatku pogačicu. Cukuru je kupio bocu mineralne vode. Potom su zajedno peške otišli do obližnjeg parka. Pronašli su slobodnu klupu i seli na nju jedan kraj drugog.

Nebo je bilo blago oblačno, nigde nije bilo ni traga plavetnilu, ali nije slutilo da će pljusnuti kiša. Nije bilo ni vetra. Bujno olistale grane vrbe visile su skoro do zemlje, potpuno nepomične, kao da su se o nečemu duboko zamislile. S vremena na vreme doletela bi poneka ptičica i nesigurno zastala na grani, da bi odmah odustala i otrpnula. Grana bi se poput uzdrmanog srca malčice zatresla i ubrzo ponovo umirila.

„Izvini me - mobilni će mi možda zazvoniti usred razgovora. Imam nekoliko stvari da obavim”, rekao je Plavi.

„Nema problema. Znam da si zauzet.”

„Nezgodno je što je mobilni tako zgodan”, rekao je Plavi. „I, jesi li se oženio?”

„Ne, još sam sam.”

„Ja sam se oženio pre šest godina, imam i dete. Dečaka od tri godine. Još jedno je na putu, raste iz dana u dan. Termin je u septembru. Kažu da je devojčica.”

Cukuru je klimnuo glavom. „U životu ti sve ide kako treba.”

„Pa sad, da li je kako treba, ali bar stalno ide napred. Drugim rečima, ne može više unazad”, rekao je Plavi i nasmejao se. „A kod tebe, kako ide?”

„Nije tako loše”, izvadio je Cukuru svoju vizitkartu iz novčanika i dao je Plavom. Plavi ju je uzeo i počeo naglas da čita.

„Akcionarsko društvo 'Železnička kompanija ***', odeljenje za projektovanje objekata.”

„Uglavnom posao projektovanja stanica i njihovog održavanja”, rekao je Cukuru.

„Oduvek si voleo stanice”, rekao je Plavi zadivljeno i otpio gutljaj kapućina. „Na kraju si uspeo u tome da radiš ono što voliš.”

„Pošto radim za firmu, ne mogu da radim samo ono što mi se sviđa. Ima tu i mnogo gluposti.”

„To ti je svuda isto. Dokle god te ljudi koriste, gluposti ima koliko god hoćeš”, rekao je Plavi. A zatim je, kao da se setio više primera tih gluposti, nekoliko puta malo zavrteo glavom.

„Prodaju li se leksusi?”

„Ne ide loše. Ovo je ipak Nagoja. Oduvek je bila Tojotin domaći teren. I da ne preduzimaš ništa, tojote se prodaju. Samo što nam konkurencija u ovom slučaju nije Nisan ili Honda. Cilj nam je da onu društvenu klasu ljudi koji su do sada vozili vrhunske strane automobile kao što je mercedes ili BMW preobratimo u kupce leksusa. Zbog toga je Tojota napravila svoj najprepoznatljiviji model. Možda će biti potrebno vreme, ali sigurno će uspeti.”

„Poraz kao izbor za nas ne postoji.”

Plavom se na trenutak ukazao začuđen izraz na licu, ali je ubrzo razvukao osmeh od uha do uha. „Ah, ono pred ragbi utakmicu. Odlično pamtiš čudne stvari.”

„Umeo si dobro da dižeš moral.”

„Da, mada su nas na utakmicama često pobeđivali. Ali, u stvari, posao

napreduje relativno dobro. Naravno, stanje u svetskoj ekonomiji baš i nije dobro, ali bogati ljudi ipak i dalje čvrsto drže novac u rukama. Pravo čudo koliko čvrsto.”

Cukuru je ćutke klimnuo glavom. Plavi je nastavio.

„Lično, sve vreme vozim leksus. Izvanredan auto. Tih je, ne kvari se. Tokom probne vožnje pokušao sam da razvijem brzinu od dvesta kilometara na sat, a volan se nije ni zatresao. I kočnice su mu čvrste. Fenomenalna stvar. Baš je to lepo kad ljudima možeš da preporučiš ono što se i tebi samom sviđa. Koliko god umeo s rečima, ne možeš ljudima da prodaš ono čime sam nisi zadovoljan.”

Cukuru se složio s tim.

Plavi je gledao pravo u Cukuruovo lice. „Je li, čini li ti se da govorim kao tipičan prodavac automobila?”

„Ne, ne mislim tako”, rekao je Cukuru. Mogao je da razume da Plavi otvoreno govori ono što misli. Pa ipak, nezavisno od toga, bilo je sigurno i da tako nije govorio u srednjoškolskim danima.

„A ti, voziš li?” pitao je Plavi.

„Vozim, ali nemam auto. Kad živiš u Tokiju, voz, autobus i taksi su ti uglavnom dovoljni da posluže svrsi, a ja u običnim situacijama koristim bicikl. Ako mi je baš neophodan, iznajmljujem rentakar na sat. Kad je o tome reč, nije kao u Nagoji.”

„Pa da, tako ti je em lakše, em jeftinije”, rekao je Plavi. A zatim je ispustio mali uzdah. „I ne moraš da imaš auto. I, kako je, sviđa li ti se život u Tokiju?”

„Imam posao, a i pošto tamo živim već prilično dugo, nekako sam se navikao i na karakter tog područja. A i nemam nikud drugde posebno da odem. To je sve. Nije stvar u tome da mi se Tokio toliko posebno sviđa.”

Obojica su potom začutala na izvesno vreme. Ispred njih je prošla sredovečna žena koja je vodila dva borderska ovčara. Nekoliko džogera je

protrčalo u pravcu zamka.

„Rekao si da imaš o nečemu da razgovaraš”, rekao je Plavi kao da se obraća nekom ko se nalazi negde daleko.

„Kad sam se vratio u Nagoju za vreme letnjeg raspusta na drugoj godini fakulteta, razgovarao sam s tobom telefonom”, započeo je Cukuru. „Tada si mi rekao da više ne želite da se vidite sa mnom i da vas više nikad ne zovem telefonom. Rekao si i da je to jednoglasna odluka vas četvoro. Sećaš se toga?”

„Naravno da se sećam.”

„Hoću da znam razlog za to”, rekao je Cukuru.

„Odjednom, tek sada?” rekao je pomalo iznenađen Plavi.

„Da, tek sada. U to vreme nisam bio u stanju da postavim to pitanje. Bio sam previše šokiran time što mi je rečeno tako s neba pa u rebra, ali ima tu i toga da sam se istovremeno plašio i da čujem razlog zbog koga sam bio odbačen tako po kratkom postupku. Imao sam osećaj da možda neću uspeti da se oporavim ako ga budem saznao. Iako sam se, uopšte ne znajući o čemu se radi, samo trudio da sve zaboravim. Mislio sam da će rana na mom srcu s vremenom zaceliti.”

Plavi je odlomio komadić pogačice i ubacio ga u usta. Žvakao ga je polako i zalio ga kapučinom. Cukuru je nastavio.

„Od tada je prošlo šesnaest godina. Ali, ta rana je i dalje ostala na mom srcu, izgleda. I po svemu sudeći, još krvari. Nedavno su me izvesne okolnosti navele da toga ponovo postanem svestan. Za mene su te okolnosti imale prilično veliki značaj. Zato sam i došao u Nagoju da se vidim s tobom. Ovako iznenada, možda i tebi stvarajući nepriliku.”

Izvesno vreme Plavi je posmatrao teške vrbine grane kako vise. Ubrzo potom, progovorio je: „A tebi ne pada na pamet koji je bio razlog tome?”

„Šesnaest godina sam razmišljao o tom razlogu. Ali još ga nisam uvideo.”

Plavi je zbunjeno blago stisnuo oči i prstima se protrljao po vrhu nosa. To

mu je bio manir kad o nečemu duboko razmišlja. „Kad sam ti to onda rekao, ti si samo kazao: 'Shvatam' i prekinuo vezu. Uopšte se nisi pobunio. Niti si zalazio dublje tu priču. Zato sam to, normalno, protumačio kao da si se ti nečega u vezi s tim i sam dosetio.”

„Kad te nešto zaista duboko povredi, reči ti ne dolaze”, rekao je Cukuru.

Ne govoreći ništa o tome, Plavi je otkinuo parče pogačice i bacio ga ka golubovima. Golubovi su se istog časa sjatili oko njega. Izgledalo je kao da je to nešto što mu je običaj da čini. Možda na pauzi za ručak često sam dolazi tu i deli svoj ručak s njima.

„I, koji je to bio razlog?” pitao je Cukuru.

„Ti stvarno ništa ne znaš?”

„Da, stvarno ništa ne znam.”

U tom trenutku začula se živahna melodija zvonjave njegovog mobilnog telefona. Plavi je izvadio mobilni iz džepa svog sakoa, pa pošto je na displeju letimično proverio ime onog ko ga zove, bezizražajno je pritisnuo dugme i samo ga vratio u džep. Tu veselu melodiju Cukuru je već negde čuo. To je neka stara pop pesma, možda neka koja je bila popularna još pre nego što se rodio. Čuo ju je više puta, ali nije mogao da se seti njenog naziva.

„Ako imaš nekog posla, slobodno ga prvo završi”, rekao je Cukuru.

Plavi je odmahnuo glavom. „Ne, sve je u redu. Nije ništa bitno. Stići ću ja to i kasnije.”

Cukuru je iz plastične bočice otpio gutljaj mineralne vode, skvasivši grlo duboko iznutra. „Zbog čega sam ja tada morao biti izbačen iz grupe?”

Plavi se malo zamislio. A zatim je rekao: „Ako ti ne možeš da se dosetiš nikakvog povoda, da li to, kako da kažem - da li to znači da ti nisi imao seksualne odnose s Belom?”

Cukuruove usne su napravile zblanuti oblik. „Seksualne odnose? Šta pričaš?”

„Bela je rekla da si je ti silovao”, rekao je Plavi s mukom. „Da si je

naterao da s tobom ima seksualni odnos.”

Cukuru je nešto zaustio, ali reči nisu izlazile. Tek što je bio popio vodu, ali mu je grlo bilo toliko suvo da ga je peklo.

Plavi je rekao: „Uopšte nisam mogao da verujem da bi ti učinio tako nešto. Mislim da je i s ostalo dvoje bilo isto. I s Crnom i s Crvenim. Kako god bilo, ti nisi tip čoveka koji bi na silu uradio nešto što drugi ne želi. A pogotovo nisi čovek koji bi pribegao nasilju. To sam dobro znao. Ali, Bela je bila beskrajno ozbiljna i potpuno opsednuta time. Rekla je da imaš dva lica. Da se po tvom licu spolja ne može ni zamisliti kakvo se lice krije unutra. Kad je to tako rekla, nismo mogli ništa da joj kažemo.”

Cukuru se neko vreme grizao za usnu. A onda je rekao: „Je li Bela objasnila kako sam je ja to silovao?”

„Da, i te kako je objasnila. Vrlo realistično, do detalja. Nisam to želeo da čujem. Iskren da budem, i meni samom je vrlo teško palo da slušam tu priču. Bilo mi je i teško i tužno. Ne - srce mi je bilo ranjeno, tako treba reći. Uglavnom, ona je bila užasno emotivna. Tresla se i bila je obuzeta tako žestokim besom da joj se lice izobličilo. Bela je govorila da je u Tokio otišla sama da bi slušala koncert nekog poznatog stranog pijaniste, i da si joj ti tada učinio da prespava u tvom stanu u Dijugaoki. Roditeljima je rekla da će odsesti u hotelu, pa je tako uštedela novac za smeštaj. Uprkos tome što biste sami proveli noć, osećala se sigurnom pošto si ti u pitanju, ali si je ti usred noći napastvovao svom silinom. Opirala se, međutim, telo joj je bilo obamrlo i ništa nije vredelo. Pred spavanje je popila malo alkohola, pa joj je s pićem možda bilo pomešano neko opojno sredstvo. To je ispričala.”

Cukuru je zavrteo glavom. „Bela u mom stanu u Tokiju apsolutno nikad nije bila, ni da prespava niti bilo kako drugačije.”

Plavi je malko slegnuo svojim širokim ramenima. Napravio je grimasu kao da je u usta stavio nešto gorko i okrenuo se u stranu. A zatim je rekao: „Što se mene tiče, nisam imao drugog izbora nego samo da poverujem u ono što

Bela govori. Rekla je da je bila devica. Kako joj je nevinost silom oduzeta, imala je užasne bolove i krvarila je. Nisam video nijedan razlog zašto bi nam onako povučena Bela tako slikovito ispričala neku izmišljenu priču.”

Okrenut ka njegovom profilu, Cukuru je rekao Plavom: „Razumem to, ali zašto to direktno sa mnom niste proverili? Zar ne bi bilo u redu da ste mi makar dali priliku da se opravdam? A ne da mi tako sudite u odsustvu.”

Plavi je uzdahnio. „Zaista si u pravu. Čak i kada sad razmišljam o tome. Prvo je trebalo da smirimo strasti i da saslušamo ono što si ti imao da kažeš. Aii, tada to nismo mogli. Uopšte nije bila takva atmosfera. Bela je bila strahovito uzrujana, u potpunom rastrojstvu. Nismo znali šta će se dogoditi. Zbog toga smo prvo morali nju da smirimo, da zauzdamo taj kaos. Nismo ni mi stoprocentno verovali u ono što nam je Bela rekla. Iskren da budem, nije da tu nije bilo elemenata za koje sam pomislio da su malo čudni. Ali nisam verovao da je u pitanju potpuna izmišljotina. Ako je ona bila tako izričita, u tome mora da je bilo i neke istine. Tako sam mislio.”

„I zato ste za početak prekinuli kontakt sa mnom.”

„Čuj, Cukuru, i sami smo stvarno bili u šoku i u velikoj pometnji. Bili smo i povređeni. Nismo znali ni kome da verujemo. U svemu tome, prva je Crna stala na Belinu stranu. Na Belin zahtev, tražila je da odmah prekinemo veze s tobom. Nije da se pravdam, ali Crvenog i mene je ponela, ili smo, da kažem, pustili da nas ta struja nosi.”

Cukuru je uzdahnio i rekao: „Bez obzira na to da li ćeš mi poverovati ili ne, ja Belu, naravno, nisam silovao, niti sam ikad imao seksualne odnose s njom. Ne pamtim čak ni da smo ikad bili blizu toga.”

Plavi je klimnuo glavom, ali nije rekao ništa. U što god on verovao ili ne verovao, od onda je prošlo previše vremena. To je Cukuru pomislio. I za ostalo troje, a i za samog Cukurua.

Ponovo se oglasila ista melodija zvonjave mobilnog telefona. Plavi je proverio ime onog ko ga zove, okrenuo se Cukuruu i rekao: „Izvini, mogu li na

trenutak da se udaljim?”

„Naravno”, rekao je Cukuru.

Plavi je poneo mobilni telefon, ustao s klupe i razgovarao na malo izdvojenom mestu. Po njegovom držanju i izrazu lica, dalo se zaključiti da je verovatno u pitanju ugovaranje nekog posla s klijentom.

Cukuru se iznebuha setio naziva pesme te melodije na telefonu. Bila je to *Viva Las Vegas* Elvisa Preslija. Kako god gledao na to, nije mu se činila kao prikladna muzika za zvonjavu telefona prevejanog prodavca leksusa. Razne stvari počele su malo-pomalo, svaka za sebe, da gube na realnosti.

Plavi se ubrzo vratio i ponovo seo do njega na klupu.

„Izvini”, rekao je. „Završio sam posao.”

Cukuru je pogledao na ručni sat. Dogovorenih trideset minuta bližilo se kraju.

Cukuru je rekao: „Zbog čega li je Bela ispričala tako nebuloznu priču? I zašto je morala baš mene u nju da uvuče?”

„Pa, ja to ne znam”, rekao je Plavi. A onda je slabašno nekoliko puta odmahnuo glavom. „Ti izvini, ali ja ni onda nisam imao, a ni sada nemam blagu ideju o čemu se tu uopšte radilo.”

U Plavom se rodila nedoumica - šta je istina, u šta treba da veruje - i unela mu pometnju. A on nije navikao da bude u pometnji. Njegove vrline najbolje dolaze do izražaja kada u unapred utvrđenom polju, sledeći utvrđena pravila, dela zajedno s unapred određenim ljudima.

„Možda Crna zna nešto više o tome”, rekao je Plavi. „U to vreme imao sam takav neodređeni utisak. Kao da postoje neke činjenice koje nama dvojici nisu bile predočene. Razumeš na šta mislim? O takvim stvarima sigurno su otvorenije razgovarale između sebe, kao žene.”

„Crna sad živi u Finskoj”, rekao je Cukuru.

„Znam. Povremeno mi šalje razglednice”, rekao je Plavi.

Potom su obojica ponovo začutala. Tri srednjoškolke u školskim

uniformama su u grupi prolazile kroz park. Poletno njišući kratkim suknjicama, smejući se na sav glas, dok su prolazile ispred klupe na kojoj su njih dvojica sedela izgledale su kao da su još prava deca. Bele dokolenice uz crne mokasine. Lica su im još detinja. Kad se setio da su i sami ne tako davno bili u tim godinama, imao je vrlo čudan osećaj.

„Nego, Cukuru, ti si se baš prilično promenio”, rekao je Plavi.

„Nismo se videli šesnaest godina. Prirodno je da sam se promenio.”

„Ne, nisu samo godine u pitanju. U prvom trenutku uopšte nisam shvatio da si to ti. Normalno, kad sam bolje pogledao, naravno da sam shvatio. Kako da kažem - stesao si se, postao neustrašiv. Obrazi su ti upali, a pogled ti je dublji i oštiji. Nekad ti je lice bilo okruglastije, mirnije.”

Cukuru se nije setio da je to rezultat blizu pola godine ozbiljnog razmišljanja o smrti i razmatranja oduzimanja sopstvenog života, niti transformacije koju su ti dani doneli njegovom telu i duhu. Čak i kad bi priznao koliko su mu tada osećanja zapravo bila na ivici, to se verovatno ne bi ni upola prenelo. A ako je već tako, bolje je da mu ništa ne govori. Cukuru je ćutao, čekajući da njegov sagovornik nastavi.

Plavi je rekao: „Unutar naše grupe ti si uvek imao ulogu onog lepog dečka koga su svi voleli. Uredan i čist, lepo obučen, učtivih manira. Umeo si uvek lepo da se pozdraviš, nisi pričao gluposti. Nisi ni pušio ni pio, nikad nisi kasnio. Jesi li znao da si svim našim majkama bio miljenik?”

„Majkama?” rekao je Cukuru iznenađeno. O njihovim majkama ne pamti gotovo ništa. „Uzgred, ja ni onda nisam bio lep, a nisam ni sada. Moj izgled je dosadan, nimalo individualan.”

Plavi je ponovo malo slegnuo svojim širokim ramenima. „Bar si od nas bio najzgodniji. Moje lice, kad se kaže individualno, ono to stvarno jeste, ali ličim na gorilu, a Crveni je, kako god da pogledaš, tipičan primer genija s naočarima. Hoću da kažem da je svako od nas u okviru te grupe prilično dobro ispunjavao svoju ulogu. Naravno, dok je sve to trajalo.”

„Hoćeš da kažeš da smo mi te uloge svesno preuzeli?”

„Ne, verovatno to nije bilo tako jasno i svesno. Ali mislim da smo to verovatno svi nejasno osećali. Da je svako znao koja mu je uloga u okviru grupe bila dodeljena”, rekao je Plavi. „Ja sam bio neozbiljni sportista, Crveni je bio briljantni intelektualac, Bela - lepa devica, i Crna - pronicljiva lakrdijašica. A ti si bio lepo vaspitan lepi dečko.”

Cukuru je razmišljao o tome. „Ja sam oduvek sebe smatrao bezbojnim, praznim čovekom, kome nedostaje individualnosti. Možda je to bila moja uloga u toj grupi. Da budem prazan.”

Plavi je napravio začudenu grimasu. „Ne razumem. Biti prazan - koja je to uloga?”

„Uloga prazne posude. Nebojene pozadine. Bez ikakve konkretne mane, ali i bez ijedne istaknute osobine. Možda je bilo potrebno da u grupi postoji neko takav.”

Plavi je odmahnuo glavom. „Nisi ti prazan. To niko ne misli. Ti si nas sve, kako da kažem, smirivao.”

„Sve sam vas smirivao?” iznenađeno je ponovio Cukuru. „Kao muzika u liftu?”

„Ne, nisam na to mislio. Teško mi je da to objasnim, ali imao si u sebi to da samim svojim prisustvom činiš da mi sasvim spontano možemo da budemo ono što jesmo. Nisi mnogo govorio, ali si živio obema nogama čvrsto na zemlji, a to je našoj grupi davalo osećaj mira i stabilnosti - kao brodsko sidro. Otkad tebe više nije bilo, ponovo sam toga postao svestan. Nama je zaista bio potreban neko takav kao ti. Da li zbog toga ili ne, uglavnom, kada tebe više nije bilo s nama, svi smo se odjednom rasturili.”

Ne nalazeći reči, Cukuru je ćutao.

„Mi smo, u izvesnom smislu, bili savršeni sklop. Kao pet prstiju jedne ruke”, rekao je Plavi, podigavši desnu ruku i šireći svoje debele prste na njoj. „I sada to često pomislim. Nas petoro se prirodno uzajamno dopunjavalo. Trudili

smo se da jedni drugima pružamo ono što je najbolje u nama i da to nesebično delimo. Tako nešto nam se verovatno neće dogoditi nikad više u životu. To je bilo jednom i nikad više. Takav osećaj imam. Ja sada već imam i svoju porodicu, koju volim, naravno. Ali iskreno govoreći, ja ni prema porodici nemam tako čista, prirodna osećanja kakva sam onda imao.”

Cukuru je ćutao. Plavi je u svojoj velikoj šaci zgužvao ispražnjenu papirnu kesu, od nje napravio tvrdi lopticu i izvesno vreme je kotrljao po dlanu.

„Čuj, Cukuru, ja tebi verujem”, rekao je Plavi. „Verujem ti da Beloj ništa nisi uradio. Kad razmišljam o tome, to je nešto što se podrazumeva. Ne bi ti učinio tako nešto.”

Dok je Cukuru razmišljao kako na to da odgovori, iz džepa sakoa Plavog ponovo se začula zvonjava telefona. *Viva Las Vegas*. Plavi je proverio ime onog ko ga zove i vratio telefon u džep.

„Izvini, ali moram polako nazad na posao, da prionem na prodaju automobila. Ako možeš, hoćeš li sa mnom peške do salona?”

Izvesno vreme bez reči su hodali ulicom jedan do drugog.

Cukuru je progovorio prvi: „A je li, zašto si odabrao *Viva Las Vegas* za zvonjavu telefona?”

Plavi se nasmejao. „Jesi li gledao taj film?”

„Jesam, davno, na noćnom programu na televiziji. Mada ga nisam gledao celog od početka do kraja.”

„Glup film, je l’ da?”

Cukuru se neutralno osmehnuo.

Plavi je rekao: „Pre tri godine, bio sam pozvan na kongres zastupništava leksusa za celu Ameriku koji se održavao u Las Vegasu, kao najuspešniji prodavac iz Japana. Kažem kongres, ali je to, da skratim priču, u stvari bilo nešto kao nagradno putovanje. Kad se završe prepodnevni sastanci, posle toga sledi kockanje i alkohol. Po celom tom gradu, kao lajtmotiv, stalno svira *Viva Las Vegas*. I kad sam slučajno imao veliki dobitak na ruletu, ta pesma se čula u

pozadini. Od tada je ta pesma za mene postala nešto poput amajlije za sreću.”

„Shvatam.”

„Osim toga, bila mi je od koristi u prodaji i više nego što bih očekivao. Kad mi usred priče zazvoni ta melodija, često iznenadi moje klijente u godinama. Pitaju me otkud to da se jedan tako mlad čovek odlučio za tu staru pesmu kao melodiju na telefonu. Tu razgovor obavezno živne. Naravno, *Viva Las Vegas* nije Elvisova najlegendarnija pesma. Ima on više poznatijih hitova od nje. Ali u ovoj pesmi ima valjda nečeg neočekivanog, nečeg što čoveka na čudnovai način navodi da se otvori. Ljudi se, valjda, nesvesno ozare kad je čuju. Ne znam zašto, ali uglavnom, tako je. Jesi li nekad bio u Las Vegasu?”

„Nisam”, rekao je Cukuru. „Nisam još nijednom bio u inostranstvu. Ali, mislio sam da bih uskoro mogao u Finsku.”

Plavi je delovao iznenađeno. U hodu je zurio pravo u Cukuruovo lice.

„Da, to bi možda bilo dobro. Kad bih mogao, i ja bih voleo da odem. Jer, Crnu nisam video niti sam s njom pričao još od njene svadbe. Sada to kažem jer su prošle godine, ali ja sam nju voleo”, rekao je Plavi. Zatim je okrenuo glavu pravo i samo nastavio napred još nekoliko koraka. „Samo, sada imam jedno dete i još jedno na putu, imam i posao i vrlo sam zauzet. Imam i kredit za kuću. I psa moram da šetam svaki dan. Nema šanse da odem do Finske. Prenesi joj pozdrave od mene, ako je budeš video.”

„Preneću joj, svakako”, rekao je Cukuru. „Ali, mislio sam da pre toga odem da se vidim s Crvenim.”

„Aha”, rekao je Plavi i napravio neodređeni izraz na licu. Mišići lica su mu se samo na malo čudan način pomerili. „Ja se s njim nisam skoro video.”

„Zašto?”

„Znaš li ti kojim se on poslom sad bavi?”

„Manje-više.”

„No dobro, bilo bi bolje da o tome ne razgovaramo ovde. Ne želim da ti usađujem predrasude pre nego što se sretneš s njim lično. Sve što mogu da ti

kažem je da mi se nekako ne dopada to što on radi. Delimično se i zbog toga ne vidamo često. Mada je to šteta.”

Cukuru je ćutao i hodao prilagođavajući se krupnim koracima Plavog.

„Ja ne dovodim u pitanje njegov život. Samo dovodim u pitanje ono čime se on bavi. Tu ima razlike”, rekao je Plavi, kao da ubeđuje samog sebe. „Ma ne, nije ni da ga dovodim u pitanje. Samo nikako ne mogu da se naviknem na taj način razmišljanja. U svakom slučaju, on ti je trenutno vrlo poznat čovek u ovom gradu. Kao sposoban preduzetnik pojavljuje se svuda, i na televiziji, i u novinama i u časopisima. Kažu da je u jednom ženskom časopisu proglašen za jednog od 'najuspešnijih neženja u tridesetim godinama’.”

„Najuspešnijih neženja u tridesetim godinama?” rekao je Cukuru.

„Potpuno neočekivan tok stvari, zar ne?” rekao je Plavi zadivljeno. „Nisam mogao ni da zamislim da bi on mogao da osvane u jednom ženskom časopisu.”

„A od čega je Bela umrla?” promenio je Cukuru temu. Plavi se naprasno ukopao nasred ulice. Obustavio je svaki pokret i samo je stajao tu kao statua. Čovek koji je hodao iza njega umalo da se ne sudari s njim. Pogledao je Cukurua pravo u lice.

„Čekaj, zar ti stvarno ne znaš kako je Bela umrla?”

„Kako bih to znao? Do prošle nedelje nisam znao ni da je umrla. Niko mi to nije javio.”

„Ti ne čitaš novine?”

„Samo ih preletim. Ali ne sećam se da sam video ijedan takav članak. Ne znam šta se dogodilo, ali se o tome verovatno nije mnogo izveštavalo u tokijskim novinama.”

„Zar ni tvoja porodica nije znala ništa o tome?”

Cukuru je samo odmahnuo glavom.

Kao u stanju šoka, Plavi je samo bez reči glavu okrenuo napred i ponovo pošao brzim korakom. Cukuru je krenuo za njim. Malo potom, Plavi je

progovorio.

„Kad je diplomirala na muzičkoj akademiji, Bela je neko vreme podučavala klavir kod kuće, ali je ubrzo otišla odatle, preselila se u Hamamacu i počela da živi sama. Otprilike dve godine kasnije, pronađena je zadavljena u svom stanu. Pronašla ju je majka koja je došla da vidi kako je, zabrinuta što nije mogla s njom da stupi u kontakt. Majka još ne može da se oporavi od tog šoka. Ni sad se ne zna ko je počinilac.”

Cukuru je progutao knedlu. Zadavljena?

Plavi je rekao: „Bela je nađena mrtva pre šest godina, 12. maja. U to vreme, mi se više skoro uopšte nismo družili. Zbog toga baš i ne znam kakav joj je bio život tamo u Hamamacuu. Ne znam čak ni zašto je otišla onamo. Kada je pronađena, bilo je prošlo već tri dana od njene smrti. Ostavljena je tako, da leži na kuhinjskom podu tri dana, a da niko nije primetio.”

Plavi je nastavljao u hodu.

„Bio sam na sahrani koja je obavljena u Nagoji, suze su mi se same slivale. Jedan deo mene je umro i imao sam osećaj da sam se pretvorio u kamen. Ali, kao što sam ti upravo rekao, u to vreme se naša grupa već i faktički bila rasturila. Svi smo postali odrasli ljudi, počeli da vodimo svako svoj, različit život, i to je u izvesnoj meri bilo nešto čemu nema pomoći. Više nismo bili naivna deca, srednjoškolci. Pa ipak, bio sam tužan što stvari koje su nekad imale tako važno značenje jedne za drugima blede i nestaju pred mojim očima. A zajedno smo odrasli i proveli tako iskričavo razdoblje.”

Pri svakom udahu, Cukurua su pluća pekla od bola. Reči nisu izlazile iz njega. Jezik mu je bio otečen i zadebljao, imao je utisak kao da mu se grlo zatvorilo.

Sa telefona se još jednom začula zvonjava *Viva Las Vegas*, ali ju je Plavi ovog puta ignorisao, samo nastavljajući da hoda. Izvesno vreme ta melodija je odudarajući od svega nastavila živahno da odzvanja iz njegovog džepa, i ubrzo prestala.

Kada su stigli pred Leksusov prodajni salon, Plavi je pružio svoju veliku ruku i stegao Cukuruovu. Bio je to snažan stisak. „Drago mi je što sam te video”, rekao je zagledan u Cukuruove oči. Rukovao se snažno, gledajući sagovornika pravo u oči. Baš kao nekad.

„Izvini što sam te ometao dok si na poslu”, konačno se oglasio Cukuru.

„Nema veze. Voleo bih da se nekad ponovo vidimo na miru, kad budem imao više vremena. Imam osećaj kao da imamo još mnogo toga da ispričamo. Ako budeš dolazio u Nagoju, javi mi unapred, molim te.”

„Javiću se. Vidimo se opet uskoro”, rekao je Cukuru. „Nego, je 1’ se sećaš one kompozicije koju nam je Bela nekad davno često svirala na klaviru? One lagane muzike Franca Lista, *Le mal du pays*, od 5-6 minuta?”

Plavi je malo razmislio pa odmahnuo glavom. „Možda bih se setio kad bih čuo melodiju. Ali po naslovu mi nije poznata. Nisam baš toliko upućen u klasičnu muziku. A šta s tim?”

„Ne, ništa, samo sam se toga setio”, rekao je Cukuru. „Na kraju imam još jedno pitanje. Šta uopšte znači reč ’leksus’?”

Plavi se nasmejao: „Ljudi me to često pitaju, ali ne znači baš ništa. To je samo kovanica, smišljena u njujorškoj reklamnoj agenciji na Tojotin zahtev. Otprilike: dajte nam zvučnu reč koja asocira na nešto prvoklasno, nešto sadržajno. Čudan neki svet - s jedne strane ljudi koji se ubiše gradeći železničke stanice, a s druge oni koji uzimaju ogromne pare za to da smisle jednu reč koja će dobro zvučati.”

„To je ono što se obično naziva oplemenjivanjem industrije. Vremena se menjaju”, rekao je Cukuru.

Plavom se licem razvukao širok osmeh. „Onda da se obojica potrudimo da ne zaostanemo za njima!”

Njih dvojica su se tu rastali. Vadeći iz džepa svoj mobilni telefon, Plavi je ušao u prodajni salon.

Čekajući na raskrsnici da se promeni svetlo na semaforu, Cukuru je

razmišljao o tome da se s Plavim možda više nikad neće sresti. Period od trideset minuta za dva stara prijatelja koji se ponovo sreću posle šesnaest godina možda odista jeste bio kratak. Sigurno je bilo toliko toga što je tu trebalo ispričati. Ali u isto vreme, Cukuru se osećao i kao da nije ostala više nijedna važna stvar o kojoj bi njih dvojica između sebe trebalo da se ispričaju.

Cukuru je tu uhvatio taksi i otišao do biblioteke da potraži arhivske sveske novinskih izdanja od pre šest godina.

Narednog dana, u ponedjeljak u 10.30, Cukuru je otišao do kancelarije Crvenog. Njegove poslovne prostorije nalazile su se na mestu oko pet kilometara udaljenom od Leksusovog prodajnog salona. Zauzimale su polovinu osmog sprata moderne poslovne zgrade sa staklenom fasadom. Preostalu polovinu sprata činile su poslovne prostorije poznate nemačke farmaceutske kompanije. Odeven u ono isto tamno odelo kao i prethodnog dana, Cukuru je nosio i plavu kravatu koju mu je poklonila Sara.

Na ulaznim vratima bio je istaknut veliki, lepo osmišljen logo BEYOND. Prostorije su bile svetle, otvorene i čiste. Na zidu iza prijavnice visila je jedna velika apstraktna slika izdašno oslikana osnovnim bojama. Nije shvatao šta predstavlja, ali nije bila previše nerazumljiva. Izuzev nje, nigde nije bilo nijednog ukrasa. Ni cveća ni vaza. Ulaz je izgledao tako da se samo sudeći po njemu nije dalo zamisliti kakvi se poslovi obavljaju u toj kompaniji.

Na prijavnici ga je dočekala žena u prvoj polovini dvadesetih godina, kose lepo isfenirane na spoljnu stranu. Na bledoplavoj haljini kratkih rukava nosila je broš od pravih bisera. Izgledala je kao devojka brižljivo i zdravo odgajena u imućnoj porodici, punoj optimizma. S osmehom preko celog lica, uzela je Cukuruovu vizitkartu i meko, kao da pritiska nežnu njušku ogromnog psa, okrenula lokal na telefonu.

Posle kraćeg vremena u dnu prostorija otvorila su se vrata i pojavila se žena stamene građe. Verovatno negde na polovini četrdesetih godina, u kostimu tamne boje širokog raspona ramena i crnim cipelama s visokim debelim potpeticama. Čudno koliko na njenim crtama lica nije bilo nijedne vidljive mane. Kosa joj je bila kratko ošišana, imala je čvrstu bradu i delovala je vrlo sposobno. Na svetu ponekad ima takvih sredovečnih žena koje deluju vrlo sposobno ma šta da im čovek da da rade, a ova žena je bila jedna od takvih. Da

je glumica, bez problema bi joj čovek mogao dati ulogu iskusne glavne medicinske sestre ili vlasnice nekog bordela visoke klase.

Pogledala je vizitkartu koju joj je Cukuru pružio i napravila malčice sumnjičav izraz lica. Kakvog bi posla zamenik direktora odeljenja za projektovanje objekata tokijske železničke kompanije mogao imati s generalnim direktorom „Seminara kreativnog biznisa” u Nagoji? I to bez zakazanog termina za sastanak. Ipak, nije ga pitala ništa o svrsi njegove posete.

„Oprostite, ali da li biste mogli ovde malo da sačekate?” rekla je ona s najmanjim mogućim osmehom na licu. Zatim je Cukuruu ponudila stolicu i nestala iza onih istih vrata. Bila je to jednostavna stolica skandinavskog dizajna, u kombinaciji hroma i bele kože. Bila je lepa, čista i mirna, bez ikakve topline. Kao bela noć u kojoj sipi sitna kiša. Cukuru je seo na tu stolicu i čekao. Za to vreme, ona mlada žena je za radnim stolom radila nešto na laptop računaru. Povremeno bi bacila pogled ka Cukuruu i ohrabrujuće mu se osmehnula.

Bila je tip žene, baš kao i ona za prijavnicom u Leksusu, kakva se često mogla videti u Nagoji. Pravilnih crta lica, žena koja vodi računa o svom izgledu. Svi je vole. Kosa joj je uvek lepo isfenirana. Sve one najčešće studiraju francusku književnost na skupim privatnim ženskim fakultetima, posle diplomiranja se zaposle u nekoj firmi u svom rodnom gradu i rade na prijavnici ili kao sekretarice. Tu rade nekoliko godina i jednom godišnje sa svojim prijateljicama putuju u Pariz u šoping. Ubrzo pronađu nekog kancelarijskog službenika koji obećava, ili pak ugovore brak, venčaju se i dobiju svoj srećan kraj: daju otkaz u kompaniji. Posle toga jedina im preokupacija bude da decu upišu u poznate privatne škole. Na toj stolici, Cukuru je razmišljao o takvom njenom životu.

Sredovečna sekretarica se vratila posle pet minuta i povelu Cukurua u prostoriju u kojoj je bio Crveni. Osmeh na njenom licu bio je za nijansu blagonakloniji nego pre. U njemu je bilo prisnosti i poštovanja prema čoveku koji je s njenim šefom došao da se sastane bez prethodne najave. To je

verovatno bio redak slučaj.

Dok je hodala hodnikom ispred njega, koraci su joj bili krupni, a kuckanje njenih potpetica odzvanjalo je tvrdo i precizno kao u pravoj kovačkoj radionici od ranog jutra. Niz hodnik se nizalo nekoliko neprozirnih staklenih vrata, ali se iznutra nije mogao čuti nikakav razgovor niti zvuk. U poređenju s Cukuruovim radnim mestom gde je telefon zvonio bez prestanka, gde su se vrata stalno otvarala i zatvarala i neko uvek grmeo na nekog - bio je to sasvim drugi svet.

Posmatrana sa stanovišta dimenzija poslovnih prostorija cele firme, kancelarija Crvenog je bila neočekivano mala i ušuškana. Normalno, tu je bio radni sto skandinavskog dizajna, mala garnitura za sedenje, drvena komoda. Na stolu lampa od nerđajućeg čelika koja liči na umetničko delo i mek laptop računar. Povrh komode - beng end olufsen zvučni sistem, a na zidu je, normalno, visila velika apstraktna slika u obilno nanetim osnovnim bojama. Po svemu sudeći, ova i ona na prijavnici bile su delo istog autora. Prozori su bili veliki, s pogledom na bulevar, ali se nije čula apsolutno nikakva buka. Sunčevi zraci ranog leta padali su na jednobojni tepih koji je prekrivao pod prostorije. Njihova svetlost bila je umilna, nimalo letnja.

Prostorija je bila svedena i jednoobrazna. Ničeg suvišnog nije bilo u njoj. Svaki pojedinačni komad nameštaja i uređaj bio je skupocen, ali nasuprot Leksusovom prodajnom salonu gde se luksuz aktivno gurao u prvi plan, sve je bilo uređeno uzdržano i neupadljivo. Po svemu sudeći, fundamentalni koncept te kancelarije bila je anonimnost u koju je uloženo mnogo novca.

Crveni je ustao od stola i prišao da pozdravi Cukurua. U poređenju s onim kako je izgledao u dvadesetim godinama, veoma se promenio. Visina mu je i dalje bila jedva 160 centimetara, ali mu se kosa upadljivo proredila. Kosa mu je oduvek i bila retka, ali sad se proredila još više, na čelu su mu se pojavili zalisci i oblik glave mu je postao jasno vidljiv. Naizgled upravo kao da želi da

nadomesti nedostatak kose, pustio je bradu koja mu je rasla sve do zulufa. U odnosu na retku kosu bila je mnogo crnija i taj kontrast je zaista upadao u oči. Vodoravne uzane naočare metalnih okvira dobro su mu pristajale uz uspravno, izduženo jajasto lice. Telo mu je i dalje bilo vitko, bez grama viška. Uz belu košulju na uzane pruge, smeđa pletena kravata. Rukavi na košulji presavijeni sve do lakata. Pantalone platnene, krem boje, na nogama braon mokasine od meke kože, bez čarapa. Sugerišu nehajni i slobodan stil života.

„Izvini što sam ti ovako banuo od jutros”, prvo se izvinio Cukuru. „Mislio sam da se možda nećeš videti sa mnom ako to ne uradim.”

„Nije valjda!” rekao je Crveni. Zatim je pružio ruku i rukovao se s Cukuruom. Bila je to mala, meka ruka, za razliku od šake Plavog. I stisak mu je bio miran. Ali, u njemu je bilo iskrenosti. Nije to bilo rukovanje reda radi. „Zašto bih odbio da se sretnem s tobom? Uvek bih te rado video.”

„Zar nisi zauzet na poslu?”

„Dobro, stvarno jesam zauzet. Ali, ovo je moja firma, iznad mene nema nikog. Imam svu fleksibilnost da radim po sopstvenom nahođenju. Na meni je hoću li da produžim ili da skratim vreme za bilo šta. Na kraju, naravno, ja moram da svedem račune. Pošto nisam Bog, ne mogu da određujem ukupnu količinu vremena, ali, ovako na parče, mogu da ga podesim.”

„Hteo bih da razgovaramo o nečemu ličnom, ako je moguće”, rekao je Cukuru. „Ako si sada zauzet, mogu da se prilagodim tvojim obavezama i da dođem ponovo.”

„Ne obaziri se na vreme, kad si se već potrudio da dodeš dovde. Hajde da se ovde na miru ispričamo.”

Cukuru je seo na crni kožni dvosed, a Crveni na stolicu preko puta njega. Između njih je stajao stakleni stočić ovalnog oblika, a na njemu teška staklena pepeljara. Crveni je ponovo uzeo Cukuruovu vizitkartu u ruke i zagledao se u nju suživši oči, kao da proučava svaki detalj.

„Shvatam - dakle, Cukuru Tazaki pravi stanice, baš kako je i želeo?”

„Voleo bih da to mogu da kažem, ali nažalost, nije mi se previše puta posrećilo da dobijem priliku da stanice gradim ispočetka”, rekao je Cukuru. „Jer, u gradskoj oblasti se nove linije gotovo i ne uvode. Posao koji obavljam uglavnom se svodi na renoviranje i prepravku postojećih stanica. Konstrukcija bez fizičkih barijera zarad pristupa osoba za invaliditetom, multifunkcionalnost toaleta, postavljanje zaštitnih ograda, proširenje trgovinskih lokala unutar stanične zgrade, uzajamno usklađivanje saobraćaja s drugim privatnim železničkim linijama... Kako se društvena funkcija železničkih stanica menja, ima toliko toga što treba da se uradi.”

„Ali, uglavnom, obavljaš posao koji ima veze sa stanicama.”

„Tako je.”

„Jesi li se oženio?”

„Još sam sam.”

Crveni je prekrstio noge i rukom stresao končić koji mu se zakačio za porub pantalona. „Ja sam se jednom ženio. Kad sam imao sedamnaest godina. Ali, razveo sam se posle godinu i po. Od tada sam sam. Lakše mi je tako. Ne trošim vreme uludo. Je li i kod tebe tako?”

„Ne, nije. Ja bih se oženio. Pre će biti da vremena imam na pretek. Samo nisam sreo nikog prema kome bih se tako osetio.”

Onda se setio Sare. Prema njoj bi možda i mogao tako da se oseti. Ali, Cukuru Saru još dobro ne poznaje. Ni ona Cukurua ne zna dobro. Oboma im je potrebno još vremena.

„Poslovi ti se razvijaju kako treba, rekao bih”, kazao je Cukuru i obazreo se po maloj lepoj kancelariji.

U svojim adolescentskim godinama, Crveni, Plavi i Cukuru jedan su se drugom obraćali vrlo neposredno.¹⁴ Ali, sada kada su se susreli prvi put posle šesnaest godina, Cukuru je primetio da se ne oseća kao da je u stanju da koristi

14 U japanskom jeziku postoji čitav spektar ličnih zamenica različitih stepena učtivosti koje se upotrebljavaju u formalnom i neformalnom govoru shodno polu, starosti i društvenom statusu govornika i njegovog sagovornika. U ovom konkretnom slučaju, u pitanju je korišćenje ličnih zamenica „ore” („ja”) i „omae” („ti”) koje najčešće koriste muškarci između sebe, kao odraz bliskosti ili vrlo neformalnog odnosa između vršnjaka. - *Prim. prev.*

takvu vrstu reči. Njih dvojica su i dalje njemu obraćali tako, ali Cukuru to nikako nije polazilo za rukom. Ta vrsta prisnosti u obraćanju njemu više nije bila prirodna.

„Aha, u ovom trenutku posao dobro ide”, rekao je Crveni, pa se jednom nakašljao. „Znaš šta radi moja firma?”

„Uglavnom. Doduše - pod uslovom da je tačno sve ono što piše na Internetu.”

Crveni se nasmejao. „Nema laži, nema prevare. Sve je tačno tako kako piše. Ali, naravno, najvažnija stvar tamo ne stoji. Ona se samo ovde unutra može naći”, rekao je Crveni i vrhom prsta kucnuo o sopstvenu slepoočnicu. „Isto kao da si kuvar. Suštinske stvari ne pišu u receptu.”

„Cilj su kompanije, čije kadrove obrazujete i usavršavate - koliko sam shvatio, to je glavni sadržaj poslova ove firme.”

„Upravo tako. Obučavamo nove zaposlene i obavljamo prekvalifikaciju za službenike srednjeg ranga. Kompanijama pružamo tu vrstu usluga. Sačinjavamo programe smišljene prema zahtevima naših klijenata i efikasno i profesionalno obavljamo taj posao. Tako kompanije mogu da uštede i vreme i trud.”

„To je angažovanje spoljnih saradnika za obuku zaposlenih”, rekao je Cukuru.

„Tako je. Ceo biznis je počeo od jedne moje ideje. Znaš ono što se često viđa u stripovima - kad ti se odjednom iznad glave samo upali sijalica. E, tako je bilo. Što se tiče kapitala za osnivanje firme, uložio ga je jedan moj poznanik, direktor kreditne kompanije koji je imao poverenja u mene. Sve sam to i mogao da izvedem samo zato što sam, igrom slučaja, imao takvu zaleđinu.”

„Ali, odakle si dobio samu ideju?”

Crveni se nasmejao. „To i nije bila neka velika stvar. Kad sam diplomirao na fakultetu, radio sam za jednu veliku banku, ali mi je posao bio dosadan. Šefovi su mi bili sve sami nesposobnjakovići. Nisu razmišljali ni o

čemu osim o onom što im je pred nosom, niti su se trudili da gledaju u budućnost i zaštite svoje interese. Pomislio sam, ako je tako u glavnoj japanskoj banci, onda je sve iza toga u ovoj zemlji potpuni mrak. Tri godine sam se suzdržavao i nastavljao da radim, ali se stvari nisu promenile nabolje. Naprotiv, stalno su išle nagore. Tad sam prešao u kreditnu kompaniju. Prilično sam se dopao njihovom direktoru pa me je pozvao da dođem kod njih. Tamo se mnogo toga radi slobodnije nego u banci i sam posao mi je bio zanimljiv. Međutim, i s tamošnjom vrhuškom sam se razišao u mišljenju, izvinio se direktoru i posle dve godine i nešto dao otkaz.”

Crveni je iz džepa izvukao crvenu paklu marlbora. „Ne smeta ti da zapalim?”

Naravno da ne. Crveni je ubacio cigaretu u usta i pripalio je malim zlatnim upaljačem. Zaškiljio je, polako udahnuo dim, pa ga otpahnuo. „Morao bih da ostavim. Ali, ne mogu. Ako prestanem da pušim, neću više moći da radim. Jesi li ikad ostavljao duvan?”

Cukuru u životu nije zapalio nijednu cigaretu.

Crveni je nastavio s pričom: „Po svemu sudeći, nisam tip da trpim da me ljudi koriste. Na prvi pogled i ne delujem tako, a ni sam nisam primetio da imam takav karakter kad sam završio fakultet, sve dok se nisam zaposlio. Ali, u stvari je tako. Čim počnem da dobijam besmislena naređenja od nekih glupaka, odmah bude 'cap!' i pukne mi film. Takav čovek ne može da radi za firmu. Zato sam i rešio - nema mi druge nego da sam počnem nešto.”

Crveni je na trenutak prekinuo priču i kao da prati nit dalekih sećanja, posmatrao plavičasti dim koji mu se uzdizao iznad ruke.

„Još jedna stvar koju sam naučio radeći u firmi jeste da većina ljudi na ovom svetu ne oseća naročit otpor prema tome da se povinuje onom što mu drugi narede. Naprotiv, verujem da su srećni kad dobijaju naloge od nekog. Normalno, bune se, ali to ne misle stvarno. Samo gundaju iz navike. Kad im kažeš: 'Mućni svojom glavom, preuzmi odgovornost i donesi odluku', oni se

potpuno zbune. Onda od takvih treba napraviti biznis - tako sam ja razmišljao. Vrlo jednostavno. Razumeš?”

Cukuru je ćutao. Od njega se ne traži mišljenje.

„Onda sam pokušao na spisak da stavim sve što ne volim, sve što mi se ne radi i sve što ne želim da radim - čega god sam mogao da se setim. Potom sam na osnovu tog spiska smislio program uz pomoću koga će biti moguće efikasno obučiti kadrove koji će se u poslu sistematski pridržavati instrukcija s vrha. Kad kažem smislio, mislim: preuzeo njegove delove s raznih strana. Od velike koristi mi je bila obuka za nove zaposlene u banci koju sam lično prošao. To sam samo začinio tehnikama verskih sekti i seminara za lično usavršavanje. Izučavao sam i biznise sa sličnim delatnostima koji su imali jednakog uspeha u Americi. Pročitao sam i mnogo knjiga iz psihologije. Bilo mi je od koristi i ponešto iz priručnika za obuku novih regruta američkih marinaca i SS trupa. Tih pola godine pošto sam dao otkaz na poslu, bio sam bukvalno potpuno zaokupljen pokretanjem tog programa. To da se fokusiram na jednu stvar i radim na njoj oduvek je bilo moja jača strana.”

„A i promućuran si.”

Crveni se osmehnuo od uha do uha. „Hvala ti. Ne bih se baš usudio da to sam izgovorim.”

Ponovo je povukao dim cigarete i otresao pepeo u pepeljaru. A zatim je podigao glavu i pogledao u Cukurua.

„Cilj verskih sekti i seminara za lično usavršavanje uglavnom počiva u zgrtanju novca. U te svrhe obavlja se teško ispiranje mozga. Kod mene se to ne radi. Kad bih se bavio tako sumnjivim stvarima, velike kompanije me ne bi prihvatale. Tu se ne sme pribegavati ni drastičnim merama. Čak i ako trenutno proizvedeš odlične rezultate, oni ne traju dugo. Usađivanje discipline jeste važno, ali program mora biti beskrajno praktičan, pročišćen i naučno zasnovan. Mora biti unutar razumnih društvenih okvira. S druge strane, i ti rezultati se moraju donekle održati. Nama nije cilj da proizvodimo zombije. Mi odgajamo

radnu snagu koja će raditi u skladu s ciljevima svoje kompanije i koja će verovati da misli sopstvenom glavom.”

„To je vrlo ciničan pogled na svet”, rekao je Cukuru.

„Može se možda i tako reći.”

„Ali ne pristaju valjda poslušno svi ljudi na toj obuci na usađivanje discipline.”

„Naravno da ne. Nije mali broj onih koji su potpuno imuni na naš program. Takvi ljudi se dele na dve vrste. Prvi su asocijalni ljudi. Na engleskom jeziku se zovu outcasts.¹⁵ Takvi od samog početka ne prihvataju nikakve konstruktivne stavove. Ili ne veruju u to da treba da budu obuhvaćeni pravilima grupe. Kad imaš posla s takvima, to je samo traćenje vremena. Nemaš šta drugo nego da ih zamoliš da odu. Drugi su oni koji stvarno umeju da misle svojom glavom. Takve treba samo da ostaviš na miru. S njima je bolje ne igrati se. U svakom sistemu potrebna je takva 'elita'. Ako sve ide kako treba, oni naposljetku dospevaju na rukovodeće položaje. Ali, između te dve grupe, postoji sloj ljudi koji postupa po volji i instrukcijama koje dobije odozgo, a on čini najveći deo populacije. Po mojoj gruboj proceni, oko 85 posto od ukupnog broja. Drugim rečima, za osnovu sam uzeo tih 85 posto i na njima razvio biznis.”

„Dakle, biznis ti napreduje u skladu s ciljevima kompanije.”

Crveni je klimnuo glavom. „Aha, u ovom trenutku raste prema proračunima. U početku je to bila mala firma, koju sam započeo s dvoje-troje ljudi, a sada već možemo da zauzimamo ovolike prostorije. I ime nam je postalo naširoko poznato.”

„Prikupio si podatke o tome šta ne želiš da radiš, šta ne bi želeo da ti daju da radiš, analizirao ih i biznis zasnovao na tome. To je bila početna tačka.”

Crveni je klimnuo glavom. „Tako je. Nije teško vizuelizovati šta je to što ne želiš da radiš i što ne bi želeo da ti daju da radiš. Kao što nije teško zamisliti

---

¹⁵ Outcast (eng.) - otpadnik. - *Prim. prev.*

šta je to što želiš da radiš. Samo je razlika u tome da li tome pristupaš negativno ili pozitivno. Pitanje je samo kako si orijentisan.”

Reči Plavog: nikako mi se ne dopada to što on radi, odzvanjale su Cukuruu u glavi.

„Ali, u tome možda ima i nekakve tvoje lične osvetoljubivosti prema društvu. Kao pripadnika elite s otpadničkim sklonostima”, rekao je Cukuru.

„Možda ima i toga”, rekao je Crveni. A zatim se veselo nasmejao i pucnuo prstima. „Oštar servis. Prednost za Cukurua Tazakija.”

„Da li ti lično vodiš taj program? Mislím, staneš pred njih i držiš slovo?”

„Da, u početku sam sve to radio sam. Jer, nisam ni imao kome drugom to da poverim. Je li, Cukuru, možeš li da me zamisliš kako to radim?”

„Nikako ne mogu”, rekao je Cukuru iskreno.

Crveni se smejao. „Ali, iz nekog razloga, ja sam u tome baš dobar. I sam mogu da kažem da mi je to prilično ušlo u krv. Naravno, sve je to samo gluma, ali vrlo verodostojna i uverljiva. Samo što to sada više ne radim. Nisam ja takav tip, ne mogu da budem guru. Ja sam pravi menadžer. Imam toliko toga što moram da radim. Sada obučavam instruktore pa ću njima prepustiti vođenje poslova. U ovom trenutku poslovi poput držanja predavanja postali su veoma brojni. Pozivaju me na okupljanja po firmama, izlažem na seminarima za profesionalno usmerenje na fakultetima. Pišem i knjigu, na molbu jedne izdavačke kuće.”

Crveni se tu na trenutak prekinuo, zgnječio cigaretu u pepeljari i ugasio je.

„Kad u ovakvom biznisu jednom ustanoviš know-how, posle više nije tako teško. Samo treba da odštampaš luksuzne pamflete, nanižeš neke hvalospeve, lepo urediš kancelarije u najboljem delu grada. Nabaviš nameštaj odabran s ukusom, unajmiš sposobne zaposlene koji dobro izgledaju i debelo ih platiš. Imidž je vrlo važan. Na to ne štetiš ulaganje. Onda se to prenosi od usta do usta. Jednom kad stekneš dobru reputaciju, posle se samo prepustiš tom

talasu. Ali, odlučan si da posao ne širiš više od toga. Iscediš sve kompanije u Nagoji i njenoj okolini. Jer, ako okvir nije nešto što možemo da sagledamo, ne možemo ni da preuzmemo odgovornost za kvalitet posla.”

U tom trenutku, Crveni je pogledao u Cukuruove oči kao da u njima nešto traži.

„Sad, nije valjda da si nešto naročito zainteresovan za moj posao?”

„Samo mi je sve to delovalo čudno. Kad smo bili tinejdžeri, nisam mogao ni da zamislim da bi ti započeo takav biznis.”

„Ni sam to nisam mogao da zamislim”, rekao je Crveni pa se nasmejao. „Mislio sam da ću ostati na univerzitetu i postati profesor ili nešto. Ali, kad sam se upisao na fakultet, shvatio sam da ja uopšte nisam za akademski rad. To je jedan beskrajno dosadan, učmali svet. Nisam hteo da skončam na takvom mestu. Ali, kad sam izašao s fakulteta i počeo da radim u kompaniji, shvatio sam da nisam ni za rad u firmi. Tako su mi se nizali pokušaji i promašaji. Ipak, evo ovde sam uspeo da pronađem neko svoje mesto i da opstajem. A ti, jesi li zadovoljan sadašnjim poslom?”

„Nije da sam zadovoljan, ali nisam ni naročito nezadovoljan”, rekao je Cukuru.

„Zato što obavljaš posao koji ima veze sa železničkim stanicama?”

„Tako je. Da se poslužim tvojim izrazom - uglavnom sam na pozitivnoj strani.”

„Nikad se nisi dvoumio kad je o poslu reč?”

„Samo iz dana u dan pravim stvari koje vidim svojim očima. Nemam vremena za dvoumljenje.”

Crveni se nasmešio. „Baš lepo. To i liči na tebe.”

Između njih se spustila tišina. Crveni je u ruci polako okretao zlatni upaljač, ali nije palio cigaretu. Možda je imao unapred određen broj cigareta koje će popušiti za dan.

„Došao si zato što si želeo o nečemu da razgovaramo, zar ne?”

„U pitanju je stara priča”, rekao je Cukuru.

„Dobro, hajde da pričamo staru priču.”

„Priča je o Beloj.”

Iza naočara, Crveni je zaškiljio i rukom se mašio za bradu. „Pretpostavljam sam da se o tome radi. Od časa kad sam od sekretarice čuo tvoje ime.”

Cukuru je ćutao.

„Bilo mi je žao Bele”, rekao je Crveni tihim glasom. „Nije stigla da uživa u životu. Bila je lepa i imala je tako raskošan dar za muziku, ali je umrla užasnom smrću.”

Cukuruu je bilo nemoguće da ne oseti izvesno protivljenje prema tako na dva-tri reda sažetom Belinom životu. Ipak, nešto je tu možda i do vremenskog jaza. Cukuru tek što je saznao za Belinu smrt, dok je Crveni s tom činjenicom živio šest godina.

„Sada, posle svega, možda to i nema nikakvog smisla, ili ja sam sa svoje strane hteo da raščistim nespোরазum”, rekao je Cukuru. „Ne znam šta ti je Bela rekla, ali ja nju nisam silovao. Nikad i ni u kom obliku nisam ni imao tu vrstu odnosa s njom.”

Crveni je rekao: „Moje je mišljenje da su činjenice kao grad zatrpan peskom. Ponekad, što vreme više protiče, on tone u pesak sve dublje, a ponekad, s protekom vremena, vetar taj pesak razduva i grad počinje jasno da se pomalja. U ovom slučaju, kako god da pogledaš, biće ovo potonje. Raščistio ti nespоразum ili ne, nisi ti nikad bio čovek koji bi tako nešto učinio. Ja to dobro znam.”

„Dobro znaš?” Cukuru je samo ponovio reči svog sagovornika.

„Mislim - i sad to dobro znam.”

„Sad pošto je vetar razduvao hrpe peska?”

Crveni je klimnuo glavom. „Tako je.”

„Imam utisak kao da pričamo neku priču iz istorije.”

„U izvesnom smislu mi i pričamo priču iz istorije.”

Cukuru je neko vreme posmatrao lice svog starog prijatelja koji je sedeo preko puta. Ali, s njega nije uspeo da pročita ništa što bi mu ličilo na emocije.

„Čak i ako uspeš da zametneš sećanje, ne možeš da prikriješ istoriju”, setio se Cukuru Sarinih reči i samo ih izgovorio.

Crveni je nekoliko puta klimnuo glavom. „Upravo tako. Čak i ako uspeš da zatomiš sećanje, ne možeš da prikriješ istoriju. Tačno sam to i hteo da kažem.”

„Uglavnom, vi ste tada svi zajedno prekinuli svaku vezu sa mnom. Potpuno i nemilosrdno”, rekao je Cukuru.

„Da, tako je. To je istorijska činjenica. Nije da se sad pravdam, ali tada smo tako morali. Belina priča je zvučala vrlo verodostojno. To nije bila nikakva gluma. Ona je stvarno bila povređena. Imala je stvarne bolove i stvarno je krvarila. Atmosfera uopšte nije dozvoljavala dovođenje bilo čega u sumnju, ma u kom obliku. Ali, otkad smo tebe odstranili, što je vreme više prolazilo, nama su stvari sve manje bile jasne.”

„Kako to?”

Crveni je skrstio prste na krilu i razmišljao pet sekundi. A zatim je rekao: „Isprva su to bile samo neke trivijalne stvari. Nekoliko sitnica koje nisu imale logike. Stvari zbog kojih se malo štrečneš. Ali, mi se nismo naročito obazirali na njih. Jer su bile beznačajne. Samo, njih je malo-pomalo, svakodnevno bivalo sve više. Ubrzo smo počeli da ih uočavamo vrlo često. Tada smo pomislili da tu nešto nije u redu.”

Cukuru je bez reči čekao nastavak.

„Beloj se verovatno srce slamalo”, rekao je Crveni obazrivo birajući reči, uzevši sa stola zlatni upaljač i igrajući se njime u rukama. „Da li je to bilo nešto trenutno ili neka njena sklonost, to ne znam, ali uglavnom, u to vreme je postala pomalo čudna. Bela je svakako imala izvanrednog dara za muziku. Umela je vešto da odsvira prelepe kompozicije. S našeg stanovišta, i to samo po sebi bilo

je veliko dostignuće. Ipak, nažalost, to nije bio dar na onom nivou koji je njoj bio potreban. Iako je mogla da uspe u nekom malom krugu, nije bila obdarena takvim talentom da je s njim mogla da ode u veliki svet. Ma koliko predano ona vežbala, nije uspevala da dosegne onu lestvicu koju je sama sebi postavila. Kao što i sam znaš, Bela je bila ozbiljne, introvertne prirode. Otkad se upisala na muzičku akademiju taj pritisak se postepeno povećavao. I tada su počele malo-pomalo da isplivavaju neke čudne stvari.”

Cukuru je klimnuo glavom, ali nije ništa izgovorio.

„To je česta stvar”, rekao je Crveni. „Meni je nje žao, ali takve stvari se u svetu umetnosti često dešavaju. Talenat je kao jedna posuda. Koliko se god čovek trudio, njena veličina ne može da se promeni. U nju može da stane samo određena količina vode.”

„To možda jeste česta stvar”, rekao je Cukuru, „ali, odakle je potekla priča da sam joj ja u Tokiju dao neko opojno sredstvo i silovao je? Ma koliko njeno mentalno stanje bilo čudno, zar ta priča ne zvuči kao nešto potpuno šokantno?”

Crveni je klimnuo glavom. „Tako je. I jeste potpuno šokantna. Baš zato, naprotiv, mi i jesmo morali u Belinu priču u početku da poverujemo do izvesne mere. Mislili smo: pa ne bi valjda Bela tako nešto izmislila?”

Cukuru je zamislio neki antički grad zatrpan peskom. A onda je zamislio sebe kako sedi na malo uzdignutoj peščanoj dini i odozgo posmatra zatrpane ruševine grada.

„Ali, zašto sam od svih ljudi to bio ja? Zašto sam to morao biti baš ja?”

„To ja ne znam”, rekao je Crveni. „Možda je Bela bila potajno zaljubljena u tebe. Možda se razočarala u tebe što si sam otišao u Tokio, i nosila gnev u sebi. Ili je možda bila ljubomorna na tebe. Možda je i sama želela da se oslobodi ovog grada. Bilo kako bilo, sada više nemamo načina da saznamo njene prave motive. Pod uslovom da ih je uopšte imala.”

Crveni je nastavljao da vrti zlatni upaljač po rukama. A zatim je rekao:

„Želim da znaš jedno: ti si otišao u Tokio, a nas četvoro je ostalo u Nagoji. Ne nameravam ništa time da kažem. Jednostavno, ti si imao novi život na nekom novom mestu. S druge strane, mi smo morali da nastavimo da živimo u Nagoji oslanjajući se jedni na druge. Razumeš šta hoću da ti kažem?”

„Bilo je pragmatičnije prekinuti veze sa mnom koji sam postao stranac, nego s Belom. Je l' to?”

Ne odgovarajući na to, Crveni je ispustio dugačak, plitak uzdah. „Kad razmislim o tome, ti si od nas petoro bio možda psihički najjači. I više nego što bi to bilo očekivano, s obzirom na tvoje nenametljivo držanje. Mi ostali nismo imali hrabrosti da odemo van grada. Plašili smo se toga da se udaljimo od mesta u kome smo odrasli i razidemo se s prijateljima s kojima smo bili na istoj talasnoj dužini. Nismo bili u stanju da se oprostimo od te prijatne topline. Kao što u zimsko jutro ne možeš da se izvučeš ispod toplog prekrivača. U tim danima nalazili smo svakakva opravdanja za to, ali sada mi je to potpuno jasno.”

„Ali, sigurno se ne kaješ što si ostao ovde?”

„Da, mislim da se ne kajem. Bilo je mnogo stvarnih prednosti ostanka u ovom gradu, a imao sam i velike koristi od toga. Ovde veze s ljudima iz ovog podneblja nešto znače. Recimo, direktor kreditne kompanije držao mi je leđa, jer je u novinama pročitao članak o našem volonterskom radu iz srednjoškolskih dana i zahvaljujući tome verovao mi je od prvog dana. Ja naš tadašnji rad nipošto nisam želeo da koristim da bih lično profitirao. Ali, to jeste bio njegov rezultat. Osim toga, među mojim klijentima nije mali broj onih kojima je moj otac predavao na fakultetu. U poslovnom svetu u Nagoji postoji ta čvrsta mreža. Jer biti profesor na poznatom univerzitetu ovde je svojevrstan brend. Ali, ako odeš u Tokio, tamo takve stvari ne važe. Niko se na tebe ne obazire. I sam sigurno tako misliš, zar ne?”

Cukuru je ćutao.

„Mislim da je za to što smo nas četvoro odlučili da ostanemo ovde bilo

takvih pragmatičnih razloga. Drugim rečima, odabrali smo da idemo linijom manjeg otpora. Ali, dok smo se okrenuli, došlo je do toga da smo u ovom gradu do današnjeg dana ostali samo Plavi i ja. Bela je umrla, Crna se udala i odselila u Finsku. A Plavi i ja, iako smo tu na korak jedan od drugog, nikad se ne vidamo. Zbog čega? Pa, zato što nemamo o čemu da razgovaramo kad se vidimo.”

„Treba da kupiš leksus. Onda ćete moći da pričate.”

Crveni je zažmurio na jedno oko. „Sada vozim porše karera 4, model targa. Šestobrzinac, ima lagan menjač. Osećaj je izvanredan, posebno kad spuštaš brzinu. Jesi li ga nekad vozio?”

Cukuru je odmahnuo glavom.

„Meni lično se mnogo sviđa. Nemam nameru da ga menjam”, rekao je Crveni.

„Nezavisno od toga, mogao bi jedan da kupiš kao službeni auto, zar ne? Ionako bi ga kupio na račun firme.”

„Imam klijente čije su kompanije partneri Nisana, a imam i one koji su partneri Micubišija. Ne ide da mi službeni auto bude leksus.”

Nastao je kratak tajac.

„Jesi li bio na Belinoj sahrani?” pitao je Cukuru.

„Jesam, bio sam. Tako tužne sahrane nije bilo ni pre ni posle toga. Stvarno. I sad me boli kad je se setim. Bio je i Plavi. Crna nije mogla da dođe. U to vreme već je bila u Finskoj, očekivala je svakog časa da se porodi.”

„Zašto mi nisi javio da je Bela umrla?”

Izvesno vreme ne govoreći ništa, Crveni je samo odsutno gledao u Cukuruovo lice. Kao da nije uspevao da usredsredi fokus. „Pa, ne znam”, rekao je. „Mislio sam da mora da ti je neko javio. Možda Plavi...”

„Ne, niko me nije obavestio. Nisam ni znao da je umrla, sve do pre nedelju dana.”

Crveni je zavrteo glavom. A onda je, kao da skreće pogled, letimično

pogledao kroz prozor. „Izgleda da smo zabrljali. Nije da se pravdam, ali i mi smo tad bili u pometnji. Nismo znali šta se dešava. Umislio sam da je do tebe, normalno, došla vest da je Bela ubijena. A to što se nisi pojavio na njenoj sahrani mislio sam da je zbog toga što ti je možda teško padalo da dođeš.”

Cukuru je izvesno vreme ćutao, pa je rekao: „U vreme ubistva, Bela je živela u Hamamacuu, zar ne?”

„Da, mislim da je u to vreme tamo bila već skoro dve godine. Živela je sama i davala deci časove klavira. Trebalo bi da je predavala u Jamahinoj muzičkoj školi. Zašto je otišla baš u Hamamacu, detalje o tome ne znam. U Nagoji je sigurno mogla da pronade neki posao.”

„Kako je Bela tamo živela?”

Crveni je iz paklice izvadio novu cigaretu, stavio je u usta, malo zastao, pa je pripalio upaljačem.

„Otprilike pola godine pre nego što je Bela ubijena, morao sam poslom da odem u Hamamacu. Tada sam joj telefonirao i pozvao je na ručak. U to vreme nas četvoro smo se već i faktički bili razišli, i gotovo da se uopšte nismo vidali. Samo smo se povremeno čuli telefonom. Ali, pošto sam posao u Hamamacuu završio i brže nego što sam očekivao, odjednom mi se ukazalo slobodno vreme i baš sam pozeleo da se vidim s njom posle toliko vremena. Izgledala je mnogo smirenije nego što sam mislio da će biti. Delovala je kao da na sebi svojstven način uživa u tome što je otišla iz Nagoje i započela svoj život u novom gradu. Pričali smo o starim vremenima i ručali zajedno. Bili smo u gradu, u poznatom restoranu za jela s jeguljama, pili pivo i lepo se opustili. U to vreme već je i ona ponekad umela da popije po koju. Pa ipak, bilo je tu nečeg što nisam očekivao. Ali, kad to kažem, nije bilo nikakve napetosti. Drugim rečima, bilo je kao da se trudi da izbegava da govori na izvesnu temu...”

„Jesam li ta izvesna tema bio ja?”

Crveni je pomalo nelagodno klimnuo glavom. „Tako je. Činilo mi se kao da je u njoj ostao nekakav grč. Nije mogla da zaboravi. Ali, ako bih to izuzeo,

kod nje se više nije primećivalo ništa čudno. Sita se ismejala i mislim da je uživala u našem razgovoru. I ono što je pričala zvučalo je suvislo. Meni se činilo da je to što je promenila mesto boravka imalo neočekivano pozitivnog uticaja na nju. Jedino što - mada mi je grozno što to tako moram da kažem - ona više nije bila lepa kao nekad.”

„Nije bila lepa”, Cukuru je samo ponovio reči svog sagovornika. Sopstveni glas čuo je kao da dopire odnekud daleko.

„Ne, možda nije baš da nije bila lepa”, rekao je Crveni i malo se zamislio. „Kako da kažem - struktura lica joj je suštinski, naravno, bila ista, i govoreći sa stanovišta uobičajenih kriterijuma, ona je svakako i tada bila lepotica. Onaj ko je nije poznavao u njenim adolescentskim godinama, sigurno ne bi stekao nikakav bitno drugačiji utisak. Ali ja tu Belu iz davnih dana odlično znam. To koliko je ona bila privlačna duboko mi se urezalo u um. Ona Bela koja je tad bila preda mnom, međutim, nije bila takva.”

Crvenom se grimasa na licu blago iskrivila, kao da se sećao tadašnjeg prizora.

„Gledati u takvu Belu za mene je, da budem iskren, bilo jedno veoma mučno iskustvo. Zato što to nešto, taj nekakav žar koji je tu davno postojao, u njoj sada više nisam mogao da ugledam. Zato što je takvo nešto nesvakidašnje nestalo bez ishodišta. Zato što to nešto više nije moglo da uzdrma moje srce.”

Iznad pepeljare se izvijao dim cigarete. Crveni je nastavio.

„U to vreme, Bela je tek bila napunila trideset godina. Izlišno je reći, ali to još nisu bile godine kada se stari. Kada se našla sa mnom, bila je u vrlo bezličnoj odeći. Kosa joj je bila svezana u punđu i bila je skoro nenašminkana. Ali, nije to bilo važno. To su trivijalne stvari, samo na površini. Važno je to što je Bela u to vreme već bila izgubila onu prirodnu iskru koja daje životnu snagu. Ona jeste bila povučene prirode, ali je u njenoj srži bilo nečeg što se aktivno kretalo, nezavisno od njene volje. Ta svetlost i žar kao da su sami od sebe izbijali napolje kroz sve moguće procepe. Razumeš šta hoću da ti kažem? Ali

onda kad sam je ja poslednji put video, sve je to bilo nestalo. Kao da joj je neko iz leđa izvukao čep. Ona njena nekadašnja posebna, sveža i blistava spoljašnjost sada je naprotiv delovala jadno. I to nije bilo pitanje njenih godina. Nije ona tako izgledala zato što je postala starija. Kada sam čuo da ju je neko zadavio, to me je zaista zbolelo i od srca sam žalio za njom. Što god da se s njom događalo, nisam joj želeo da tako skonča. Ali, istovremeno, nisam mogao a da se ne osećam ovako: ona je u izvesnom smislu, i pre nego što je fizički ubijena, već bila lišena života.”

Crveni je uzeo cigaretu iz pepeljare, duboko udahnuo dim i zatvorio oči.

„Ona je u mom srcu ostavila duboku jamu, i ta jama se još nije zatvorila”, rekao je Crveni.

Spustila se tišina. Kruta, gusta tišina.

„Sećaš li se one klavirske kompozicije koju je Bela često svirala?” pitao je Cukuru. „Kratke Listove kompozicije *Le mal du pays*?”

Crveni je malo razmislio, pa odmahnuo glavom. „Ne, ne sećam se te muzike. Sećam se jedino Šumanove kompozicije. Jedne poznate kompozicije, iz klavirskih komada *Dečje scene*. Valjda je to bilo *Sanjarenje*. Sećam se da je to ponekad svirala. Ali, ne znam tu Listovu kompoziciju. A šta s njom?”

„Ne, ništa, nema nikakvog značaja. Samo sam se toga setio”, rekao je Cukuru. A onda je bacio pogled na ručni sat. „Oduzeo sam ti mnogo vremena. Trebalo bi da krenem. Drago mi je što sam uspeo da se ispričam s tobom.”

Ne menjajući položaj u stolici, Crveni je gledao pravo u Cukuruovo lice. U njegovim očima nije bilo nikakvog izraza. Kao čovek koji gleda u potpuno nov litografski kamen, na kome još ništa nije uklesano. „Žuriš?” pitao je.

„Nimalo.”

„Možemo li još malo da razgovaramo?”

„Možemo. Imam vremena koliko god hoćeš.”

Crveni je izvesno vreme u ustima odmeravao težinu reči. A onda je rekao: „Ja tebi više nisam tako drag, zar ne?”

Cukuru je na tren ostao bez reči. Kao prvo, uopšte nije očekivao takvo pitanje, a kao drugo, iz nekog razloga smatrao je da nije u redu da prema čoveku koji se nalazi tu pred njim ima podeljena osećanja, da ga voli ili da ga ne voli.

Cukuru je birao reči: „Ne mogu ništa da ti kažem. Ono što sada osećam svakako je drugačije od onog što sam osećao u našim mlađim danima. Ali, to je...”

Crveni je podigao ruku zaustavljajući Cukuruove reči. „Ne moraš toliko da vodiš računa kako ćeš se izraziti. Nema potrebe ni da se trudiš da me zavoliš. Ja sada više nemam nikog ko prema meni oseća naklonost. Stvarno je tako. Ni sam sebi se naročito ne dopadam. Ali, nekad davno i ja sam imao nekoliko divnih prijatelja. I ti si bio jedan od njih. Samo što sam ih u nekoj fazi u životu izgubio. Isto kao što je Bela u nekom trenutku izgubila onu iskru života... U svakom slučaju, više nema nazad. Kao što proizvod koji si naćeo više ne možeš da zameniš u radnji. Moraš da se zadovoljiš onim što sada jeste.”

Onu podignutu ruku spustio je na krilo. A onda je prstima u nepravilnom ritmu zalupkao po ćašicama svojih kolena. Kao da nekud šalje poruku Morzeovom azbukom.

„Moj otac je dugo radio kao profesor na univerzitetu i tako je stekao profesionalnu deformaciju. I kod kuće je držao predavanja i obraćao nam se s visine. Mrzeo sam to, još otkad sam bio dete. Ali, u jednom trenutku sam postao svestan da sam i sam tako počeo da govorim.”

I dalje je lupkao po svojim kolenima.

„Dugo sam mislio da sam tebi uradio nešto užasno. Stvarno je tako. Nisam bio pozvan, mi nismo bili ni pozvani, niti smo imali prava da učinimo tako nešto. Źeleo sam da ti se jednom zbog toga izvinim kako dolikuje. Ali, nikad se nisam potrudio da sebi stvorim priliku za to.”

„Više nema veze”, rekao je Cukuru. „Ni tu sada više nema nazad.”

Crveni se na trenutak zamislio o nećemu. A onda je progovorio: „Ćuj,

Cukuru, imam jednu molbu za tebe.”

„Kakvu molbu?”

„Želim da me saslušаш. Moram nešto da ti priznam, odnosno da ti kažem nešto što nikom do sad nisam ispričao. Ti to možda i ne želiš da slušaš, ali meni je potrebno da ti otkrijem gde se krije moja lična rana. Želim da i ti znaš kakav teret ja nosim. Naravno, ne mislim da će tvoja sopstvena rana na taj način moći da zaceli. Ovo je puko pitanje mojih ličnih osećanja. Hoćeš li da me saslušаш, zarad našeg starog prijateljstva?”

Ne razumevajući sasvim kuda ta priča vodi, Cukuru je klimnuo glavom.

Crveni je rekao: „Malopre sam ti ispričao da pre nego što sam se upisao na fakultet nisam shvatao da akademski svet nije za mene. Rekao sam ti i da nisam znao ni da rad u firmi nije za mene sve dok nisam počeo da radim u banci, je 1' tako? Stidim se toga. Verovatno se nisam potrudio da sebe ozbiljno pogledam u oči. Ali, to zapravo nije sve. Sve dok se nisam oženio, nisam zapravo znao da ja nisam za brak. Hoću da kažem, da nisam za to da imam telesne muško-ženske odnose. Verovatno ti je manje-više jasno šta hoću da kažem.”

Cukuru je ćutao. Crveni je nastavio.

„Da se jasnije izrazim, ja nisam sasvim u stanju da osetim žudnju prema ženama. Nije baš ni da je uopšte ne osećam, ali mi s muškarcima mnogo bolje ide.”

Na prostoriju se spustio težak muk. Nije se čuo ni jedan jedini zvuk. Mada, sama prostorija je ionako bila tiha.

„To i nije tolika retkost”, rekao je Cukuru da bi popunio tu tišinu.

„Da, verovatno i nije tolika retkost. Ti su u pravu. Pa ipak, da mu se ta istina u nekom trenutku u životu sruči u lice, za samog čoveka je teška stvar. Veoma teška stvar. Tu nije dovoljan samo zdrav razum. Kako da to opišem? Taj osećaj je kao da te je neko samog usred noći s palube broda usred plovidbe iznebuha bacio u more.”

Cukuru se setio Haide. Setio se kako je Haida u njegovom snu - a to je valjda bio san - u svoja usta primio njegovu semenu tečnost. U tim trenucima Cukuru je bio u velikoj pometnji. Kao iznebuha bačen usred noći u more - taj izraz je zaista pogađao pravo u metu.

„Bilo kako bilo, nema ti druge nego da budeš što iskreniji prema samom sebi”, rekao je Cukuru birajući reči. „Nemaš drugog izbora nego da budeš iskren i bar se malo oslobodiš. Izvini, ali ne mogu da ti kažem ništa drugo osim toga.”

Crveni je rekao: „Kao što i sam znaš, sa stanovišta njenih dimenzija Nagoja je i za japanske uslove jedan od najvećih gradova, ali je istovremeno i mali grad. Ima mnogo stanovništva, razvijenu industriju i bogata je, ali je u njoj izbora iznenađujuće malo. Ljudima poput nas ovde nije tako lako da žive slobodno i iskreno prema sebi... Je li, zar ne misliš da je to veliki paradoks? Mi tokom života malo-pomalo otkrivamo prave sebe. A onda, što se više otkrivamo, sve više sebe gubimo.”

„Nadam se da će tebi sve ići kako treba. Stvarno tako mislim”, rekao je Cukuru. Zaista je to od srca mislio.

„Više se ne ljutiš na mene?”

Cukuru je kratko odmahnuo glavom. „Ne ljutim se ja na tebe. Od početka se i nisam ljutio ni na koga.”

Cukuru je odjednom primetio da je i sam počeo svom sagovorniku neposredno da se obraća. Na kraju je to iz njegovih usta sasvim prirodno izašlo.

Crveni je pošao s Cukuruom da ga isprati do lifta.

„Možda više neću imati prilike da te vidim. Zato bih na kraju hteo još nešto kratko da ti ispričam. Mogu li?” rekao je Crveni koračajući niz hodnik.

Cukuru je klimnuo glavom.

„To je priča koju ja uvek ispričam na početku seminara za obuku novih službenika. Prvo se osvrnem po celoj prostoriji, odaberem odgovarajućeg polaznika i tražim mu da ustane. Onda mu ovako kažem: 'Imam jednu dobru i

jednu lošu vest za tebe. Prvo loša vest: sada ću morati kleštima da ti iščupam nokte na rukama ili na nogama. Žao mi je, ali to je gotova stvar. Ne može da se promeni'. Iz torbe izvadim debela, zastrašujuća klešta i pokažem ih svima. Pokazujem ih polako, natenane. A onda kažem: 'Sad sledi dobra vest: daću ti slobodu da biraš da li ću ti počupati nokte na rukama ili na nogama. Dakle, za šta si se odlučio? Hoću da doneseš odluku u roku od deset sekundi. Ako ne budeš mogao da se odlučiš, počupaću ti i jedne i druge, i na rukama i na nogama.' Potom s kleštima u rukama odbrojavam deset sekundi. 'Biram noge', kaže on obično u osmoj sekundi. 'Dobro, onda neka budu noge. Sada ću ti ovim počupati nokte na nogama. Ali, pre toga, hoću da mi odgovoriš na jedno pitanje. Zašto si se odlučio za noge, a ne za ruke?' pitam ga. On mi ovako kaže: 'Ne znam, i jedno i drugo bi verovatno jednako bolelo. Ali, pošto sam morao da se odlučim za jedno od ta dva, nije mi bilo druge nego da se odlučim za noge. To je sve.' Onda mu ja uputim jedan topao aplauz i kažem: 'Dobro došao u stvaran život'. *Welcome to real life.*"

Cukuru je izvesno vreme bez reči zurio u uzano lice svog starog prijatelja.

„Svako od nas poseduje svoju slobodu”, rekao je Crveni i nasmešio se zaškiljivši na jedno oko. „To je poenta ove priče.”

Srebrna vrata lifta su se bešumno otvorila i njih dvojica se tu rastadoše.

Kada se Cukuru vratio u svoj stan u Tokiju, onog dana kada se susreo s Crvenim, bilo je sedam sati uveče. Izvadio je stvari iz torbe, nošenu odeću ubacio u veš mašinu, istuširao se i sprao znoj sa sebe. Potom je pozvao Saru na mobilni telefon. Javila se telefonska sekretarica, pa je ostavio poruku da se upravo vratio iz Nagoje i da bi voleo da mu se ona javi kad joj bude bilo zgodno.

Ostao je budan do posle jedanaest čekajući, ali mu telefon nije zazvonio. Kada mu se narednog dana, u utorak, javila u vreme pauze za ručak, Cukuru je bio usred ručka u menzi svoje firme.

„Kako je bilo, je li sve uspešno proteklo u Nagoji?” pitala je Sara.

On je ustao sa stolice i otišao do mirnog mesta u hodniku. Onda ju je u kratkim crtama izvestio da je u nedelju i ponedeljak otišao pravo u Leksusov prodajni salon i u kancelariju Crvenog, gde je uspeo da se vidi i porazgovara s njima dvojicom.

„Mislim da je baš dobro što sam uspeo da razgovaram s njima. Zahvaljujući tome, mnogo toga sam, delić po delić, uspeo i da saznam”, rekao je Cukuru.

„To je dobro”, rekla je Sara. „Nisi uzalud odlazio.”

„Ako tebi bude odgovaralo, voleo bih da se nađemo negde da ti sve na miru ispričam.”

„Čekaj trenutak, sad ću da pogledam raspored.”

Usledio je period od petnaestak sekundi u kome je ona proveravala svoj raspored. Za to vreme, Cukuru je posmatrao ulice Šinđukua, čiji se pogled prostirao kroz prozor. Nebo je bilo prekriveno debelim slojem oblaka, činilo se da će kiša svakog časa.

„Ako možeš prekosutra uveče, ja ću biti slobodna. Kakvi su tvoji

planovi?” rekla je Sara.

„Odgovara mi prekosutra uveče. Možemo i na večeru”, rekao je Cukuru. Nema potrebe ni da otvara svoj rokovnik. Praktično svako njegovo veče je slobodno.

Utvdili su mesto na kome će se naći i završili razgovor. Kad je prekinuo vezu na mobilnom telefonu, shvatio je da mu u grudima stoji nejasan osećaj stranog tela. Kao da neki komad hrane nije dobro svario - eto, takav osećaj. Bez sumnje, osećaj koji nije imao pre razgovora sa Sarom. Ali, šta je on značio, i da li je uopšte značio nešto, to Cukuru nije bio u stanju da razluči.

Pokušao je što je preciznije mogao da u svojoj glavi rekonstruiše razgovor koji je razmenio sa Sarom. Sadržaj tog razgovora, utisak koji je odavao njen glas, kako je pravila pauze... Nije mu delovalo da je tu bilo ičega drugačijeg nego obično. Odložio je mobilni telefon u džep, vratio se za sto i probao da dovrši ručak. Ali, do tad je već bio izgubio apetit.

Tog popodneva i narednog dana, Cukuru je u pratnji svog pomoćnika, jednog službenika tek primljenog u kompaniju, išao u inspekciju nekoliko železničkih stanica u kojima je trebalo postaviti liftove. Pomoćniku je zadao da mu pomaže prilikom merenja da li se projekti stanica pohranjeni u centrali kompanije slažu s aktuelnim stanjem na terenu, proveravajući tako jednu po jednu. Između projekata i stvarnog stanja javlja se i više grešaka i nepoklapanja nego što bi se očekivalo. Mogao bi da navede nekoliko razloga za njihovu pojavu, ali je u svakom slučaju pre početka radova neizostavno morao da pripremi projekat u koji je mogao do detalja da se pouzda. Ako bi se greške ili nedoslednosti otkrile nakon otpočinjanja radova, mogle bi biti nepopravljive. To je kao kad bi se vojne trupe iskrcale na nekom ostrvu oslanjajući se na geografsku kartu punu grešaka.

Kada obavi seriju tih aktivnosti, sastaje se lično s upravicima stanica da bi razmotrili razna pitanja koja prate rekonstrukciju. Postavljanjem liftova menja se konfiguracija stanične zgrade, a s njenom izmenom menja se i tok kretanja putnika. Ta promena se mora dobro strukturalno ukomponovati. Naravno, bezbednost putnika je najviši prioritet, ali se istovremeno mora obezbediti i putanja kojom će se kretati stanični službenici, neophodna za njihovo obavljanje posla. Spajanje svih tih elemenata i utvrđivanje plana rekonstrukcije, a onda i njihovo prenošenje na stvarni projekat, jeste Cukuruova uloga. To je mukotrpan, ali važan posao koji se tiče ljudskih života. Cukuru ga je obavljao istrajno. Razjasniti koji problemi postoje, napraviti spisak stvari koje treba obaviti, a onda ih temeljno eliminisati jednu po jednu - to su aktivnosti koje su upravo njegov fah. S druge strane, on mladog službenika oskudnog iskustva na licu mesta podučava procedurama u tom poslu. Taj mladić po imenu Sakamoto, tek izašao s Odseka za prirodne i tehničke nauke Univerziteta Vaseda, bio je strahovito ćutljiv, izduženog lica i nikad se nije smešio, ali je bio pronicljiv i poslušno je radio ono što mu se kaže. I u poslu merenja bio je vešt. Ovog momka mogu da upotrebim, mislio je Cukuru.

Sa šefom jedne stanice ekspres voza sat vremena je diskutovao o detaljima radova na rekonstrukciji. Pošto je došlo vreme pauze za ručak, šef stanice mu je kupio zapakovani obrok pa su zajedno jeli u njegovoj kancelariji. Potom su ćaskali uz čaj. Šef stanice je bio prijatan dežmekasti čovek srednjih godina koji mu je ispričao mnogo zanimljivih epizoda povezanih sa železničkim stanicama. Cukuru je voleo da odlazi na teren i sluša takve priče. Ubrzo su prešli na temu izgubljenih stvari. Na to kolike se količine izgubljenih stvari pronalaze po vozovima i stanicama, i kakvih sve čudnih, bizarnih predmeta ima među njima. Posmrtni ostaci, perika, veštačka noga, rukopis nekog romana (probao je malo da ga čita, ali mu je bio dosadan), krvava majica lepo upakovana u kutiju, živa zmija jamičarka, svežanj od četrdesetak kolor fotografija ženskih polnih organa, velika lepa drvena riba...

„Bude tu i stvari s kojima ne znaš kako bi postupio”, rekao je. „Mom poznaniku, šefu druge stanice, neki čovek je doneo zaboravljenu putnu torbu u kojoj se nalazio mrtav fetus, ali ja srećom do sada nisam imao takva iskustva. Ali, na stanici gde sam prethodno bio šef, jednom su mi doneli dva prsta potopljena u formalin.”

„Baš odvratno”, rekao je Cukuru.

„Da, to je baš bilo odvratno. U maloj finoj platnenoj vrećici bila je nekakva teglica, kao od majoneza, a u njoj dva mala prsta koja su plivala u tečnosti. Izgledali su kao dva dečija prsta odsečena u korenu. Naravno, pozvao sam policiju, zbog mogućnosti da je to povezano s nekim zločinom, razumeš. Policajac je odmah došao i odneo ih.”

Šef stanice je otpio čaj.

„Otprilike nedelju dana posle toga došao je taj isti policajac koji je odneo prste i od staničnog radnika koji ih je pronašao u toaletu, još jednom saslušao sve detalje okolnosti. I ja sam bio prisutan. Prema rečima tog policajca, prsti koji su se nalazili u teglici nisu bili dečji. Posle testiranja u laboratoriji saznalo se da su u pitanju prsti odrasle osobe. To što su bili tako mali bilo je zbog toga što su to bili šesti prsti. Po rečima policajca, dešava se da se ljudi ponekad rode sa šestim prstom. Roditelji se uglavnom groze tog deformiteta i daju da se odstrani dok je dete još beba. Ima, međutim, i onih koji sačuvaju svih šest prstiju sve do odraslih godina. Eto, to su verovatno bili takvi šesti prsti odrasle osobe odstranjeni operativnim putem i sačuvani u formalinu. Pretpostavka je bila da je vlasnik tih prstiju verovatno muškarac sredine dvadesetih do sredine tridesetih godina, ali koliko je vremena prošlo od odstranjivanja, to već ne znam. Kako je došlo do toga da budu zaboravljeni u toaletu železničke stanice, ili pak bačeni, to ne mogu ni da zamislim. U svakom slučaju, izgledalo je da ne postoji verovatnoća da je tu bilo ikakvog zločina. Na kraju je ostalo samo na tome da smo te prste predali policiji. Takođe, nije se pojavio nijedan putnik da nam prijavi da je negde zaboravio te prste. Možda su i dalje pohranjeni u nekom

magacinu u policiji.”

„Baš čudna priča”, rekao je Cukuru. „Zašto li je šeste prste odjednom odstranio, ako ih je već imao sve do punoletstva?”

„Da, vrlo zagonetno. Posle toga sam se i sam zainteresovao, pa sam se mnogo informisao o toj temi šestog prsta. To se zove polidaktilija i ima mnogo poznatih ljudi s tom anomalijom. Ne znam da li je to istina, ali postoje svedočanstva o tome da je Hidejoši Tojotomi¹⁶ imao dva palca. Ima i mnogo drugih primera. Ima i poznatih pijanista, a i pisaca, slikara i bejzbol igrača. Među izmišljenim likovima, Hanibal Lektor iz filma *Kad jaganjci utihnu* je šestoprst. Primeri polidaktilije nipošto nisu izolovani i gen koji je uslovljava je zapravo dominantan. Između etničkih grupa postoje izvesne razlike, ali se izgleda otprilike jedan u petsto ljudi na svetu rodi sa šest prstiju. Samo što se većina njih, kao što sam ti malopre rekao, odstrani voljom roditelja do starosti od godinu dana, i pre nego što se uspostavi funkcija prsta. Zbog toga maltene nikad i nemamo priliku da tako nešto vidimo svojim očima. Lično, sve dok ta teglica nije pronađena nisam ni čuo za to da postoji šesti prst.”

Cukuru je rekao: „Ali, baš je to čudno. Ako se šesti prst prenosi dominantnim genom, zbog čega onda nema i više polidaktilnih ljudi?”

Šef stanice je nakrivio glavu: „Pa, ne znam. Ne razumem se baš u te komplikovane stvari.”

Tu se oglasio Sakamoto koji je ručao zajedno s njima. Bojažljivo, kao da poteže teški kamen koji je začepio ulaz u pećinu. „Možda nije na mestu da se ja ovako neiskusno mešam, ali ako dozvoljavate, mogu li na trenutak da se ubacim?”

„Naravno da možeš”, rekao je Cukuru iznenađeno. Sakamoto uopšte nije bio tip mladića koji pred ljudima dobrovoljno iznosi svoje mišljenje. „Kaži što god želiš.”

„Usled prizvuka koji ima reč 'dominantan' veliki broj običnih ljudi sklon

---

¹⁶ Hidejoši Tojotomi (1536/37-1598) bio je japanski carski regent. - *Prim. prev.*

je da to pogrešno shvati, ali samo zato što se neka sklonost prenosi dominantnim genom ne znači da se neograničeno širi po svetu”, rekao je Sakamoto. „Među bolestima koje se nazivaju retkim ima nemali broj onih koje se genetski prenose dominantnim genima, ali te bolesti nisu uobičajene i široko rasprostranjene. One se u najvećem broju slučajeva, na sreću, zaustavljaju na određenom broju ljudi i zauvek ostaju retke bolesti. To je zbog toga što su dominantni geni samo jedan od faktora distribucije te sklonosti. Pored njih postoje recimo i faktori poput opstanka najспособnijih i prirodne selekcije. Ovo je moja puka pretpostavka, ali šesti prst je za čoveka verovatno prekobrajan. Na kraju krajeva, mislim da je rad upotrebom pet prstiju - bez obzira na to da li je taj broj neophodan ili dovoljan - najefikasniji. Zbog toga smatram da je u realnosti, koliko god taj gen bio dominantan, polidaktilija ipak ostala u ubedljivoj manjini. Drugim rečima, da je princip prirodne selekcije valjda prevagnuo nad dominantnim genom.”

Izgovorivši sve to u jednom dahu, Sakamoto se ponovo povukao u svoju tišinu.

„Shvatam”, rekao je Cukuru. „Imam osećaj da se to i odrazilo na proces okvirnog ujednačavanja mernih sistema u svetu prelaskom s duodecimalnog na decimalni sistem.”

„Sad kad ste to spomenuli - možda to upravo i odgovara brojanju na pet i šest prstiju”, rekao je Sakamoto.

„Ali otkud ti znaš toliko o tome?” upitao je Cukuru Sakamotoa.

„Na fakultetu sam imao predavanja iz genetike. Lično su me zanimala te stvari”, rekao je Sakamoto potpuno zažarenih obraza.

Šef stanice se radosno nasmejavao. „Čak i kad se zaposliš u železničkoj kompaniji, predavanja iz genetike ti stvarno budu od koristi. Zaista svakako treba učiti.”

Cukuru se obratio šefu stanice: „Ali, imati šest prstiju za jednog pijanistu, čini mi se, bila bi dragocena stvar.”

„Pa, možda i ne bi”, rekao je šef stanice. „Sudeći po priči pijaniste sa šest prstiju, taj prst viška njemu je naprotiv na smetnji. Mora da je ravnopravno i slobodno pokretanje šest prstiju, baš kao što je upravo rekao Sakamoto, za čoveka ipak preveliki teret. Odnosno, da kažem - pet prstiju je taman koliko treba.”

„Ima li možda nekih prednosti u posedovanju šest prstiju?” upitao je Cukuru.

Šef stanice je rekao: „Tražeći informacije o tome, našao sam navode da su u srednjovekovnoj Evropi ljude sa šest prstiju spaljivali kao čarobnjake i veštice. Postoji čak i priča da su u krstaškom dobu u nekoj zemlji ljudi sa šest prstiju ubijani, ali ne znam da li je to istina. S druge strane, kažu da se na Borneu i dan-danas deca koja poseduju šest prstiju automatski proizvode u šamane. Mada se to možda ne može nazvati prednošću.”

„U šamane?” rekao je Cukuru.

„Ipak, to je na Borneu.”

Tu je bio kraj pauzi za ručak, pa se i priča završila. Cukuru je šefu stanice zahvalio na ručku kojim ga je častio, ustao sa stolice i sa Sakamotom se vratio u centralu.

Po povratku u centralu svoje firme, dok je na projektu zapisivao nekoliko neophodnih stvari, odjednom mu je pala na pamet ona Haidina priča koju mu je još davno ispričao o svom ocu. Džez pijanista, na dužem boravku u rjokanu u planinama prefektore Oita, na klaviru je, pre nego što bi počeo da svira ostavljao vrećicu - a da nisu u njoj možda bili u formalin potopljeni njegovi šesti prsti? Iz nekog razloga dao je da mu ih hirurški odstrane tek pošto je postao odrasla osoba i nosio ih je naokolo sa sobom u bočici. I pre nego što bi zaskvirao obavezno ih je stavljao povrh klavira. Kao amajliju.

Naravno, to je samo Cukuruova lična uobrazilja. Nema nikakvog osnova za nju. A i taj događaj - pod uslovom da je bio istinit - zbio se pre više od četrdeset godina. Pa ipak, što je više razmišljao o tome, to mu je sve više

delovalo kao valjani delić slagalice koji bi popunio rupu zaostalu u Haidinoj priči. To je ono što je on za crtačkim stolom s olovkom u ruci preturao po glavi sve dok nije palo veče.

Narednog dana, Cukuru se sa Sarom našao u kvartu Hiroo. Ušli su u mali bistro u zavučenom delu naselja (Sara je znala nebrojeno mnogo zavučenih malih lokala svud po Tokiju) i dok su večerali, Cukuru joj je ispričao kako se u Nagoji sastao sa svoja dva bivša prijatelja i o čemu su razgovarali. Čak i tako sažeta, priča se dobrano odužila, ali ju je Sara pažljivo saslušala. Tu i tamo bi ga prekinula i ubacila se s pitanjem.

„Dakle, Bela je ostalima rekla da si joj dao da popije neko opojno sredstvo i silovao je dok je boravila u tvom stanu u Tokiju?”

„Tako su mi rekli.”

„Pred svima njima je vrlo realistično opisala detalje svega toga. Uprkos svojoj užasno povučenoj prirodi i tome da je uvek izbegavala teme koje se tiču seksa.”

„Plavi je tako rekao.”

„I rekla je da ti imaš dva lica.”

„Rekla je da se po mom licu spolja ne može ni pretpostaviti kakvo se mračno lice krije s naličja.”

Sa namrgođenom grimasom na licu, Sara je neko vreme razmišljala.

„Je li, zar tebi ništa u vezi s tim ne pada na pamet? Na primer, da je postojao neki trenutak posebne bliskosti između tebe i nje?”

Cukuru je odmahnuo glavom. „Ne, mislim da se nikada nije dogodio. Uvek sam svesno vodio računa da do toga ne dođe.”

„Uvek si svesno vodio računa?”

„To znači da sam se trudio da o njoj nemam svest kao o osobi suprotnog pola. Zato sam se potrudio da ne stvorim priliku da nas dvoje ostanemo nasamo.”

Sara je malo zaškiljila očima i nakrivila glavu. „Misliš li da su i ostali iz grupe na isti način vodili računa o tome? Odnosno, da su se dečaci trudili da o devojkicama nemaju tu svest kao o osobama suprotnog pola, kao i obratno, ni devojčice o dečacima?”

„Ne mogu, naravno, da znam šta su ostali u to vreme mislili u dubini svoje duše. Ali, kao što sam ti prethodno rekao, između nas je postojao prećutni sporazum da se u okviru grupe ne ulazi u muško-ženske veze. To je bilo vrlo jasno.”

„Ali, zar ne misliš da je to ipak bila jedna neprirodna stvar? Zar za mladiće i devojke tog uzrasta koji se blisko druže i stalno su zajedno ne bi bio prirodan sled stvari da jedni prema drugima počnu da gaje seksualno interesovanje?”

„Ja jesam imao želju da nađem devojku i izlazim nasamo s njom. I za seks sam naravno bio zainteresovan. Kao svako drugi. Imao sam izbora i da nađem devojku izvan naše grupe. Ali, u tim danima ta grupa od nas petoro za mene je imala veće značenje od bilo čega drugog. Nisam skoro ni pomišljao na to da radim bilo šta odvojen od nje.”

„Jer je u njoj postojao divan sklad?”

Cukuru je klimnuo glavom. „Dok sam bio u njoj, imao sam osećaj kao da sam postao nekakav njen nezamenljiv deo. A taj osećaj bio je posebne vrste, takav da ga ne možeš steći ni na kom drugom mestu.”

Sara je rekla: „Zbog toga ste i morali negde da potisnete to seksualno interesovanje. Da biste očuvali nenarušeni sklad između vas petoro. Da ne biste pokvarili taj savršeni krug.”

„Kad se posle svega osvrnem na to, tu možda stvarno i jeste bilo nečeg neprirodnog. Ali u tim danima, delovalo mi je prirodnije od svega. Još smo bili deca i sve su nam to bila prva iskustva. Uopšte nismo bili u stanju da objektivno sagledamo situacije u kojima smo se nalazili.”

„Drugim rečima, u izvesnom smislu bili ste zatočeni savršenstvom tog

kruga. Zar ne možeš na to tako da gledaš?”

Cukuru je razmislio o tome. „U izvesnom smislu možda je tako i bilo. Ali mi smo u njemu bili zatvoreni drage volje. Ja se ni sada ne kajem zbog toga.”

„Vrlo zanimljivo”, rekla je Sara.

Sari je pažnju privukla i priča o tome da se Crveni s Belom video u Hamamacuu pola godine pre nego što je ubijena.

„Slučaj je malo drugačiji, ali ta priča me podseća na moju drugaricu iz srednje škole. Bila je lepa i imala je stila, njeni su bili bogati, bila je dete povratnika iz inostranstva, govorila je i engleski i francuski i imala je najbolje ocene u odeljenju. Što god da je radila, uvek je privlačila pažnju. Svi su se lomili oko nje i bila je predmet divljenja mlađih učenica. Pošto smo išle u privatnu žensku školu, to je bilo stvarno nečuveno.”

Cukuru je klimnuo glavom.

„Upisala se na Univerzitet Seišin¹⁷ i na pola studija prešla na univerzitet u Francuskoj. Otprilike dve godine pošto se vratila u zemlju slučajno sam je srela na ulici, ali kako je dugo nisam videla, kad sam je ugledala, potpuno sam zanemela. Izgledala mi je, kako da kažem - kao da je posvetlela. Kao nešto na čemu su, posle duge izloženosti sunčevoj svetlosti, sve boje ravnomerno izbledele. Inače, spoljašnjost joj se u odnosu na ranije gotovo uopšte nije promenila. I dalje je bila lepa i imala je stila... Samo je izgledala bleđe. Prosto da ti dođe da uzmeš daljinski za TV i za koji stepen potamniš sliku. To je bio prilično bizaran doživljaj. Da ljudi mogu za samo nekoliko godina da tako vidljivo izblede.”

Bila je završila s večerom i čekala je da stigne meni s poslasticama.

„Nas dve nismo bile naročito bliske, ali smo imale zajedničke prijateljice, pa smo se i kasnije ponegde sretale s vremena na vreme. Ali, kad god bih je videla, izgledala mi je kao da je još malo više posvetlela. A onda, od jednog

---

¹⁷ Univerzitet Seišin (Univerzitet Srce Isusovo) jedan je od najstarijih ženskih univerziteta u Japanu. - *Prim. prev.*

trenutka, ona više ni u čijim očima nije imala onu specifičnu lepotu, niti je više bila naročito privlačna. Kao da više nije bila ni toliko pametna. Njene priče su postale dosadne, a njena mišljenja sasvim prosečna. Udala se s dvadeset sedam godina, muž joj je bio neki visoki državni funkcioner, na prvi pogled jedan površan, dosadan čovek. A ona, ne shvatajući da više nije ni lepa ni privlačna, niti da izaziva pažnju ljudi, i dalje se ponašala kao kraljica, upravo kao nekad. Bilo je baš teško gledati to sa strane.”

Dobila je meni s desertima u ruke, pa je stala detaljno da ga proučava. Kad je odlučila šta će, zatvorila je jelovnik i spustila ga na sto.

„Priatelji su se udaljavali od nje, jedan za drugim. Bilo im je bolno da je gledaju takvu. Preciznije rečeno, gledanje u nju ulivalo je neku vrstu straha. To je strah kakav svaka žena ima, u manjoj ili većoj meri. Strah od toga da su za tebe kao ženu najlepše godine već prošle, a da ti to ne primećuješ ili ne želiš da prihvatiš i ponašaš se isto kao i do sada, a svi ti se sigurno iza leđa smeju i izbegavaju te. U njenom slučaju, taj vrhunac je samo došao ranije nego kod drugih - to je sve. Svi njeni kvaliteti, poput vrta u proleće, nabujali su u punom sjaju u njenim adolescentskim godinama, da bi uvenuli istog časa kad su one prošle.”

Naišao je sedi konobar i Sara je poručila sufle od limuna. Cukuru se divio kako ona održava tako lepu liniju, a da se nikad ne liši deserta posle jela.

„Valjda ćeš od Crne moći da saznaš više detalja o Beloj”, rekla je Sara. „Koliko god savršen sklad da je zajednica od vas petoro mogla da uspostavi, i te kako postoje stvari o kojima žene mogu da pričaju jedino među sobom. Baš kao što ti je i Plavi rekao. A takve priče nikad ne izlaze napolje, izvan sveta žena. Mi možda jesmo torokuše, ali ima tajni koje smo u stanju čvrsto da sačuvamo. Pogotovo od muškaraca.”

Izvesno vreme njen pogled je bio uprt u konobara koji je stajao na izdvojenom mestu. Izgledala je čak i kao da se možda pokajala što je poručila sufle od limuna. Možda je morala da ga zameni za nešto drugo. Ali, onda se

predomislila i vratila pogled pravo na Cukurua.

„Vas trojica između sebe niste vodili takve poverljive razgovore?”

„Ne pamtim da jesmo”, rekao je Cukuru.

„O čemu ste onda razgovarali?” pitala je Sara.

O čemu li smo mi tada razgovarali? Cukuru je neko vreme razmišljao o tome, ali uopšte nije mogao da se seti. Iako je bio siguran da su vodili veoma duge i strastvene razgovore i jedan drugom otvarali srce...

„Ne mogu da se setim”, rekao je Cukuru.

„Baš čudno”, rekla je Sara. Onda se osmehnula.

„Posao koji sam upravo započeo, trebalo bi malo da splasne sledećeg meseca”, rekao je Cukuru. „Kad mu se bude nazreo kraj, mislio sam da otputujem u Finsku. Šefu sam već rekao, a mislim da neće biti problem ni da uzmem odmor.”

„Kad budeš utvrdio datume, mogu da ti organizujem putovanje. Avionsku kartu, rezervaciju hotela i to.”

„Hvala ti”, rekao je Cukuru.

Sara je uzela čašu i otpila gutljaj vode. A zatim je prstima prešla preko ruba čaše.

„Kako je tebi bilo u srednjoj školi?” pitao ju je Cukuru.

„Nisam bila naročito upadljiva devojčica. Igrala sam u rukometnom timu. Nisam bila ni lepa, a nisam baš mogla ni da se pohvalim toliko dobrim ocenama.”

„A da nisi preskromna?”

Smejući se, ona je odmahнула glavom. „Skromnost možda jeste divna vrlina, ali meni ona ne pristaje. Da budem sasvim iskrena, bila sam potpuno neupadljivo biće. Mislim da se nisam naročito uklapala u taj sistem koji škola predstavlja. Niti sam bila omiljena kod nastavnika, niti su mi se mlađi đaci divili. Dečka za mene nije bilo ni od korova, a i uporno su me mučile bubuljice.

Imala sam i sve albume grupe *Wham*. Nosila sam prost pamučni beli veš koji mi je kupovala majka. Ali, čak sam i ja takva imala neke dobre prijateljice. Par njih, otprilike. Nisam imala grupu bliskih prijatelja nalik na tu vašu petočlanu, ali sam imala prijateljice kojima sam mogla da otvorim dušu. Zato sam valjda i uspela bez problema da prođem kroz taj glupi tinejdžerski period.”

„Vidaš li se s tim prijateljicama i sada?”

Klimnula je glavom. „Da, i sad smo dobre prijateljice. Obe su udate i imaju decu, pa ne možemo da se vidamo stalno, ali povremeno odemo zajedno u neki restoran i pričamo tri sata bez prestanka. O raznim stvarima, da tako kažem, bez ikakve zadržke.”

Konobar je na sto doneo sufle od limuna i espresso. Ona je prionula na desert. Izgleda da je sufle od limuna ipak bio pravi izbor. Cukuru je na smenu gledao u nju kako ga slasno jede, pa u paru koja se pušila iz šoljice sa espressom.

„A ti, je l' imaš prijatelje sada?” pitala je Sara.

„Trenutno nemam nikog takvog, nikog koga bih mogao nazvati prijateljem.”

Jedino su njih četvoro iz vremena kada je živio u Nagoji za Cukurua bili ljudi koje je mogao nazvati pravim prijateljima. Posle toga mu je Haida, iako samo nakratko, postao nešto približno tome. Osim njih, nije bilo nikog.

„Zar nisi usamljen bez prijatelja?”

„Pa, stvarno ne znam”, rekao je Cukuru. „I da ih imam, ne čini mi se da bih s njima mogao otvoreno da pričam, bez ikakve zadržke.”

Sara se nasmejala. „Ženama je tako nešto u izvesnoj meri neophodno. Naravno, pričati otvoreno, bez ikakve zadržke, samo je jedna funkcija koju prijatelji imaju.”

„Naravno.”

„Dobro to, nego, hoćeš li da probaš malo suflea? Odličan je.”

„Ne, ti treba da ga pojedeš do poslednjeg zalogaja.”

Pošto je brižljivo pojela ostatak suflea, Sara je spustila viljušku, pažljivo

obrisala usta salvetom, pa se malo zamislila. Ubrzo je podigla pogled i preko stola pogledala pravo u Cukurua.

„Je li, možemo li sad kod tebe?”

„Naravno”, rekao je Cukuru, a onda je podigao ruku, tražeći račun od konobara.

„Rukometni tim?” rekao je Cukuru.

„Ne želim da pričam o tome”, rekla je Sara.

U Cukuruovom stanu vodili su ljubav. Cukuru je bio srećan što mu je Sara ponovo u zagrljaju, što mu je za to još jednom pružila priliku. Milovali su jedno drugo na njegovoj sofī, a onda su otišli u krevet. Ispod svetlozelene haljine Sara je nosila mini crne čipkaste gaćice.

„Je l’ ti i ove kupila majka?” pitao je Cukuru.

„Kretenu”, rekla je Sara i smejala se. „Sama sam ih kupila, normalno.”

„Nigde nemaš ni bubuljice.”

„Valjda se to podrazumeva.”

Sara je pružila ruku i nežno obujmila njegov ukrućeni penis.

Ipak, nešto kasnije, kada je pokušao da proдре u nju, njegov ud više nije bio dovoljno čvrst. Cukuru je to doživео prvi put u životu. To ga je potpuno zbunilo, načisto pomelo. Oko njega je sve čudnovato utihnulo. U ušima mu je bila mrtva tišina, jedino je čuo kako šume otkucaji njegovog srca.

„Ne smeš se obazirati na to”, rekla je Sara mazeći ga po leđima. „Samo me čvrsto zagrli. To će biti dovoljno. Ne opterećuj se nepotrebnim razmišljanjem.”

„Stvarno ne razumem”, rekao je Cukuru. „Sve ovo vreme razmišljam samo o tome da budem s tobom.”

„Možda si to samo previše iščekivao. Mada sam stvarno srećna što si toliko ozbiljno razmišljao o meni.”

Ostali su tako nagi u zagrljaju na krevetu i nastavili polako da se miluju,

ali Cukuru nije uspeo da povрати erekciju. Uskoro je došlo vreme da ona ide kući. Ćutke su se obukli i Cukuru ju je ispratio do železničke stanice. A onda joj se u hodu izvinio što stvari nisu išle kako treba.

„Stvarno nema veze. Nemaš zašto da se uzbuđuješ zbog toga”, Sara mu je rekla nežno. A onda ga je uhvatila za ruku. Svojom malom, toplom šakom.

Nešto je morao da izgovori, ali mu se reči nisu javljale u pameti. Samo se uveravao u dodir Sarine ruke.

„Verovatno si zbunjen”, rekla je Sara. „Išao si u Nagoju gde si se posle mnogo godina video i razgovarao sa starim prijateljima, razjasnio mnogo toga, pa su ti i osećanja možda zbrkana. I to verovatno mnogo snažnije nego što i sam osećaš.”

On definitivno jeste u pometnji. Otvorila su mu se tako dugo zatvorena vrata, a tako je mnogo činjenica odjednom, činjenica od kojih je sklanjao pogled, uletelo kroz njih. Činjenica koje nikako nije mogao da predvidi. A one u njemu još nisu pronašle svoj redosled ni mesto.

„U tebi još stoji nešto što se isprečilo i ne da ti mira, zbog čega je onaj normalni, prirodan tok stvari i dalje presečen. Imam takav neki osećaj.”

Cukuru je razmišljao o tome što je rekla. „Pitanja koja sam držao u sebi nisu se sasvim razrešila ovim odlaskom u Nagoju - to hoćeš da kažeš?”

„Jeste. Tako mi se čini. Mada je to samo moj osećaj”, rekla je Sara. A zatim se s ozbiljnom grimasom na licu malo zamislila i dodala: „Zahvaljujući tome što ti se ovog puta rasvetlilo nekoliko činjenica, možda je naprotiv ona praznina koja je ostala još više dobila na značenju.”

Cukuru je uzdahnuo. „Izgleda da sam otvorio kutiju koju nije trebalo da otvaram.”

„Ili je to možda tako samo privremeno”, rekla je ona. „Možda će se za trenutak odjednom vratiti na staro. Ali ti, ako ništa drugo, moraš nastaviti korak napred ka razrešenju. To je najvažnije od svega. Ako samo nastaviš napred, sigurno ćeš uspeti da pronađeš delić koji će popuniti tu prazninu.”

„Ali će to možda potrajati dugo.”

Sara je čvrsto stegla Cukuruovu ruku. Sasvim neočekivano snažno.

„Slušaj, nemaš zašto da žuriš. Treba da ideš polako. Ono što bih ja najviše želela da znam jeste da li se osećaš kao da bi hteo dugo da ostaneš sa mnom.”

„Naravno da se osećam tako. Želim s tobom da budem dugo.”

„Stvarno?”

„Ne lažem te”, odlučno je rekao Cukuru.

„Onda u redu. Još imam vremena. Čekaću te. I ja imam nekoliko stvari koje prvo moram da dovedem u red.”

„Koje prvo moraš da dovedeš u red?”

Ne odgovarajući na to, Sara se zagonetno osmehnula. A onda je rekla: „Idi u Finsku što pre da se vidiš s Crnom. Otvori joj svoje srce i iskreno porazgovaraj s njom. Ona će ti sigurno otkriti nešto važno. Nešto veoma važno. Imam takav predosećaj.”

Dok se peške vraćao sam u svoj stan, Cukurua su sve vreme opsedale nebulozne misli. Imao je bizaran osećaj kao da se tok vremena negde razgranavao na dve strane. Razmišljao je o Beloj, mislio je na Haidu, pa je mislio na Saru. Prošlost i sadašnjost, a zatim i sećanja i osećanja, tekli su naporedo i ravnopravno.

Možda se u mom biću krije nešto iskrivljeno, nešto izvitopereno, mislio je Cukuru. Kao što je Bela i sama rekla, možda ja imam lice po čijoj se spoljašnjosti ne može ni pretpostaviti kakvo je njegovo naličje. Poput tamne strane meseca koja je uvek u mraku. Možda sam ja, a da toga nisam bio svestan, na nekom drugom mestu i u nekom drugom vremenu, stvarno silovao Belu i srce joj raskomadao u paramparčad. Podlo, brutalno. A ta tamna strana će jednog dana preuzeti primat nad onom spoljnom i možda je potpuno progutati. Umalo ne zakoračivši preko pešačkog prelaza na crveno, Cukuru je zaradio

žestoku grdnju taksiste koji je naglo nagazio na kočnicu.

Kada se vratio u svoj stan, presvukao u pidžamu i legao u krevet, sat je pokazivao skoro dvanaest. U tom trenutku Cukuru je shvatio da mu se, kao da se toga naprasno setila, vratila erekcija. I to savršena i nepoljuljana erekcija, čvrsta kao kamen. Toliko čvrsta da ni sam nije mogao da poveruje. Kakva ironija. U tom mraku, on je ispustio dubok uzdah. A zatim je ustao iz kreveta, upalio svetlo u sobi, s police skinuo bocu viskija kati sark i sipao ga u čašicu. Onda je otvorio knjigu. Posle jedan sat, iznenada je zapljuštala kiša. Vetar je na mahove bio toliko jak kao da je olujni, dok su krupne kišne kapi iskosa udarale u prozorska stakla.

To bi značilo da sam ja Belu silovao u ovom krevetu, u ovoj sobi, najednom je pomislio Cukuru. Ubacio joj opojno sredstvo u piće, omamio je, svukao odeću s nje i napastvovao je. Bila je devica. Imala je užasne bolove, krvarila je. I od tog trenutka nadalje, sve se promenilo. A to je bilo pre šesnaest godina.

Slušajući kišne kapi kako udaraju o prozor, dok je razmišljao o takvim stvarima, počeo je da se oseća kao da se cela soba pretvorila u nekakav prostor drugačije prirode. Soba kao da je imala sopstvenu volju. Boraveći u njoj, ni sam više nije mogao da razluči šta je istina, a šta nije. U jednom pojavnom obliku istine, on Belu nije ni dotakao. Ali, u drugom, on je nju mučki silovao. U kom se od ta dva oblika on upravo zatekao - što je više razmišljao, Cukuru je sve manje bio u stanju da to shvati.

Na kraju nije uspeo da zaspi sve do pola tri.

Vikendom Cukuru odlazi na bazen u teretani. Teretana se nalazi na deset minuta vožnje biciklom od njegove zgrade. Pliva kraul ustaljenim tempom; hiljadu petsto metara prepliva za 32-33 minuta. Kada naiđe na plivača koji pliva brže od njega, skloni se u stranu i pusti ga da prođe prvi. Njegovoj prirodi ne leži da se trka s drugima. Tog dana Cukuru je, kao i uvek, pronašao plivača koji pliva sličnim tempom kao i on, i ušao u istu traku. Bio je to mršavi mladi muškarac. Imao je crne takmičarske kupaće gaće, crnu kapu na glavi i naočare za plivanje.

Plivanje mu je ublažilo umor koji mu se nakupio, opustilo mu napete mišiće. U vodi je bio u stanju da se opusti više nego na bilo kom drugom mestu. Zahvaljujući plivanju dva puta po pola sata nedeljno, uspevao je da održi ravnotežu između duha i tela. S druge strane, voda je bila i pogodno mesto za razmišljanje. Bila je to neka vrsta zena. Jednom kad se uhvati ritam vežbanja, misli u glavi se mogu pustiti da nesputano plove. Kao kad pse pustiš na livadu.

„Plivanje je, odmah iza letenja, najprijatnija stvar koja postoji”, objasnio je Cukuru jednom Sari.

„Jesi li nekad leteo?” pitala je Sara.

„Još nisam”, rekao je.

Tog jutra je plivajući razmišljao najviše o Sari. Zamišljao je njeno lice, zamislio je njeno telo i pomislio na to kako nije uspeo s njom da se spoji i da postanu jedno. A zatim se setio nekoliko stvari koje je ona izgovorila. „U tebi još stoji nešto što se isprečilo i ne da ti mira, zbog čega je onaj normalni, prirodan tok stvari i dalje presečen”, rekla je.

Možda i jeste tako, mislio je Cukuru.

Cukuru Tazaki svoj život vodi uredno, bez prevelikih problema. Tako je razmišljala većina ljudi. Diplomirao je na poznatom tehničkom fakultetu,

zaposlio se u železničkoj kompaniji i obavlja stručni posao. U samoj firmi solidno ocenjuju njegov rad. Njegovi pretpostavljeni imaju poverenja u njega. Nema ni finansijskih briga. Kad mu je otac preminuo, nasledio je zamašnu imovinu. U svom vlasništvu ima dvosoban stan u zgradi u naselju na zgodnom mestu, u blizini centra grada. Ne otplaćuje kredit. Gotovo nikad ne pije, ne puši, niti ima skup hobi. Tačnije, novac praktično i ne troši. Nije naročito štedljiv, a ne vodi ni asketski život. Jednostavno, samo mu ne pada na pamet kako bi novac utrošio. Nije mu potreban ni auto, a i odeće mu je dovoljno sasvim malo. Povremeno kupuje knjige ili ce-deove, ali to i nije neki trošak. I kad je hrana u pitanju, više voli da kuva sam nego da jede van kuće, i posteljinu sam pere i pegla.

Najčešće je ćutljiv i nije za preterano druženje, pa ipak, on ne vodi izolovan život. U stanju je da svakodnevno do izvesne granice postupa prilagođavajući se okolini. Ne izlazi aktivno da bi tražio devojke, ali do sada mu nikad nije nedostajalo partnerki za veze. Neoženjen je i ne izgleda loše, skroman je i uredno odeven. Zbog toga su mu uvek spontano prilazile, ili ga je pak neko od poznanika upoznao s neudatim ženama (i Sara je jedna od partnerki koju je tako upoznao).

On ima trideset šest godina i na prvi pogled uživa u životu neženje. Ima zdravo telo, bez grama viška, nikad u životu nije bio bolestan. Ljudi sa strane mora da misle da mu je život besprekoran. Njegova majka i sestre i jesu tako mislile. „Toliko ti je lagodan momački život da ti uopšte nije do ženidbe”, govorile su one Cukuruu. Tako su ubrzo i prestale da potežu razgovore o prilikama za ugovoreni brak. I njegove kolege su imale isto mišljenje.

Cukuru do sada u životu definitivno nije ni u čemu oskudevao. Nikad nije doživeo da mu bude teško jer do nečega što želi nije uspeo da dođe. Ali s druge strane, ni radost toga da s mukom dođe do bilo čega što zaista želi, koliko se seća, nikad nije osetio. Njegovo četvoro prijatelja, koje je upoznao još u prvom razredu srednje škole, bili su verovatno nešto najvrednije od svega što je do

sada stekao. Samo, ni to nije nešto što je svojom voljom izabrao ipak mu je došlo spontano, kao blagoslov s neba. A izgubljeno je, ili mu je oduzeto u davnoj prošlosti, verovatno takođe negde gde to s njegovom voljom nije imalo nikakve veze.

Jedna od tih malobrojnih stvari koje on želi jeste i Sara. Još nije stigao do te tačke da bude pouzdano siguran u to, ali on je za tom dve godine starijom ženom veoma snazno žudeo. Kad god bi se s njom ponovo video, to osećanje je u njemu bivalo sve jače. A sada već veruje da bi bio voljan svašta da žrtvuje da bi ona postala njegova. Imati tako snažna sirova osećanja, za njega je bila prava retkost. Pa ipak, iz nekog razloga, kad kucne čas, stvari ne idu kako treba. Nešto iskrsne i preseče taj tok. „Samo polako, uzmi vremena koliko ti treba, ja ću te čekati”, rekla mu je Sara. Ali, stvari sigurno nisu tako jednostavne. Ljudi se kreću iz dana u dan i svakodnevno menjaju položaj u kom se nalaze. Šta će se sledeće dogoditi, to niko ne zna.

Odsutno razmišljajući o takvim stvarima, Cukuru je preplivavao dvadesetpetmetarski bazen takvim tempom da ne ostane bez daha. Blago podižući glavu u stranu, kratko je uzimao udah, i polako ga ispuštao u vodi. Što se pređen a razdaljina više povećavala, taj pravilni ciklus postepeno se pretvarao u automatski. Broj potrebnih zamaha u jednom smeru postajao je istovetan. Potpuno se prepustivši tom ritmu, bilo je dovoljno samo da broji okrete.

Posle nekog vremena, Cukuru je na muškarcu koji je plivao ispred njega primetio poznata stopala. Bila su potpuno ista kao Haidina. Nesvesno mu je zastao dah i ritam disanja mu se poremetio. Voda mu je ušla u nos i potrajalo je neko vreme dok plivajući ponovo nije stabilizovao disanje. U njegovom grudnom košu srce je tvrdo, ubrzano lupalo.

Nema greške, to su Haidina stopala, mislio je Cukuru. I njihova veličina i oblik, i čisti i sigurni udarci bili su oni njegovi isti. I mehurići koje su

proizvodili u vodi bili su istovetni. Baš kao i njegovi pokreti nogu, sitni mehurići plovili su opušteno i meko. Plivajući iza Haide na univerzitetskom bazenu uvek je gledao u njegova stopala. Poput vozača na drumu u noći koji ne može da odvoji pogled od stražnjih farova automobila ispred sebe. Njihov izgled živo je urezan u njegovo pamćenje.

Cukuru je prekinuo s plivanjem, izašao iz vode, i seo na startno postolje čekajući da plivač napravi okret i vrati se.

Samo, to nije bio Haida. Od kape i naočara za plivanje nije mu se dobro razaznavalo lice, ali kad je malo bolje pogledao, plivač je bio previsok za Haidu i imao je previše mišićava ramena. I vrat mu je potpuno drugačije oblikovan. Opet, premlad je. Verovatno je još student. Haida bi sada morao biti negde na polovini tridesetih.

Ali, čak ni pošto je shvatio da je u pitanju neko drugi, Cukuruovo lupanje srca nikako nije jenjavalo. Sedeo je na plastičnoj stolici pored bazena i unedogled zurio u nepoznatog plivača dok pliva. Imao je lep stil plivanja, bez suvišnih pokreta. Sveobuhvatno gledano, vrlo sličan Haidinom. Gotovo da se moglo reći - istovetan. Nije prskao oko sebe, niti je proizvodio suvišne zvuke. Glatko je uzdizao laktove u vazduh, pa od prstiju ruke mirno uranjao u vodu. Nipošto nije žurio. Osnova tog stila plivanja je očuvati unutrašnji mir. Pa ipak, koliko god mu stil plivanja bio sličan, to nije bio Haida. Muškarac je ubrzo prestao da pliva, izašao iz vode, skinuo crne naočare i kapu za plivanje i peškirom trljajući svoju kratku kosu otišao nekud. Bio je to čovek četvrtastog lica, potpuno drugačijeg od onog koji je odavalo Haidino.

Odustavši od daljeg plivanja, Cukuru je otišao u svlačionicu i istuširao se. Zatim je seo na bicikl, vratio se kući i uz jednostavan doručak razmišljao. Deo tog nečeg što se isprečilo u meni verovatno je i Haida.

Mogao je bez ikakvih problema da uzme slobodne dane da otputuje u Finsku. Njegovi dani plaćenog godišnjeg odmora stajali su do sada skoro

netaknuti, nagomilani kao hrpa smrznutog snega ispod strehe. „Finska?” bilo je sve što je njegov šef s upitnom grimasom izgovorio. Tamo mi živi prijateljica iz školskih dana, pa idem da se vidim s njom, objasnio je Cukuru. Ne verujem da ću posle toga ponovo imati previše prilike da odem u Finsku.

„Šta li uopšte postoji u Finskoj?” pitao je šef.

„Sibelijus, filmovi Akija Kaurismakija, Marimeko, Nokia, Mumin”, ređao je Cukuru ono čega se setio.

Šef je zavrteo glavom. Ništa od toga ga izgleda ne zanima.

Cukuru je telefonom pozvao Saru i odlučio se za datume putovanja prema redu letenja direktnih letova za Helsinki s tokijskog aerodroma Narita. Polazak iz Tokija za dve nedelje, četiri noćenja u Helsinkiju, pa povratak u Tokio.

„Hoćeš li se javiti Crnoj pre nego što pođeš?” pitala je Sara.

„Ne, isto kao što sam uradio kad sam bio u Nagoji, mislio sam da otputujem pravo da je vidim, bez prethodne najave.”

„Finska je mnogo dalje od Nagoje. Treba vremena da čovek ode do tamo i vrati se. Možeš tamo da odeš i da se ispostavi da je Crna recimo tri dana pre toga otišla na letovanje na Majorku.”

„Ako tako bude, ja tu ništa ne mogu. Na miru ću u turistički obilazak Finske i vratiću se nazad.”

„Ako ti tako misliš, onda naravno može i tako”, rekla je Sara. „Ali, kad već putuješ toliko daleko, zar ne bi da svратиš i na druga mesta? Recimo, Talin i Sankt Peterburg su maltene u suvom komšiluku.”

„Ne, ja bih samo u Finsku”, rekao je Cukuru. „Odem iz Tokija u Helsinki, tamo prespavam četiri noći i vratim se nazad.”

„Pasoš, naravno, imaš?”

„U firmi su mi tražili da obnovim pasoš kad sam se zapošljavao da bi mogao bilo kad da se upotrebi. Zato što se ne zna kad bi mogao da iskrсне službeni put u inostranstvo. Ali, i dalje je potpuno nov.”

„U Helsinkiju se uglavnom možeš sporazumeti na engleskom, ali ne znam kakva je situacija ako se zaputiš nekud drugde. U Helsinkiju imamo malu poslovnicu. Kao nekakvu malu agenciju. Javiću im se i reći ću im ko si, pa ako ti nešto ne bude jasno, idi kod njih. Tamo radi jedna Finkinja koja se zove Olga, ona će ti sigurno biti od velike pomoći.”

„Hvala ti”, rekao joj je Cukuru.

„Prekosutra poslom putujem u London. Kad ti budem rezervisala avionsku kartu i hotel u Helsinkiju, imejlom ću ti poslati sve podatke. I adresu i telefon naše poslovnice u Helsinkiju.”

„Dobro.”

„Je li, zar ćeš stvarno bez najave otići u Helsinki da se vidiš s njom? Preko pola Arktičkog kruga?”

„Je l’ to nenormalno?”

Ona se nasmejala. „Lično bih radije upotrebila reč ’smelo’.”

„Ali, imam osećaj da ću tako imati bolji rezultat. Mada, samo imam takvu neku intuiciju.”

„Onda, nek ti je sa srećom”, rekla je Sara. „Je li, hoćeš li da se vidimo još jednom pre toga? Početkom sledeće nedelje se vraćam iz Londona.”

„Ne”, rekao je Cukuru. „Naravno da želim da se vidim s tobom, ali imam osećaj da je bolje da prvo odem u Finsku.”

„Je li i to po nekakvoj intuiciji?”

„Jeste, po nekakvoj intuiciji.”

„Ti si onaj tip čoveka kome oduvek radi intuicija?”

„Pa ne, mislim da nije tako. Skoro nikad do sad nisam donosio odluke o svojim postupcima po intuiciji. Kao što nikad nisam napravio stanicu po intuiciji. Ja čak nisam siguran ni da se to zove intuicijom. Samo sam naprasno dobio takav osećaj.”

„Uglavnom, osećaš da bi ovog puta bilo dobro da tako uradiš, zar ne? Bila to intuicija ili bilo šta drugo.”

Cukuru je rekao: „Pre neki dan, dok sam plivao na bazenu, razmišljao sam o raznim stvarima. Razmišljao sam o tebi, o Helsinkiju - kako da se izrazim - kao da sam išao unazad po svom instinktu.”

„Dok si plivao?”

„O svemu se najbolje razmišlja dok plivaš.”

Sara je zadržano napravila malu stanku. „Ti si kao losos.”

„U losose se baš i ne razumem.”

„Lososi putuju veoma daleko. Idu za nečim posebnim”, rekla je Sara. „Jesi li gledao *Zvezdane ratove*?”

„Kad sam bio mali.”

„Neka sila bude s tobom!” rekla je. „Ne daj da te losos pobedi!”

„Hvala ti. Javiću ti se kad se vratim iz Helsinkija.”

„Čekam te.”

I veza se prekinula.

Ipak, nekoliko dana pre nego što se ukrcao na avion za Helsinkij, Cukuru je sasvim slučajno video Saru. Samo što Sara ne zna za to.

Te večeri je otišao do Aojame da kupi poklon za Crnu. Neki nakit za nju, i japanske slikovnice za decu. U jednoj uličici, čim se zađe iza ulice Aojama, bilo je radnji zgodnih za takvu kupovinu. Kako je s kupovinom završio za jedan sat, došlo mu je da negde malo predahne i tako je ušao u kafe sa staklenim izlogom koji je gledao na ulicu Omotesando. Seo je pored prozora, poručio kafu i sendvič sa salatama od tunjevine i posmatrao ulične prizore okupane večernjom svetlošću. Ulicom ispred njega uglavnom su prolazili parovi. Izgledali su veoma srećno. Svi su hodali kao da su se zaputili nekud posebno, na neka mesta gde ih čeka nešto lepo. Pogled na te ljude postepeno je unosio mir u njegov um, pretvarajući ga u nešto nepomično. Bio je to tih osećaj, nalik na zaleđene grane

na drveću u mirnoj zimskoj noći. Ali, u njemu nije bilo gotovo nikakvog bola. Cukuru je tolike godine već bio naviknut na mentalne slike koje ne izazivaju taj specifičan bol.

Pa opet, Cukuru nije mogao a da ne pomisli koliko bi lepo bilo da je Sara tu sad s njim. Ali, tu nije mogao ništa. Sam je odbio da se s njom nađe. Ona je to htela. Cukuru je sam zaledio svoje gole grane. Baš u ovo sveže letnje več.

Da li je uradio ispravnu stvar?

Cukuru nije siguran. Da li se „intuiciji” uopšte može dovoljno verovati? Možda to nije nikakva intuicija niti bilo šta, nego samo puko predubedenje bez ikakvog osnova. „Neka sila bude s tobom!” rekla mu je Sara.

Izvesno vreme Cukuru je razmišljao o lososima koji dugo putuju mračnim morem, oslanjajući se na svoj instinkt, ili već, intuiciju.

Tačno u tom trenutku, u njegovo vidno polje ušla je Sara. Na sebi je imala onu istu svetlozelenu haljinu s kratkim rukavima, kao kad su se poslednji put videli, svetlosmeđe cipele na štikle. Spuštala se blagom padinom koja je vodila od ulice Aojama ka kvartu Ćingumae. Cukuru je progutao knedlu i nesvesno napravio grimasu. Delovalo mu je neverovatno da je taj prizor stvaran. Nekoliko sekundi činilo mu se da je njena prilika detaljno osmišljena prikaza koju je izmaštalo njegovo usamljeno srce. Ali, bez ikakve sumnje, bila je to prava Sara, od krvi i mesa. Cukuru se refleksno podigao sa stolice, umalo ne prevrnuvši sto. Kafa se prosula u tacnu. Ubrzo se, međutim, tako pridignut samo vratio nazad na stolicu.

Pored nje je bio sredovečni muškarac. Čovek stamene građe, srednje visine, u tamnom blejzeru i plavoj košulji, s teget kravatom sa sitnim tufnicama. Njegova lepo zaglađena kosa bila je prošarana sedim vlasima. Verovatno je negde u prvoj polovini pedesetih godina. Brada mu je bila malo šiljata, ali je imao lepe crte lica. Na njegovom licu bio je izraz kakav stekne određena vrsta muškaraca u tim godinama, miran i staložen, bez ičeg bespotrebnog. Njih dvoje su hodali ulicom držeći se za ruke, kao da su veoma bliski. Blago rastvorenih

usana, Cukuru ih je pogledom pratio kroz staklo. Kao čovek koji je počeo da oblikuje reči i zastao napola, ostavši bez njih. Prošli su ulicom polako, tačno ispred Cukurua, ali Sara nije ni pogledala u njegovom pravcu. Bila je zaneta u razgovor s tim čovekom i kao da joj do očiju nije dopiralo ništa iz njene okoline. Muškarac je nešto kratko izgovorio, a Sara se slatko nasmejala. Toliko se široko smejala da joj se videla cela niska zuba.

Njih dvoje su polako nestajali u gomili ljudi u tom sumraku. Cukuru je dugo ostao da gleda kroz staklo u pravcu u kome su se oni izgubili. Slabašno se nadajući da će se Sara možda okrenuti i vratiti se. Možda je ona tamo ipak najednom primetila Cukurua, pa će doći da mu objasni o čemu se tu radi. Ali, ona se nije pojavila. Ispred njega samo su jedan za drugim prolazili ljudi raznih lica i raznih spoljašnjosti.

Malo se promeškoltio na stolici i otpio gutljaj ledene vode. Iza svega toga ostala je samo tiha tuga. S leve strane grudi ga je probadalo kao da ga je poseklo oštro sečivo. Činilo mu se čak i da oseća nešto mlako, kao da je prokrvario. Možda to i jeste bila krv. Taj bol odavno nije osetio. Možda još od onog leta na drugoj godini studija, kada ga je odbacilo njegovo četvoro bliskih prijatelja. Zatvorio je oči, i kao telom u vodi, izvesno vreme plovio je u svetu tog bola. Bolje je što još osećam bol - tako se on trudio da razmišlja. Ono što je stvarno grozno jeste kad čak ni bol ne možeš da osetiš.

Svi zvuci su se spojili u jedan i u dubini njegovih ušiju pretvorili se u oštar zveket. Bila je to specifična buka kakva se mogla čuti samo u potpuno mrtvoj tišini. Sam zvuk nije dopirao spolja. Proizvodili su ga njegovi sopstveni unutrašnji organi. Svaki čovek živi s tim karakterističnim zvukom u sebi. Samo gotovo nikad nema prilike da ga stvarno čuje.

Kad je otvorio oči, učinilo mu se da se lice sveta donekle promenilo. Plastični sto, jednostavna bela šoljica za kafu, napola pojedeni sendvič, stari tag hojer na navijanje na njegovoj levoj ruci (uspomena od oca), otvoreno večernje izdanje novina, drvored koji se niže duž ulice, izlozi radnji preko puta, iz časa u

čast sve bleštaviji. Sve mu je to izgledalo za nijansu iskrivljeno. Njihovi obrisi su nejasni, ne odaju tačan utisak plastičnosti. I proporcije su im pogrešne. Cukuru je nekoliko puta duboko udahnuo i malo-pomalo počeo da se smiruje.

Bol u srcu koji je osećao nije nešto što je u njemu izazvala ljubomora. Cukuru je znao šta je to ljubomora. Jednom ju je vrlo slikovito doživeo u snu. I sad može u svom delu da oseti njene ostatke. Zna i kako je to kad od nje ne možeš da dišeš, kad ti nema spasa. Ali, ono što je on u ovom trenutku osećao nije bila takva vrsta patnje. Sve što je on sada osećao bila je tuga. Tuga kao kad si ostavljen sasvim sam na dnu duboke, mračne jame. Ono što tu postoji nije ništa drugo do puki fizički bol. Cukuru je bio vrlo zahvalan na tome.

Ono zbog čega je on najviše patio nije bila činjenica da je Sara s drugim muškarcem išla ulicom držeći se za ruke. Niti verovatnoća da bi ona posle toga mogla s tim muškarcem imati seksualne odnose. Cukuruu je naravno padalo teško da je zamisli kako se negde svlači i odlazi u krevet s drugim muškarcem. Morao je prilično da se napne da taj prizor odagna iz svoje glave. Ali, Sara je trideset osmogodišnja samostalna žena, neudata i slobodna. Ima svoj život. Baš kao što i Cukuru ima svoj život. Ona ima pravo da ide kud hoće, s kim god hoće i da radi što god želi.

Za Cukurua je šok predstavljala činjenica da je Sara u tom trenutku izgledala iskreno srećno. Razgovarala je s tim čovekom i smejala se grohotom, celim svojim licem. U Cukuruovom društvu nikad nije imala tako otvoren izraz lica. Ni jedan jedini put. Izraz lica koji je ona pokazivala Cukuruu u bilo kojoj situaciji uvek je bio pribran i kontrolisan. A to je ono što je više od svega surovo razdiralo Cukuruovo srce.

Po povratku u svoj stan, počeo je da se sprema za put u Finsku. Uposli ruke i ne mora ni o čemu da razmišlja. Doduše, nije imao mnogo šta da spakuje. Odeću za nekoliko dana, neseser s priborom za ličnu higijenu, nekoliko knjiga za čitanje u avionu, kupaće gaće i naočare za plivanje (to mu uvek stoji u torbi,

kud god da pođe), kišobran koji se sklapa - uglavnom toliko. Sve staje u ručnu torbu s remenom koja se može uneti u avion. Nije poneo čak ni fotoaparat. Od kakve bi mu koristi bile fotografije? Ono što njemu treba jesu žive reči i ljudi od krvi i mesa.

Pošto je završio s pakovanjem, posle dužeg vremena izvadio je ploču s Listovom *Le mal du pays*. Trostruki el-pi album u izvođenju Lazara Bermána. Onaj koji je Haida kod njega ostavio pre petnaest godina. Još je posedovao klasičan gramofon, maltene samo da bi mogao da sluša tu ploču. Stavio je prvu ploču na gramofon i spustio iglu na njenu drugu stranu.

Prva godina, švajcarski ciklus. Sedeo je na sofi zatvorenih očiju i pomno slušao tu muziku. *Le mal du pays* je osma kompozicija po redu u toj kolekciji, ali je prva na drugoj strani te ploče. On najčešće polazi od te kompozicije i sluša sve do *Petrarkinog soneta br. 47* iz druge godine, iz italijanskog ciklusa. Tu se ta strana ploče završava i igla se automatski podiže.

Le mal du pays. Ta tiha, melanholična melodija postepeno daje obrise tuzi nestalnog oblika koja obavija njegovo srce. Poput nekog prozirnog bića skrivenog u vazduhu, po površini posutog bezbrojnim sitnim česticama polena, koje ti se u svom punom obliku pomalja pred očima. Ovoga puta, ono je ubrzo poprimilo Sarin oblik. Lik Sare u njenoj svetlozelenoj haljini kratkih rukava.

Onaj bol u grudima je ponovo oživeo. Nije silovit. On je samo sećanje na silovit bol.

Ne mogu ja tu ništa, govorio je sebi Cukuru. Ono što je i pre bilo prazno, samo se nanovo ispraznilo. Kome bi mogao na to da se požali? Svi do njega dođu, uvere se u to koliko je on prazan i kad to sebi potvrde, samo nekud odu. Ponovo ostavljajući samog i praznog, ili još praznijeg Cukurua Tazakija. Zar nije samo to u pitanju?

Pa ipak, ljudi mu s vremena na vreme ostavljaju ponešto za uspomenu. Ono što mu je Haida ostavio bila je ta kutija s pločama *Godina hodočašća*. Mora da ju je namerno ostavio u Cukuruovom stanu. Nipošto je nije tek tako

zaboravio tu. A Cukuru je voleo tu muziku. Ona ga je vezivala za Haidu, ali ga je vezivala i za Belu. Poput krvnog suda koji je povezivao troje ljudi rasutih na razne strane. Sasvim uzanog, tananog krvnog suda, ali kojim je i dalje tekla živa, crvena krv. Muzika ima moć da izvede tako nešto. Svaki put kad bi slušao tu muziku, a naročito kompoziciju *Le mal du pays*, živo se sećao njih dvoje. Ponekad je mogao da oseti kao da su tu i tiho dišu, tik uz njega.

Oboje su u jednom trenutku otišli iz Cukuruovog života. Sasvim neočekivano, ne saopštivši mu razlog za to. Ne, nisu oni otišli iz njegovog života. Tačnije bi bilo reći - odbacili su ga i ostavili. Izlišno je govoriti, to je ranilo Cukuruovo srce, a ožiljak od te rane ostao mu je i dan danas. Ipak, na kraju svega, zar nisu zapravo njih dvoje u istinskom smislu ranjeni ili oštećeni i više nego sam Cukuru? U poslednje vreme on je tako počeo da razmišlja.

Možda sam ja prazan čovek, bez ikakve sadržine, misli Cukuru. Pa opet, upravo u njemu takvom bez sadržine neki ljudi su pronašli, pa makar i samo privremeno, mesto gde pripadaju. Baš kao što usamljene noćne ptice traže bezbedno mesto za dnevni predah na nekom nenastanjenom tavanu. Pticama je verovatno po volji baš jedan takav prazan, mračan i potpuno tih prostor. A ako je tako, Cukurua bi činjenica da je prazan možda više trebalo da raduje.

Kada je poslednji ton *Petrarkinog soneta br. 47* iščezao u vazduhu, ploča se završila, igla se automatski podigla, a ručica se vodoravno vratila na svoj nosač. Cukuru je potom ponovo spustio iglu na početak iste strane ploče. Igla je tiho pratila njene brazde, ponavljajući interpretaciju Lazara Bermana. Beskrajno nežno, prelepo.

Pošto je preslušao istu stranu dva puta zaredom, Cukuru se presvukao u pidžamu i legao u krevet. Ugasio je svetlo kraj uzglavlja, iznova zahvalan zbog toga što ono što u svom srcu nosi jeste samo duboka tuga, a ne težak jaram ljubomore. To je nešto što bi mu nesumnjivo oduzimalo san.

San mu je ubrzo došao na oči i sasvim ga obavio. Tek na nekoliko trenutaka, Cukuru je bio u stanju da celim svojim telom oseti onu njegovu

poznatu mekoću. I to je bila jedna od malobrojnih stvari na kojima je on te noći bio zahvalan.

Kroz san, do ušiju mu je dopirao zov noćnih ptica.

Po sletanju na helsinški aerodrom, prvo je otišao do menjačnice da razmeni jene za evre, pronašao je radnju s mobilnim telefonima i kupio telefon što jednostavniji za rukovanje, s pripejd karticom. To je obavio, stavio onu torbu na rame i zaputio se ka taksi stanici. Ušao je u stari model mercedesa i taksisti saopštio naziv hotela u gradu.

Izašavši s aerodroma na autoput, čak i dok je kroz prozor gledao kako pored njega promiče tamnozeleno šuma i bilbordi s reklamama ispisani na finskom, iako je po prvi put bio na putovanju u inostranstvu, i dalje nije imao stvarni osećaj da je stigao u stranu zemlju. Put do tamo je bio poduži, ali što se njega lično ticalo, osećao se maltene isto kao da je doputovao u Nagoju. Promenila se jedino moneta u njegovom novčaniku. I odeća koju je imao na sebi bila je ona njegova uobičajena: platnene pantalone i crna polo majica, patike i svetlosmeđa pamučna jakna. Od odeće za presvlačenje poneo je samo minimum stvari. Ako mu nešto bude nedostajalo, dokupiće negde.

„Odakle si došao?” upitao ga je na engleskom jeziku sredovečni taksista obrastao gustom bradom preko celih obraza, gledajući u njegovo lice u retrovizoru.

„Iz Japana”, odgovorio je Cukuru.

„Imaš malo prtljaga s obzirom na to da si došao iz daleka.”

„Ne volim težak prtljag.”

Taksista se nasmejao. „Pa, težak prtljag niko ne voli. Ali, dok si se okrenuo, pun si teškog prtljaga. Takav je život. *C'est la vie.*” Zatim se ponovo radosno zasmejao.

Cukuru se malo nasmejao zajedno s njim.

„Je li, kojim se poslom baviš?” pitao je taksista.

„Pravim železničke stanice.”

„Inženjer?”

„Da.”

„Došao si čak u Finsku da praviš železničke stanice?”

„Ne, uzeo sam odmor i došao da posetim prijatelje.”

„To je lepo”, rekao je taksista. „Odmor i prijatelji, to su dve najlepše stvari u životu.”

Da li svi Finci vole da izgovaraju dovrtljive opaske o životu, ili tu tendenciju ima samo taj jedan vozač? Cukuru se ponadao da je u pitanju ovo potonje.

Tridesetak minuta kasnije, kada je taksi stigao pred ulaz hotela u centru Helsinkija, Cukuru je shvatio da u turističkom vodiču nije proverio koliki bi bakšiš trebalo da ostavi, i da li uopšte treba da ga ostavlja (kad malo bolje razmisli, nije se obavestio ni o čemu kad je ta zemlja u pitanju). Stoga mu je ostavio nešto manje od deset posto povrh cene koja je izašla na taksimetru. Po taksistinom srećnom izrazu lica i tome što mu je uručio blanko priznanicu, shvatio je da verovatno nije pogrešio. Čak i ako je pogrešio, vozača definitivno nije ostavio nezadovoljnog.

Hotel koji mu je Sara odabrala bio je starinske arhitekture, u samom centru grada. Do njegove sobe na četvrtom spratu poveo ga je zgodan plavokosi nosač starinskim liftom. U sobi je postojao stari nameštaj i veliki krevet, a izbledele tapete bile su s dezenom koji je podsećao na sitne borove iglice. Kada za kupanje bila je starinska, s nožicama, a prozor se otvarao i zatvarao spuštanjem i podizanjem. Na njemu debela draperija i tanka čipkana zavesa. Mirisala je nekako nostalgično. S prozora se pružao pogled na veliku ulicu posred koje je išao zeleni tramvaj. Soba je delovala kao da će u njoj imati mir. Nije bilo aparata za kafu niti LCD televizora, ali on takve stvari ionako nije ni koristio.

„Hvala, ova soba je u redu”, rekao je Cukuru nosaču. A onda mu je dao bakšiš od dva novčića od jednog evra. Nosač se široko osmehnuo i poput

proncljive mačke, meko izašao iz sobe.

Dok se on istuširao i presvukao, već je palo veče. Napolju je, međutim, bilo svetlo kao u po bela dana. Na nebu se jasno ocrtavao beli polumesec. Izgledao je kao istrošeni plovuđac. Kao da ga je neko zavatlao na nebo, a on se iz nekog razloga tamo zaustavio.

Sišao je u foaje, otišao do nastojničkog pulta i od crvenokose žene koja je sedela za njim dobio besplatnu mapu grada. Potom joj je izgovorio adresu poslovnice Sarine agencije, a ona mu je hemijskom olovkom označila mesto na karti. Prostorije agencije su se nalazile svega tri bloka daleko od hotela. Po njenom savetu, kupio je dnevnu kartu koja je važila i za autobus i za podzemnu železnicu i za tramvaj. Objasnila mu je kako da koristi gradski prevoz i dala mu mapu njegovih linija. Bila je verovatno negde u drugoj polovini četrdesetih godina, sa svetlozelenim očima, vrlo ljubazna. Kao i uvek kad je razgovarao sa ženom starijom od sebe, Cukuru se osećao prirodno i smireno. Po tom pitanju, očigledno nije bilo nikakve razlike, ma u kom delu sveta bio.

Mobilnim telefonom koji je kupio na aerodromu iz jednog mirnog kutka foajea pozvao je Crnu na telefon u njenom stanu u gradu. Javila se telefonska sekretarica. Duboki muški glas je na finskom jeziku dvadesetak sekundi nešto objašnjavao. Na kraju se začuo signal, kad je po svemu sudeći trebalo ostaviti poruku. Ne izgovorivši ništa, Cukuru je samo prekinuo vezu. Posle nekog vremena, ponovo je probao da okrene isti broj, ali se desilo isto. Glas koji je izgovarao poruku mora da je bio muževljev. Njen sadržaj, naravno, nije znao, ali je taj glas odavao nekako razgovetan, pozitivan utisak. Glas zdravog muškarca kome ništa ne nedostaje i koji lagodno vodi svoj život.

Cukuru je prekinuo vezu i vratio mobilni telefon u džep. A zatim je jednom duboko udahnuo. Imao je ne naročito dobar predosećaj. Crna možda trenutno nije u tom stanu. Ona ima muža i dvoje male dece. Sada je već jul mesec. Kao što je Sara rekla, možda je cela porodica otišla na Majorku na

letovanje.

Sat je pokazivao 18.30. Poslovnica Sarine agencije na koju ga je uputila sigurno više ne radi. Ali, ništa ga ne košta da proveri. Ponovo je iz džepa izvukao mobilni telefon i probao da pozove broj u poslovnici. Nasuprot njegovom očekivanju, neko je još bio u kancelariji.

Ženski glas je izgovorio nešto na finskom.

„Da li je tu gospođica Olga?” pitao je Cukuru na engleskom.

„Ja sam Olga”, rekla je ta žena na čistom engleskom jeziku, bez naglaska.

Predstavio joj se. Rekao je da ga je Sara uputila na nju.

„Da, gospodine Tazaki, čula sam za vas od Sare”, rekla je Olga.

Objasnio joj je o čemu se radi. Da je došao da poseti prijateljicu, ali da se na telefon u njenoj kući javlja automatska sekretarica, a da on ne razume poruku na finskom jeziku.

„Gospođine Tazaki, jeste li sad u hotelu?”

Da, rekao je Cukuru.

„Upravo zatvaram agenciju. Mogu da stignem do vas za trideset minuta. Možemo li da se nađemo u foajeu?”

Olga je bila plavuša u uskim farmericama i beloj majici s dugim rukavima. Verovatno u drugoj polovini dvadesetih godina. Visoka negde oko 170 centimetara, zaokrugljenog lica i zdravog tena. Odavala je utisak kao da je odrasla u porodici imućnih zemljoradnika zajedno s dobroćudnim, raspričanim guskama. Kosa joj je bila vezana pozadi, a o ramenu joj je visila crna lakovana tašna. Kroz ulazna vrata hotela ušla je krupnim koracima, kao neki poštar dobrog držanja.

Rukovali su se i seli jedno kraj drugog na sofu u centru foajea.

Sara je do sada više puta bila u Helsinkiju i svaki put je sarađivala s Olgom. Ona je sa Sarom imala ne samo odnos poslovnog partnera, već je izgleda prema njoj gajila i ličnu naklonost.

„Nismo se videle neko vreme, kako je Sara?” pitala je ona.

Dobro je. Samo je dosta zauzeta po svemu sudeći, stalno leti avionom tamo-amo, odgovorio je Cukuru.

„Preko telefona mi je rekla da ste joj vi blizak lični prijatelj.”

Cukuru se nasmešio. Blizak lični prijatelj, ponovio je on u svojoj glavi.

„Ako išta mogu da učinim, rado ću vam pomoći. Slobodno mi recite, što god da je u pitanju”, rekla je Olga s velikim osmehom na licu, zagledana u njegove oči.

„Hvala.” Imao je osećaj da je trenutno na proceni - da li je dostojan toga da bude Sarin dečko. Bilo bi dobro kad bi nekako uspeo da dobije prolaznu ocenu, mislio je on.

„Da probam da preslušam tu poruku?” rekla je Olga.

Cukuru je izvadio mobilni telefon i okrenuo kućni broj Crne. U međuvremenu, Olga je iz svoje tašne izvadila blokčić za beleške i tanku zlatnu hemijsku olovku i spustila ih na krilo. Kad se začuo pozivni signal, dao je telefon Olgi u ruke. Olga je s ozbiljnim izrazom na licu pažljivo odslušala tu poruku i hitro na papiru zabeležila neophodne podatke. Zatim je prekinula vezu. Na prvi pogled činila se bistrom i sposobnom ženom. Delovalo je da su ona i Sara na istoj talasnoj dužini.

„Izgleda da je u poruci glas njenog muža”, rekla je Olga. „Porodica je prošlog petka iz svog stana prešla u letnjikovac. Neće se vratiti pre polovine avgusta. Ostavio je broj telefona u tom letnjikovcu.”

„Je li to negde daleko?”

Zavrtela je glavom. „Ne znam gde se nalazi. Sve što sam iz poruke mogla da shvatim jeste da se nalazi u zemlji, i koji im je tamo broj telefona. Verovatno bih mogla da saznam mesto ako bih pozvala taj broj i pitala ih.”

„Bio bih vam veoma zahvalan ako biste mogli to da učinite, ali imam jednu molbu”, rekao je Cukuru. „Ne želim da im spomenete moje ime preko telefona. Hteo bih, ako je ikako moguće, da odem bez prethodne najave pravo

tamo da ih posetim.”

Na Olginom licu ukazala se blaga radoznalost.

Cukuru je objasnio: „Ona mi je bliska prijateljica iz srednjoškolskih dana a dugo se već nismo videli. Mislim da i ne sanja da sam ja mogao da dođem čak dovde da je vidim. Hteo bih da joj pokucam na vrata i iznenadim je.”

„Surprise!” rekla je i svoje ruke na kolenima okrenula dlanovima ka tavanici i raširila ih. „Zvuči baš zabavno.”

„Biće dobro ako i njoj bude zabavno.”

Olga je rekla: „Je li ona bila vaša devojka?”

Cukuru je odmahnuo glavom. „Ne, ne radi se o tome. Pripadali smo istoj grupi prijatelja, to je sve. Ali smo bili veoma bliski.”

Ona je blago nakrivila glavu. „Takvi prijatelji se teško stiču. I ja imam jednu prijateljicu iz srednjoškolskih dana. I sad se često vidamo i razgovaramo.”

Cukuru je klimnuo glavom.

„Dakle, ta vaša prijateljica se udala za čoveka iz Finske i došla ovamo. Dugo se niste videli s njom, o tome se radi, zar ne?”

„Nismo se videli već šesnaest godina.”

Olga je kažiprstom nekoliko puta protrljala slepoočnicu. „Shvatam. Probaću nekako da izvučem tu informaciju ne spominjući vaše ime. Smisliću neki zgodan način. Možete li da mi kažete njeno ime?”

Cukuru joj je na papiru zapisao ime Crne.

„U kom gradu u Japanu se nalazi vaša srednja škola?”

U Nagoji, rekao je Cukuru.

Olga je ponovo uzela Cukuruov mobilni telefon i okrenula broj ostavljen u poruci na telefonskoj sekretarici. Telefon je zazvonio nekoliko puta i sagovornik se javio. S tim nekim ona je vrlo ljubazno razgovarala na finskom. Nešto je objasnila, sagovornik je o tome postavio neko pitanje, a ona je zatim nešto ponovo kratko objasnila. Nekoliko puta je izgovorila ime Eri. Takva vrsta

razmene ponovila se nekoliko puta i ubrzo je i sagovornik izgleda bio uveren u to što mu je rekla. Olga je uzela hemijsku olovku i nešto pribeležila na papiru. Zatim je učtivo zahvalila sagovorniku i prekinula vezu.

„Uspelo je”, rekla je Olga.

„Dobro je.”

„Porodica se preziva Hatainen. Muževljevo lično ime je Edvard. Ima letnjikovac na obali jezera na obodu Hemenline, severozapadno od Helsinkija i tamo provodi leto. Naravno, i gospođa Eri i deca su zajedno s njim.”

„Kako ste to uspeali da saznate a da ne spomenete mojc ime?”

Olga se vragolasto osmehnula. „Rekla sam malu laž. Pretvarala sam se da radim isporuke u Fedeksu. Rekla sam da je za gospođu Eri iz Nagoje stigao mali paket i pitala gde da ga prosledim. Pošto se na telefon javio njen muž, čim sam to izgovorila, odmah mi je dao adresu. Evo, to je ta adresa.”

Rekla je to i predala mu papir s beleškom. Zatim je ustala, otišla do pulta, tamo uzela jednostavnu mapu južnog dela Finske i vratila se. Raširila ju je i hemijskom olovkom označila grad Hemenlina.

„Hemenlina je ovde. Na Guglu možemo da potražimo tačan položaj njihovog letnjikovca. Danas je agencija već zatvorena, ali sutra ću to odštampati i daću vam.”

„Koliko otprilike treba do Hemenline?”

„Pa, razdaljina je otprilike sto kilometara, automobilom odavde verovatno treba najviše oko sat i po. Auto-put ide pravo do tamo. Do grada se može stići i vozom, ali će odande do njihove kuće biti potreban automobil.”

„Iznajmiću rentakar.”

„U Hemenlini postoji zamak na obali prelepog jezera, kao i Sibelijusova rodna kuća, ali vi sigurno imate preča posla. Možete li da svratite sutra do moje agencije, u neko vreme koje vama odgovara? Radimo od devet sati. U blizini postoji i poslovnica rentakar agencije, pa ću vam organizovati da odmah posle toga možete da iznajmite auto.”

„Baš vam hvala što ste mi se ovako našli”, zahvalio joj je Cukuru.

„Sarin blizak prijatelj je i moj prijatelj”, rekla je Olga namignuvši na jedno oko. „Nadam se da ćete uspeti da vidite gospođu Eri. I da ćete uspeti lepo da je iznenadite.”

„Da, zbog toga sam ovamo i došao.”

Olga se malo premišljala, pa je prelomila i upitala ga: „Nije moja stvar, ali ako ste čak dovde došli da se sretnete s njom, da li je to zato da biste obavili nešto važno?”

„Nešto što za mene možda jeste važno”, rekao je Cukuru. „Ali, za nju to možda i nije toliko bitno. Došao sam čak ovamo da bih upravo to i proverio.”

„Zvuči mi kao komplikovana priča.”

„Možda i previše komplikovana da bih vam objasnio njene okolnosti, s obzirom na moje znanje engleskog jezika.”

Olga se nasmejala. „Postoje stvari u životu koje je previše teško objasniti na bilo kom jeziku.”

Cukuru je klimnuo glavom. Izgleda da je smišljanje dovitljivih opaski o životu možda ipak zajednička odlika svih Finaca. A možda s tim i duge zime imaju neke veze. Ali, ona je stvarno u pravu. To pitanje nema nikakve veze s jezikom. Verovatno.

Ona je ustala sa sofe, ustao je i Cukuru i rukovali su se.

„Onda, očekivaću vas sutra ujutru. Možda i zbog džetlega, a i zbog toga što će nebo biti svetlo sve do kasno, pošto na to niste navikli, možda nećete moći dobro da spavate. Mislim da je bolje da za svaki slučaj naručite buđenje.”

„To ću i učiniti”, rekao je Cukuru. Ona je stavila svoju tašnu na rame, ponovo krupnim koracima prešla preko celog foajea i izašla na vrata. Sve vreme gledajući ispred sebe, nijednom se nije okrenula.

Cukuru je presavio papir koji je od nje dobio i stavio ga u novčanik. Mapu je ubacio u džep. Potom je izašao iz hotela i besciljno prošetao po gradu.

Ako ništa drugo, saznao je gde se Eri nalazi. Ona je tamo. Zajedno s

mužem i dvoje male dece. Preostaje samo to da li će primiti Cukurua u kuću ili ne. Nek je i seo u avion i preleteo pola Arktičkog kruga da bi došao da je vidi, ona bi i dalje mogla da odbije da se vidi s njim. To je bilo sasvim moguće. Po priči Plavog, kada je čula za silovanje, Crna je odmah stala na Belinu stranu i bila je ta koja je tražila da se s Cukuruom prekine kontakt. Cukuru nije mogao ni da zamisli kakva osećanja ona prema njemu ima posle Belinog ubistva, pošto se grupa raspala. Možda veoma hladna. U svakom slučaju, njemu ne preostaje ništa osim da ode tamo i sam se uveri.

Sat je pokazivao osam, ali kao što je Olga rekla, na nebu nije bilo ni najmanje naznake sumraka. Većina prodavnica je još bila otvorena, a ljudi su šetali ulicama svetlim kao usred dana. Pili su pivo i vino po kafeima i veselo čavrljali. Dok je hodao starom, kamenom popločanom ulicom, odnekud je do njega doplovio miris pečene ribe.

Podsećao je na miris pržene skuše iz japanskih restorana. Osetivši glad, Cukuru je pratio taj miris i zašao u usku poprečnu ulicu, ali nije uspeo da ustanovi odakle potiče. Dok je tako hodao napred-nazad tom ulicom, miris je ubrzo oslabio i zatim nestao.

Zamaralo ga je da razmišlja o tome šta bi jeo, spazio je jednu piceriju i ušao u nju, seo za sto napolju i poručio ledeni čaj i picu margarita. Mogao je da čuje kako mu se Sara smeje. Seo si u avion i prevalio put do Finske da bi pojeo margaritu, smejala bi mu se ona. Ali pica je svojim ukusom prevazišla sva njegova očekivanja. Po svemu sudeći ispečena u pravoj furuni na drva, bila je tanka i hrskava, s mirisnim i reš pečenim rubom.

Ta nepretenciozna picerija bila je skoro dupke puna porodica i mladih parova. Bilo je i grupa učenika. Svi su u rukama imali čaše s pivom ili vinom. Veliki broj njih je pušio bez ikakvog ustezanja. Obazrevši se unaokolo, jedini koji je sedeo sam i u tišini pio svoj ledeni čaj i jeo picu bio je Cukuru. Ljudi su veselo, na sav glas razgovarali jedni s drugima, a sve što se od jezika moglo čuti bio je (valjda) finski. Za svim stolovima su očigledno sedeli lokalni ljudi i nigde

na vidiku nije bilo nikog ko bi ličio na turistu. U tom trenutku Cukuruu je konačno sinulo da se nalazi veoma daleko od Japana, u inostranstvu. Gde god on bio, uglavnom obeduje sam. Zato se na tu situaciju nije naročito obazirao. Ali, ovde nije bila stvar samo u tome da je on sam. Bio je sam u dvojakom smislu. Bio je stranac, a svi ljudi oko njega govorili su jezikom koji Cukuru ne razume.

To je bio sasvim drugačiji osećaj samoće od onog koji je obično osećao u Japanu. Nije to uopšte loše, mislio je Cukuru. Biti sam u dvostrukom smislu možda vodi u dvostruku negaciju samoće. Drugim rečima, to što je on kao stranac ovde sam, sasvim ima smisla. Nema tu ničeg čudnog. Kad je to pomislio, konačno je mogao da se smiri. Nalazio se na pravom mestu. Podigao je ruku i pozvao konobara, pa naručio čašu crnog vina.

Malo pošto mu je stigla čaša s vinom naišao je stari harmonikaš, u ofucanom prsluku, s panama šeširom na glavi i psom šiljatih ušiju na povocu. Uvežbanim pokretima, kao da vezuje konja, privezao je uzicu svog psa za banderu, stao pored oslonivši se na nju i počeo da svira neku nordijsku narodnu muziku. Svirao ju je iskusno i krepko. Nekoliko ljudi je i zapevalo uz nju. Onda je neko naručio *Don't be Cruel* Elvisa Preslija, pa je i to otpevao na finskom. Mršavi crni pas je sedeo tu i ne obazirući se ni na šta oko sebe, nepomično zurio u jednu tačku u vazduhu, kao da se nečega priseća. Ni mrdnuo uhom nije.

„U našim životima postoje stvari koje je previše teško objasniti na bilo kom jeziku”, rekla je Olga.

Tačno tako, mislio je Cukuru dok je ispijao vino. I ne samo drugima: previše ih je teško objasniti i sebi samom. Kad se upinješ da ih objasniš, negde se obavezno izrodi neka laž. U svakom slučaju, kad osvane sutrašnji dan, mnoge će stvari biti jasnije nego što su sada. Treba sačekati. Čak i ako ne postanu jasnije, nema značaja. To nije nešto na šta on može da utiče. Bezbojni Cukuru Tazaki treba i da nastavi život bez boja. Nije da će on time bilo kome

biti na smetnji.

Pomislio je na Saru. Na njenu svetlozelenu haljinu, zvonki smeh i na sredovečnog muškarca s kojim se ona šelala i držala za ruke. Ali, ni te misli njega nikud nisu vodile. Ljudsko srce je noćna ptica. Mirno nešto čeka i kad kucne čas, ustremi se i poleti pravo ka tome.

Zatvorio je oči, osluškujući ton harmonike. Njena jednostavna melodija probijala se kroz bučan žagor ljudi. Poput sirene za maglu, gotovo prigušene tutnjavom mora.

Popivši vino samo do pola, Cukuru je ostavio tačan iznos novca i ustao. U šešir spušten ispred harmonikaša ubacio je novčić od jednog evra, kao što je video od drugih, i u prolazu po glavi pomilovao psa vezanog za uličnu svetiljku. I pored toga pas je, maltene kao da se pretvara da je figura, ostao potpuno nepomičan. Cukuru se potom polako zaputio ka hotelu. Usput je svratio do kioska i kupio mineralnu vodu i detaljniju kartu južne Finske.

U parku u centralnom delu velike ulice stajao je red pričvršćenih kamenih stolova za šah, za kojima su ljudi uživali u igri šaha figurama koje su sami doneli. Svi su bili muškarci, većinom u ozbiljnim godinama. Za razliku od onih ljudi u piceriji, svi su bili savršeno tihi. I kibiceri su takođe bili tihi. Za ozbiljno razmišljanje neophodna je mrtva tišina. Mnogi ljudi koji su išli stazom vodili su pse. I psi su bili tihi. Dok je hodao ulicama, s vremena na vreme na vetru bi do njega doplovio miris pečene ribe ili kebaba. Iako je bilo već blizu devet sati uveče, cvećare su još bile otvorene, a u njima se nizalo raznobojno letnje cveće. Kao da su svi zaboravili da postoji noć.

Na recepciji je naručio buđenje u sedam sati. A onda se naprasno setio i upitao: „Postoji li bazen negde u blizini?”

Službenik je malo namrštio obrve, zamislio se, pa zatim učtivo odmahnuo glavom. Kao da se izvinjava zbog kiksa u istoriji svoje države. „Žao mi je, ali ovde u blizini ne postoji nijedan bazen.”

Vratio se u svoju sobu, do kraja navukao debelu draperiju kako bi sprečio

da svetlost spolja prodre, svukao se i legao u krevet. Pa i pored toga, svetlost se poput starog sećanja koje ne možeš tek tako da zatomiš, odnekud ušunjala unutra. Dok je tako u polumračnoj sobi gledao u tavanicu, čudio se tome kako se on, koji pokušava da se vidi s Crnom, ne nalazi u Nagoji, već tu u Helsinkiju. Specifična svetlost nordijske noći čudnovato mu je uzdrmala um. Telo mu vapi za snom, ali glava traži da neko vreme bude budna.

A onda je pomislio na Belu. Već dugo je nije sanjao. Nekad je imao česte snove s njom. Većinom su to bili erotski snovi, u kojima je u njoj silovito doživljavao vrhunac. Potom bi se probudio i dok bi stajao nad lavaboom i prao svoj semenom tečnošću zaprljani veš, uvek bi ga spopadale složene emocije. Bizarne emocije, sačinjene od nerazdvojivo isprepletanog osećaja krivice i snažne žudnje. Specifično osećanje, koje mora da može nastati samo na mračnom, napuštenom mestu, gde se stvarnost krišom meša s nestvarnim. Za njega je to osećanje bilo čudnovato nostalgično. Voleo bi kad bi mu se Bela bar još jednom javila u makar kakvom snu, makar kako se zbog toga osećao.

Ubrzo ga je savladao dremež, ali u njemu nije bilo sna.

Kada mu je u sedam sati zazvonio poziv s naručenim buđenjem, jedva ga je nekako probudio. Imao je osećaj da je spavao veoma dugo i duboko, a celo telo bilo mu je prijatno obamrlo. Ta obamrlost se zadržala sve dok se nije istuširao, obrijao i završio s pranjem zuba. Nebo je bilo potpuno prekriveno tankim slojem oblaka, ali nije slutilo na kišu. Cukuru se obukao i u hotelskom restoranu pojeo za doručak nešto jednostavno što je odabrao sa švedskog stola.

Nešto posle devet sati posetio je Olginu agenciju. Bila je to jedna ušuškana kancelarija na pola uzbrdice, u kojoj je osim Olge bio samo jedan vižljasti muškarac, s očima poput ribljih. Objašnjavao je nešto preko telefona. Po zidovima su bili izlepljeni živopisni poster i iz raznih krajeva Finske. Olga je Cukuru dala nekoliko mapa koje je odštamala. Kada se od Hemenline krene putem duž jezera, nailazi se na jedno malo mesto u kome se nalazi letnjikovac porodice Hatainen. To mesto obeležila je s „X”. Jezero je krivudavo i usko kao kanal i nastavlja se u nedogled. Verovatno je pre više desetina hiljada godina tako duboko usećeno pomeranjem glečera.

„Mislim da ćete lako naći put”, rekla je Olga. „Finska je drugačija od Tokija i Njujorka. Nema mnogo saobraćaja, a i ako samo pratite znake pored puta, i ako ne udarite nekog losa, trebalo bi donde da stignete.”

Cukuru joj je zahvalio.

„Rezervisala sam vam auto. Folksvagen golf, prešao je svega dve hiljade kilometara. Dobićete ga i po malčice sniženoj ceni.”

„Divno, hvala.”

„Iskreno se nadam da će sve dobro proći. Kad ste već prevalili put čak do Finske”, rekla je Olga s blistavim osmehom. „Ako budete imali nekih problema, slobodno me pozovite telefonom.”

„To ću i učiniti”, rekao je Cukuru.

„Čuvajte se losova. Tupave su to životinje. Vodite računa da ne vozite prebrzo.”

Ponovo su se rukovali i rastali.

U rentakar agenciji iznajmio je ganc novi teget golf i od žene koja je radila za pultom dobio uputstva kako da od centra Helsinkija izađe na auto-put. Treba malo obratiti pažnju, ali put nije teško naći. Jednom kada stigne do auto-puta, dalje je lako.

Uz muziku s radija Cukuru se auto-putem zaputio na zapad brzinom od oko 100 kilometara na sat. Većina automobila ga je preticala, ali on se zbog toga nije uzbuđivao. Odavno nije imao volan u rukama, koji je uz to bio s leve strane automobila. Pored toga, sa svoje strane hteo je da po mogućstvu stigne do kuće Hatainenovih tek u vreme posle ručka. Vremena je bilo dovoljno, nije imao zašto da žuri. Stanica klasične muzike puštala je neki lagani, kitnjasli koncert za trubu.

Sa obe strane puta bila je uglavnom šuma. Imao je utisak da je cela teritorija zemlje prekrivena raskošnom zelenom bojom. Većinom su to bile bele breze, ali je među njima bilo i borova, smreka i javora. Borovi su bili crveni horovi, uspravnih stabala, dok su grane belih breza, kao da su klonule, bile duboko oklembešene. Nijedna od tih vrsta nije se mogla videti u Japanu. S vremena na vreme, između njih se videlo i drveće širokog lista. Ptice ogromnih krila nošene vetrom polako su jezdile nebom u potrazi za plenom. Tu i tamo mogao se ugledati i poneki krov seoske kuće. Sve kuće na seoskim imanjima bile su velike, duž blagih padina nizale su se ograde, mogla se čak videti i stoka izvedena na pašu.

U Hemenlinu je stigao nešto pre dvanaest sati. Parkirao je auto na parkiralištu i petnaestak minuta šetao po ulicama grada. Potom je seo u kafe koji je gledao na centralni trg, popio je kafu i pojeo jedan kroasan. Kroasan je bio presladak, ali je kafa bila jaka i odlična. Kao i u Helsinkiju, nebo u

Hemenlini bilo je sasvim prekriveno tankim slojem oblaka. Sunca nije bilo nigde. Samo se negde u vazduhu videla zamagljena narandžasta silueta. Vetar koji je duvao preko trga bio je prilično prohladan, pa je Cukuru preko svoje polo majice navukao tanki džemper.

U Hemenlini na vidiku nije bilo nijednog turiste. Prolazili su samo obično odeveni ljudi s kesama iz prodavnica u rukama. U centralnoj gradskoj ulici bile su koncentrisane radnje s namirnicama i kućnim potrepštinama za svakodnevnu upotrebu lokalnih ljudi ili pak onih što žive u vilama, pre nego one namenjene turistima. Na samom trgu stajala je velika crkva. Bila je to jedna zdepasta crkva sa zelenim kupolama. Poput talasa što zapljuskuju stenovitu obalu, jato crnih ptica užurbano je preletalo s jedne kupole na drugu. Budno osmatrajući svoju okolinu, galebovi su polako koračali po kaldrmi trga.

U blizini trga u nizu je stajalo nekoliko tezgi s povrćem i voćem. Tu je kupio kesu trešanja i seo na klupu da ih pojede. Dok je tako jeo trešnje, naišle su dve devojčice od deset-jedanaest godina i s izvesne udaljenosti stale da zure u njega. Verovatno nema tako mnogo ljudi s Orijenta koji dolaze u taj grad. Jedna devojčica je bila tanka i visoka, bele puti, a druga preplanula, pegavih obraza. I jedna i druga su imale pletenice. Cukuru im se osmehnuo.

Poput radoznalih galebova, počele su mic po mic da mu se približavaju.

„Kinez?” upitala je visoka devojčica na engleskom.

„Ja sam Japanac”, rekao je Cukuru. „Blizu, ali ne baš.”

Obe su napravile grimase kao da im nije sasvim jasno.

„Jeste li vas dve Ruskinje?” pitao je Cukuru.

Obe su nekoliko puta odmahnule glavom.

„Finkinje”, rekla je pegava devojčica ozbiljnog izraza lica.

„Eto, to je to isto”, rekao je Cukuru. „Blizu, ali ne baš.”

Klimnule su glavama.

„Šta radiš ovde?” pitala je pegava. Kao da želi da isproba rečeničnu konstrukciju na engleskom. Verovatno uče engleski jezik u školi, pa hoće da ga

provežbaju sa strancem.

„Došao sam da se vidim s prijateljicom”, rekao je Cukuru.

„Koliko sati treba od Japana dovdje?” pitala je visoka.

„Avionom oko jedanaest sati”, rekao je Cukuru. „Za to vreme sam dvaput jeo i pogledao jedan film.”

„Koji film?”

„Umri muški 12.”

To ih je izgleda zadovoljilo. Uhvatile su se za ruke, zalepršale suknjama i otrčale s trga. Poput klupka trave nošenog vetrom. Nisu imale nikakva razmišljanja niti dovrtljive opaske o životu. Cukuru je odahnuo i nastavio da jede trešnje.

Kada je Cukuru stigao do letnjikovca porodice Hatainen, bilo je 13.30. Kuću im nije bilo onoliko lako pronaći koliko je to Olga predvidela. Tamo nije bilo ničeg što bi se dalo nazvati putem. Da nije bilo jednog ljubaznog starca, možda je nikad ne bi pronašao.

Ugledavši ga onako zbunjenog, pošto je ostavio auto ispred puta, s mapom odštampanom s Gugla u ruci, sitni starac na biciklu mu je prišao. Nosio je stari kačket i duboke gumene čizme. Iz ušiju mu je štrčalo mnoštvo sedih vlasi, a oči su mu bile crvene i zakrvavljene. Kao da je na nešto užasno ljut. Pokazujući starcu mapu, Cukuru mu je rekao da traži letnjikovac Hatainenovih.

„Blizu je. Povešću te”, rekao je starac prvo na nemačkom, a onda na engleskom jeziku. Svoj crni, naizgled potežak bicikl samo je naslonio uz obližnje drvo i ne čekajući odgovor, hitro seo na suvozačko sedište golfa. A zatim je uperio svoj poput starog panja kruti prst napred, pokazujući na put koji treba slediti. Duž obale jezera, postojao je zemljani put koji je prolazio kroz šumarak. Tačnije, staza utabana gumama automobila. Između kolskih tragova džigljali su buseni zelene trave. Idući tuda neko vreme, put se ubrzo račvao na dva. Na stablu drveta na samom račvanju bilo je zakucano nekoliko drvenih

tabli s imenima ispisanim bojom, a na jednoj od onih s desne strane pisalo je „Haatainen”.

Idući tim desnim putem neko vreme, ubrzo su izbili na jednu čistinu. Kroz stabla belih breza videlo se jezero. Tu je postojao mali mol za koji je bio vezan plastični čamac oker boje. Jednostavan čamac, za pecanje. Tu je stajala mala i ušuškana drvena koliba okružena gustim drvećem, iz čijeg se krova uzdizao četvrtasti dimnjak od opeke. Pored kolibe je bio parkiran beli reno kombi s helsinškim registarskim tablicama.

„Ono je kuća Hatainenovih”, saopštio je starac ozbiljnim glasom. A zatim je, kao da će odatle izaći u snežnu mećavu, dobro natukao kačket i pljunuo na zemlju. Šlajm mu je bio tvrd kao kamen.

Cukuru mu je zahvalio. „Odvešću vas do mesta gde ste ostavili bicikl. Sad već znam put.”

„Ne, nema potrebe. Mogu nazad peške”, izgovorio je starac kao da se naljutio. Valjda je to rekao. Bio je to neki jezik koji Cukuru ne razume. Po njegovom zvuku, delovavao mu je kao da nije bio finski. A potom, ne davši Cukuru vremena ni da pruži ruku da bi se rukovao s njim, žustro je izašao iz auta i krenuo pešice krupnim koracima. Nije se ni osvrnuo. Kao Smrt koja je pokojniku već pokazala put u podzemni svet.

U golfu zaustavljenom onako u travi pored puta, Cukuru je gledao za starcem. Onda je izašao iz automobila i duboko udahnuo vazduh. Bio je još čistiji nego onaj u Helsinkiju. Kao neki tek stvoreni svež vazduh. Blagi povetarac je njihao lišće breza, dok bi čamac povremeno klepnuo, lupkajući o mol. Negde su cvrkutale ptice. Glasovi su im bili prodorni i čisti.

Cukuru je pogledao na ručni sat. Jesu li do sad završili s ručkom? Malo se kolebao, ali kako nije imao šta drugo da radi, odlučio je da se okuša i poseti porodicu Hatainen. Koračajući kroz zelenu travu, zaputio se pravo ka kolibi. Pas koji je dremao na tremu ustao je i pogledao u njegovom pravcu. Bio je to mali dugodlaki smeđi pas. Zatim je nekoliko puta zalajao. Nije bio vezan, ali

pošto mu lavež nije bio preteći, Cukuru je samo nastavio napred.

Mora da su čuli lavež. Malo pre nego što je stigao do ulaza, vrata su se otvorila i napolje je provirilo lice muškarca. Bio je to čovek plave brade, obrastao sve do obraza. Verovatno negde na polovini četrdesetih. Ne naročito visok. Ramena mu se šire ravno u stranu poput preuveličane vešalice, vrat dugačak. I kosa mu je tamnoplave boje, kao zamršena četka. Iz nje mu uši štrče u stranu. Na sebi je imao kariranu košulju s kratkim rukavima i radne farmerice. S levom rukom na kvaki, gledao je Cukurua kako se približava. Zatim je pozvao psa po imenu, nateravši ga da prestane da laje.

„Helou”, rekao je Cukuru.

„Dobar dan”, rekao je čovek na japanskom.

„Dobar dan”, uzvratio je i Cukuru na japanskom. „Da li je to kuća porodice Hatainen?”

„Jeste, ja sam Hatainen”, rekao je čovek na tečnom japanskom jeziku. „Zovem se Edvard Hatainen.”

Cukuru je stigao do stepenica na tremu i pružio ruku. I muškarac je pružio ruku i oni se rukovaše.

„Zovem se Cukuru Tazaki”, rekao je Cukuru.

„Kad kažete 'cukuru' - je li to u značenju 'praviti nešto'?”

„Tako je. Baš u tom značenju.”

Muškarac se osmehnuo. „I ja nešto pravim.”

„Baš lepo”, rekao je Cukuru. „I ja isto.”

Pas je prišao i protrljao glavu uz muškarčevu nogu. A zatim je kao dodatak učinio isto to uz Cukuruovu nogu. To je bilo nešto kao ritual dobrodošlice. Cukuru je pružio ruku i pomilovao psa po glavi.

„Šta vi pravite, gospodine Cukuru?”

„Ja pravim železničke stanice”, rekao je Cukuru.

„Oho! Ne znam da li vam je poznato, ali prva železnica u Finskoj izgrađena je između Helsinkija i upravo ove naše Hemenline. Zato se ljudi ovde

diče železničkom stanicom. Pored toga što je ovo rodni grad Jana Sibelijusa. Pravom ste mestu došli u posetu.”

„Je li tako? Nisam to znao. A dakle, kakve vi stvari pravite, gospodine Edvarde?”

„Ja pravim grnčariju”, rekao je Edvard. „Veoma male predmete, u poređenju sa stanicama. Hajde izvolite gospodine Tazaki, udite unutra.”

„Neću vam biti na smetnji?”

„Nipošto”, rekao je Edvard i raširio ruke. „Ovde je svako dobrodošao. A svako ko nešto pravi, moj je prijatelj. Taj je pogotovo dobrodošao.”

U kolibi nije bilo nikog. Na stolu je bila samo jedna šolja za kafu i otvorena džepna knjiga na finskom. Po svemu sudeći, on je tu sedeo sam i čitao knjigu dok je ispijao kafu posle ručka. Ponudivši Cukuruu stolicu, seo je preko puta njega. U knjigu je zadenuo obeleživač strana, zatvorio je i gurnuo u stranu.

„Jeste li za kafu?”

„Vrlo rado”, rekao je Cukuru.

Edvard je otišao do kafe aparata, u šolju sipao toplu kafu koja se pušila i stavio je pred Cukurua.

„Želite li šećer ili mleko?”

„Ne, dobro je ovako, bez ičega”, rekao je Cukuru.

Bež šolja za kafu bila je ručne izrade. Ručka joj je bila iskrivljena i bila je čudnog izgleda. Ali, bila je lagana u ruci i prisna na dodir. Kao neka intimna šala koja se razume samo unutar članova jedne porodice.

„Tu šolju je napravila moja starija ćerka”, rekao je Edvard s osmehom. „Naravno, ja sam je zapravo pekao u peći.”

Oči su mu bile pitome svetlosive boje, koja je lepo išla uz zagasitoplavu boju njegove kose i brade. Cukuru je prema tom čoveku sasvim prirodno mogao da oseti naklonost. Bio je tip čoveka uz koga bolje pristaje šuma i jezero nego gradski život.

„Gospodine Tazaki, sigurno ste došli zbog Eri, zar ne?” upitao je Edvard.

„Da, došao sam da se vidim s Eri”, rekao je Cukuru. „Da li je ona tu?”

Edvard je klimnuo glavom. „Tu je Eri. Trenutno je u šetnji s ćerkama posle ručka. Sigurno hodaju po obali jezera. Tamo je baš lepa staza za šetnju. Pas se, kao i uvek, vratio malo pre njih. Stoga bi trebalo uskoro da i one budu tu.”

„Veoma dobro govorite japanski”, rekao je Cukuru.

„Živeo sam u Japanu pet godina. U Gifuu i u Nagoji. Tamo sam učio umetničku keramiku. Ništa ne bih mogao da nisam naučio japanski.”

„Jeste li se tamo upoznali s Eri?”

Edvard se veselo nasmejavao. „Tako je. Odmah sam se zaljubio. Upriličili smo venčanje u Nagoji pre osam godina, pa smo posle toga zajedno došli u Finsku. Sada ovde pravim grnčariju. Izvesno vreme po povratku u Finsku radio sam kao dizajner u kompaniji Arabija, ali sam ipak po svaku cenu želeo da radim sam, pa sam pre dve godine počeo da radim kao slobodnjak. Dvaput nedeljno predajem na fakultetu u Helsinkiju.”

„Da li uvek ovde letujete?”

„Da, vreme od početka jula do sredine avgusta provodimo ovde. Odmah tu blizu je mala radionica koju koristim zajedno s jednim prijateljem. Pre podne od ranog jutra radim tamo, ali se uvek vratim kući na ručak. A potom popodne obično provodim ovde s porodicom. Odlazim u šetnju, čitam knjige. Ponekad svi zajedno idemo na pecanje.”

„Ovo je baš lepo mesto.”

Edvard se radosno osmehnuo. „Hvala. U ovom kraju je veoma mirno i može lepo da se radi. Mi vodimo jednostavan život. I deca vole da budu ovde. Mogu da budu u dodiru s prirodom.”

Na jednom belom gipsanom zidu u sobi postojala je ugradna drvena polica od poda do tavanice, na kojoj su bili poređani keramički predmeti koje je izgleda on napravio. Izuzev toga, u prostoriji nije bilo ničeg što bi se dalo nazvati ukrasom. Samo je na zidu visio jedan običan okrugli sat, a na masivnoj

staroj drvenoj komodi, stajala je mini-linija i brdo ce-deova.

„Otprilike trećinu radova poredanih na toj polici izradila je Eri”, rekao je Edvard. U njegovom glasu osećao se ponos. „Kako da kažem - ona ima prirodan dar. Rođena je s njim. On isijava iz njenih radova. Stoje u nekoliko radnji u Helsinkiju i u nekim od tih prodavnica privlače veće interesovanje nego moji radovi.”

Cukuru je bio pomalo iznenađen. Nikad do tad nije čuo da se Crna zanima za keramičku umetnost.

„Nisam znao da se ona bavi keramikom”, rekao je Cukuru.

„Eri se za keramičku umetnost zainteresovala posle dvadesete godine, tek pošto je završila fakultet, pa se ponovo upisala na Katedru za umetničke zanate fakulteta likovnih umetnosti prefektore Aiči. Tamo smo se nas dvoje i upoznali.”

„Tako dakle. Ja je poznajem samo iz adolescentskih godina.”

„Vi ste joj drug iz srednje škole?”

„Tako je.”

„Gospodin Cukuru Tazaki”, ponovo je Edvard izgovorio to ime i zaškiljio očima, pošavši tragom svog sećanja. „Kad smo kod toga, čuo sam o vama od Eri. Bili ste jedan od članova grupe vrlo bliskih prijatelja, u Nagoji. Je li tako?”

„Da, tako je. Pripadali smo istoj grupi prijatelja.”

„Troje njih je došlo na naše venčanje u Nagoji. Crveni, Bela i Plavi. Tako beše, zar ne? Raznobojni ljudi.”

„Tako je”, rekao je Cukuru. „Ja, nažalost, nisam mogao da prisustvujem ceremoniji.”

„Ali smo sad dobili priliku da se upoznamo”, rekao je on, uz osmeh koji je u sebi nosio toplinu. Vlasi njegove brade su mu zaigrale na licu poput prisnog plamena logorske vatre. „Jeste li na proputovanju po Finskoj, gospodine Tazaki?”

„Tako je”, rekao je Cukuru. Ako bi rekao istinu, morao bi nadugačko da objašnjava. „Iskrslo mi je putovanje u Finsku, pa sam pozeleo posle mnogo godina da vidim Eri i tako sam došao čak dovde. Oprostite što nisam uspeo unapred da vam se najavam. Nadam se da vam ništa ne remetim.”

„Taman posla, ništa vi ne remetite. Veoma ste dobrodošli. Baš mi je drago što ste došli čak dovde. Srećom pa sam slučajno ostao kod kuće. I Eri će se sigurno obradovati.”

Bilo bi lepo kad bi se obradovala, mislio je Cukuru.

„Smem li da razgledam vaše radove?” upitao je on Edvarda, pokazujući na grnčariju poredanu na polici.

„Naravno. Možete slobodno i da ih uzimate svojom rukom. Moji i Erini radovi su pomešani na sve strane, ali pošto odaju potpuno različit utisak, verovatno ćete lako prepoznati koji su čiji i da vam ne objašnjavam.”

Cukuru je otišao do zida i razgledao jedan po jedan komad grnčarije u nizu. Većinom su to bili tanjiri, činije i šolje, predmeti kakvi se odista upotrebljavaju kao posuđe za trpezom. Izuzev toga, bilo je i nekoliko vaza i čupova.

Kao što je Edvard i rekao, razlika između njegovih i Erinih dela raspoznavala se na prvi pogled. Glatki, neglazirani predmeti u pastelnim bojama bili su muževljevi. Njihovi tonovi su mestimično bivali tamniji pa svetliji, iscrtavajući nežne senke, poput vetra ili vode koja teče. Nijedan predmet nije imao dezen. Samo prelivanje boja na njima stvaralo je šaru. Da je za takvo postizanje boja potreban visok nivo tehnike, to je čak i Cukuru, kao potpuni laik za keramičku umetnost, lako mogao da zamisli. Glavna obeležja njegovih radova bili su dizajn lišen suvišnih ukrasa, glatkoća i istančanost teksture. Oni u osnovi jesu bili u skandinavskom stilu, ali se u njihovoj ogoljenoj jednostavnosti dao prepoznati jasan uticaj japanske keramike. Bili su neočekivano lagani i lepo su ležali u ruci. O svakom njihovom detalju brižljivo se vodilo računa. U svakom slučaju, bio je to ručni rad kakav je u stanju da

izvede samo prvoklasni majstor. U kompaniji koja se bavi masovnom proizvodnjom takav talenat verovatno nije mogao do kraja da se ostvari.

U poređenju s tim, Erin stil je bio mnogo jednostavniji. Sa stanovišta tehnike, detaljnost i prefinjenost njenih radova daleko je ispod muževljevih. Uopšte uzev, zidovi su im mnogo deblji, kriva linija koju opisuju njihove ivice blago je izvitoperena i na njima se ne vidi ona uglađena oštrina lepote. Pa ipak, u njima je postojao usađeni kvalitet topline koji na čudnovat način opušta posmatrača. Ono malo nepravilnosti, kao i hrapavost pod prstima, unosili su u čoveka mir i spokoj, kao kad dodiruje tkaninu od prirodnog materijala ili sedi na verandi i gleda u oblake koji putuju nebom.

Glavna odlika njenih radova, nasuprot muževljevim, sastojala se u ornamentici. Na svakom predmetu bio je naslikan sitan dezen, ponekad raštrkan, a ponekad koncentrisan, poput lišća nošenog vetrom. U zavisnosti od razuđenosti dezena, ukupan utisak bivao je sumoran ili pak gizdav. Prefinjenost tih dezena podsećala je na istančane šare starih kimona. Cukuru im se približavao u pokušaju da razabere šta svaka od tih šara prikazuje, ali nije uspevao da utvrdi značenje njihovih oblika. Te figure su bile vrlo čudne. Ipak, kad bi se odmakao i pogledao ih s izvesne razdaljine, samo su izgledale kao rasuto lišće popadalo po tlu šume. Lišće po kome bešumno, krišom gaze bezimene životinje, a da za to niko ne zna.

Boje su na njenim radovima, za razliku od muževljevih, bile samo podloga. Uloga dodeljena bojama bila je da ožive, naglase ornamente. Boje su sasvim blede, prećutno, ali delotvorno na sebe preuzele da budu pozadina dezena.

Cukuru je uzeo jednu Edvardovu i jednu Erinu posudu, upoređujući ih. Taj bračni par mora da i u stvarnom životu uspešno uspostavlja ravnotežu. Između njih je postojao prijatan kontrast koji je upravo na to podsećao. Stil im se razlikovao, ali su se trudili da prihvate glavne odlike jedno drugog.

„Možda nije u redu da ja kao njen muž ovako hvalim ženine radove”,

rekao je Edvard posmatrajući Cukurua. „Kako se ono beše kaže na japanskom? Pristrasan sam - je l' tako?”

Cukuru se samo osmehnuo, ne odgovorivši ništa.

„Ali ja lično volim Erine radove, i to ne zato što smo venčani. Na ovom svetu verovatno ima mnogo ljudi koji bi veštije i lepše umeli da izrade grnčariju. Ali u onome što ona pravi nema skučenosti. Oseća se širina njenog srca. Voleo bih da to umem i bolje da izrazim.”

„Odlično razumem šta mi govorite”, rekao je Cukuru.

„Takvo nešto joj je sigurno dato s neba”, rekao je on pokazujući na tavanicu. „Dar. A nemam sumnje da će se u budućnosti još više izveštiti. Kod nje ima još toliko prostora za to.”

Napolju je pas zalajao. Bio je to sasvim prijateljski nastrojen lavež, specifične vrste.

„Izgleda da su se Eri i naše ćerke vratile”, rekao je Edvard okrenuvši glavu na tu stranu. A zatim je ustao i zaputio se ka vratima.

Pažljivo na policu vrativši Erinu posudu koja mu je bila u ruci, Cukuru je ostao da stoji tu, čekajući da se ona pojavi na vratima.

U prvom trenutku, kada je ugledala Cukuruovo lice, Crna kao da nije bila u stanju da shvati šta se tu dešava. Onaj izraz koji je do tog trenutka imala na licu u trenu je nestao i pretvorio se u prazan pogled. Naočare za sunce koje je nosila podigla je na čelo i ne govoreći ništa, samo je gledala u Cukuruovo lice. Vratila se kući iz šetnje s ćerkama posle ručka i sada je pored njenog muža stajao muškarac koji izgleda kao Japanac. Lice mu ne prepoznaje.

Uzela je za ruku svoju ćerčicu. Verovatno je imala oko tri godine. Pored je bila još jedna, malo veća devojčica. Dve ili tri godine starija od svoje sestre. Obe su na sebi imale haljine istog cvetnog dezena i na nogama iste plastične sandale. Vrata su ostala otvorena, a napolju je pas razdragano lajao. Edvard je provirio napolje i kratko prekorio psa. Pas je istog časa prestao da laje, legavši na trem kao proštac. Po uzoru na majku, i ćerke su ćutale i samo gledale u Cukurua.

Uopšte uzev, utisak koji je odavala Crna nije bio toliko različit od onog pre šesnaest godina, kada ju je poslednji put video. Samo se ono njeno jedro lice nekud povuklo, a njegovo mesto sada su zauzeli iskreni i moćni obrisi. Snažni karakter oduvek je bio glavna odlika njene prirode, ali njene bistre oči koje su gledale pravo u njega i sada su odavale utisak introspekcije. Te zenice su do sada sigurno toliko puta videle prizore koji se urezuju u um. Usne su joj bile čvrsto stisnute, a obrazi i čelo zdravo preplanuli. Gusta kao noć crna kosa padala joj je ravno do ramena, a šiške su joj bile zakačene šnalom kako ne bi padale na čelo. Grudi kao da su joj bile još veće nego pre. Preko plave jednoboje pamučne haljine imala je ogrnut bež šal. Na nogama je nosila bele patike.

Crna se, kao da traži objašnjenje, okrenula ka mužu. Ali, Edvard nije govorio ništa. Samo je kratko odmahnuo glavom. Ona je još jednom pogledala

u Cukurua. A zatim je blago zagrizla usnu.

Pred Cukuruovim očima sada je bilo zdravo telo jedne žene čiji je životni put bio sasvim drugačiji od onog koji je imao on. Cukuru nije mogao a da ozbiljno ne oseti njegovu težinu. S njom pred sobom, činilo mu se da je konačno uspeo da shvati koliku težinu ima period od šesnaest godina. Postoje stvari na ovom svetu koje samo pojava žene može da ti saopšti.

Lice koje je gledalo u Cukurua sasvim se blago iskrivilo. Usne su joj zadrhtale kao talasići, a zatim se zakrivile u jednu stranu. Na desnom obrazu ukazala se malena rupica. Ali, to nije bila prava rupica. Bila je kao neko malo udubljenje koje služi za to da se ispuni britkom gorčinom. Cukuru je odlično pamtio taj izraz lica. Obavezno se pojavljivao neposredno pre nego što bi izgovorila nešto sarkastično. Ali, ona nije imala nameru da kaže ništa sarkastično. Jednostavno, samo je pokušavala da iz neke daljine k sebi privuče nekakvu pretpostavku.

„Cukuru?” konačno je ona tu pretpostavku pretočila u reči.

Cukuru je klimnuo glavom.

Prvo što je uradila bilo je da privuče svoju ćerčicu bliže sebi. Kao da dete pokušava da zaštiti od neke pretnje. Gledajući naviše u Cukurua, devojčica se sasvim priljubila uz majčinu nogu. Starija devojčica je stajala malo dalje kao ukopana. Edvard je otišao do svoje starije ćerke, stao pored nje i nežno je pomilovao po glavi. Kosa joj je bila zagasitoplave boje. Mlađoj je kosa bila crna.

Bez progovorene reči, njih petoro je izvesno vreme ostalo da stoji u tim istim položajima. Edvard je mazio plavokosu devojčicu po glavi, Crna je crnokosu ćerku rukom zagrlila oko ramena, dok je Cukuru s druge strane stola stajao sam. Kao da su stali u pozu za takvu jednu kompoziciju na umetničkoj slici. A u središtu te kompozicije stajala je Crna. Ona, ili njeno telo, predstavljala je srž scene smeštene u taj okvir.

Ona se prva pokrenula. Najpre se odvojila od male ćerke, skinula naočare

za sunce koje su joj stajale na čelu i spustila ih na sto. Potom je uzela šolju iz koje je pio njen muž i otpila gutljaj ohlađene kafe koja je ostala unutra. Namrštila se kao da je to bilo nešto gadno. Kao da nije mogla da shvati šta li je to upravo popila.

„Da ti sipam kafu?” pitao ju je muž na japanskom.

„Molim te”, rekla je Crna ne gledajući u njegovom pravcu. Potom je sela na stolicu za stolom.

Edvard je ponovo otišao do kafe aparata, uključio ga i još jednom zagrejao kafu. Sledeći majčin primer, sestre su sele jedna kraj druge na drvenu klupu pored prozora. Obe su samo gledale u Cukurua.

„Cukuru, jesi li to stvarno ti?” rekla je Crna tihim glasom.

„Stvarno sam to ja”, rekao je Cukuru.

Ona je zaškiljila očima gledajući pravo u njegovo lice.

„Izgledaš kao da si videla duha”, kazao je Cukuru. Rekao je to da bi se našalio, ali to ni njemu samom nije zvučalo kao šala.

„Mnogo si se promenio”, rekla je Crna suvim glasom.

„Svi koji me vide posle dugog vremena mi to kažu.”

„Prilično si smršao, prilično si... odrastao.”

„Verovatno zato što jesam postao odrastao čovek”, rekao je Cukuru.

„Verovatno”, rekla je Crna.

„Ti se gotovo uopšte ne menjaš.”

Ona je malko odmahнула glavom, ali nije izgovorila ništa.

Muž joj je doneo kafu i spustio je na sto. Šolja je bila omanja i izgledala je kao da ju je ona lično napravila. Unutra je stavila jednu kašičicu šećera, promešala je kašikom i oprezno otpila gutljaj kafe koja se pušila.

„Povešću decu u grad, pa ćemo doći”, rekao je Edvard vedrim glasom. Vreme je da odem u nabavku i da sipam benzin.”

Crna je klimnula glavom ka njemu. „Da, hajde molim te”, rekla je.

„Treba li ti nešto?”

Ona je ćutke odmahнула glavom.

Edvard je stavio novćanik u džep, skinuo ključeve automobila koji su visili na zidu i ćerkama rekao nešto na finskom. Ozarile su se i istog ćasa ustale s klupe. Ćula se reć: „sladoled”. Verovatno im je obećao da će im posle odlaska u nabavku kupiti sladoled.

Cukuru i Crna su stajali na tremu i pogledom pratili njih troje dok ulaze u Renoov kombi. Edvard je otvorio dvokrilna vrata prtljažnika kombija, zviznuo i pas je radosno poskoćio i uleteo unutra. Edvard je proturio glavu kroz prozor vozaća i mahnuo, a zatim je beli kombi nestao između drveća. Još neko vreme njih dvoje su gledali u pravcu u kom se izgubio kombi.

„Onim golfom si došao?” pitala je Crna. Pokazivala je na manji teget auto parkiran malo dalje odatle.

„Jesam, od Helsinkija.”

„Zbog ćega si došao ćak u Helsinki?”

„Da bih se video s tobom.”

Crna je zaškiljila očima i netremice gledala u Cukurua, kao da pokušava da razabere zamršenu mustru. „Došao si ćak do Finske specijalno zato, i samo zato da bi se video sa mnom?”

„Tako je.”

„Nakon što od sebe nisi davao ni glasa šesnaest godina?” rekla je ona zgranuto.

„Da budem iskren, moja devojka mi je rekla da je vreme da se sretnem s tobom.”

Njene usne su i dalje opisivale onu poznatu krivulju. U njenom glasu osećao se i blago šaljiv prizvuk. „Shvatam. Devojka ti je rekla da je vreme da se sa mnom vidiš, pa si ti u Tokiju seo na avion i došao ćak u Finsku, bez najave i bez potvrde da ćeš stvarno i moći da me vidiš.”

Cukuru je ćutao. Ćamac je i dalje klepetao udarajući o mol. Premda je vetar bio tih i nije delovalo da podiže tolike talase.

„Pomislio sam da možda nećeš hteti da se vidiš sa mnom ako te prethodno pozovem.”

„Svašta!” rekla je Crna iznenađeno. „Zar nismo prijatelji?”

„Nekad jesmo bili prijatelji. Ali, nisam siguran kako stvari sada stoje.”

Bacivši pogled na jezero koje se naziralo kroz rastinje, ispustila je bešuman uzdah. „Biće im potrebno dva sata da se vrate iz grada. Hajde da se ispričamo za to vreme.”

Ušli su u kuću i seli za sto jedno preko puta drugog. Ona je skinula šnalu kojom joj je bila zakačena kosa. Šiške su joj pale na čelo. Tako je izgledala približno onoj davnašnjoj Crnoj.

„Imam samo jednu molbu”, rekla je Crna. „Da me više ne zoveš Crna. Ako mi se obraćaš, želim da me zoveš Eri. Ni Juzuki nemoj zvati Bela. Ne želim da nas više tako zovu, ako je ikako moguće.”

„S tim nadimcima je već gotovo, zar ne?”

Ona je klimnula glavom.

„Ne smeta da ja ostanem Cukuru?”

„Ti uvek i jesi Cukuru”, rekla je Eri i tiho se nasmejala. „Ne smeta. Cukuru koji nešto pravi. Bezbojni Cukuru Tazaki.”

„U maju sam bio u Nagoji i video Plavog i Crvenog, jednog za drugim”, rekao je Cukuru. „Da li je u redu da njih i dalje zovem Plavi i Crveni?”

„Ne smeta mi. Želim samo da se Juzuki i ja vratimo na svoja izvorna imena.”

„Video sam se i porazgovarao sa svakim od njih ponaosob. Doduše, nakratko.”

„Jesu li obojica dobro?”

„Delovali su mi dobro”, rekao je Cukuru. „I poslovi im izgleda dobro idu.”

„U staroj dobroj Nagoji Plavi i dalje prodaje leksuse, a Crveni i dalje

odgaja korporacijske regrute.”

„Tako je.”

„A ti, kako si? Lepo živiš?”

„Nekako mi polazi za rukom lepo da živim”, rekao je Cukuru. „Radim u tokijskoj železničkoj kompaniji, posao mi je da pravim železničke stanice.”

„Još pre nekog vremena jedna ptičica mi je rekla za to. Da Cukuru Tazaki marljivo pravi železničke stanice”, rekla je Eri. „I, dakle, imaš bistru devojku.”

„Trenutno.”

„Što znači da si još neoženjen, zar ne?”

„Tako je.”

„Ti uvek živiš prema sopstvenom tempu.”

Cukuru je ćutao.

„I o čemu si razgovarao s njima dvojicom kad ste se sreli u Nagoji?”
pitala je Eri.

„Razgovarali smo o onome što se desilo između nas”, rekao je Cukuru.
„O onome što se desilo pre šesnaest godina i onome što se događalo u ovih
šesnaest godina.”

„A da se nisi možda s njima dvojicom sastao i razgovarao o tim stvarima
zato što te je na to podstakla tvoja devojka?”

Cukuru je klimnuo glavom. „Ona kaže da ima mnogo toga što ja moram
da razrešim. Da moram da se vratim u prošlost. Ako to ne učinim, da se toga
neću... osloboditi.”

„Ona oseća da ti u sebi nosiš neki problem.”

„Ona tako oseća.”

„I smatra da bi to nešto moglo štetno da utiče na vaš odnos.”

„Verovatno”, rekao je Cukuru.

Eri je uzela šolju obgrlivši je obema rukama, uveravajući se u njenu
toplotu. A zatim je otpila još gutljaj kafe.

„Koliko ona ima godina?”

„Dve godine je starija od mene.”

Eri je klimnula glavom. „Naravno. Tebi verovatno bolje ide sa starijim ženama.”

„Moguće je da je tako”, rekao je Cukuru.

Izvesno vreme oboje su ćutali.

„Svi mi živimo s nečim što nosimo u sebi”, ubrzo je rekla Eri. „Jedna stvar je povezana s nekoliko drugih stvari. Kad probaš s jednom da izađeš na kraj, za nju se neizbežno zalepe druge stvari. Verovatno je se ne možeš tako lako osloboditi. Ni ti ni ja.”

„Naravno da je se verovatno ne možeš lako osloboditi. Ali verovatno nije dobro da probleme samo zbog toga ostaviš nerešenim”, rekao je Cukuru. „Kutiju sećanja možeš da zatvoriš. Ali, ne možeš da prikriješ istoriju. To je nešto što mi je rekla moja devojka.”

Eri je ustala, otišla do prozora, podigla ga i otvorila. Potom se ponovo vratila za sto. Vetar je zanjihao zavesu; začulo se nepravilno kloparanje čamca. Ona je prstima sklonila šiške, spustila šake na sto i pogledala u Cukuruovo lice. A onda je rekla: „Unutra možda već postoji kutija, čvrsto zaptivena, koja se ne može otvoriti.”

„Neću na silu da je otvaram. Uopšte ne tražim da idemo dotle. Ali želim bar da svojim očima vidim kakva je to kutija.”

Eri je gledala u sopstvene ruke na stolu. Bile su mnogo veće i mesnatije nego što ih on pamti. Prsti dugi, a nokli kratki. Zamislio je te prste kako okreću grnčarski točak.

„Rekla si da sam se mnogo promenio”, rekao je Cukuru. „I sam mislim da jesam. Pre šesnaest godina, kada sam izbačen iz grupe, izvesno vreme - oko pet meseci - proveo sam razmišljajući samo o smrti. Zaista sam ozbiljno razmišljao samo o tome. Nisam mogao da mislim maltene ni na šta drugo. Ne želim da preterujem, ali verujem da sam tada došao do nekakvog pravog ruba propasti. Stigao sam do same ivice, provirio unutra i više nisam mogao da

odvratim pogled. Ipak, nekako sam uspeo da se vratim u onaj pravi svet. U tom trenutku nije mi bilo ništa čudno ni da zaista umrem. Sada kada razmišljam o tome, verovatno mi se u glavi nešto desilo. Da li je to bio nervni slom ili depresija, ne znam tačno kako se to stanje zvalo. Ali u to vreme nisam bio normalan, to je sigurno. Uprkos tome, nisam bio u pometnji. Glava mi je bila savršeno bistra. U njoj je bila mrtva tišina, bez ikakvog zvuka. Čak i sada kada se osvrnem na to, bilo je to vrlo čudno stanje.”

Gledajući u Erine ruke kako miruju, Cukuru je nastavio.

„Kad je tih pet meseci prošlo, moje lice se pretvorilo u neko potpuno drugačije od onog predašnjeg. I građa tela mi se toliko promenila da više nisam mogao da obučem gotovo ništa od odeće koju sam posedovao. Kad bih se pogledao u ogledalu, imao sam osećaj kao da sam ubačen u neku drugu posudu, koja nije ja. Naravno, možda je u pitanju bilo i samo to da se to slučajno dogodilo s takvom životnom fazom. Možda se samo poklopilo s periodom kada je moja glava i morala da izgubi normalnost, s razdobljem kada su moje lice i telo i inače morali da pretrpe ogromne promene. Ali, činjenica da sam odstranjen iz grupe postala je okidač za to. Taj događaj me je potpuno promenio.”

Ne govoreći ništa, Eri je slušala njegovu priču.

Cukuru je nastavio. „Kako da to iskažem? Osećao sam se kao da me je neko samog usred noći s palube broda usred plovidbe iznebuha bacio u more.”

Kad je to izgovorio, Cukuru se setio da je to bio izraz koji je Crveni upotrebio onog dana. Zastao je na tren, pa nastavio.

„Da li me je neko bacio, ili sam sam pao - to ne znam. Uglavnom, brod je nastavio da plovi, a ja iz mračne, hladne vode gledam kako se svetla na palubi velikom brzinom udaljavaju. Na brodu niko, ni putnici ni mornari, ne znaju da sam ja pao u more. Oko mene nema ničeg za šta bih se uhvatio. Taj osećaj užasa ja u sebi nosim i dan danas. Strah od toga da će moje postojanje iz čista mira biti poreknulo, da ću ni kriv ni dužan biti bačen sam u more u noći.

Verovatno zbog toga više nisam u stanju da se s ljudima povežem na nekom dubokom nivou. Između mene i drugih uvek mora da postoji određen prostor.”

Raširio je ruke na stolu, pokazujući razmak od tridesetak centimetara.

„Naravno, to bi mogla biti i moja urođena odlika. Možda je u meni oduvek postojala sklonost da instinktivno između sebe i drugih ljudi postavljam tampon zonu. Ali, u srednjoškolskim danima, kada sam bio zajedno s vama, na takav prostor nisam nikad ni pomišljao. Ili ja to bar tako pamtim. Mada mi se to sada čini davnom prošlošću.”

Eri je prislonila dlanove uz obraze i polako ih protrljala kao da se umiva. „Želiš da znaš šta se pre šesnaest godina dogodilo, zar ne? Sve detalje.”

„Mislim da želim”, rekao je Cukuru. „Ali ono što prvo želim jasno da ti stavim do znanja jeste činjenica da ja Beli, odnosno Juzuki, nisam učinio apsolutno ništa nažao.”

„Naravno, ja to znam”, rekla je ona. I prestala da trlja lice. „Ti sigurno nisi mogao silovati Juzu. To sam shvatila.”

„Ali, ti si na početku verovala u ono što je ona govorila. Kao i Plavi i Crveni.”

Eri je odmahнула glavom. „Ne, u to od početka nisam verovala. Kako su Plavi i Crveni razmišljali - to ne znam. Ali, ja nisam verovala. Pa, ti tako nešto nikad ne bi mogao, zar ne?”

„Pa zašto onda...?”

„Zašto nisam ustala u tvoju odbranu? Zašto sam te izbacila iz grupe verujući u njeno objašnjenje. To me pitaš?”

Cukuru je klimnuo glavom.

„Zato što sam morala da zaštitim Juzu”, rekla je Eri. „A da bih to izvela, morala sam po svaku cenu tebe da odsečem. U realnosti je bilo nemoguće da s jedne strane štitim tebe, a s druge da štitim Juzu. Nisam imala drugog izbora nego da jedno od vas dvoje stoprocentno prihvatim, a ono drugo stoprocentno odbacim.”

„Toliko su ozbiljni bili njeni psihički problemi - to hoćeš da kažeš?”

„Tako je, toliko su ozbiljni bili njeni psihički problemi. Da se jasno izrazim, dospela je u očaj. Neko je morao da je sveobuhvatno zaštiti, a taj neko nije mogao biti niko drugi osim mene.”

„Voleo bih da si mi to objasnila.”

Ona je nekoliko puta polako zavrtela glavom. „Da budem iskrena, u to vreme uopšte nisam imala prostora za to. 'Čuj, Cukuru, izvini, ali možeš li da mi učiniš toliko da privremeno ostane na tome da si ti silovao Juzu? Sad tako mora da bude. S Juzu nešto nije u redu i moram odmah nešto da preduzmem da smirim strasti. Kasnije će se sve srediti, a ti se samo malo strpi. Tako, jedno dve godine.' Tako nešto nikako nisam mogla da ti kažem. Žao mi je, ali nije mi bilo druge nego da tebe pustim da se sam postaraš za sebe. Toliko je sve to bilo na samoj ivici. Ali da dodam, to da je Juzu silovana nije bila laž.”

Cukuru je zaprepašćeno pogledao u Erino lice. „Ko je to uradio?”

Eri je još jednom zavrtela glavom. „Ne znam ko je to bio. Ali činjenica je da je Juzu protiv svoje volje naterana, i to verovatno svom silinom, da s nekim ima seksualne odnose. Pa, ostala je u drugom stanju! Ona lično je tvrdila da si je ti silovao. Vrlo jasno - rekla je da je to učinio Cukuru Tazaki. Da padneš u depresiju koliko je realistično, do detalja dočarala tu situaciju. Zbog toga i nismo mogli a da ne primimo njenu priču zdravo za gotovo. Pa makar duboko u sebi znali da ti nisi tako nešto mogao da učiniš.”

„Zatrudnela je?”

„Da. U to nema sumnje. Išla sam zajedno s njom kod ginekologa. Naravno, ne na kliniku kod njenog oca, već na jednu udaljenu.”

Cukuru je uzdahnulo. „I?”

„Iz ovih i onih razloga pred kraj leta je imala spontani pobačaj. I tu je bio kraj. Ali, to nije bila lažna trudnoća. Ona je stvarno bila u drugom stanju, i stvarno je imala spontani pobačaj. To ti ja garantujem.”

„To što je imala spontani pobačaj znači da...”

„Tako je, imala je nameru da rodi dete i da ga sama podiže. Nije imala nikakvu nameru da abortira. Bez obzira na okolnosti, nije mogla da ubije živo biće. I tebi je to sigurno jasno. Ona se oduvek snažno protivila tome da njen otac obavlja kiretaže. To je nešto o čemu smo često raspravljali.”

„Zna li još neko za njenu trudnoću i pobačaj?”

„Ja znam. Zna i njena starija sestra, pošto ume da čuva tajnu. Osim toga, ona je i skupila novac za sve te troškove. Ali, izuzev nas nema nikog drugog ko za to zna. Ne znaju ni njeni roditelji, a ni Plavi ni Crveni. Strogo smo čuvale tu tajnu samo između nas tri. Mislim da sada već više ne smeta da to obelodanim, pogotovo tebi.”

„A Juzu je tvrdila da sam to bio ja?”

„Kategorično”, rekla je Eri.

Cukuruu su se oči suzile i neko vreme gledao u kafenu šolju u njenoj ruci. „Ali, pitam se kako je do te priče došlo. Zašto sam to morao da budem baš ja? Ne pada mi na pamet ni jedan jedini povod.”

„To ne znam ni ja”, rekla je Eri. „Mogu da zamislim razne razloge, ali se ni jedan ne uklapa sasvim. Ne mogu se objasniti. Ipak, jedan razlog koji mogu da zamislim jeste činjenica da si se ti meni sviđao. Možda je to bio jedan okidač.”

Cukuru je zapanjeno pogledao u Eri. „Ja sam se tebi sviđao?”

„Nisi znao?”

„Naravno da nisam, uopšte.”

Eri je blago nakrivila usne. „Sad već to mogu da ti priznam - ti si se meni sve vreme sviđao. Snažno si me privlačio, kao mladić. Jednostavno rečeno - bila sam zaljubljena u tebe. Naravno, nikad to nisam prevalila preko usana. Krila sam to duboko u svom srcu. Mislim da ni Plavi ni Crveni to nisu primetili. Ali, Juzu je to naravno znala. Jer, takve se stvari apsolutno ne mogu sakriti među ženama.”

„Uopšte nisam toga bio svestan”, rekao je Cukuru.

„To je zato što si kreten”, rekla je Eri prislonivši kažiprst uz slepoočnicu. „Iako smo toliko vremena provodili zajedno, iako sam sa svoje strane, malo-pomalo počela da šaljem signale - suptilne, ali za onog ko ima mozga u glavi - lako primetne.”

Cukuru je pokušao da razmisli o tim signalima. Ali, ništa mu nije padalo na pamet.

„Posle škole često si mi davao časove matematike”, rekla je Eri. „U tim trenucima, bila sam veoma srećna.”

„Ali uopšte nisi mogla da shvatiš principe infinitezimalnog računa”, rekao je Cukuru. A onda se prisetio kako su Erini obrazi povremeno umeli da se zažare. „Potpuno si u pravu. Tupaviji sam od mnogih.”

Sa malenim osmehom na licu, Eri je rekla: „Jesi, kada su te stvari u pitanju. A povrh svega, tebe je privlačila Juzu.”

Cukuru je hteo nešto da zausti, ali ga je Eri prekinula. „Nema potrebe da se pravdaš. Nisi ti jedini. Ona je svakog privlačila. Stvarno jeste tako. Bila je veoma lepa, čista. Kao Diznijeva Snežana. Ali, ja nisam takva. Kad god sam bila pored Juzu, imala sam ulogu sedam patuljaka. No dobro, šta da se radi. Juzu i ja smo bile bliske drugarice još od niže srednje škole. Nisam imala drugog izbora nego da se prilagodim tom položaju.”

„Da li to, drugim rečima, znači da je Juzu bila ljubomorna? Zbog toga što si ti imala takve emocije prema meni.”

Eri je odmahнула glavom. „Hoću da kažem da je to možda bio samo jedan podsvesni razlog. Ne razumem se ja baš toliko u psihološke analize. U svakom slučaju, sama Juzu je do poslednjeg trenutka verovala da je to nešto što se njoj stvarno dogodilo. Rekla je da si joj ti u svojoj kući u Tokiju silom oduzeo nevinost. To je, što se nje tiče, bila konačna verzija istine. Nepoljuljana do samog kraja. Otkud je potekla ta zabluda, zbog čega je na taj način rekonstruisana, ja to ni dan-danas ne mogu da shvatim. A mislim da to verovatno niko nije u stanju da rasvetli. Samo, znaš, određena vrsta snova može

da bude mnogo realističnija i opipljivija od istinske stvarnosti. Takav neki san je ona sanjala. Možda je to u pitanju. Na tvoju nesreću.”

„A da li je ona bila zainteresovana za mene kao muškarca?”

„To nije”, rekla je Eri kratko. „Juzu ni prema kome nije imala takva interesovanja.”

Cukuru je namreškao obrve. „Da li to znači da je bila lezbijka?”

Eri je ponovo odmahнула glavom. „Ne, nije to bilo to. Nju to uopšte nije zanimalo. U to nemam sumnje. Juzu je samo dosledno od davnih dana prema svemu što ima veze sa seksom imala jaku averziju. Ili možda bolje rečeno - strah. Odakle se on izrodio, to ni ja ne znam. Jer, iako smo uglavnom o svemu mogle vrlo iskreno da razgovaramo, o seksu skoro nikad nismo pričale. Ja sam, kad je o tome reč, prilično otvorena, ali je Juzu, kad god bismo se toga dotakle, uvek menjala temu.”

„I šta je bilo s njom pošto joj se dogodio spontani pobačaj?”

„Prvo je na fakultetu pauzirala godinu. Uopšte nije bila u stanju da ide među ljude. Navela je zdravstvene razloge za to. Zatvorila se u kuću i potpuno prestala da izlazi napolje. U međuvremenu je obolela od teške anoreksije. Povratila bi skoro sve što bi pojela, a i ono što bi se zadržalo izbacila bi uz pomoć klistira. Da je tako nastavila, nema sumnje da bi otišla pravo u smrt. Ali, počela je da odlazi kod specijalizovanog psihologa i nekako uspela da prevaziđe anoreksiju. Potrajalo je, valjda, jedno pola godine. Izvesno vreme bila je u užasnom stanju, telesna težina joj je pala osetno ispod četrdeset kilograma. U to vreme izgledala je kao duh. Ali, mnogo se potrudila i uspela je da se vrati do same granice. Ja sam svakodnevno odlazila kod nje da je vidim, razgovarala s njom, hrabrila je i radila sve što sam mogla. Tako je pauzirala samo godinu dana pa je nekako uspela da dođe do tačke da se vrati na studije.”

„Zbog čega li je obolela od anoreksije?”

„Stvar je vrlo jednostavna: htela je da zaustavi menstruaciju”, rekla je Eri. „Kada težina padne ekstremno nisko, ciklus se obustavi. To je ona želela.

Nije htela nikad više da ostane u drugom stanju, a možda je htela i da prestane da bude žena. Mislim da je želela i da izvadi matericu, da je to bilo moguće.”

„To su vrlo ozbiljne stvari”, rekao je Cukuru.

„Jeste, stvari su bile vrlo ozbiljne. Zbog toga nisam imala drugog izbora nego da tebe odsečem. Stvarno mi je bilo žao zbog tebe i bila sam potpuno svesna toga koliko je taj postupak prema tebi bio okrutan. A još i najteže od svega mi je palo to što sam znala da ću prestati da te viđam. Istina je. To me je iskidalo. Jer, baš kao što sam ti upravo rekla, ti si se meni svidao.”

Eri je malo zastala, netremice zagledana u svoje šake na stolu kako bi sredila osećanja. Zatim je nastavila s pričom.

„Ali, sa svoje strane, morala sam prvo da pomognem Juzu da se oporavi. To je za mene u tom trenutku bilo pitanje od najvećeg prioriteta. Ona je nosila teške probleme koji su pretili da joj ugroze život i moja pomoć joj je bila neophodna. Šta sam drugo mogla nego da te pustim da hladno more u noći nekako preplivaš sam? A verovala sam da ćeš ti to biti u stanju. Da ti poseduješ tu snagu.”

Neko vreme nijedno od njih nije progovaralo. Napolju je na drveću lišće na vetru šumelo kao mreškanje talasića.

Cukuru je progovorio: „Juzu se nekako oporavila od anoreksije i završila je fakultet. I onda?”

„I dalje je odlazila kod psihologa jednom nedeljno, ali je pre svega počela da vodi život približan uobičajenom. Ako ništa drugo, prestala je da liči na duha. Ipak, ona tada više nije bila ona nekadašnja Juzu.”

Eri je tu zastala da udahne vazduh i odabere reči. Potom je nastavila da govori.

„Bila je drugačija nego što je bila nekad. Iz srca joj je toliko toga otpalo, a zatim je počelo da joj opada interesovanje za spoljni svet. Potpuno je izgubila i zanimanje za muziku. Bilo je teško gledati to sa strane. Jedino je, znaš, jednako kao i pre volela da decu podučava muzici. Samo joj se ta strast

zadržala. Čak i u trenucima veoma lošeg psihičkog stanja, čak i kada je bila toliko slaba da je jedva mogla da ustane, jednom nedeljno je odlazila u onu školu pri crkvi i nastavljala da drži časove klavira deci koja su se zanimala za muziku. Sama je marljivo nastavljala s volonterskom aktivnošću. Mislim da je možda upravo zahvaljujući tome što je u njoj bilo tog duha i uspela da se nekako oporavi i podigne sa samog dna. Da nije bilo toga, mislim da bi Juzu stvarno otišla do vrata.”

Eri se osvrnula iza sebe i bacila pogled na prozor, osmotrila nebo koje se prostiralo iznad stabala, i zatim ponovo okrenula glavu napred, pogledavši pravo u Cukuruovo lice. Nebo je još bilo prekriveno tankim slojem oblaka.

„Ali u to vreme, Juzu je prestala da sa mnom bude u onom bezuslovno prisnom odnosu kao što je ranije bila”, rekla je Eri. „Rekla je da mi je veoma zahvalna. Da mi je zahvalna za to što sam uložila svu svoju energiju zarad nje. Ja i mislim da mi je stvarno bila zahvalna. Ali u isto vreme, ona je izgubila interesovanje za mene. Kao što sam ti malopre rekla, Juzu je interesovanje izgubila gotovo prema svemu, a i ja sam bila jedna od tih 'gotovo svih stvari'. Bilo mi je teško da to sebi priznam. Toliike godine smo bile najbolje drugarice i meni je bilo veoma stalo do nje. Ali, to je bila istina. Ja sam njoj u to vreme već bila prestala da budem neophodna.”

Neko vreme, Eri je gledala u zamišljenu tačku iznad stola koje nigde nema. A zatim je rekla: „Juzu više nije bila Snežana. Ili je već bila umorna od toga da nastavi da bude Snežana. A i ja sam već bila pomalo umorna od toga da budem sedam patuljaka.”

Gotovo nesvesno uzela je šolju s kafom, pa je ponovo spustila na sto.

„Uglavnom, u to vreme ona divna grupa - doduše, ona grupa od četvoro kojoj si nedostajao ti - više nije mogla da funkcioniše onako dobro kao ranije. Svi smo završili školu i postali zauzeti svako svojom svakodnevicom. Više, normalno, nismo bili srednjoškolci. A izlišno je govoriti, to što smo tebe odstranili, svima nama zajedno je otvorilo rane na srcu. I te rane nisu bile

plitke.”

Cukuru je ćutke pažljivo slušao njene reči.

„Tebe više nije bilo, ali si uvek bio tu”, rekla je Eri. Ponovo je zavládala kratka tišina.

„Eri, voleo bih da znam više o tebi”, rekao je Cukuru. „Šta je tebe dovelo ovamo - najpre bih to Źeleo da saznam.”

Eri je suzila oči i malo nakrivila glavu. „Iskrena da budem, od kraja adolescencije pa do ranih dvadesetih godina moj Źivot je sve vreme diktirala Juzu. Najednom, kad sam se osvrnula oko sebe, dospela sam u takvo stanje da sam izgubila samu sebe. Źelela sam da se, ako bude moguće, zaposlim negde gde će mi posao biti pisanje. Oduvek sam volela da pišem. Htela sam da probam da pišem romane ili poeziju. To sigurno znaš, zar ne?”

Cukuru je klimnuo glavom. Uvek je sa sobom nosila debelu svesku i u nju, kad god bi joj tako došlo, nešto zapisivala.

„Ali, kada sam se upisala na fakultet, više uopšte nisam imala prostora za to. Negovala sam Juzu i pune su mi bile ruke posla i samo od završavanja onog što je bilo zadato na predavanjima. Za vreme studija imala sam i dva dečka, ali ni s jednim od njih nije išlo. Uglavnom sam bila zauzeta brigom o Juzu, nisam imala vremena čestito ni da izlazim na sastanke. U svakom slučaju, što god da sam radila nije mi išlo. Onda sam se odjednom zaustavila, pogledala oko sebe i pomislila: šta ja ovde uopšte radim? Više nisam mogla da vidim nikakav Źivotni cilj. Sve se samo uzaludno vrtelo ukруг, a ja sam počela da gubim samopouzdanje. Juzu je, naravno, sigurno bilo teško, ali je prilično teško bilo i meni samoj.”

Eri su se suzile oči, kao da posmatra neki daleki pejzaŹ.

„U takvoj situaciji, jedna školska drugarica me je pozvala na čas keramičke umetnosti i ja sam otišla, napola iz zabave. Tamo sam otkrila da je to stvar koju sam toliko dugo traŹila. Kad sam okretala grnčarski točak, bila sam u stanju da prema sebi imam sasvim iskrena osećanja. Usredsređujući svest samo

na to da napravim neki oblik, mogla sam sasvim da zaboravim na razne druge stvari. Od tog dana postala sam opsjednuta keramikom. Dok sam još studirala na fakultetu radila sam to samo iz hobija, ali sam poželela po svaku cenu da stvarno krenem tim putem, pa sam celih godinu dana, pošto sam diplomirala, učila uz honorarni posao i uspela ponovo da se upišem na Katedru za umetničke zanate fakulteta likovnih umetnosti. Zbogom romani, dobar dan grnčarstvo! I tamo, dok sam marljivo izrađivala keramičke predmete, upoznala sam se s Edvardom koji je došao na studije u inostranstvu. Na kraju smo se venčali i došli ovamo. Vrlo čudno, zar ne? Da me tada drugarica nije pozvala na čas keramike, ja bih sada verovatno vodila potpuno drugačiji život.”

„Izgleda da imaš talenta”, rekao je Cukuru. Pokazao je na grnčariju poredanu na polici. „U keramiku se ne razumem, ali kada je gledam, kada je dodirujem rukama, osećam nešto snažno.”

Eri se nasmešila. „Ne znam baš za talenat. Ali moji radovi se ovde prilično dobro prodaju. Ne bude to neka naročita zarada, ali kada je nešto što si sam napravio drugim ljudima u nekom obliku potrebno - e to je stvarno lepo.”

„To znam”, rekao je Cukuru. „Zato što sam i ja čovek koji pravi stvari. Mada se stvari koje pravimo prilično razlikuju.”

„Otprilike kao stanice i tanjiri.”

„Doduše, i jedno i drugo su stvari koje su nam neophodne u životu.”

„Naravno”, rekla je Eri. A onda je napravila malu stanku da o nečemu razmisli. Osmeh na njenim usnama malo-pomalo je bledeo. „Meni se ovde dopada. Verovatno ću ovde i kosti ostaviti.”

„U Japan se više ne vraćaš?”

„Imam finsko državljanstvo, a u poslednje vreme već prilično dobro govorim finski. Zime su duge, ali zato možeš da se načitaš knjiga. U međuvremenu, možda mi dođe da nešto i sama napišem. Devojčice su navikle na ovu zemlju, ovde su stekle prijatelje. I Edvard je veoma dobar čovek. Njegova porodica se dobro brine o nama, a i posao nam je na pravom

koloseku.”

„A i ovde si potrebna.”

Eri je podigla glavu i netremice se zagledala u Cukuruove oči.

„To da u ovoj zemlji mogu i da ostavim kosti rešila sam kad sam dobila vest o tome da je Juzu ubijena. Telefonom mi je to javio Plavi. U to vreme sam nosila stariju ćerku i zato nisam ni na sahranu mogla da dođem. Za mene je to bilo užasno teško. Srce mi stvarno umalo nije prepuklo. Zbog toga što je neko na nekom nepoznatom mestu nemilosrdno ubio Juzu i ona se pretvorila u prah i pepeo. Zbog toga što više nikad neću moći da je vidim. Tada sam ovako odlučila: ako mi se bude rodila devojčica, daću joj ime Juzu. I više se neću vratiti u Japan.”

„Dakle, zove se Juzu.”

„Juzu Kurono Hatainen”, rekla je ona. „Bar u tom imenu deo nje nastavlja da živi.”

„Ali zašto je Juzu otišla sama u Hamamacu?”

„Juzu je prešla u Hamamacu odmah pošto sam se ja odselila u Finsku. Razlog za to ne znam. Nas dve smo periodično razmenjivale pisma, ali mi o tom sledu stvari nije baš ništa objasnila. Samo je napisala da se zbog posla seli u Hamamacu. Što se posla tiče, njega je sigurno bilo koliko hoćeš i u Nagoji, a za nju je započinjanje života nasamo na nepoznatom mestu bilo ravno samoubistvu.”

Juzu je u svom stanu u zgradi u centru Hamamacua zadavljena nekakvom vrpcom, po svemu sudeći od odeće. Cukuru je te detalje pročitao u arhivskim sveskama novinskih izdanja i starim časopisima. Pretraživao je i Internet.

Nije u pitanju bila krađa. Novčanik s novcem bio je ostavljen netaknut na vidnom mestu. Takođe, nije bilo ni tragova da se zbio napad. Stan je bio uredan, nije bilo vidljivih naznaka da se opirala. Susedi s istog sprata nisu čuli nikakve sumnjive zvuke. U pepeljari jeste ostalo nekoliko opušaka mentol cigareta, ali je njih pušila Juzu (Cukuru se nehotice namrštio. Zar je ona bila pušač?).

Pretpostavljeno vreme izvršenja zločina je između deset sati uveče i ponoći, a te noći je od večeri pa sve do zore padala, za jednu majsku noć, hladna kiša. Njeno beživotno telo otkriveno je u večernjim satima, tri dana kasnije. Puna tri dana, na linoleumskim pločicama u kuhinji, ležala je u tom istom položaju.

Motiv ubistva je do kraja ostao nerazjašnjen. Neko je usred noći upao u njen stan, nečujno je zadavio i ne odnevši ništa iz stana, samo izašao napolje. Stan se automatski zaključavao i na vratima je bio zaboravljen klizni lanac. Da li mu ih je ona iznutra otključala, ili je počinilac imao duplikat ključa, i to je ostalo nepoznato. U tom stanu ona je živela sama. Po rečima njenih kolega s posla i ljudi iz susedstva, izgleda da nije imala nikog s kim je bila posebno bliska. Povremeno su joj u posetu dolazile sestra ili majka iz Nagoje, ali izuzev toga, uvek je bila sama. Nosila je jednostavnu odeću i odavala utisak tihe i blage žene. Na poslu je bila vredna, uživala je dobar ugled među kolegama, ali se izvan radnog mesta ni s kim nije družila.

Niko nema nikakvu ideju zbog čega je ubijena. Policijska istraga se ugasila a da se nije ni saznao motiv zločina. I novinski članci o tom događaju postepeno su bivali sve kraći i ubrzo su nestali. Bio je to tužan, bolan događaj. Poput hladne kiše koja ne prestaje do svitanja.

„Nju je zaposeo zli duh”, prošaputala je Eri kao da mu nešto ispoveda. „Uvek joj je bio iza leđa i pratio je u stopu, svojim ledenim dahom disao joj za vrat i polako je saterivao u tesnac. Mnogo toga se ne može objasniti nikako drugačije osim da tako razmišljam. I kada si u pitanju ti, i kada je u pitanju anoreksija, i kada je u pitanju to u Hamamacuu. Sa svoje strane, nisam želela da tako nešto izgovorim. Jer, čim bih to rekla naglas, on bi postao nešto što stvarno postoji. Zato sam to do sada držala samo za sebe. Imala sam nameru da to odnesem u grob. Ali, evo, sada sam prelomila i to kažem. Jer, ti i ja se možda više nećemo videti. Mislim da bi možda trebalo da ti to znaš. To je bio zli duh. Ili nešto približno tome. A Juzu na kraju nije uspela da ga se otrese.”

Eri je duboko uzdahnula i pogledala u svoje šake spuštene na sto. Njene

ruke su se vidljivo, snažno tresle. Cukuru je odvratio pogled s tih ruku i pogledao kroz prozor između zavesa koje su se njihale. Muk koji se spustio na prostoriju bio je tegoban, ispunjen dubokom tugom. U njemu prećutana osećanja bila su teška, usamljena kao preistorijski glečer koji dubi površinu zemlje i stvara duboko jezero.

„Sećaš li se Listovih *Godina hodočašća*? Jedne kompozicije koju je odatle Juzu često svirala”, upitao je Cukuru posle izvesnog vremena, da bi razbio tišinu.

„*Le mal du pays*. Naravno, odlično se sećam”, rekla je Eri. „I sad je ponekad slušam. Hoćeš li da je čuješ?” Cukuru je klimnuo glavom.

Eri je ustala, otišla do malog stereo uređaja koji je stajao na komodi, i između naslaganih diskova izvukla jedan i stavila ga na nosač. Sa zvučnika je potekla *Le mal du pays*. Ona jednostavna slivena tema koja se da odsvirati meko, jednom rukom. Njih dvoje su ponovo seli za sto jedno preko puta drugog i ćutke slušali tu melodiju.

Ton te muzike slušane pored jezera u Finskoj bio je nešto drugačiji nego kada ju je slušao u svojoj sobi u stanu u Tokiju. Ali, ma gde je slušao, uprkos razlici između kompakt diska i el-pi ploče, sama muzika je bila predivna, bez ikakve razlike. Cukuru je zamislio scenu u kojoj Juzu izvodi tu kompoziciju na klaviru u dnevnoj sobi u svojoj rodnoj kući. Pognuta nad dirkama, žmureći, blago rastvorenih usana tražila je reči koje se ne pretaču u zvuk. U tim trenucima, ona je izlazila izvan sebe. Bila je na nekom drugom mestu.

Ubrzo, pesma se završila, nastupila je mala pauza, pa je počela sledeća. Ženevska zvona. Eri je pritisnula dugme na daljinskom upravljaču i smanjila ton na pojačalu.

„Utisak je malo drugačiji od onog koji mi ostavlja verzija koju uvek kod kuće slušam”, rekao je Cukuru.

„A u čijoj je izvedbi?”

„Lazara Bermana.”

Eri je zavrtela glavom. „Još nikad nisam čula njegovu interpretaciju.”

„Možda ima malo više estetskog u njoj. Ova izvedba je dobra, ali je odsvirana nekako više u stilu Betovenove sonate za klavir nego Listove muzike.”

Eri se osmehnula. „Pošto je u pitanju Alfred Brendel, verovatno ne može da se kaže da tu ima previše estetskog. Ali, meni se sviđa. Oduvek sam slušala ovu interpretaciju i valjda mi se uho naviklo na nju.”

„Juzu je predivno svirala ovu kompoziciju. Osećajno.”

„Jeste. Ona je odlično svirala kompozicije otprilike te dužine. Ali, kad su na red dolazile dugačke kompozicije, ona negde na pola puta kao da bi istrošila svu energiju. Ipak, svako ima svoj specifičan kvalitet. U ovoj blistavoj kompoziciji njen život, mlad i svež, i sada obitava.”

Dok je Juzu u školi nekoliko učenika podučavala klaviru, Cukuru i Plavi su uglavnom na malom terenu igrali fudbal s dečacima. Podelili bi ih u dva tima pa bi šutirali loptu jedni drugima na golove (uglavnom improvizovane od kartonskih kutija). Dok je dodavao loptu, Cukuru je odsutno slušao vežbe skala na klaviru koje su dopirale kroz prozor.

Prošlo vreme se pretvorilo u oštar ražanj i probolo ga kroz srce. Naišao je srebrnasti, nečujni bol, pretvarajući mu kičmu u stub od leda. Taj bol, jednako jak, ostao je tu beskonačno dugo. On je zaustavio dah i čvrsto žmureći trpeo ga. Alfred Brendel je nastavljao verno da svira. Iz prve godine, švajcarskog ciklusa, prešao je u drugu godinu, italijanski ciklus.

U tom trenutku on je konačno uspeo sve da prihvati. Cukuru Tazaki je tamo negde na samom dnu, u dubini svoje duše shvatio: nije sklad jedino što povezuje dva ljudska srca. Ono što njih duboko vezuje jesu njihove rane. Povezana su uzajamnim bolom, uzajamnom krhkošću - to je ono što počiva u korenu istinskog sklada. Nije to tišina u kojoj nema jauka što razdire dušu, nije to oproštaj bez krvi koja teče tlom, niti je to prihvatanje koje ne prolazi kroz težak gubitak.

„Hej Cukuru, pa ona stvarno i dalje živi u svemu”, iscelila je napuklim glasom iz sebe Eri s druge strane stola. „Ja to osećam. U svim mogućim zvucima oko nas, u svetlosti, u oblicima i u svim mogućim...”

Eri je tu rukama prekrila lice. Dalje više nijedna reč nije izlazila iz nje. Cukuru nije znao da li plače. Ako i jeste, plakala je potpuno bez glasa.

Dok su Plavi i Cukuru igrali fudbal, da bi nekolicinu dece koja pokušavaju da ometaju čas klavira sprečili da to čine, Eri i Crveni su radili bilo šta što će im privući pažnju. Čitali su im knjige, igrali s njima igre, izlazili napolje i pevali s njima. Ali najčešće ti pokušaji nisu davali rezultata. Deca su neprestano odlazila da ometaju čas klavira. To im je bilo zabavnije nego da rade bilo šta drugo. Onima koji su sa strane posmatrali tu borbu s vetrenjačama bilo je prilično zabavno.

Cukuru je ustao gotovo nesvesno, obišao oko stola na drugu stranu i bez reči spustio ruku na Erino rame. Ona je i dalje čvrsto rukama prekrivala lice. Tek kad ju je dodirnuo, shvatio je da joj telo drhturi. Ti drhtaji su bili oku nevidljivi.

„Hej, Cukuru”, procurio je Erin glas između njenih prstiju. „Imam jednu molbu za tebe.”

„Samo reci”, kazao je on.

„Da li bi mogao da me zagrliš?”

Cukuru ju je pridigao sa stolice i zagrlio je. Kao dokaz nečega, njene jedre grudi prionule su uz njegova prsa. Osećao je toplotu njenih mesnatih ruku na svojim leđima. Njen meki, okvašeni obraz dodirivao je njegov vrat.

„Mislim da više nikad neću moći da se vratim u Japan”, tiho je prošaputala Eri. Njen topli, vlažni dah zapahnuo mu je uho. „Gde god da pogledam, sve će me sigurno podsećati na Juzu. A naša...”

Ne govoreći ništa, Cukuru ju je samo držao čvrsto u zagrljaju.

Dok su stajali tu, u zagrljaju, sigurno su bili vidljivi kroz prozor. Neko je napolju mogao da prođe pored njega. Edvard i deca su mogli da se vrate svakog

časa. Ali, oni nisu marili za to. Svejedno im je bilo šta će ko da pomisli. On i Eri morali su tu, u tom času da ostanu u zagrljaju dokle god su hteli. Da se priljube kožom uz kožu i oteraju dugu senku zlog duha. Cukuru je verovatno zbog toga tamo i došao.

Dugo su - ko zna koliko dugo - stajali tako pripijeni jedno uz drugo. Bela zavesa je nastavila neujednačeno da se njiše na vetru koji je prelazio preko jezera, njeni obrazi su nastavili da se vlaže, a Alfred Brendel je i dalje svirao kompozicije iz druge godine, italijanskog ciklusa. *Petrarkin sonet br. 47*, pa zatim *Petrarkin sonet br. 104*. Cukuru je te kompozicije zapamtio do detalja. Mogao je i da ih otpevuši. Prvi put je tada shvatio koliko je tu muziku samo pažljivo osluškivao, koliko joj je svojih misli posvetio.

Njih dvoje više ništa nisu izgovorili. Reči tu nisu imale nikakvu snagu. Kao plesači koji su prestali da se pokreću, samo su bili zagrljeni u tišini, prepuštajući se toku vremena. U tom vremenu mešala se prošlost i sadašnjost, a donekle valjda i budućnost. Dok su im tela bila sasvim priljubljena jedno uz drugo, njen je topli dah u pravilnom ritmu dodirivao njegov vrat. Cukuru je zatvorio oči i prepuštajući se zvucima muzike osluškivao otkucaje Erinog srca. Njegov ritam poklopio se s klepetom čamca vezanog za mol.

Ponovo su seli za sto jedno preko puta drugog i na smenu govorili o onome što im je ležalo na srcu. O onim toliko dugo neizgovorenim stvarima, koje su čekale u dubini njihovih duša. Sa svojih srca podigli su poklopce, otvorili kutije sećanja, iskazali svoja osećanja tačno onako kakva jesu i pažljivo saslušali jedno drugo.

Eri je rekla: „Na kraju, ja sam nju napustila. Htela sam kako god znam i umem da pobegnem od Juzu. Želela sam da odem što dalje od onoga što ju je opsedalo, ma šta to bilo. Tako sam se i predala keramici, udala se za Edvarda i došla u Finsku. Naravno, za mene je to bio sasvim prirodan sled stvari. Nisam ja to uradila planski. Ali, znaš, ne mogu da kažem da nisam osećala da ću na taj način izbeći da se dalje brinem o Juzu. Volela sam je više nego bilo koga drugog, dugo sam je čak smatrala jednim delom sebe. Zbog toga i jesam htela da učinim sve da joj budem podrška. Ali, s druge strane, bila sam iscrpljena do srži. Toliko sam je dugo negovala da sam bila zaista iznemogla. Koliko god ja energije uložila, nisam uspevala da sprečim da se ona iz dana u dan udaljava od realnosti, a mene je to stvarno razdiralo. Da sam tada ostala u Nagoji, i ja bih verovatno poremetila pameću. Ali to je samo izgovor, zar ne?”

„Ti samo iskreno govoriš ono što misliš. To nije isto što i izgovor.”

Eri se neko vreme grizla za usnu. „Ipak, to ne menja činjenicu da sam je ostavila. A Juzu je onda otišla sama u Hamamacu i bila tako svirepo ubijena. Sećaš li se koliko joj je tanan, prelep bio vrat? Kao vrat neke divne ptice, imaš utisak da je dovoljan samo dodir i on bi se prelomio. Da sam tada bila u Japanu, taj užas se sigurno ne bi dogodio. Ja je ne bih pustila da ode u nepoznati grad.”

„Možda si u pravu. Ali, da se to nije dogodio tada, možda bi se jednog dana desilo isto to samo na nekom drugom mestu. Ti nisi bila njena čuvarica. Nisi mogla da budeš uz nju dvadeset četiri časa dnevno. Ti imaš svoj život.

Postoje granice onoga što možeš da učiniš.”

Eri je odmahнула glavom. „I ja sam sebe ubeđivala u to. Mnogo puta. Ali, to mi nije ništa pomoglo. Jer, to da sam se ja jednim delom udaljila od Juzu zato da bih sebe zaštitila jeste nepobitna činjenica. Bez obzira na to da li bi njoj na kraju bilo pomoći ili ne, bilo je to i pitanje šta ću sa sopstvenim osećanjima. Povrh svega, u tom procesu sam izgubila i tebe. Dala sam prednost problemima koje je Juzu nosila u sebi i morala da odstranim Cukurua Tazakija, ni krivog ni dužnog. Tebe sam duboko povredila samo zato što mi je tada tako bilo zgodnije. Iako si mi se toliko dopadao...”

Cukuru je ćutao.

„Samo, znaš, to nije sve”, rekla je Eri.

„To nije sve?”

„Da, da budem iskrena, to što sam tebe odsekla nije bilo samo zato što sam mislila na Juzu. To je bilo opravdanje, samo na površini stvari. U osnovi - učinila sam to iz kukavičluka. Nisam imala samopouzdanja kao žena. Ma koliko ja bila zaljubljena u tebe, znala sam da ti mene verovatno ne bi ni pogledao. Mislila sam da su tvoja osećanja verovatno usmerena ka Juzu. Zato sam i mogla tako nemilosrdno da te odstranim. Drugim rečima, učinila sam to i zato da bih presekla svoja osećanja prema tebi. Da sam imala bar malo samopouzdanja i hrabrosti, makar da nisam imala glupi ponos, ma kakve okolnosti bile, mislim da se ne bih tako hladnokrvno odbacila. Ali, tada se u mojoj glavi nešto poremetilo. Mislim da sam ti zaista učinila nešto užasno. Iz dubine duše ti se izvinjavam.”

Izvesno vreme vladao je muk.

„Morala sam odavno da ti se ovako izvinim”, rekla je Eri. „Ja to dobro znam. Ali, nisam to nikako mogla da učinim. Strašno sam se stidela sebe.”

„Nema više potrebe da se uzbuđuješ zbog mene”, rekao je Cukuru. „Ja sam nekako prebrodio taj najopasniji period. Uspeo sam i da sam preplivam more u noći. Svako od nas se za sebe potrudio iz petnih žila i nastavio da živi

svoj život. A dugoročno gledano, i da smo tada doneli drugačije odluke, i da smo izabrali neke drugačije postupke, ma koliko grešaka napravili, verujem da bismo se na kraju skrasili na istim mestima gde smo i sada. Takav osećaj imam.”

Eri se ugrizla za usnu i neko vreme razmišljala za sebe. A onda je rekla: „Je li, hoćeš li da mi kažeš jednu stvar?”

„Što god želiš.”

„Da sam ti tada priznala da mi se sviđaš, da li bih ti postala devojka?”

„Da si mi to tada s neba pa u rebra rekla u lice, verovatno ne bih mogao da poverujem”, rekao je Cukuru.

„Zbog čega?”

„Zato što nisam mogao ni da zamislim da bi bilo koja devojka mogla da se zaljubi u mene i da poželi da joj budem momak.”

„Bio si dobar, kul i miran, i već tada si imao sopstveni način života. A bio si i lep.”

Cukuru je zavrteo glavom. „Imam baš dosadne crte lica. Nikad mi se nije dopadalo.”

Eri se osmehnula. „Možda si u pravu. Imaš baš dosadne crte lica, i s mojom glavom verovatno nešto nije bilo u redu. Ali, bar sa stanovišta jedne glupave šesnaestogodišnjakinje, bio si sasvim dovoljno lep. Mislila sam da bi bilo tako divno kad bi mi ti bio dečko.”

„U meni nije bilo ničeg posebnog.”

„Svaki živ čovek u sebi ima nešto jedinstveno. Samo, ima ljudi kod kojih se to lako vidi spolja i onih kod kojih je to spolja teško uočljivo”, rekla je Eri škiljeći očima i gledajući pravo u Cukurua. „I, koji je tvoj odgovor? Da li bi hlo sa mnom?”

„Naravno da bih”, rekao je Cukuru. „Ti si se meni veoma dopadala. Snažno si me privlačila u drugačijem smislu reči od onog na koji me je Juzu privlačila. Da si mi tada otvorila svoje srce, naravno da bih bio s tobom. I

siguran sam da bismo se dobro slagali.”

Njih dvoje bi postali par, verovatno veoma blizak, i vodili bi bogat puteni život. Cukuru veruje u to. Sigurno je bilo toliko toga zajedničkog što su Cukuru i Eri mogli imati. Na prvi pogled, bili su vrlo različitog temperamenta (Cukuru je bio ćutljiv i povučen, a Eri je bila druželjubiva i uglavnom pričljiva), ali su i jedno i drugo, svako za sebe, želeli da sopstvenim rukama prave nešto što ima oblik, nešto što ima smisao. Ipak, period takve potpune srodnosti duša možda ne bi mogao dugo da potraje. Tako mu se činilo. S protekom vremena, između njegovih i Erinih prohteva neizbežno bi se pojavio nekakav jaz. I jedno i drugo su bili tek u pubertetu. Svako bi za sebe sigurnim korakom sazrevao u željenom pravcu, a put kojim su išli ubrzo bi došao do račvanja i oni bi se razišli svako na svoju stranu. Verovatno bez borbe, ne povređujući jedno drugo, prirodno i mirno. I na kraju svega, Cukuru bi u Tokiju pravio železničke stanice, a Eri bi se udala za Edvarda i došla do Finske.

Ne bi bilo ništa čudno da se to dogodilo. Bilo je dovoljno šanse za to. A takvo iskustvo za njihove živote nipošto ne bi bio minus. I kada više ne bi bili u odnosu dvoje ljubavnika, njih dvoje bi svakako mogli da budu dobri prijatelji. Ali, to se nije stvarno dogodilo. Ono što se njima stvarno dogodilo je nešto sasvim drugo. A sada ta činjenica ima veći značaj od bilo čega drugog.

„Čak i ako je to laž, srećna sam što to čujem”, rekla je Eri.

„Nije laž”, rekao je Cukuru. „Ne bih ti rekao nešto tako neodgovorno. Siguran sam da bismo ti i ja zajedno proveli lepo vreme. Žao mi je što nije bilo tako. Iz dubine duše to mislim.”

Eri se osmehnula. U tom osmehu nije bilo ni trunke ironije.

On se prisetio erotskih snova s Juzu koje je često sanjao. U njima se javljala i Eri. Njih dve su uvek bile zajedno. Ali ona u kojoj je on u snovima dolazio do vrhunca uvek je bila Juzu. Ni jedan jedini put to nije bila Eri. Možda je to imalo neko značenje. Ali, on to Eri ne može da kaže. Koliko god joj on iskreno otvorio svoje srce, postoje stvari koje nije smeo da izgovori.

Kad razmišlja o tim snovima, i pored toga što je Juzu tvrdila da ju je on silovao (i pored toga što je tvrdila da je začela njegovo dete), Cukuru nije sa sigurnošću mogao da kaže da je to potpuna izmišljotina, da tu nema ničega što njemu zvuči poznato. Pa makar to i bio čin koji se zbio samo u snovima, jednostavno, činilo mu se kao da i sam za njega snosi nekakvu odgovornost. I ne samo za silovanje - čak i za njeno ubistvo. Nešto u njemu, a da ni sam toga nije svestan, možda se te kišne majske noći zaputilo u Hamamacu i steglo taj njen prelepi, kao u ptice tanki vrat.

Pred njegovim očima ukazao se prizor - on kuca na njena vrata stana i govori: „Otvori mi, molim te. Moram da razgovaram s tobom.” Njegov mokri kišni mantil se crni, odaje težak zapah kiše u noći.

„Cukuru?” govori Juzu.

„Moram o nečemu da razgovaram s tobom. Vrlo je važno. Samo zato sam došao u Hamamacu. Neću dugo. Želim da mi otvoriš vrata”, kaže on. Nastavlja da govori ka zatvorenim vratima: „Izvini što sam ti banuo ovako iznenada, a da ti se nisam najavio. Ali, da sam ti javio unapred, sigurno ne bi htela da se vidiš sa mnom.”

Juzu se neko vreme koleba, pa ćutke otkači lanac s vrata. On desnom rukom u džepu čvrsto steže uzicu.

Cukuruovo lice se nesvesno iskrivi. Zašto zamišljam takve budalaštine? Zašto bih ja Juzu zadavio?

Naravno da ne postoji razlog zašto bi on tako nešto učinio. Cukuru nikad u životu nije pozeleo nikoga da ubije. Ali on možda jeste, sasvim apstraktno, hteo da ubije Juzu. Ni sam Cukuru nije mogao da pretpostavi kakva se gusta tama krije u njegovoj duši. Ono što Cukuru jeste znao bilo je da je i Juzu u sebi sigurno posedovala svoju unutrašnju gustu tamu. A ta tama se negde, na nekom mestu duboko pod zemljom, verovatno povezala s Cukuruovom sopstvenom tamom. I da je on Juzu zadavio možda zato što je to ona sama zapravo tražila. U toj povezanoj tami, on je taj njen zahtev možda čuo.

„Razmišljaš o Juzu, zar ne?” rekla je Eri.

Cukuru je rekao: „Do sada sam sve vreme za sebe mislio da sam žrtva. Verovao sam da me je snašla okrutna sudbina ni zbog čega. Da sam zbog toga stekao duboke ožiljke na duši i da su oni poremetili izvorni tok mog života. Da budem iskren, ponekad sam vas četvoro čak i mrzeo. Pitao sam se zašto je samo mene snašlo nešto tako užasno. Ali, možda zapravo nije bilo tako. Možda žrtva nisam bio samo ja i možda sam istovremeno nesvesno povređivao ljude oko sebe. A tako sam zauzvrat verovatno povređivao i samog sebe.”

Ništa ne govoreći, Eri je netremice gledala u Cukuruovo lice.

„I možda sam je ubio”, bio je iskren Cukuru. „Taj koji joj je te noći pokucao na vrata možda sam bio ja.”

„U izvesnom smislu”, rekla je Eri.

Cukuru je klimnuo glavom.

„U izvesnom smislu, i ja sam je ubila”, rekla je Eri i okrenula lice u stranu. „Ta koja joj je te noći pokucala na vrata možda sam bila ja.”

Cukuru je posmatrao njen lepo preplanuli profil. Oduvek je voleo taj njen malčice prćast nos.

„Svako od nas za sebe nosi teret tog osećaja”, rekla je. Činilo se da je na trenutak vetar stao; bela zavesa na prozoru bila je potpuno nepomična. Ni klepetanje čamca više se nije čulo. Dopirao je samo ptičji cvrkut. Bila je to čudna melodija koju je pevala neka ptica, kakvu nikad do tad nije čuo.

Izvesno vreme Eri je osluškivala pesmu te ptice, a onda je uzela šnalu i ponovo podigla šiške. A zatim je meko prstom uprla u čelo. „Šta ti misliš o poslu koji radi Crveni?” pitala je. Kao da je s njega skinut neki teg, tok vremena je postao malčice lakši.

„Pa, ne znam”, rekao je Cukuru. „Svet u kome on živi previše je daleko od sveta u kome živim ja. Ne mogu tek tako da donesem sud o tome šta je tu dobro, a šta loše.”

„Meni se baš i ne dopada to što on radi. To je sigurno. Ali, ne mogu zbog

toga da ga odbacim. Ipak mi je on nekad bio jedan od najboljih prijatelja. I sada mi je ipak dobar prijatelj. Iako se nismo videli već sedam-osam godina.” Ponovo je dodirnula svoje šiške, pa je rekla: „Znaš, Crveni svake godine daje pozamašan prilog onoj katoličkoj ustanovi. Da bi se održala ona naša škola. Ljudi su mu tamo iskreno zahvalni na tom činu. Ustanova je funkcionisala na minimumu finansijskih sredstava. Samo, za te njegove priloge niko ne zna, jer Crveni ima jaku želju da ostane anonimni donator. Osim tih ljudi za to valjda znam još samo ja. A i ja to znam sasvim slučajno. Čuj, Cukuru, on uopšte nije rđav čovek. Volela bih da to shvatiš. Samo se pretvara da je takav. Ne znam zašto, ali možda on to tako mora.”

Cukuru je klimnuo glavom.

„I kad je Plavi u pitanju, ista je stvar”, rekla je Eri. „I on i dalje ima čisto srce. Ja to odlično znam. Jedino što je u ovom svetu teško opstati. A njih dvojica, svaki za sebe, u njemu ostvaruju natprosečan uspeh. Trudeći se na svoj način, pošteno. Znaš, Cukuru, to što smo mi bili ono što smo bili uopšte nije bilo uzalud. To što smo kao grupa bili jedno. Ja tako mislim. Pa čak i ako je potrajalo samo nekoliko kratkih godina.”

Ponovo je lice pritislula šakama. Neko vreme bila je tišina. Potom je podigla glavu i nastavila.

„Mi smo opstali. I ti i ja. A oni koji su opstali imaju dužnost koju opstali ljudi moraju da ispune. Ta dužnost je, znaš, samo da nastave, kako god znaju i umeju, da opstaju. Pa makar razne stvari mogli jedino nesavršeno da postižu.”

„Najviše što ja mogu jeste da pravim stanice, to je sve.”

„To je dovoljno. Treba da nastaviš da praviš stanice. Sigurna sam da praviš sređene, bezbedne stanice koje je svima prijatno da koriste.”

„Nadam se da ću uspevati takve da pravim”, rekao je Cukuru. „Ovo je inače nešto što nije dozvoljeno, ali ja u stvari na nekom delu stanice čijom sam izgradnjom rukovodio uvek ostavim svoje ime. Urežem 'Cukuru Tazaki' ekserom u svež beton. Na nekom mestu koje nije spolja vidljivo.”

Eri se nasmejala. „I kad tebe ne bude, tvoje lepe stanice će ostati. Isto tako i ja na poledini tanjira stavljam svoje inicijale.”

Cukuru je podigao glavu i pogledao u Eri. „Mogu li da ti pričam o svojoj devojci?”

„Naravno”, rekla je Eri, a na usnama joj se ukazao ljubak osmeh. „I ja bih baš volela da čujem priču o toj mudroj devojci koja je starija od tebe.”

Cukuru joj je ispričao o Sari. Da ga je od prvog susreta čudnovato privlačila i da su spavali zajedno na trećem sastanku. Da je sama želela da sazna priču o grupi od petoro prijatelja iz Nagoje sa svim pojedinostima. A kada se poslednji put video s njom, on iz nekog razloga nije uspeo da ostvari punu potenciju. Nije mogao da prođe u nju. Prelomio je i Eri se čak dotle iskreno ispovedio. Takođe, Sara je Cukurua snažno nagovarala da ode u Nagoju i da otputuje u Finsku. U suprotnom, rekla je, problemi koje on nosi u svojoj duši možda se neće razrešiti. Cukuru misli da voli Saru. Oseća i da bi mogao da se oženi njome. To mu je verovatno prvi put da prema nekom gaji tako snažna osećanja. Ali, izgleda da ona ima još jednog ljubavnika koji je stariji od nje. Dok je s njim zajedno hodala ulicom, Sara je delovala baš radosno. Cukuru možda nije u stanju da je učini tako srećnom.

Eri je pažljivo slušala njegovu priču. Dok je priča trajala, nije se ubacila nijednom rečju. A onda je na kraju rekla ovako: „Slušaj Cukuru, ti je moraš pridobiti za sebe. Ma šta da bude. Tako ja mislim. Ako se sad budeš rastao od nje, možda nikad za sebe nećeš moći nikoga da nađeš.”

„Ali, ja nisam siguran u sebe.”

„Zašto?”

„Možda zato što nemam svoje ja. Ako nemaš nikakvu konkretnu osobenost, nemaš ni jarku boju. Nemaš apsolutno ništa što možeš da daš. To je problem koji ja odavno nosim u sebi. Oduvek sam se osećao kao prazna posuda. Kao sud sam po sebi možda i formiram izvestan oblik, ali u njemu nema ama

baš ničeg što bi se dalo nazvati sadržinom. Nikako ne mogu da zamislim da bih bio pravi čovek za nju. Što vreme bude više prolazilo, i što me bolje bude upoznavała, Sara će verovatno biti sve više razočarana. I počće da se udaljava od mene.”

„Cukuru, treba da imaš više samopouzdanja i hrabrosti. Pa, evo, ja sam se u tebe zaljubila! Jednog trenutka sam htela potpuno da ti se predam. Dala bih ti sve, što god da si mi zatražio. Jedna devojka, kojom struji vrela krv, vrlo je ozbiljno išla čak dotle u svojim mislima. Tolika je tvoja vrednost. Ni slučajno nisi prazan.”

„Srećan sam što mi to kažeš”, rekao je Cukuru. „Stvarno jesam. Samo, ne znam šta s ovim sada. Imam trideset šest godina, ali kad počnem ozbiljno da razmišljam o sebi, zbunjen sam jednako kao i nekad davno - ne, čak i više nego nekad. Ne mogu da se odlučim šta da radim. Naročito kada po prvi put u životu imam tako snažna osećanja prema nekome.”

„Pa čak i da jesi prazna posuda, zar i to nije u redu?” rekla je Eri. „Čak da tako i jeste, ti si veoma lepa, privlačna posuda. 'Šta sam to ja?' - to niko o sebi zapravo ne zna. Zar ne misliš tako? Ako je već tako, onda budi beskrajno lepa posuda. Posuda dostojna nečije naklonosti, u koju će neko bez razmišljanja poželeti nešto da stavi.”

Cukuru je probao da razmisli o tome. Shvatao je šta ona hoće da kaže. Nezavisno od toga da li je to primenljivo na njega ili ne.

Eri je rekla: „Čim se budeš vratio u Tokio, sve joj priznaj. To je ono što treba da uradiš. Otvoriti svoje srce - to je ono što uvek donosi najbolje rezultate. Samo, ne smeš da joj kažeš da si je video s tim muškarcem. Jedino to zadrži u svom srcu. Ima stvari, znaš, koje žene ne žele da ti vidiš. Ali, sve osim toga, sva svoja osećanja treba otvoreno da joj saopštiš.”

„Plašim se. Plašim se da ću uraditi nešto što ne treba, da ću izgovoriti nešto pogrešno i da će kao rezultat toga sve biti upropašćeno i ispariti u vazduhu.”

Eri je polako zavrtela glavom. „To ti je isto kao kad gradiš stanicu. Čak i ako je to nešto što ima samo trenutani značaj i cilj, ne može zbog jedne sitne greške da se potpuno upropasti, niti da sasvim ispari u vazduhu. Stanica se mora izgraditi, pa makar i nesavršena. Tako je, zar ne? Jer, ako stanice nema, voz tu ne može da se zaustavi. A zatim, ne može ni da dočeka ljude koji su važni. Pa i ako se u njoj pronađu neki elementi koji nisu kako treba, oni se po potrebi mogu naknadno prepraviti. Dakle, prvo sagradi stanicu. Posebnu stanicu, samo za nju. Stanicu u kojoj će voz bez razmišljanja želeći da se zaustavi, čak i ako tu nema nikakvog posla. U svojoj glavi zamisli jednu takvu stanicu i daj joj konkretnu boju i oblik. Zatim ekserom ureži svoje ime u temelj i udahni joj život. Ti poseduješ urođenu snagu za to. Eto, sam si preplivao čak i hladno more u noći.”

Eri mu je predložila da ostane na večeri.

„U ovom kraju se love velike sveže losos pastrmke. Jednostavno ih spremamo - prže se u tiganju sa začinima, ali veoma su ukusne. Ostani ako možeš da večeraš zajedno sa mnom i s mojom porodicom.”

„Hvala ti, ali mislim da bi bilo bolje da polako krenem. Hteo bih da se vratim u Helsinku još za dana.”

Eri se nasmejala. „Još za dana? Slušaj, ovo je finski leto. Dan ti ovde blešti skoro do ponoći.”

„Pa ipak”, rekao je Cukuru.

Eri je razumela kako se on oseća.

Rekla je: „Hvala ti što si potegao toliki put samo da bi se video sa mnom. Srećna sam što sam imala priliku ovako da se ispričam s tobom. Zaista jesam. Nešto što mi je do sada tako dugo stajalo u grudima izgleda da je nestalo. Naravno, to ne znači da se sve potpuno razrešilo, ali meni lično je mnogo lakše.”

„I meni”, rekao je Cukuru. „I ti si meni mnogo pomogla. Dobio sam

priliku da se upoznam i s tvojim mužem i ćerkama, a i saznao sam kako ti ovde živiš. Vredelo je doći u Finsku makar samo zbog toga.”

Izašli su zajedno iz kolibe i nogu pred nogu otišli do mesta na kome je bio parkiran golf. Polako, uveravajući se u smisao svakog koraka. Na kraju su se još jednom zagrlili. Ovog puta ona više nije plakala. Na svom vratu osećao je njen mirni osmeh. Njene jedre grudi čvrsto su ga ispunile snagom da opstane. Njeni prsti na njegovim leđima bili su beskrajno stvarni.

Tu se Cukuru najednom setio poklona koje je iz Japana doneo za Eri i njenu decu. Izvadio ih je iz svoje torbe koja je stajala u automobilu i dao joj ih. Šnalu za kosu od japanskog šimšira za Eri i japanske slikovnice za decu.

„Hvala ti Cukuru”, rekla je Eri. „Ništa se nisi promenio. Oduvek si bio pažljiv.”

„Nisu to nikakvi naročiti pokloni”, rekao je Cukuru. A onda se setio da je one večeri kada ih je kupio spazio Saru kako ulicom Omotesando šeta zajedno s onim muškarcem. Da se nije setio da kupi te poklone, ni taj prizor ne bi video. Čudno je to.

„Zbogom, Cukuru Tazaki. Čuvaj se, srećan put”, rekla je Eri na rastanku. „Ne daj da te zli patuljci uhvate.”

„Zli patuljci?”

Eri je zaškiljila očima. Usne su joj se nestašno, blago zakrivile kao nekad. „Tako se to ovde kaže. Ne daj da te uhvate zli patuljci. U ovim šumama ipak od davnina obitavaju razna stvorenja.”

„Razumeo sam”, rekao je Cukuru kroz smeh. „Čuvaću se da me ne uhvate zli patuljci.”

„Ako budeš imao prilike, prenesi Plavom i Crvenom”, rekla je Eri. „Reci im da ovde dobro živim.”

„Preneću im.”

„Znaš, mislim da bi trebalo s vremena na vreme da se vidaš s njima dvojicom. Ili da se nađete sva trojica. I zbog tebe i zbog njih - sigurna sam da bi

to bilo dobro.”

„U pravu si, to bi možda bilo dobro”, rekao je Cukuru.

„A možda i zbog mene”, rekla je Eri. „Iako mislim da neću moći da vam se pridružim.”

Cukuru je klimnuo glavom. „Kad se sredim, sigurno ću naći priliku za to. I zarad tebe.”

„Ali, čudno je to”, rekla je Eri.

„Šta?”

„To što su ona divna vremena prošla i više se nikad neće vratiti. To što je tok vremena sa sobom odneo tolike divne mogućnosti i što su one nestale.”

Cukuru je ćutke klimnuo glavom. Pomislio je da bi nešto trebalo da kaže ali reči nisu izlazile.

„Zime su u ovim krajevima užasno duge”, rekla je Eri pogledavši u površinu jezera. Kao da se obraća samoj sebi, negde daleko odatle. „Noći su duge, čini ti se da im nema kraja. Sve živo se potpuno smrzne. Imaš osećaj da proleće nikad neće doći. Zato odjednom razne mračne misli počinju da ti padaju na pamet. Ma koliko se trudio da ne razmišljaš o njima.”

I pored toga, njemu reči nisu dolazile. Cukuru je samo ćutao i gledao u tačku na površini jezera u koju je bio uprt njen pogled. Reči koje je tada trebalo da izgovori došle su mu tek pošto se ukrcao na direktan let za aerodrom Narita i vezao pojas na sedištu. Iz nekog razloga, prave reči uvek dolaze sa zakašnjenjem.

Okrenuo je ključ i upalio motor. Golfov četvorocilindarski motor se probudio iz kratkog sna i uhvatio tihi, ravnomeran takt.

„Zbogom”, rekla je Eri. „Čuvaj se. I Saru čvrsto pridobij za sebe. Ona je tebi apsolutno neophodna. Tako ja mislim.”

„Probaću.”

„Slušaj, Cukuru, jedno dobro zapamti: nikakva boja tebi ne nedostaje. To je samo najobičnije ime. Mi te zaista jesmo često zadirkivali zbog toga, ali to je

bila samo šala koja ništa ne znači. Ti si Cukuru Tazaki, beskrajno dobar čovek, s mnogo boja u svojoj prirodi. Čovek koji i dalje pravi železničke stanice. Sada zdrav tridesetšestogodišnji građanin s pravom glasa, koji plaća porez i koji je u stanju da sedne u avion i doleti čak do Finske da bi se video sa mnom. Ne postoji ništa što tebi nedostaje. Imaj samopouzdanja i hrabrosti. To je sve što je tebi potrebno. Onog do koga ti je stalo ne smeš izgubiti iz straha ili zbog glupog ponosa.”

Ubacio je menjač u brzinu i nagazio papučicu za gas. Kroz otvoren prozor proturio je ruku i mahnuo. I Eri je mahala njemu. Visoko podignute ruke, sve vreme je mahala.

Ubrzo, Erina prilika se skrila između drveća i izgubila iz vida. U retrovizoru je bio samo odraz tamnog zelenila finskog leta. Vetar je čini se ponovo zaduvao i svud po površini jezera uzdizali su se beli talasići. Jedan vižljasti mladić veslao je u kajaku i poput ogromnog vodenog tvrdokrilca bešumno prošao ispred njega.

Na ovo mesto verovatno više nikad neće doći. Ni s Eri se možda više nikad neće videti. Njih dvoje će svako sa svog utvrđenog mesta nastaviti da ide napred svojim putem. Baš kao što je rekao Plavi, ne može se više nazad. Kad je na to pomislio, navala tuge je poput vode odnekud bešumno nadrla ka njemu. Bila je to bezoblična, prozirna tuga. Njegova sopstvena, ali u isto vreme tuga koja se nalazi negde daleko, izvan domašaja. U grudima je osetio razdirući bol i počelo je da ga guši.

Kada je izbio na asfaltirani drum, zaustavio je auto na ispustu pokraj puta, ugasio motor i oslonjen na volan zatvorio oči. Morao je dugo da udiše i izdiše polako, pokušavajući da umiri srce. Dok je to činio, najednom je postao svestan nečega hladnog i tvrdog, blizu samog središta svog tela, što je bilo nalik na srž od čvrsto smrznute zemlje koja se godinama nije rastapala. To je ono što mu je izazivalo gušenje i bol u grudima. Da takvo nešto postoji u njemu on do tog trenutka nije ni znao.

Ipak, bio je to bol u grudima tačno onakav kakav treba da bude, gušenje tačno onakvo kakvo treba da bude. To je nešto što on mora svim svojim bićem da oseti. Tu hladnu srž morao je, od sada nadalje, da počne malo-pomalo da rastapa. Možda će potrajati. Ali, to je nešto što on mora da učini. A da bi se taj sleđeni grumen otopio, Cukuruu je bila potrebna nečija tuđa toplina. Njegova sopstvena telesna temperatura neće biti dovoljna.

Najpre treba da se vratim u Tokio. To je prvi korak. Okrenuo je ključ i ponovo upalio motor.

Na povratku u Helsinki, Cukuru se od sveg srca molio da Eri u šumi ne uhvate zli patuljci. Da se moli - bilo je jedino što je on u tom trenutku mogao.

Preostala dva dana Cukuru je proveo besciljno hodajući ulicama Helsinkija. Ponekad je padala sitna kiša, ali ne takva da bi se na nju obazirao. Hodao je i razmišljao o raznim stvarima. Bilo je toliko toga o čemu je morao da razmisli. Hteo je pre povratka u Tokio da koliko god je to moguće svoja osećanja dovede u red. Kad se umorio od hodanja, ili pak od razmišljanja, ušao je u kafe, popio kafu i pojeo sendvič. Usput je zalutao i nije znao gde se nalazi, ali se nije uzbuđivao zbog toga. Grad nije bio toliko veliki, a i tramvaji su prolazili kroz sve delove grada. Osim toga, u tom trenutku njemu je u izvesnom smislu čak i prijalo to što ne zna gde se nalazi. Poslednjeg dana popodne otišao je do glavne železničke stanice u Helsinkiju, seo na klupu i proveo vreme samo posmatrajući vozove kako dolaze i odlaze.

Sa stanice je mobilnim telefonom pozvao Olgu i zahvalio joj. Uspeo je da pronađe kuću Hatainenovih, a i prijateljica se lepo iznenadila kad ga je ugledala. Osim toga, Hemenlina je veoma lep gradić. E baš divno, to je dobro, rekla je Olga. Delovalo je kao da se iskreno obradovala. Ako vam odgovara, voleo bih da vas u znak zahvalnosti odvedem nekud na večeru, predložio je Cukuru. Veoma mi je drago što ste me pozvali, ali danas je mojoj majci rođendan, pa imam dogovor da večeram kod kuće zajedno s roditeljima, rekla je Olga. Prenesite Sari moje pozdrave. Preneću joj i hvala vam na svemu, rekao je Cukuru.

Kad je palo veče, otišao je u restoran u blizini luke koji mu je preporučila Olga, pojeo ribu i popio pola čaše hladnog šablija. A onda se setio kuće Hatainenovih. U ovo doba oni sigurno svi zajedno sede oko stola. Da li vetar još duva po površini jezera? O čemu li Eri sada tamo razmišlja? U njegovom uhu još je ostao osećaj dodira njenog toplog daha.

Kada je stigao u Tokio, bila je subota ujutru. Raspakovao je stvari iz putne torbe, natenane se okupao i ceo dan proveo ne radeći ništa. Razmišljao je o tome da se javi Sari čim je stigao. I slušalicu je stvarno uzeo u ruke i okrenuo broj. Ipak, na kraju ju je spustio. Bilo mu je potrebno izvesno vreme da dovede u red sve ono što mu leži na srcu. Njegovo putovanje je bilo kratko, ali se za vreme njegovog trajanja desilo mnogo toga. On još nije u stanju da shvati da se nalazi usred Tokija. Čini mu se da mu je šum onog prozirnog vetra uz obalu jezera na obroncima Hemenline do ušiju dopirao sve do malopre. Što god hteo Sari da saopšti, moraće da probere reči kojima će to izraziti.

Oprao je veš i prelistao novine koje su se nakupile, a predveče je izašao u grad da kupi hranu, ali nije imao apetit. Verovatno zbog vremenske razlike užasno mu se prispavalo još za dana, u pola devet se ispružio na krevet i tako samo zaspao, ali se probudio pre ponoći. Hteo je da nastavi da čita knjigu koju je čitao u avionu, ali mu glava nije radila kako treba. Zato je uzeo da sredi kuću. Pred zoru je ponovo legao u krevet i zaspao, i kad se sledeći put probudio bila je nedelja, nešto pre podneva. Ličilo je da će dan biti vreo. Uključio je klimauređaj, skuvao kafu i popio je, a zatim pojeo jedan topli sendvič sa sirom.

Kad se istuširao, pozvao je Saru na kućni broj. Ali, javila se telefonska sekretarica. „Posle zvučnog signala, ostavite poruku”, glasila je poruka. Malo se dvoumio šta da uradi, ali je ne izgovorivši ništa samo spustio slušalicu. Kazaljke na zidnom satu pokazivale su jedan sat po podne. Pomislio je da bi mogao da je pozove na mobilni telefon, a onda se predomislio i odustao.

Možda je ona u ovo vreme sa svojim dečkom na pauzi za ručak. Još je rano za to da budu u krevetu i da vode ljubav. Cukuru se setio sredovečnog muškarca s kojim je Sara hodala ulicom Omotesando držeći se za ruke. Koliko god se trudio da tu sliku odagna iz svoje glave, ona mu nije izlazila iz podsvesti. Ispružio se na sofu i dok je odsutno razmišljao o takvim stvarima, imao je osećaj kao da ga je na leđima ubola oštra igla. Tanka igla, skoro nevidljiva golom oku. Bol je blag, nema krvarenja. Valjda. Pa ipak, bol je bol.

Seo je na bicikl, otišao do sportskog centra i preplivao svoju uobičajenu distancu u bazenu. U telu mu je i dalje bio zaostao onaj isti umor. Dok je plivao, na trenutke je imao osećaj da je odjednom zaspao. Naravno, ne bi mogao stvarno da pliva u snu. Samo mu se tako činilo. Uprkos tome, telo mu se našlo u stanju približno onom kao da je na auto-pilotu i uspeo je da izbegne da se podseća i na Saru i na tog muškarca. Bio je zahvalan na tome.

Kad se vratio s bazena, odremao je oko pola sata. Bio je to dubok dremež bez snova, kakav potpuno odseca svest. Potom je ispeglaio nekoliko košulja i maramica i spremio večeru. Ispekao je začinjaenog lososa, iscedio limun na njega i pojeo ga uz salatu od krompira. Napravio je i miso supu od fermentisane soje i praziluka. Popio je samo pola limenke hladnog piva i pogledao vesti na televiziji. Posle toga je ispružen na sofi čitao.

Bilo je devet sati uveče kada je mu je zazvonio poziv od Sare.

„Kako podnosiš džet-leg?” pitala ga je.

„Spavam prilično zbrda-zdola, ali se ne osećam loše”, rekao je Cukuru.

„Možeš li sad da pričaš? Ne spava ti se?”

„Jeste da sam pospan, ali sam mislio da izdržim još jedan sat, pa da onda odem u krevet. Od sutra radim, a u kancelariji ne mogu da dremam.”

„Mislim da je tako bolje”, rekla je Sara. „Nego, ti si me zvao na kuću danas po podne oko jedan sat, je l’ da? Ceo dan sam zaboravila da proverim poruke na sekretarici, pa sam se baš malopre setila.”

„Jeste, ja sam.”

„Tad sam baš bila izašla u kupovinu, tu u blizini.”

„Aha”, rekao je Cukuru.

„Ali nisi ostavio poruku, je l’ tako?”

„Nisam dobar u ostavljanju poruka na telefonskim sekretaricama. Uvek imam tremu i reči mi ne izlaze kako treba.”

„Možda je tako, ali valjda može da ti izađe bar tvoje sopstveno ime?”

„Pa, jeste. Svakako je trebalo bar da ostavim ime.”

Ona je napravila malu stanku. „Čuj, stvarno sam se brinula. Baš sam se pitala da li je putovanje dobro proteklo. Mogao si valjda bar neku reč da mi kažeš u poruci.”

„Oprosti, trebalo je to da uradim”, izvinio se Cukuru. „A šta si ti radila danas?”

„Prala veš i išla u kupovinu. Kuvala i očistila kuhinju i kupatilo. I meni povremeno treba jedan takav običan slobodan dan”, rekla je i malo začutala. „I, jesi li uspešno obavio šta si imao u Finskoj?”

„Uspeo sam da se vidim s Crnom”, rekao je Cukuru. „Uspeli smo i na miru da se ispričamo. Olga mi je mnogo pomogla.”

„Dobro je. Ona je dobra devojka, zar ne?”

„Veoma.” Ispričao joj je kako je automobilom otišao do obale prelepeg jezera, na sat i po udaljenog od Helsinkija, da bi se video s Eri (Crnom). Da ona u tom letnjakovcu provodi leto zajedno s mužem, dve male ćerke i psom. Da u maloj obližnjoj radionici zajedno s mužem svakog dana pravi grnčariju.

„Delovala mi je srećno. Verovatno joj prija život u Finskoj”, rekao je Cukuru. Izuzev, povremeno, mračnih dugih zimskih noći - ali to nije izgovorio.

„Misliš li da je vredelo potegnuti toliki put do Finske da bi se video s njom?” pitala je Sara.

„Da, mislim da je vredelo otići. Ima stvari o kojima ne možeš da pričaš drugačije nego licem u lice. Zahvaljujući tome, sada su mi se mnoge okolnosti poprilično razjasnile. Nije baš da se sve raščistilo, ali je to za mene bilo veoma značajno. Odnosno, bilo je veoma značajno za moje srce.”

„Dobro je. Srećna sam što to čujem.”

Nastao je kratak tajac. Tišina puna skrivenog značenja, u kojoj se meri pravac vetra. A onda je Sara rekla: „Nego, čini mi se da u tvom glasu osećam malo drugačiji prizvuk, je l’ to zbog mene?”

„Pa, ne znam. Možda mi je glas čudan zato što sam umoran. Prvi put u

životu sam ovoliko dugo leteo avionom.”

„Znači, nije bilo nikakvih problema, je l’ tako?”

„Nije bilo nikakvih problema. Imam mnogo toga da ti ispričam, ali mi se čini da će se priča otegnuti čim jednom budem počeo. Mislim da je bolje da se uskoro vidimo i da ti ispričam sve po redu.”

„Da, hajde da se vidimo. U svakom slučaju, dobro je da nisi uzalud išao u Finsku.”

„Hvala ti na svemu. To je bilo zahvaljujući tebi.”

„Nema na čemu.”

Ponovo je nastupila kratka tišina. Cukuru je pažljivo napregnuo sluh. Skriveno značenje u njoj još se nije razvejalo.

„Hteo bih nešto da te pitam”, prelomio je Cukuru pa izgovorio. „Možda bi bilo bolje da ovo ne govorim. Pa ipak, imam osećaj da je bolje da budem iskren sa svojim osećanjima.”

„Reci”, rekla je Sara. „Naravno, i ja mislim da je bolje biti iskren sa svojim osećanjima. Pitaj me što god želiš.”

„Ne umem to dobro da sročim, ali imam osećaj da ti osim mene imaš još nekog muškarca s kojim se viđaš. To je nešto što mi na srcu leži još odranije.”

Sara je malo ćutala. „Imaš osećaj?” rekla je. „Je l’ to znači da ti se to samo tako nekako čini?”

„Tako je. Samo imam takav neki osećaj”, rekao je Cukuru. „Ali, kao što sam ti već rekao, ja nikad nisam imao baš dobru intuiciju. Moja glava u osnovi služi za to da pravi stvari koje imaju oblik. Baš kao što moje ime kaže. Vrlo je proste strukture. Ja ne razumem komplikovane puteve srca drugih ljudi. Ili, sad kad to kažem, izgleda da ne razumem čestito ni puteve svog sopstvenog srca. Kada su u pitanju tako delikatne stvari, često pravim greške. Zato se trudim da stvari ne komplikujem previše u svojoj glavi. Ali, ovo je nešto što mi je još odranije stajalo na duši. Mislio sam da bi bilo bolje da te iskreno, direktno pitam za to. Bolje nego da svašta petljam po svojoj glavi.”

„Razumem”, rekla je Sara.

„Dakle, voliš li još nekoga?”

Ona je ćutala.

Cukuru je rekao: „Želeo bih da shvatiš da ako i jeste tako, ja te ne kritikujem zbog toga. To možda nije nešto u šta bi trebalo ja da se mešam. Ti prema meni nemaš nikakvu dužnost, niti imam pravo da bilo šta zahtevam od tebe. Samo za sebe želim da znam. Da li u tome što osećam grešim ili ne.”

Sara je uzdahnula. „Dužnost ili pravo - volela bih da ne izgovaraš takve reči. One mi zvuče kao da vodimo neku raspravu o ustavnim amandmanima.”

„U redu”, rekao je Cukuru. „Mislim da se nisam baš dobro izrazio. Ali znaš, kao što sam ti upravo rekao, ja sam prilično nezanimljiv čovek. S ovim osećanjima kakva sad nosim u sebi možda neću uspeti da se izborim.”

Sara je ponovo malo ćutala. Mogao je živo da zamisli kako su joj usne uz slušalicu čvrsto svezane.

Malo potom, rekla je mirnim glasom: „Ti nisi nezanimljiv. Samo želiš tako da misliš.”

„Ako ti tako kažeš, možda si i u pravu. Kad su te stvari u pitanju, ni ja nisam siguran. Ali sigurno je da mojoj prirodi više prija jednostavan način života. Naročito kada su u pitanju odnosi među ljudima, bio sam povređen više puta do sada. Ne bih voleo da se ponovo tako osetim, ako je ikako moguće.”

„Razumem”, rekla je Sara. „Pošto si ti bio otvoren, želim i ja da budem otvorena prema tebi. Ali, možeš li pre toga da mi daš malo vremena?”

„Koliko dugo?”

„Pa, recimo tri dana. Danas je nedelja - mislim da ću u sredu moći sve lepo da ti ispričam. Mislim da ću moći da odgovorim na tvoje pitanje. Jesi li slobodan u sredu uveče?”

„Slobodan sam u sredu uveče”, rekao je Cukuru. Nema potrebe da proverava u svojoj beležnici. Posle zalaska sunca, on nema nikakve planove.

„Možemo tog dana zajedno na večeru. Tamo ćemo pričati o svemu,

otvoreno. Može li tako?”

„Može”, rekao je Cukuru.

A zatim su oboje prekinuli vezu.

Te noći, Cukuru je sanjao dugačak, bizaran san. On sedi za klavirom i svira neku sonatu. U pitanju je ogroman, ganc novi koncertni klavir, savršeno belih i savršeno crnih dirki. Raširena na notnom stalku je velika notna sveska. Pored Cukurua stoji žena u tesnoj mat crnoj haljini i hitro svojim snežnobelim prstima umesto njega okreće listove nota. Tajming joj je svaki put savršeno tačan. Kosa joj je crna kao ugalj, duga do struka. Na tom mestu na kome se nalaze sve je, izgleda, u gradaciji bele i crne boje. Nigde nema nijedne druge boje.

Ko je kompozitor klavirske sonate, to ne zna. U svakom slučaju, kompozicija je duga. Notna sveska je debela kao telefonski imenik. Listovi su toliko ispunjeni notama da se doslovce crne. Kompozicija je komplikovana, ima toliko složenu strukturu da zahteva visok nivo tehnike u interpretaciji. On je svira po prvi put u životu. Pa ipak, samo jednim pogledom na note, Cukuru u trenu razume kako funkcioniše svet koji je njome izražen i uspeva da ga pretoči u muziku. Isto onako kako ume trodimenzionalno da protumači zamršene projektne planove. Ta specijalna sposobnost mu je data. Njegovih uvežbanih deset prstiju leti s kraja na kraj klavijature, kao vetar. Bilo je to zaslepljujuće, očaravajuće iskustvo. To što je nepregledno more kodova uspevao da dešifruje brže i preciznije od bilo koga i, istovremeno, da im daje tačan oblik.

Dok je zaneseno svirao tu muziku, poput munje u letnje popodne telom mu je oštro prostrujala inspiracija. Uprkos svojoj grandioznoj, virtuoznoj strukturi, bila je to prelepa i introspektivna muzika. Istinu o samom činu ljudskog življenja izražavala je beskrajno iskreno, suptilno i živo. Bilo je to ključno svojstvo sveta, od one vrste koja se jedino kroz muziku i da izraziti. Osećao se ponosno što je u stanju da sopstvenim rukama proizvodi takve zvuke.

Strahovita radost prožela mu je kičmu.

Ali, na njegovu žalost, publika koja je bila pred njim izgleda nije tako razmišljala. Ljudi su se vrpeljili kao da im je dosadno, kao da ih hvata nervoza. Njihovo pomeranje stolica, njihovo nakašljavanje dopiralo je do njegovih ušiju. Šta je ovo - ovi ljudi uopšte ne razumeju vrednost te muzike.

Nastupao je u nekakvoj velikoj sali u dvoru. Pod je bio od glatkog mermera, a tavanica visoka. U središtu je imala prelepi svetlarnik. Ljudi su sedeli na prefinjenim stolicama i slušali muziku. Bilo ih je valjda pedesetak. Lepo su odeveni, elegantni ljudi. Verovatno su i obrazovani. Samo, nažalost, nisu sposobni da prepoznaju izvanredan kvalitet te muzike.

Što je vreme više prolazilo, buka koju su ti ljudi proizvodili bivala je sve jača i sve je više parala uši. Ubrzo je postala nezaustavljiva i nadjačala je i zvuke same muzike. Na kraju, muzika koju je svirao više gotovo da uopšte nije dopirala ni do njegovih sopstvenih ušiju. Sve što je mogao da čuje bilo je skoro groteskno preuveličana i pojačana buka, nakašljavanje i nezadovoljno gundanje. Uprkos svemu tome, njegove oči gutale su note, a prsti nastavljali svom silinom da lete po dirkama kao pomahnitali.

U nekom trenutku najednom je spazio: žena u crnom koja mu okreće notne listove na ruci ima šest prstiju. Taj šesti prst bio je gotovo istovetne veličine kao mali prst. Dah mu je stao, a grudi su mu snažno uzdrhtale. Hteo je da podigne pogled i vidi lice žene koja stoji kraj njega. Ko bi ta žena mogla biti? Je li ona njemu poznata? Ali dok se stav ne završi, on ni na sekund ne može da odvрати pogled od nota. Pa makar više ne postojao ni jedan jedini čovek koji tu muziku sluša.

Tu se probudio. Zelene cifre na električnom satu kraj Cukuruovog uzglavlja pokazivale su 2.35. Bio je preznojen svud po telu, a srce mu je još tupo otkucavalo. Ustao je iz kreveta, skinuo pidžamu, obrisao se peškirom, presvukao u čistu majicu i bokserice i seo na sof u dnevnoj sobi. Onda je u

mraku mislio na Saru. Kajao se zbog svake reči koju joj je malopre izgovorio preko telefona. Nije te stvari trebalo ni da spominje.

Hteo je istog sekunda da pozove Saru i povuče sve što je rekao, do poslednje reči. Ali, da je zove u pola tri ujutru, a da ona potpuno zaboravi ono što je on već izgovorio - to tek nije bilo moguće. Sad ću je ovako možda samo izgubiti, pomislio je Cukuru.

A zatim je pomislio na Eri. Eri Kurono Hatainen. Majku dve male devojčice. Pomislio je na plavo jezero koje se prostire iza brezovih stabala, na klepetanje čamca koji udara o mol. Grnčariju prelepih šara, cvrkut malenih ptica, lavež psa. A onda, na vernu interpretaciju *Godina hodočašća* Alfreda Brendela. Na dodir Erinih raskošnih grudi, meko prionulih uz njegova prsa. Topli dah, suzama okvašene obraze. Na nekoliko izgubljenih šansi, na vreme koje se više ne vraća.

U jednom trenutku, njih dvoje su razdvojeni stolom, neko vreme ne govoreći ništa i ne tražeći reči, samo osluškivali cvrkut ptičica koji je dopirao kroz prozor. Bio je to cvrkut koji je imao jedinstvenu, čudnovatu melodiju. Ta ista melodija mnogo se puta zaorila šumom.

„To ptice uče svoje mladunce kako da se oglašavaju”, rekla je Eri i nasmešila se. „Nisam to znala dok nisam došla ovamo. To da svaka ptica mora da nauči kako se cvrkuće.”

Život je nalik na složene note, pomislio je Cukuru. Pun je šesnaestina i tridesetdvojina, mnogobrojnih čudnovatih kodova, nerazumljivih zapisa. Tačno ih protumačiti praktično je nemoguć zadatak, a čak i ako bi čovek uspeo tačno da ih protumači, pa da ih zatim pretoči u tačan zvuk, ne znači da bi smisao koji se u njima sadrži ljudi mogli tačno da razumeju, niti da ga vrednuju. Ne znači da bi ljude to činilo srećnim. Zašto ljudska aktivnost mora biti tako zamršena?

„Ti je moraš čvrsto pridobiti za sebe. Ona je tebi neophodna. Što god da bude, ne puštaj je. Tako ja mislim”, rekla je Eri. „Ništa tebi ne nedostaje. Imaj samopouzdanja i hrabrosti. To je sve što je tebi potrebno.”

I pazi da te ne uhvate zli patuljci.

Pomislio je na Saru, na to da je ona sada možda naga u nečijem zagrljaju. Ne, ne u nečijem. Tog čoveka je on svojim očima video. Sara je tamo izgledala veoma srećno. Kroz njen osmeh prolila se prelepa niska zuba. U toj tami Cukuru je zatvorio oči i vrhovima prstiju pritisnuo svoje slepoočnice. Ne mogu da živim s ovakvim osećanjem u sebi, pomislio je. Pa makar to bilo i još samo na tri dana.

Cukuru je podigao slušalicu i okrenuo Sarin broj. Kazaljke na satu pokazivale su nešto pre četiri. Telefon je zazvonio dvanaest puta i ona se javila.

„Stvarno izvini što te zovem u ovo doba”, rekao je Cukuru. „Ali, morao sam da razgovaram s tobom.”

„Kad kažeš u ovo doba - koliko je uopšte sati?”

„Nema još četiri ujutru.”

„Uh, nisam ni znala da takvo doba uopšte postoji”, rekla je Sara. Sudeći po njenom glasu, još se nije baš sasvim prizvala k svesti. „I, ko je umro?”

„Nije niko umro”, rekao je Cukuru. „Još niko nije umro. Ali, imam nešto što moram po svaku cenu još večeras da ti kažem.”

„Šta li je to?”

„Stvarno te volim i želim te svim srcem.”

S druge strane telefonske veze nešto je zašuštalo, kao da ona nešto traži. Potom se tiho nakašljala i procedila nekakav uzdah.

„Možemo li sad da razgovaramo?” pitao je Cukuru.

„Naravno”, rekla je Sara. „Pa, vidiš da nema ni četiri sata ujutru. Pričaj što god želiš. Niko te neće čuti. Svi čvrsto spavaju.”

„Od sveg srca te volim i želim”, ponovio je Cukuru.

„Jesi li me zvao u četiri ujutru da bi mi to saopštio?”

„Tako je.”

„Jesi li pio?”

„Ne, potpuno sam trezan.”

„Je l' tako?” rekla je Sara. „Za jednog inženjera, umeš da budeš prilično vatren.”

„Zato što je ovo isto kao kad pravim stanicu.”

„Kako je ovo isto?”

„Vrlo je jednostavno. Ako negde ne postoji železnička stanica, voz na tom mestu ne može da se zaustavi. Ono što ja moram da uradim jeste da prvo u svojoj glavi zamislim tu stanicu i dam joj konkretan oblik i boju. To ide prvo. Ako ima nekih manjkavosti, one mogu naknadno da se poprave. A to je nešto što ja stalno radim.”

„Zato što si vrstan inženjer.”

„Voleo bih da to budem.”

„I dakle, ti ćeš sad sve do zore, bez predaha da praviš jednu specijalnu stanicu za mene?”

„Tako je”, rekao je Cukuru. „Zato što te volim i želim svim srcem.”

„I ja tebe veoma volim. Svaki put kad te vidim, malo-pomalo sve me više privlačiš”, rekla je Sara. A zatim, kao da ostavlja razmak između rečenica, načinila je malu stanku. „Ali, sada nema ni četiri ujutru, čak ni ptice još nisu budne. Ne bih rekla ni da moja glava radi kako treba. Zato, možeš li da sačekaš još samo tri dana?”

„Mogu. Ali samo toliko mogu da čekam”, rekao je Cukuru. „Mislim da mi je to granica. Zato sam te i zvao u ovo doba.”

„Tri dana će biti dovoljno, Cukuru. Poštovaću rok. Hajde da se vidimo u sredu uveče.”

„Izvini što sam te probudio.”

„Nema veze. Drago mi je što sam saznala da i u četiri ujutru vreme stvarno teče. Je li napolju svanulo?”

„Nije još. Ali hoće uskoro. I ptice će da zacvrkuću.”

„Ptice koje rano rane mogu da ulove dosta buba.”

„U teoriji.”

„Ali možda nećemo moći u to da se uverimo svojim očima.”

„Laku noć”, rekao je on.

„Hej, Cukuru”, rekla je Sara.

„Da?”

„Laku noć”, kazala je. „Ništa ne brini i mirno spavaj.”

I veza se prekinula.

Šinduku je ogromna stanica. Kroz nju u jednom danu prođe blizu 3,5 miliona ljudi. U Ginisovoj knjizi rekorda stanica Japanske železnice Šinduku zvanično je priznata kao „najprometnija železnička stanica na svetu”. Preko nje saobraća više železničkih linija. Od onih najvažnijih - linije Cuo, Sobu, Jamanote, Saikjo, Šonan Šinduku i Narita ekspres. Tračnice im se strahovito složeno ukrštaju i uklapaju. Perona ukupno ima šesnaest. Povrh svega, na te linije se s raznih strana, poput utaknutih priključaka, nadovezuju još dve linije privatnih železničkih kompanija Odakju i Keio, kao i tri linije podzemne železnice. Pravi je lavirint. U vreme špica, taj lavirint se pretvara u more ljudi. More se peni, valja, urla i nadire ka izlazima i ulazima. Tokovi ljudi koji se slivaju ka mestima presedanja ponegde se uskovitlaju i tamo se stvaraju opasni virovi. Nikakav prorok, ma kako veliki bio, to olujno, uzburkano more ne bi bio u stanju da razdvoji.

Teško je poverovati da stanični službenici, kojih ni izbliza nema dovoljno, dva puta dnevno, ujutru i uveče, pet dana u nedelji, bez grubih grešaka, vrlo umešno izlaze na kraj s tim zaprepašćujuće velikim brojem ljudi. Jutarnji špic je poseban problem. Svi žure, svako ka svom odredištu. Moraju da se otkucaju na poslu do tačno određenog vremena. A nisu dobre volje. Nisu se još ni rasanili. U krcatim vozovima, gde skoro ni igla ne može da stane, sudaraju im se tela i svesti. Na sedišta uspevaju da sednu samo pravi srećnici. Cukuru se uvek divio tome što ne izbijaju česti neredi, što se ne dešavaju nesreće koje bi prouzrokovale krvave tragedije. Ako bi se jedna tako ekstremno prometna stanica ili voz našli na meti napada neke fanatične terorističke organizacije, nema nikakve sumnje da bi posledice bile fatalne. Žrtava bi bilo strahovito mnogo. I za ljude koji rade u železničkim kompanijama i za policiju, a naravno, i za putnike, to je nepojmljiva noćna mora. Uprkos svemu tome,

mera za sprečavanje takve jedne nesreće u ovom trenutku gotovo i da nema. A takva jedna noćna mora zaista se ostvarila u proleće 1995. godine.¹⁸

Stanični službenici neprekidno viču preko razglasa, ne prestaju da apeluju, zvono za polazak voza nastavlja da se oglašava gotovo bez prestanka, a uređaji za kontrolu karata i povlastica neprekidno ćutke očitavaju čitave mase podataka. Dugačke kompozicije vozova koji polaze tačno u sekund, poput dobro izdresiranih, strpljivih domaćih životinja, sistematski izbljuju ljude, potom ih usisaju u sebe i nestrpljivi da zatvore vrata, zapute se ka sledećoj stanici. Ako čoveka dok silazi ili se penje stepenicama neko nagazi s leđa i cipela mu spadne, ne postoji šansa da tu cipelu povрати. Cipele u špicu nestaju kao da ih je progutao živi pesak. Onaj ko je izgubi nema drugog izbora nego da čitav dan provede bez jedne cipele na nozi.

Početakom devedesetih godina, u vreme dok je ekonomski procvat još trajao, jedan uticajni američki list objavio je veliku fotografiju ljudi koji u zimsko jutro u špicu silaze niz stepenice stanice Šinđuku (ili je možda u pitanju bila stanica Tokio, ali koja god da je, stvar je ista.) Svim putnicima snimljenim na toj fotografiji pogledi su kao po dogovoru bili oboreni, a lica sumorna, kao kod beživotnih riba, zbijenih u konzervi. U članku je pisalo: „Japan možda jeste postao bogata zemlja, pa ipak, mnogi Japanci idu pognutih glava i izgledaju nesrećno.” Tako je ta fotografija postala čuvena.

Da li su mnogi Japanci zaista nesrećni ili ne, to Cukuru ne zna zasigurno. Ipak, biće da je pravi razlog što su listom svi putnici koji su u krcatoj stanici Šinđuku tog jutra silazili niz stepenice imali oborene glave, pre bio to što su pazili kud gaze, nego što su bili nesrećni. Da ne promaše stepenik, da ne izgube cipelu - to je ono što je usred špica u džinovskoj železničkoj stanici bio njihov ključni zadatak. Na fotografiji nema ni nagoveštaja te stvarne pozadine. A zatim, ljudi u tamnim kaputima koji hodaju pognutih glava u većini slučajeva i

---

¹⁸ Misli se na napad koji su pripadnici japanske sekte aum šinrikjo izvršili 20. marta 1995. na više lokacija u tokijskom metrou, upotrebivši nervni gas sarin. - *Prim. prev.*

ne izgledaju srećno. Naravno, u teoriji i te kako jeste moguće nesrećnim nazivati ono društvo koje ne može ni da se svakog jutra vozi gradskim prevozom, a da se ne brine da neće pogubiti cipele.

Koliko li vremena ljudi dnevno utroše na prevoz, razmišlja Cukuru. U proseku sat do sat i po u jednom smeru. Verovatno tu negde. Ako se uzme da jedan običan kancelarijski službenik, koji je oženjen i ima jedno ili dvoje dece i radi u centru grada, želi da poseduje kuću, on nema izbora nego da se izade u predgrađe, što onda svakako zahteva toliko provedenog vremena u prevozu. Dakle, od dvadeset četiri časa u jednom danu on na sam prevoz utroši dva do tri sata. U punom vozu, ako mu se posreći, možda može da čita bar novine ili džepno izdanje knjige. Ima možda mogućnost i na svom ajpodu da sluša Hajdnove simfonije, ili da uči konverzaciju na španskom jeziku. U zavisnosti od čoveka, možda može i da se upusti u metafizičku kontemplaciju. Pa ipak, u uopštenom smislu reči, verovatno bi bilo teško tih dva ili tri sata u jednom danu nazvati najkorisnijim, najkvalitetnijim vremenom u nečijem životu. Koliki li se deo životnog veka izgubi i nestane na to (verovatno) besmisleno premeštanje? U kolikoj meri ono čoveka iscrpi i istroši?

Ali, to nisu pitanja koja Cukuru Tazaki, zaposlen u železničkoj kompaniji, gde se uglavnom bavi projektovanjem staničnih zgrada, treba da razmatra. Ljudima treba prepustiti da sami žive svoj život. To je njihov život, nije život Cukurua Tazakija. U kojoj meri je društvo u kome živimo nesrećno, ili pak u kojoj meri ono to nije - to svako za sebe treba da prosudi. Ono o čemu on treba da razmišlja jeste kako da tu zastrašujuću reku ljudi na odgovarajući način, bezbedno sprovede. Tu se ne traži nikakvo preispitivanje. Traži se samo efikasnost zasnovana na preciznoj proverbi. On nije ni mislilac ni sociolog, već samo jedan puki inženjer.

Cukuru Tazaki je voleo da posmatra stanicu Šinđuku Japanske železnice.

Kada ide na stanicu Šinđuku, Cukuru na automatu kupi peronsku kartu i

najčešće se popne na platformu perona 9 i 10. Odatle polazi ekspres voz na liniji Ćuo. To su vozovi na duge razdaljine, ili za Macumoto, ili za Kofu. U poređenju s drugim peronima orijentisanim na gradski prevoz, tu je broj putnika daleko manji, a polasci vozova ne toliko česti. Tu on može da sedi na klupi i na miru posmatra stanicu.

Sa istim onim osećajem s kakvim ljudi odlaze na koncerte, gledaju filmove, odlaze u klubove da igraju, idu na utakmice ili u razgledanje izloga, Cukuru je posećivao železničke stanice. Kad god bi mu se ukazalo slobodno vreme s kojim nije znao šta će, često je sam odlazio na stanice. Kad god je bio uznemiren ili je imao nešto o čemu je morao da razmisli, noge bi mu se prirodno zaputile ka nekoj stanici. Seo bi na klupu na peronu, pio kafu koju je kupio u prodavnici, i proveravajući mali red vožnje polazaka vozova (koji mu je uvek stajao u torbi), samo nepomično sedeo. Tako je mogao da ubije koliko god je sati hteo. U svojim školskim danima, u svesku je detaljno zapisivao sve što bi zapazio o konfiguraciji stanične zgrade, toku kretanja putnika i aktivnostima staničnih službenika, ali sada, kao što bi se moglo i očekivati, tako daleko više ne ide.

Ekspres voz smanjuje brzinu i pristiže uz peron. Vrata se otvaraju, putnici jedan za drugim izlaze iz voza. Samo posmatranje tog prizora bilo je dovoljno da Cukurua učini zadovoljnim i smirenim. Kad bi se uverio da je voz pošao ili stigao tačno na vreme, bez ikakvih prepreka, pa makar to i ne bila stanica železničke kompanije za koju on radi, osećao je ponos. Tih, jednostavan osećaj trijumfa. Tim radnika na održavanju ulazi u prispeli voz, hitro čisti smeće i posprema sedišta. Kondukteri u uniformama, s kapama na glavama, ekspeditivno preuzimaju dužnost i obavljaju pripreme za pokret sledećeg voza. Na vagonima se menja tabla s odredištem i vozu se dodeljuje novi broj. Sve se odvija u sekundi, po redu, efikasno i glatko. To je svet kome Cukuru Tazaki pripada.

I na glavnoj železničkoj stanici u Helsinkiju Cukuru je radio isto to. S

jednostavnim redom vožnje u rukama sedeo je na klupi, pio vruću kafu iz papirne čaše i posmatrao vozove kako dolaze i polaze na duge razdaljine. Na mapi bi proverio gde se nalazi odredište voza, pa bi proverio odakle je došao. Posmatrao je putnike kako jedan za drugim silaze s vozova, pa zatim one koji se brzim koracima kreću ka ciljanom peronu. Pogledom je pratio kretnje staničnih službenika i konduktera u uniformama. Dok je to činio, osećao je, kao i uvek, da ga to smiruje. Vreme je ujednačeno, glatko prolazilo. Ako se izuzme to što se stanični razglas nije čuo, bilo mu je isto kao kad sedi u stanici Šinđuku. Među procedurama rada železničkih stanica širom sveta verovatno nema suštinske razlike. Preciznost i uvežbani profesionalizam. Pogled na to u njegovom srcu spontano je izazivao simpatije. Imao je pouzdan osećaj da se nalazi na pravom mestu.

U utorak, kada je Cukuru završio s poslom, kazaljke na zidnom satu pokazivale su osam. Bio je jedini koji je u to doba još bio ostao u kancelariji. Posao koji je trebalo obaviti nije bio čak ni toliko hitan da je zahtevao njegov prekovremeni rad. Ali pošto je sa Sarom imao dogovor da se nađu u sredu uveče, samo je hteo da do tada raščisti sav posao koji mu se nakupio.

Završio je s radom, isključio računar, važne diskove i dokumente stavio u fioku koja se zaključava i ugasio svetlo u prostoriji. Zatim se pozdravio s čuvarom koga je znao iz viđenja i izašao na sporedna vrata firme.

„Baš ste se zadržali, doviđenja”, reče mu čuvar.

Pomislio je da bi mogao negde na večeru, ali mu apetit nije nadolazio. Ipak, nije mu se odatle išlo ni pravo kući. Stoga se zaputio na železničku stanicu Šinđuku. I tog dana je kupio kafu u prodavnici u staničnoj zgradi. Noć je bila puna vlage, tipična za tokijsko leto, i po leđima je bio sav znoj, ali je ipak više voleo da popije jaku vruću kafu nego onu hladnu. Stvar navike.

Na peronu 9, kao i uvek, obavljale su se pripreme za polazak poslednjeg večernjeg ekspres voza za Macumoto. Proveravajući da li je sve u redu, kondukteri su hodali po vagonima i uvežbanim, ali nipošto neopreznim

pogledom, obavljali inspekciju. Voz je iz uobičajene serije E257. Ne poseduje onu lepotu šinkansena kakva mami poglede, ali je Cukuru voleo njegovu nepretencioznu, jednostavnu formu. Linijom Ćuo vozi do Šiodirija, pa zatim linijom Šinonoi do Macumotoa. U Macumoto stiže u pet minuta do ponoći. Pošto pruga do Haćiodija ide kroz urbane delove mora se kontrolisati buka, a i kako posle toga prolazi mahom kroz brda gde krivina ima mnogo, voz ne može da razvije veliku brzinu. Treba mu više vremena nego što bi se očekivalo, s obzirom na razdaljinu.

Još je bilo ostalo vremena do završetka priprema za ukrcavanje, ali su ljudi koji treba da uđu u taj voz već užurbano kupovali zapakovane obroke ili grickalice i pivo u limenkama, i pripremali časopise za čitanje. Bilo je i onih s ajpodom i belim slušalicama u ušima, onih koji su sebi za prevoz već obezbedili sopstveni mali svet. Na sve strane ljudi su vešto vrhovima prstiju prebirali po svojim smart telefonima, ili su s nekim iz sveg glasa razgovarali mobilnim telefonom, nadvikujući se sa staničnim razglasom. Bio je tu i mladi par koji je izgledao kao da nekud zajedno putuje. Oslonjeni glavama jedno na drugo na klupi, nešto su srećni ćućorili. Pospani blizanci, dečaci od pet-šest godina, koje su roditelji vukli za ruke, prolazili su brzim korakom ispred Cukurua. Svaki je u ruci držao sopstvenu konzolu za igru. Bilo je tu i dvoje mladih stranaca s teškim ruksacima na leđima, i mlada žena s futrolom za violončelo. Imala je lep profil. Ljudi koji su se večernjim ekspresom zaputili ka nekom dalekom predelu - Cukuru im je prilično zavideo. Oni trenutno imaju kuda da idu.

Cukuru Tazaki nema to mesto na koje bi se zaputio.

Kad malo bolje razmisli, nikad do sada nije bio ni u Macumotou, ni u Kofuu ni u Šiodiriju. Kad je kod toga, nije nikad bio čak ni u Haćiodiju. S tog perona stanice Šinduku pogledom je ispratio nebrojeno mnogo ekspres vozova za Macumoto, pa ipak, mogućnost da se i sam ukrca u jedan od njih do tog trenutka nijednom mu nije prošla kroz glavu. Ni na pamet mu nije pala. Zašto li je to tako?

Cukuru je zamislio sebe kako se ukrcao pravo u taj voz i samo pošao u Macumoto. To uopšte nije bilo nemoguće. A činilo mu se i da to ne bi bila loša ideja. Eto, tako mu je to iznebuha palo na pamet, pa je i do Finske otišao. Ako bi mu se prohtelo da ode u Macumoto, ne bi bilo razloga da to ne učini. Kako li taj grad izgleda? Kako li ljudi u njemu žive? Pa ipak, zavrteo je glavom i odagnao te misli. Ne bi bilo moguće vratiti se sutra iz Macumotoa u Tokio do vremena odlaska na posao. Toliko mu je jasno i bez gledanja u red vožnje. Osim toga, sutradan uveče ima i dogovor sa Sarom. Sutra je za njega važan dan. Ne može sad da pođe u Macumoto.

Popio je ostatak one smlaćene kafe i bacio papirnu čašu u obližnju kantu za smeće.

Cukuru Tazaki nema mesto na koje bi se zaputio. To kao da je lajtmotiv njegovog života. Nema mesto na koje bi otišao, niti ima mesto na koje bi se vratio. Nije ga imao ni ranije, a sad ga tek nema. Jedino mesto za njega jeste „sada i ovde”.

Ne, nije tako, misli on.

Kad dobro razmisli, do sada je u životu samo jednom imao kuda da se zaputi. Dok je pohađao srednju školu, Cukuru je želeo da ode u Tokio, upiše se na tehnički fakultet i specijalizuje se za projektovanje železničkih stanica. To je bilo mesto na koje on treba da ode. Učio je kao lud za to. S tvojim ocenama, šanse su ti 80% da nećeš položiti prijemni ispit - hladnokrvno mu je saopštio njegov razredni starešina. Pa opet, Cukuru se trudio i nekako uspeo da prevaziđe tu prepreku. Toliko predano učio je tada po prvi put. Nije umeo da se s drugima takmiči za mesto na rang listi i uspeh, ali ako bi samo stekao ostvariv konkretan cilj, bio je u stanju da u njega uloži celog sebe i pokaže sve svoje umeće. Za Cukurua to je bilo sasvim novo otkrovenje.

Kao rezultat, Cukuru je uspeo da ode iz Nagoje i počne sam da živi u Tokiju. Dok je boravio u Tokiju, žudeo je za tim da se što pre vrati u svoj rodni grad i ponovo provede neko vreme sa svojim prijateljima. To je za njega bilo

mesto na koje se vraća. Takav njegov život, koji se sastojao od saobraćanja između ta dva različita mesta, nastavio se više od godinu dana. Ali, u jednom trenutku, ciklus se iznenada prekinuo.

Nakon toga, za njega je mesto na koje odlazi, kao i mesto na koje se vraća - nestalo. U Nagoji je još postojala njegova kuća, soba mu je ostala ista onakva kakvu je ostavio, a u kući su živele majka i njegova starija sestra. I njegova srednja sestra živela je u gradu. Jednom ili dvaput godišnje reda radi vraćao se u rodni grad i one bi ga svaki put toplo dočekale, ali nije bilo ničeg o čemu bi trebalo da razgovara s majkom i sestrama, niti je boravak s njima probudio u njemu nostalgiju. Ono što su one tražile od Cukurua bila je ona njegova nekadašnja slika i prilika, koju je on sam kao nepotrebnu već bio odbacio. Da bi je reprodukovao i pružio im je, morao je izveštačeno da je odglumi. I sam grad Nagoju osećao je čudnovato uzdržanim i jednoličnim. U njemu Cukuru više nije mogao da pronađe ni jednu jedinu stvar koju je želeo, niti prema kojoj je bio nostalgičan.

S druge strane, Tokio je za njega bio slučajno stečeno mesto. Nekad je to bilo mesto na kome mu se nalazi škola, a sada je to mesto na kome mu se nalazi posao. Tamo je on pripadao profesionalno. Nema u tome nikakvog daljeg značenja. U Tokiju, Cukuru je vodio uredan, miran život. Živeo je poput čoveka u tuđini, izgnanog iz sopstvene zemlje, ne talasajući, ne izazivajući nevolje i obazrivo, da mu dozvola za boravak ne bi bila oduzeta. Živeo je tu kao prognanik iz sopstvenog života. A metropola kao što je Tokio bila je idealno mesto za boravak svakog čoveka koji želi tako anonimno da živi.

On nema nikog koga bi mogao nazvati bliskim prijateljem. Bio je u vezama s nekoliko devojaka, ali se od njih ubrzo razišao. Bile su to mirne veze i složni rastanci. Nije bilo baš nikog ko bi mu se uvukao u srce. On se nije ni odvažio da takav jedan odnos poželi, a ni njegove partnerke verovatno nisu imale preduboku želju za njim. Bilo je pola-pola.

Moj život kao da se zaista zaustavio u dvadesetoj godini, razmišlja

Cukuru na klupi na stanici Šinduku. U svim godinama koje sam proveo posle te tačke, nije bilo ničeg naročitog što bih mogao nazvati tegobom. Dani i godine mirno su prolazili pored njega poput lahora. Ne ostavljajući ni ožiljke ni tugu, ne raspaljujući snažna osećanja, ne ostavljajući nikakvu radost niti sećanja za koje bi mogao da se uhvati. A on je već polako zalazio u srednje godine. Dobro, ima još malo vremena do tada. Ali, u svakom slučaju, više nije mlad.

Kad malo bolje razmislim, upravo je Eri u izvesnom smislu možda prognanik iz sopstvenog života. Ipak je i ona nosila ožiljke na srcu, zbog njih za sobom ostavila toliko toga i napustila svoj rodni kraj. A opet, ona je svojevolejno izabrala Finsku za svoj novi svet. Sada već ima i muža i decu. Ima i grnčariju, posao kome može da se preda svim srcem. I letnjikovac na obali jezera i razdraganog psa. Naučila je i finski. Svojski se potrudila i tamo napravila svoj mikrokosmos. Za razliku od mene.

Cukuru je bacio pogled na svoj tag hojer na levom ručnom zglobu. Pokazivao je 20.50. Ekspres voz je već bio počeo s ukrcavanjem putnika. S prtljagom u rukama, ljudi su jedan za drugim ulazili u voz i sedali na svoja rezervisana sedišta. Podigli bi svoju torbu na pregradu za prtljag, u tom klimatizovanom vozu ispustili uzdah olakšanja i stali da piju neki hladan napitak. Kroz prozorsko staklo video ih je kako to čine.

Taj ručni sat, koji je on nasledio od svog oca, bio je za njega jedna od malobrojnih stvari koje imaju oblik. Lep antikviteta, proizveden početkom šezdesetih. Kad ga ne nosi po tri dana, opruga mu se odviše i kazaljke se zaustave. Ali se upravo ta njegova nepraktičnost i dopadala Cukuruu. To je savršeno čist mehanički proizvod. Ne, možda bi zapravo trebalo reći - umetnički zanatski proizvod. U njemu nema ni traga od kvarca niti mikročipa. Sve radi pouzdano, uz pomoć nežnih opruga i zupčanika. Pa čak i danas, kada je prošlo blizu pola veka da radi gotovo bez predaha, vreme koje on otkucava zapanjujuće je tačno.

Cukuru nikad u životu sam nije kupio sat. Uvek je koristio neke jeftine,

ni po čemu interesantne satove koje bi dobijao na poklon. Samo da zna tačno vreme, to mu je bilo dovoljno. Tako je on razmišljao o satovima. Za svakodnevnu upotrebu bio mu je dovoljan najjednostavniji kasio digitalni sat. Stoga, kada je posle očeve smrti nasledio taj skupi sat, nije prema njemu imao nikakve naročito snažne emocije. Tek, pošto ga je bilo potrebno navijati, to mu je kao izvesna vrsta obaveze prešlo u svakodnevnu naviku. Jednom kad je počeo da ga nosi, međutim, taj sat mu se zaista dopao. Voleo je osećaj tog sata na svojoj ruci, njegovu težinu koja je bila taman kako treba i tihi mehanički zvuk koji je proizvodio. Počeo je i češće nego do tad da proverava vreme. A svaki put kad bi to učinio, očeva senka blago bi mu prohujala kroz glavu.

Iskreno, o samom ocu nije zapamtio mnogo, niti ga se seća s nekom naročitom nostalgijom. Nema sećanja na to da je s ocem nekud odlazio, niti da su nasamo intimno razgovarali, ni kada je bio dete niti kada je porastao. Otac je oduvek bio ćutljiv čovek (bar u kući nije čestito ni progovarao), ili je bio svakodnevno zauzet poslom i nije kući baš mnogo ni dolazio. Sada kad razmišlja o tome, otac je verovatno negde imao neku ženu.

Više nego otac čiju krv deli, za Cukurua je on bio kao neki uvaženi rođak koji je često dolazio u posetu. Cukuru je bio neko koga su suštinski odgajile majka i njegove dve sestre. Kakav je život vodio njegov otac, kako je razmišljao i kakav je sistem vrednosti imao, šta je svakodnevno radio - Cukuru o tome ne zna praktično ništa. Zna samo da mu je otac rođen u Gifuu, da je izgubio roditelje još dok je bio mali, da je staranje o njemu preuzeo stric, budistički sveštenik, da je nekako uspeo da završi srednju školu, od nule izgradio svoju firmu, postigao zavidan uspeh i sam stvorio sav imetak koji je imao - to je sve. Nije hteo da priča o svojim mukama, što je retkost za jednog čoveka koji se namučio u životu. Možda nije želeo da se na njih previše podseća. U svakom slučaju, otac je bez sumnje imao vanredan njuh za biznis. Dar za to da brzo dođe do onoga što mu treba i odbaci sve što je bespotrebno. Starija sestra je od njega, iako delimično, nasledila taj talenat za biznis. Majčinu

vedrinu i društvenost, takođe delimično, nasledila je srednja sestra. Cukuru nije nasledio nijednu od tih osobina.

Otac je pušio više od dve i po pakle cigareta dnevno, oboleo je od raka pluća i umro. Kada je Cukuru došao u univerzitetsku bolnicu u Nagoji da ga poseti, otac više nije mogao ni glas da pusti. Izgledao je kao da Cukuruu želi nešto da saopšti, ali je to već bilo postalo nemoguće. Izdahnuo je mesec dana kasnije, u bolničkoj postelji. Cukuruu je ostavio dvosoban stan u Đijugaoki, solidnu svotu na računu u banci na njegovo ime i taj tag hojer sat na navijanje.

I još nešto - ostavio mu je ime Cukuru Tazaki.

Kada je Cukuru rekao da želi da ide u Tokio i studira na tehničkom fakultetu, otac se, izgleda, ne malo razočarao time što njegov jedini sin ne pokazuje apsolutno nikakvo interesovanje da nastavi biznis s nekretninama koji je on izgradio. Pa ipak, s druge strane, zdušno je odobravao Cukuruovu želju da postane inženjer. Ako tako razmišljaš, onda i treba da odeš u Tokio na fakultet, za to ću ti rado dati novac, rekao mu je otac. U svakom slučaju, dobro je da stekneš veštinu i stvaraš nešto što ima oblik. To je nešto što će ti biti od koristi u životu. Dobro uči da bi mogao da praviš stanice koliko ti duša želi. Otac je izgleda bio srećan što mu nije uzalud odabrao ime Cukuru. Bio je to valjda prvi i poslednji put da je Cukuru svog oca obradovao, ili da ga je video da iskazuje toliku radost.

Po redu vožnje, tačno u devet sati, ekspres voz za Macumoto krenuo je s perona. Sedeći na klupi, Cukuru je pogledom ispratio svetlost voza kako se udaljava niz prugu i na kraju, ubrzavajući, nestaje u dubini letnje noći. Pošto je poslednji voz nestao s obzorja, svud okolo sve se najednom ispraznilo. I svetlost samog grada delovala je za nijansu prigušenija. Baš kao pozornica po završetku predstave, na kojoj su se pogasila svetla. Ustao je s klupe i polako sišao stepenicama.

Izašao je iz stanice Sinduku, ušao u mali obližnji restoran, seo za šank i

zatražio rolat od mesa i salatu od krompira. Od svega je ostavio po pola. Jelo nije bilo lošeg ukusa. Bio je to restoran poznat po rolatu od mesa. Cukuru jednostavno nije imao apetit. Pivo je, kao i uvek, popio samo dopola i ostavio ga.

Potom je seo u voz, vratio se u svoj stan i istuširao se. Brižljivo se oprao sapunom, spirajući znoj s tela. Onda se odenuo u maslinastozeleni bademantil (koji mu je bivša devojka poklonila za trideseti rođendan), seo na stolicu na terasi i na vetru u noći osluškivao prigušene zvuke grada. Bilo je već blizu jedanaest sati, ali njemu se još nije spavalo.

Cukuru se prisetio onih dana kada je bio na studijama i kada je umiranje bilo sve o čemu je razmišljao. Prošlo je već šesnaest godina od tada. U tim danima činilo mu se da bi mu srce, ako bi se samo netremice, duboko zagledao u sopstvenu unutrašnjost, ubrzo sasvim spontano stalo. Ako bi izoštrio i usredsredio svoju svest i čvrsto se fokusirao u jednu tačku, baš kao što bi zraci sunca skupljeni kroz objektiv bili u stanju da zapale komad hartije, svom je srcu on nesumnjivo mogao da zada smrtonosnu ranu. Nadao se tome iz dubine duše. Pa ipak, protivno njegovoj volji, ni posle nekoliko meseci njegovo srce nije stalo. Srce nije nešto što se da zaustaviti tek tako.

U daljini se čuo zvuk helikoptera. Kao da se približava, postepeno je bivao sve jači. Pogledao je u nebo, pokušavajući da razabere letelicu. Imao je osećaj kao da je to neki glasnik koji nosi važnu poruku. Ali, uopšte je ne ugledavši, zvuk propelera stao je da se udaljava i ubrzo je nestao u pravcu zapada. Iza njega ostala je samo meka, nejasna buka grada u noći.

Cukuruu je najednom na pamet pala mogućnost da je ono što je Bela onda zapravo htela možda bilo to da se grupa od njih petoro rasformira. Sedeo je na stolici na terasi i toj mogućnosti mic po mic davao konkretan oblik.

U srednjoj školi grupa od njih petoro bila je u gotovo savršenom skladu. Uzajamno su se razumeli, prihvatili jedni druge onakve kakvi su. U njoj je

svako od njih mogao da oseti duboku sreću. Pa ipak, takvo blaženstvo ne može daveka da potraje. Neopaženo, raj nestane. Ljudi sazrevaju različitim tempom, i pravci kojima se kreću različiti su. Kako je vreme prolazilo, tu se verovatno nešto neizbežno poremetilo. Mora da se pojavila neka diskretna pukotina. A ona se vrlo brzo pretvorila u nešto što na diskretnom više nije moglo da se zaustavi.

Belina psiha verovatno nije mogla da izdrži pritisak toga što je moralo doći. Osećala je možda da će, ako se ne oslobodi mentalne veze s tom grupom pre nego što bude kasno, i sama biti uvučena u njen krah, zadobiti fatalne povrede. Poput davljenika koga guta vrtlog broda što tone i vuče ga na dno mora.

Taj osećaj bio je nešto što je i Cukuru donekle mogao da razume. Odnosno, nešto što može da razume tek sada. Nema sumnje da je napetost koju sa sobom nosi seksualna apstinencija tu imala ne mali značaj. Tako to Cukuru zamišlja. Verovatno je i to što su se njemu živi erotski snovi naknadno javljali bio produžetak te napetosti. A to je zauzvrat možda donelo nešto - mada ne zna šta - i preostaloj četvorci.

Od takvog stanja Bela je verovatno htela da pobjegne. Možda više nije mogla da podnese te bliske odnose koji su zahtevali da ona svoja osećanja neprestano drži pod kontrolom. Van svake sumnje, od njih petoro Bela je bila najosetljivija. I verovatno je pre svih ostalih uspela da čuje tu disonancu. Pa ipak, ona sama nije imala snage da iz tog kruga pobjegne. Takvu čvrstinu nije posedovala. Zbog toga Bela Cukurua proizvodi u otpadnika. U tom trenutku, Cukuru kao prvi član koji je izašao iz kruga, postaje najslabija karika zajednice. Drugim rečima, on se kvalifikovao da bude kažnjen. A zatim, pošto ju je neko silovao (ko je mogao na takav način da je napastvuje i ostavi je u drugom stanju, ostaće verovatno večna misterija), u histeričnoj pometnji izazvanoj šokom, poput nekog ko u vozu u slučaju nužde povlači kočnicu, ona je tu najslabiju kariku svom snagom išćupala.

Kad tako razmišlja, mnogo toga verovatno ima smisla. Kao da joj je

instinkt tako nalagao, ona je valjda pokušavala da se popne na Cukurua, kao na kamen na koji će nagaziti, i preskoči zid koji joj se preprečio. Kad je Cukuru Tazaki u pitanju, on će doveden u takvu situaciju umeti nekako s njom da se izbori i opstane - to je verovatno bio Belin predosećaj. Baš kao što je i Eri hladnokrvno došla do tog zaključka.

Cukuru Tazaki, uvek kul, hladno održava sopstveni tempo.

Cukuru je ustao sa stolice na terasi i ušao u stan. Uzeo je bocu kati sarka s police, sipao ga, i s čašom u ruci ponovo izašao na terasu. Zatim je seo na stolicu i vrhovima prstiju desne ruke neko vreme pritiskao slepoočnicu.

Pa ne, niti sam kul, niti se hladno držim sopstvenog tempa. To je samo pitanje održavanja ravnoteže. Ja samo imam običaj da težinu koju nosim dobro raspodelim levo i desno u odnosu na uporište, to je sve. Možda u očima drugih ljudi izgledam kao usamljenik. Ali, to uopšte nije jednostavno izvesti. Potrebno je mnogo više truda nego što izgleda. A time što se ravnoteža uspešno uspostavila, ne znači da ukupna količina tereta koja stoji na uporištu postaje išta lakša.

Uprkos tome, on je uspeo da Beloj - Juzu - da oprost. Duboko ranjena, ona je samo očajnički pokušavala da se sačuva. Bila je slaba. Nije bila u stanju da se opase dovoljno čvrstom ljušturom da bi se zaštitila. Suočena s pretećom opasnošću, čineći sve što je mogla da pronađe neko bar malo bezbednije mesto, nije birala sredstva da to postigne. Ko bi mogao da joj to prebaci? Pa ipak, na kraju, koliko god daleko ona bežala, nije mogla da pobegne. Mračna senka, koja je u sebi krila nasilje, uporno joj je bila za petama. Eri ju je nazvala „zlim duhom”. To nešto joj je jedne kišne majske noći pokucalo na vrata stana, steglo uzicu oko njenog prelepog tankog vrata i zadavilo je. Verovatno na tačno predodređenom mestu, u tačno predodređenom času.

Cukuru se vratio unutra, uzeo slušalicu u ruke i ne razmišljajući dublje o tome šta to znači, okrenuo Sarin broj. Ali, pošto se začulo i treće zvono,

najednom se prenuo, predomislio i spustio slušalicu. Već su kasni sati. A sutra će se ionako videti s njom. Moći će da razgovara licem u lice. Ne treba prethodno da vodi neke polovične razgovore. On je to dobro znao. Pa opet, želeo je baš tog trenutka da joj čuje glas. Ta želja je sasvim spontano pokuljala iz njega. Cukuru taj impuls nije mogao da potisne.

Stavio je *Godine hodočašća* u izvedbi Lazara Bermana na gramofonsku glavu i spustio iglu. Umirio je srce i načuljio uši, osluškujući tu muziku. Pejzaž obale jezera u Hemenlini ukazao se pred njim. Na prozoru se njihala bela čipkana zavesa, a maleni čamac je klepetao, ljuljuškajući se na talasima. U šumi su ptice strpljivo učile svoje mladunce cvrkutanju. U Erinoj kosi ostao je miris šampona s nekim citrusnim voćem. U njenim mekim, jedrim grudima bilo je guste težine opstajanja. Namrgođeni starac koji mu je pokazao put ispljunuo je tvrdi šlajm u travu. Pas je radosno mašući repom uskočio u prtljažnik renoa. Dok je pratio nit sećanja na te prizore, Cukuru se vratio onaj bol u grudima.

Nategao je čašu s kati sarkom, naslađujući se mirisom viskija. Duboko u njegovom želucu razlila se blaga vreline. Od leta pa sve do zime na njegovoj drugoj godini fakulteta, u danima kada mu je samo umiranje bilo na pameti, isto bi ovako svake večeri popio po jednu čašicu viskija. Bez toga nije mogao da se uspava.

Iznenada, zazvonio je telefon. On je ustao sa sofe, podigao iglu s ploče i stao pred telefon. To mora da je poziv od Sare. Ne postoji niko ko bi ga zvao u to doba osim nje. Znajući da ju je Cukuru zvao, sada mu verovatno uzvraća poziv. Za tih dvanaest puta, koliko je zazvonio telefon, Cukuru se kolebao da li da digne slušalicu. Čvrsto stisnutih usana, pritajio je dah i zurio u telefon. Kao čovek koji se malo izmakao da sagleda elemente dugačke, zamršene jednačine ispisane na tabli, čije rešenje traži. Samo, rešenje nije našao. Telefon je ubrzo prestao da zvoni i usledila je tišina. Duboka tišina što u sebi nosi neko značenje.

Kako bi popunio tu tišinu, Cukuru je ponovo spustio iglu na ploču, vratio se na sofu i stao pomno da sluša muziku. Ovog puta, trudio se da ne razmišlja ni

o čemu konkretnom. Zatvorio je oči, ispraznio glavu i usredsredio se na samu muziku. Ubrzo potom, kao prizvane tom melodijom, s unutrašnje strane kapaka jedna za drugom počele su da mu se javljaju slike, da plove i zatim nestaju. Bio je to niz obrisa, neopipljivih i bez ikakvog značenja. Nejasno se pojavljujući na tamnom rubu svesti, bešumno su mu prelazili preko celog vidnog polja i zatim usisani na suprotnoj ivici, nestajali. Poput mikroorganizama zagonetnih kontura koji prolaze kroz okruglo vidno polje mikroskopa.

Petnaest minuta kasnije, telefon je ponovo zazvonio, ali Cukuru ipak nije podigao slušalicu. Ovog puta je ne prekidajući muziku samo ostao da sedi na sofi, fiksirajući tu crnu slušalicu. Nije ni prebrojao koliko je puta telefon zazvonio. U međuvremenu je i zvonjava prestala i ostala je da se čuje samo muzika.

Sara, pomislio je. Voleo bih da ti čujem glas. Slušao bih ga radije nego bilo šta drugo. Ali, sad ne mogu da govorim.

Sutra će Sara možda izabrati onog drugog muškarca, a ne mene. Ispružen na sofi sa zatvorenim očima, to je pomislio. To je nešto što je sasvim moguće da se dogodi, a i za nju samu, možda je ispravniji izbor.

Kakav je čovek taj muškarac, kakav odnos njih dvoje veže, koliko se dugo viđaju - Cukuru to nema načina da zna. S druge strane, i ne želi da zna. Jedino što može da kaže jeste da u ovom trenutku onoga što je on u stanju Sari da pruži ima sasvim malo. To je ograničena količina ograničene vrste stvari. A što se njihove suštine tiče, mahom su to stvari koje nemaju nikakvog značaja. Ko bi takvo nešto istinski pozeleo?

Mislim da Sara oseća ljubav prema meni. To je verovatno tačno. Ali na ovom svetu ima toliko toga za šta ljubav sama po sebi nije dovoljna. Život je dugačak, a ponekad i okrutan. Ima situacija koje zahtevaju da postoji žrtva. Neko tu ulogu mora da ispuni. A ljudsko telo je krhko, ranjivo i kada se poseče, ono prokrvari, tako je načinjeno.

Bilo kako bilo, ako Sara sutra ne bude izabrala mene, ja ću verovatno stvarno umreti, misli on. Da li će moja smrt biti istinska ili metaforična, nema prevelike razlike. Ipak, ovog puta ću možda baš i stvarno izdahnuti. Bezbojni Cukuru Tazaki sasvim će izgubiti boju i napustiti ovaj svet. Sve će se pretvoriti u ništavilo. Ostaće možda samo tvrdi, smrznuti grumen zemlje, što staje u šaku.

To i nije nešto strašno, govori on sebi. To je nešto što se do sad više puta spremalo, i ne bi bilo ništa čudno i da se stvarno dogodi. To je puka fizička pojava. Opruga navijenog sata postepeno labavi, zamajac se približava nuli, ubrzo i zupčanici čine svoj poslednji pokret, a kazaljke se nepomično zaustavljaju u jednom položaju. Spusti se tišina. Zar to nije samo to?

Pre nego što se i datum promeni, Cukuru se zavukao u krevet i ugasio svetlo kraj uzglavlja. Bilo bi lepo da sanjam neki san u kome će se pojaviti Sara, pomislio je. Može da bude i erotski, a i ne mora. Samo, ako je moguće, da ne bude neki tužan san. Ako bi u njemu mogao nju da dodiruje, ne bi imao na šta da se požali. To je ipak samo san.

Njegovo je srce žudelo za Sarom. Želeti nekog tako, od srca, baš je lepo, čini mu se. Cukuru je to snažno osećao. I to po prvi put posle toliko vremena. A možda i odista po prvi put. Naravno, nije tu baš sve tako lepo. U isto vreme osećaš i bol u grudima, ne možeš ni da dišeš. Tu je i strah, tu su i mračne oscilacije. Ali čak i ta muka važan je deo ljubavi. Nije želeo da izgubi to osećanje koje upravo nosi u sebi. Jednom kad bi je izgubio, tu toplinu možda više nikad ne bi uspeo da nađe. Ako je to nešto što će izgubiti, onda mu je bolje da izgubi samog sebe.

„Slušaj Cukuru, ti je moraš pridobiti za sebe. Ma šta da bude. Ako se sad budeš rastao od nje, možda nikad za sebe nećeš moći nikoga da nađeš.”

Tako mu je Eri rekla. Verovatno je u pravu. Mora Saru da pridobije za sebe, ma šta da bude. To i sam zna. Pa ipak, izlišno je reći, to nije nešto što on sam može da odluči. To je pitanje jednog i još jednog ljudskog srca. Postoji

nešto što treba dati, i nešto što treba primiti. Uglavnom, sve to ostaje za sutra. Ako Sara bude odabrala mene, ako me bude prihvatila, odmah ću je zaprositi. I daću joj sve ono što ovakav kakav sam sada mogu da joj pružim, ma šta to bilo. Pre nego što zalutam u gustoj šumi i zli patuljci me uhvate.

„S vremenom koje je proteklo nije sve iščezlo”, to je ono što je Cukuru, kraj obale jezera u Finskoj, na rastanku trebalo da saopšti Eri - ali u tom trenutku, on to nije uspeo da pretoči u reči.

„U tim danima mi smo čvrsto verovali u nešto i imali smo sebe same, sposobne da u nešto čvrsto verujemo. Takva osećanja ne nestaju tek tako nekud u prazno.”

Umirio je svoje srce, zatvorio oči i utonuo u san. Stražnja svetla njegove svesti, poput poslednjeg ekspres voza koji se ubrzano udaljava, bivala su sve manja i manja, i progutana dubinom noći - nestala. Iza njih ostao je samo huk vetra što promiče kroz brezova stabla.

